

תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-1

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 46 ו-47 לחוק בתי המשפט, התשי"ז 1957-, סעיף 160 לחוק הירושה, התשכ"ה 1965-, ושאר הסמכויות הנתונות לי לפי כל דין, ולענין פרק כ"ב להלן - לאחר התייעצות עם שר העבודה והרווחה, אני מתקין תקנות סדרי דין אלה:

חלק א': מבוא

פרק א': פרשנות ותחולה

1. **הגדרות** (1) (תיקון: תשמ"ז, תש"ן, תשנ"ב, תשנ"ו, תשנ"ט, תשס"א, תשס"ב, תשס"ה, תשס"ו) בתקנות אלה -
"אמצעי אלקטרוני" - תקשורת בין מחשבים, דיסקט מגנטי או אופטי או התקן אחר, שבאמצעותו ניתן להעביר כתב בי דין אל מערכת ממוכנת או ממנה.
"בית משפט" ו"רשם" - כמשמעותם בחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד 1984- (להלן - **חוק בתי המשפט**);
"החלטה" - פסק דין וכל החלטה אחרת של בית משפט;
"הליך משפטי או הליך" - בירור תובענה בפני בית משפט, מעת שהוגשה לבית המשפט;
"התחייבות עצמית" - התחייבות בכתב של החייב לקיום חיוב קיים או עתידי, מתחדש או מותנה, קצוב או בלתי קצוב;
"חתימה אלקטרונית" - חתימה אלקטרונית מאושרת כהגדרתה בחוק חתימה אלקטרונית, התשס"א 2001- (להלן - חוק חתימה אלקטרונית);
"חתימה אלקטרונית מאובטחת" ו"מסר אלקטרוני" - כהגדרתם בחוק חתימה אלקטרונית;
"טופס" - שנוסחו ניתן בתוספת הראשונה;
"יעד הגשה אלקטרוני" - יעד שאליו משגרים כתבי בי-דין אלקטרוניים אל המערכת הממוכנת, כפי שיפרסם מנהל בתי המשפט בהודעה ברשומות;
"כתב בי-דין" - כל מסמך שניתן למסרו או להציאו על פי תקנות אלה, לרבות החלטה, פסיקתה, הודעה, דרישה והזמנת בעל דין או עד;
"כתב בי-דין אלקטרוני" - כתב בי-דין שהוא מסר אלקטרוני, הניתן לשמירה אלקטרונית ולהפקה כפלט;
"מזכיר ראשי" של בית משפט - לרבות סגנו.
"מען", לענין המצאת כתבי בי-דין - שם הישוב, שם הרחוב, מספר הבית ומספר המיקוד, לרבות מספרי הטלפון והפקסימיליה באותו מען וכן כתובת דואר אלקטרוני אם ישנם; בהעדר שם לרחוב או מספר לבית - סימן זיהוי אחר;
"מערכת ממוכנת" - מערכת מחשבים שבאמצעותה פועלים בתי המשפט ומתנהלים הליכים;
"נכסים" - לרבות כל חוב, בין אם הגיע מועד פירעונו ובין אם לאו, וכל זכות, בין אם הגיע מועד מימושה ובין אם לאו;
"סעד זמני" - סעד שניתן להבטחת קיומו התקין של ההליך או ביצועו היעיל של פסק הדין, לרבות צו עשה, צו לא תעשה, עיקול, עיכוב יציאה מן הארץ, הגבלת שימוש בנכס, תפיסת נכסים, כינוס נכסים זמני, וכל סעד אחר שבית המשפט ייתן, בנסיבות הענין, לפי הוראות פרק כ"ח;
"עירבון" - ערובה חפצית לקיום חיוב קיים או עתידי, מתחדש או מותנה, קצוב או בלתי קצוב, לרבות ערבות בנקאית;
"ערבות" - כמשמעותה בחוק הערבות, התשכ"ז 1967-, לרבות ערבות בנקאית;
"פסול-דין" - לרבות "קטיין" וכמשמעותם בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב 1962-;
"תובענה" - תביעות, בקשות ושאר ענינים שמביא בעל דין לפני בית משפט באחת הדרכים שנקבעו לכך;
"תצהיר" - תצהיר לפי סעיף 15 לפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א 1971-, לרבות הצהרה בכתב שניתנה מוחץ לישראל לפני נציג דיפלומטי או קונסולרי של ישראל או שניתנה לפי דין המקום שבו ניתנה ואושרה בידי נציג כאמור.
2. **תחולה** (2) סדר הדין בכל ענין אזרחי המובא לפני בית משפט, וכן בדיון בבית הדין המיוחד לפי סעיף 55 לדבר המלך במועצה על א"י, 1922-1947, או בדיון בבקשות לפי אותו סעיף - יהיה לפי תקנות אלה; אולם במידה שבענין פלוני נוהגים לפי סדר דין אחר - לא ינהגו לפי תקנות אלה.

חלק ב': הליכי המשפט

פרק ב': מקום השיפוט

3. **תובענה שאינה במקרקעין** (3) (תיקון: תשנ"ז, תשנ"ח) (א) תובענה שאינה כולה במקרקעין תוגש לבית המשפט שבאזור שיפוטו מצוי אחד מאלה:
 - (1) מקום מגוריו או מקום עסקו של התובע;
 - (2) מקום יצירת ההתחייבות;
 - (3) המקום שנועד, או שהיה מכוון, לקיום ההתחייבות;
 - (4) מקום המסירה של הנכס;
 - (5) מקום המעשה או המחדל שבשלו תובעים.(א) על אף האמור בתקנת משנה (א), היו לעסקו של התובע מספר סניפים, והיה אחד מהם בתחום השיפוט שבו מצוי מקום מגוריו או מקום עסקו של התובע, תוגש התובענה לבית משפט באותו תחום שיפוט.
(ב) היו נתבעים אחדים, יכול שתוגש התובענה לכל בית משפט שבו ניתן להגישה נגד אחד הנתבעים.
4. **תובענה שבמקרקעין** (4) תובענה שבמקרקעין תוגש לבית המשפט שבאזור שיפוטו הם מצויים.
5. **הסכם שיפוט** (4א) היה קיים הסכם בין בעלי הדין על מקום השיפוט, תוגש התובענה לבית המשפט שבאזור שיפוטו מצוי אותו מקום; לא הוסכם בין בעלי הדין שמקום השיפוט המוסכם יהיה מקום שיפוט ייחודי, יכול שתוגש התובענה לבית המשפט שבאותו מקום או לבית משפט אחר לפי תקנות 3 או 4.
6. **מקום שיפוט במקרים אחרים** (4ב) תובענה שאין מקום שיפוט המתאים לה לפי תקנות אלה או לפי כל דין אחר, תוגש לבית משפט בירושלים שבסמכותו העניינית לדון בה, אולם רשאי בית המשפט בירושלים להורות הוראה אחרת, אם ראה שלפי נסיבות הענין יהיה הדיון בבית משפט אחר נוח יותר לבעלי הדין.
- 6א. **בקשה להעברת ענין לבית משפט אחר** (תיקון: תשנ"ו) בקשה להעברת ענין לבית משפט אחר לפי סעיפים 49 או 78 לחוק בתי המשפט תוגש כמפורט להלן:
 - (1) הבקשה תוגש בכתב, בבקשה יפורטו כל נימוקיה, ויצורף לה תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא נסמכת והעתק של כל מסמך שעליו היא מבוססת; הבקשה תוגש במספר עותקים מספיק לשם המצאה לכל בעלי הדין;

(2) החליט בית המשפט שהבקשה מצריכה תשובה, תומצא הבקשה לבעלי הדין האחרים; כל בעל דין רשאי להשיב לבקשה; תשובת בעל הדין תוגש תוך עשרה ימים מיום ההמצאה, במספר עותקים מספיק לבית המשפט ולבעלי הדין האחרים; לתשובה יצורף תצהיר לשם אימות העובדות שעליהן היא נסמכת, והעתק מכל מסמך שעליו היא מבוססת; (3) לא הוגשה תשובה בתוך עשרה ימים, רשאי בית המשפט להחליט בבקשה לאלתר על יסוד הטענות בכתב שבפניו; (4) בית המשפט רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, ליתן, לבקשת בעל דין, הזדמנות לטעון טענות נוספות בכתב או בעל-פה.

7. תובענות בנושא אחד בבתי משפט אחדים (5) (תיקון: תשמ"ט)

הוגשו תובענות בנושא אחד בבתי משפט אחדים בעלי אותן סמכויות, יקבע נשיא בית המשפט העליון למי מבתי משפט אלה השיפוט ולאותו בית משפט יהיה לפי זה שיפוט ייחודי והתובענות שבשאר בתי המשפט יועברו לבית המשפט האמור וידונו בו במאוחד.

פרק ג': פתיחת תובענה

סימן א': פתיחת הליך (תיקון: תשנ"ב)

7א. פתיחת הליך (תיקון: תשנ"ב, תשנ"ה, תשס"ה)

(א) הליך בבית משפט ייפתח בהגשת תובענה.
(ב) הליך ייפתח לפי טופס 1 (להלן - **טופס פתיחת הליך אזרחי**), שיהיה, לכל ענין, חלק בלתי נפרד מכתבי התובענה; לענין זה, **"תובענה"** - לרבות ענין שהועבר לבית המשפט וערעור.
(ג) לא תקובל תובענה ללא טופס פתיחת הליך אזרחי כשהוא ממולא כהלכה, על כל חלקיו, לפי הפרטים הנדרשים בו כמפורט ברשימות שפרסם מנהל בתי המשפט ברשומות.
(ד) לא ייחשב כסעד שנתבקש בתובענה, סעד שלא צויין בקוד הנדרש בטופס פתיחת הליך אזרחי, אף אם פורש בכתבי התובענה, וזולת אם התיר בית המשפט את תיקונו של הטופס לענין זה, ושולמה האגרה הנדרשת לפי הסעדים שפורטו בטופס.

7ב. תובענה ממוכנת (תיקון: תשנ"ט)

(א) הליך בבית משפט שלגביו ניתנה הודעה לפי תקנת משנה (א), יכול שייפתח בהגשת תובענה באמצעי אלקטרוני (להלן - **תובענה ממוכנת**).

(ב) תובענה ממוכנת יכול שתהיה תביעה בסדר דין מקוצר לפי תקנה 1202(1) או (2) או תובענה אחרת שמנהל בתי המשפט פרסם בהודעה ברשומות שניתן להגיש בה תובענה ממוכנת.
(ג) מנהל בתי המשפט רשאי לפרסם בהודעה ברשומות את בתי המשפט שניתן להגיש להם תובענה ממוכנת מן הסוג או מן הסוגים שיצוינו בהודעה ואת האמצעי האלקטרוני שישמש לכך.
(ד) תקנה 7א(ב) ו-(ג) לא תחול על תובענה ממוכנת.

7ג. תובענה אלקטרונית (תיקון: תשס"ה, תשס"ו)

(א) הליך בבית המשפט שלגביו ניתנה הודעה מטעם מנהל בתי המשפט לפי תקנה 215(א) יכול שייפתח בהגשת תובענה בדרך של הגשת כתב בי-דין אלקטרוני לפי פרק ט"ז 3; לענין זה, **"תובענה"** - לרבות ענין שהועבר לבית המשפט וערעור.
(ב) הוראות תקנה 7א(ב) עד (ד) לא יחולו על הליך שנפתח לפי תקנת משנה (א).

סימן ב': כתב תביעה (תיקון: תשנ"ב)

8. מסירת כתב תביעה (6 רישה)

תובענה שאין לגביה בתקנות אלה הוראה אחרת לענין זה תיפתח במסירת כתב תביעה לבית המשפט.

9. פרטי כתב תביעה (7) (תיקון: תשנ"א)

ואלה הפרטים שיכיל כתב תביעה, וחוז' מן האמור בתקנות להלן לא יכיל אלא פרטים אלה:

- (1) שם בית המשפט שהתובענה מוגשת לו;
- (2) שמו של התובע, מספר זהותו, מקום מגוריו ומען להמצאת כתבי-דין;
- (3) שמו של הנתבע, וכן מספר זהותו, מקום מגוריו, במידה שניתן לבררם;
- (4) העובדה שהתובע או הנתבע הוא תאגיד או הוא פסול-דין, אם הדבר הוא כך, ואם הוא תאגיד - הצורה שבה התאגד;
- (5) העובדות העיקריות המהוות את עילת התובענה, ואימתי נולדה;
- (6) העובדות המראות שבית המשפט מוסמך לדון בתובענה;
- (7) הסעד המבוקש;
- (8) הסכום שהתובע הסכים לקזזו או ויתר עליו;
- (9) שווי של נושא התובענה, ככל שאפשר לקבעו.

10. מען להמצאה (8)

(א) המען להמצאה האמור בתקנה 9 יהא -

- (1) מקום מגוריו של התובע - אם הוא טוען לעצמו;
- (2) משרד עורך דינו של התובע - אם עורך דין מייצג אותו;
- (3) מקום מגוריו או מקום עסקו של מי שנתמנה מורשה לקבלת כתבי די-דין לפי תקנה 478, אלא שאם אחד המקומות האמורים אינו בתחומה של המדינה, יצויין כמען להמצאה מקום בתחום המדינה.

(ב) לא צויין מען כאמור בתקנת משנה (א), לא יקובל כתב התביעה, אולם לפי דרישת התובע יחליט בית המשפט שלפניו מובאת התובענה, או הרשם, אם כתב התביעה הוא בהתאם להוראה בדבר המען ואם לאו.

11. בעלי דין נציגים (10)

מקום שהתובע תובע בחזקת נציג או שהנתבע נתבע בחזקת נציג, צריך שכתב התביעה יראה בחזקת מי הוא תובע או נתבע.

12. תובע נציג (11)

כתב התביעה של התובע בחזקת נציג צריך שיראה לא רק שיש לתובע ענין ממשי קיים בנושא התובענה, אלא גם שעשה את כל הדרוש כדי שיוכל להגיש תובענה באותו נושא.

13. יש להראות ענינו של הנתבע (12)

כתב התביעה צריך שיראה כי הנתבע יש לו, או טוען שיש לו, ענין בנושא התובענה ושיש מקום לחייב את הנתבע להשיב עליה.

14. הסעד המבוקש (13, 47) (תיקון: תשנ"א)

(א) בכתב התביעה רשאי התובע לבקש כל סעד שמוסמך בית המשפט לתיתו, לרבות צו לתשלום סכום כסף, צו אכיפה, צו לא תעשה וצו הצהרתי.

(ב) כתב התביעה יפרש את הסעד הנתבע, אם לחלוטין ואם לחלוטין; אך אין צורך לבקש סעד כללי לרבות הפרשי הצמדה, ריבית, שכר טרחת עורך דין והוצאות משפט שביית המשפט מוסמך ליתן אותו בכל מקרה לפי שיקול דעתו כאילו נתבקש על כך.

- 15. סעד לתביעות שונות (14)**
מקום שהתובע מבקש סעד בשל תביעות שונות או עילות המבוססות על נימוקים שונים, יצוינו התביעות או העילות, עד כמה שאפשר, בנפרד ובמובחן.
- 16. הסכום שיש לפרשו (9) (תיקון : תשמ"ט, תשנ"ו)**
(א) היתה התביעה לסכום כסף, יפורש בכתב התביעה הסכום הנתבע במדויק.
(ב) היתה התביעה לסכום שגיגה לתובע לאחר בירור חשבונות שלא נתיישבו בינו לבין הנתבע, יפורש בכתב התביעה הסכום הנתבע לפי המשוער.
(ג) הוגשה לבית המשפט תביעה לפיצויים בשל נזקי גוף, או תביעה לשיפוי או לפיצוי על תשלומי פנסיה, תגמולים וכל הוצאה אחרת ששולמו או שישולמו בשל נזקי גוף, אין חובה, על אף האמור בתקנת משנה (א), לפרש בכתב התביעה את הסכום הנתבע בעד נזק כללי, ותקנה 9(9) לא תחול עליו.
(ד) (בוטלה)
- 17. תביעה אזרחית נגד הרשעה בפלילים (תיקון : תש"ן, תשנ"ו, תשס"ו)**
(א) תביעה אזרחית כאמור בסעיף 77 לחוק בתי המשפט, תוגש לבית המשפט כאמור באותו סעיף, תוכתר במלים "תביעה אזרחית נגד הרשעה בפלילים", ובנוסף לאמור בתקנה 9 יפרט כתב התביעה את מספר תיק בית המשפט שבו הורשע הנתבע; התובע יצרף לכתב התביעה העתק מפקד הדין שלפיו הורשע הנתבע והעתק מכתב האישום.
(ב) כתב התביעה יוגש לבית המשפט תוך תשעים ימים לאחר שפסק הדין בפלילים הפך לחלוט.
(ג) תביעה אזרחית שהוגשה כאמור תידון כאילו היתה תובענה.

סימן ג': הזמנה לדין (תיקון : תשנ"ב)

- 18. טופס הזמנה (תיקון : תש"ן, תשנ"ב)**
בהגשת תובענה שאינה בסדר דין מקוצר, ימסור התובע עם כתב התביעה מספר הזמנות לדין, כפול ממספר הנתבעים; הזמנה לדין תהא ערוכה לפי טופס 2.
- 19. תוכן ההזמנה (תיקון : תש"ן)**
בהזמנה לדין יידרש הנתבע להגיש כתב הגנה תוך שלושים ימים לאחר המצאת ההזמנה, או תוך תקופה ארוכה יותר שקבע בית המשפט או הרשם.
- 20. המצאת הזמנה וכתב תביעה (18) (תיקון : תשנ"ו)**
הזמנה לדין חתומה ביד פקיד של בית המשפט תומצא בתכוף לאחר הגשתו של כתב התביעה לכל נתבע יחד עם עותק ממנו.

פרק ד': בעלי הדין וייצוגם

סימן א': צירופים ושינויים

- 21. צירוף תובעים (19)**
מוותר לצרף בחזקת תובעים בתובענה אחת את כל הטוענים לזכות סעד - בין ביחד, בין לחוד ובין לחלופין - בשל מעשה אחד או עסקה אחת או סדרה אחת של מעשים או עסקאות או כתוצאה של אחד מאלה, ושאליו הגישו תובענות נפרדות היתה מתעוררת בהן שאלה משותפת, משפטית או עובדתית.
- 22. צירוף נתבעים (20, 22, 23)**
(א) מותר לצרף בחזקת נתבעים בתובענה אחת את כל הנתבעים למתן סעד - בין ביחד, בין לחוד ובין לחלופין - בשל מעשה אחד או עסקה אחת או סדרה אחת של מעשים או עסקאות, או כתוצאה של אחד מאלה, ושאליו הוגשו נגדם תובענות נפרדות היתה מתעוררת בהן שאלה משותפת, משפטית או עובדתית.
(ב) היה לתובע ספק ממני הוא זכאי לתבוע, רשאי הוא לצרף נתבעים אחדים כדי ששאלת החבות ומידת החבות של כל אחד מהם תוכרע בין כל בעלי הדין.
(ג) אין צורך שכל נתבע יהא לו ענין לגבי כל הסעד שתובעים בתובענה.
- 23. סייג לצירוף (21)**
ראה בית המשפט או הרשם שהצירוף עלול לסבך או להשהות את הדין, רשאי הוא להורות על הפרדת הדין או על דרך דיון אחרת.
- 24. מחיקת בעלי דין והוספתם (24)**
בכל שלב משלבי הדיון רשאי בית המשפט או הרשם, לבקשת אחד מבעלי הדין או בלא בקשה כזאת ובתנאים שייראו לו, לצוות על מחיקת שמו של בעל דין שצורף שלא כהלכה כתובע או כנתבע, או על הוספת שמו של אדם שהיה צריך לצרפו כתובע או כנתבע או שנוכחותו בבית המשפט דרושה כדי לאפשר לבית המשפט לפסוק ולהכריע ביעילות ובשלמות בכל השאלות הכרוכות ובתובענה.
- 25. בקשה לשינוי בעל דין (25) (תיקון : תשנ"ז)**
בקשה להוסיף או למחוק או להחליף בעל דין אפשר שתוגש לבית המשפט או לרשם בכתב.

- 26. הנוהל בשינוי בעל דין (26) (תיקון : תשנ"ח)**
(א) הוסף או הוחלף בעל דין, יתוקן כתב התביעה לפי הצורך, אם לא הורה בית המשפט או הרשם הוראה אחרת; העתק כתב התביעה המתוקן יומצא לכל בעלי הדין.
(ב) הוסף או הוחלף בעל דין, רואים, לעניין התיישנות, את ההליכים לגבי בעל הדין החדש כאילו התחילו עם כתב התביעה המתוקן.
- 27. פסק דין לטובת מקצת בעלי דין (27)**
לא תיפגע תובענה בשל כך בלבד שבעלי דין צורפו בה שלא כדין או שלא צורפו, אלא רשאי בית המשפט או הרשם לדון בענין ככל שהוא נוגע לבעלי הדין שלפניו למעשה, ומותר ליתן פסק דין, ללא תיקונים, לטובת מקצתם של התובעים שנמצאו זכאים לסעד ולפי זכותם, או כנגד מקצתם של הנתבעים שנמצאו חבים ולפי חבותם.

סימן ב': ייצוג בעלי דין

- 28. תובע או נתבע בשם תובע או נתבע אחר (28)**
(א) מקום שיש מספר תובעים יכול שאחד או אחדים מהם יהיו מורשים בידי אחד או אחדים מן השאר להתייצב, לטעון או לפעול בכל הליך במקומם; הוא הדין לגבי הרשאת הנתבע בידי נתבע אחר.

(ב) ההרשאה תהא בכתב חתום ביד בעל הדין המרשה ותצורף לתיק.

29. אחד מטעם כל המעוניינים (29)

(א) היה מספר המעוניינים בתובענה אחת גדול, יכולים מקצתם - לבקשת תובע אם הם תובעים, או לבקשת תובע או נתבע אם הם נתבעים, וברשות בית המשפט או הרשם - לייצג באותה תובענה את כל המעוניינים; לא ידעו המעוניינים האחרים על דבר התובענה, יודיע להם בית המשפט או הרשם על הגשתה בהמצאה אישית, או במודעה פומבית אם ההמצאה האישית אינה מעשית מכל סיבה שתיראה לבית המשפט או לרשם, ככל שיורה בית המשפט או הרשם בכל מקרה ומקרה. (ב) כל מי שמויצג בתובענה כאמור בתקנת משנה (א) רשאי לבקש מבית המשפט או מהרשם לעשותו בעל דין בה.

30. ייצוג של תאגיד (30)

בעל דין שהוא תאגיד, רשאי מנהל התאגיד או פקיד מפקידיו, שהורשו לכך כראוי, לעשות מטעם התאגיד כל מה שהתאגיד עצמו יכול היה לעשות אילו היה יחיד.

31. ייצוג על ידי היועץ המשפטי לממשלה (31)

מקום שהיועץ המשפטי לממשלה או נציגיו רשאים על פי כל דין לייצג אדם בבית המשפט בענין מסויים, רשאים הם באותו ענין, על אף האמור בכל תקנת סדרי דין, לפתוח בשמו כל הליך, ולהגיש בשמו של המיוצג כל בקשה לבית המשפט, ככל שהמיוצג עצמו היה רשאי להם או חייב בהם על פי כל דין.

סימן ג': פסולי דין

32. אפוטרופוס וידיד קרוב ((34, 32)

(א) פסול-דין רשאי לתבוע לדין על ידי אפוטרופוסו או ידידו הקרוב; כן רשאי הוא להתגונן בדין על ידי אפוטרופוס. (ב) בית המשפט או הרשם המוסמך לדון בתובענה רשאי למנות לפסול-דין, או למי שזקוק לאפוטרופוס, אפוטרופוס-לדין אשר ייצגו מלא בכל ההליכים בבית המשפט.

33. אין לצרף תובע פסול-דין

אין לצרף פסול-דין בחזקת תובע אלא אם כן יש לו אפוטרופוס לאותה תובענה, ואין לצרף אדם כאפוטרופוס לתובענה בשם תובע פסול-דין אלא בהסכמתו של האפוטרופוס בכתב.

34. הפסקת תובענה באין אפוטרופוס לנתבע פסול-דין (35)

היה הנתבע פסול-דין, ואין לו אפוטרופוס או אפוטרופוסו נעדר מן המדינה, יבקש התובע מאת בית המשפט או הרשם, מיד לאחר פתיחת התובענה, למנות לנתבע אפוטרופוס-לדין, ואם הוא מציע אדם פלוני כאפוטרופוס-לדין, יצרף לבקשה הסכמת אותו פלוני בכתב; התובע לא יהיה רשאי להמשיך בתובענה עד שנתמנה אפוטרופוס כאמור.

35. סידור, פשרה ותשלום בתביעת פסול-דין (237)

פסול-דין, או אדם אחר מטעמו, התובע לבדו או ביחד עם בעלי דין אחרים - שום סידור, פשרה או קבלת כסף ששולם לקופת בית המשפט, בין לפני הדיון בתובענה, בין בשעת הדיון ובין לאחריו, לא יהא כוחם יפה בכל הנוגע לתביעותיו אלא באישור בית המשפט, ושום כסף שנגבה או שנפסק לגבי תביעותיו, אם על פי פסק דין ואם בדרך סידור, פשרה, תשלום לקופת בית המשפט או בדרך אחרת, לפני הדיון, בשעת הדיון או לאחריו, לא ישולם לנציגו של התובע אלא אם כן בית המשפט הורה כך.

סימן ד': חילופי בעל דין

36. אין תפוגה כשיש עילה או נגמר הדיון (36)

לא תפוג תובענה על שום שאחד מבעלי הדין מת או פשט את הרגל, ובלבד שעילת התובענה בעינה עומדת; ואם מת אחד מבעלי הדין בין גמר הדיון לבין פסק הדין, לא תפוג התובענה אף אם אין עילתה קיימת עוד אלא מותר ליתן פסק דין.

37. חילופי בעלים (37)

לא תיפגע תובענה על שום שתוך כדי הדיון הועבר או נסב נכס, או הועברה, נוצרה או נסבה זכות קנין או כל טובת הנאה, וברשות בית המשפט או הרשם אפשר שהמשפט יימשך בידי האדם שהנכס או הזכות הגיעו אליו או נגד אותו אדם.

38. צו בית המשפט להמשיך (38)

מת בעל דין או שפשט את הרגל או שנכס שלו נסב מכוח דין, רשאי בית המשפט או הרשם להורות - אם ראה צורך בכך לשם יישוב מלא של כל השאלות הכרוכות בדבר - כי מנהל העזבון, או היורשים או הנאמנים או חליף אחר של בעל הדין, כולם או מקצתם, יהיו לבעלי הדין, או שתומצא להם הודעה בדרך ובצורה שנקבעו להלן ובתנאים שייראו לבית המשפט או לרשם, והוא יתן צו בדבר המשך המשפט כפי שייראה לו.

39. צו להמשיך יכול שיינתן על פי צד אחד (39)

נראה צורך לצרף בעל דין חדש או לשנות מעמדו של בעל דין - אם מן הטעמים האמורים בתקנות 36 עד 38 ואם מחמת שאדם מעונין נתגלה אחרי תחילת המשפט - יכול שהצו על המשך המשפט בין בעלי הדין, הממשיכים או החדשים, יינתן על פי צד אחד שהגיש בקשה לבית המשפט או לרשם על יסוד הטענה שטובת ההנאה או החבות נשתנתה או נסבה או שאדם מעונין נתגלה כאמור.

40. המצאת צו שניתן על פי צד אחד (40)

צו שניתן לפי תקנה 39 יש להמציאו - אם אין הוראה אחרת מבית המשפט או מהרשם - לבעלי הדין הממשיכים וכן לכל בעל דין חדש, בצירוף הודעה לפי טופס 3, זולת אם המבקש עצמו הוא בעל הדין החדש היחיד, ומשעת המצאה כאמור יחייב הצו את האנשים שלהם הומצא, בכפוף לתקנות 42 ו 43.

41. כתב טענות של בעל דין חדש או נוסף (41)

(א) מנהל עזבונו או יורשו של נפטר שנעשה בעל דין לפי תקנה 39, רשאי להגיש כתב טענות נוסף הנובע מהעברת הזכויות אליו.

(ב) הכונס הרשמי או הנאמן בפשיטת רגל שנעשה בעל דין לפי תקנה 39, רשאי להגיש כתב טענות חדש, בין אם הוא נובע מהעברת זכויות פושט הרגל אליו ובין אם לאו.

(ג) כתב הטענות החדש שהוגש כאמור בתקנת משנה (ב) יבוא במקום כתב הטענות 34 המקורי; לא הוגש כתב טענות חדש, יעמוד כתב הטענות המקורי בעינו.

(ד) כתב טענות לפי תקנה זו יש להגיש תוך שלושים ימים מהיום שבו ניתן הצו, אם ניתן לפי בקשת בעל הדין החדש, או תוך שלושים ימים מהיום שבו הומצא לו הצו, אם ניתן שלא לפי בקשתו.

42. זכות לבקש ביטול הצו (42)

מי שהומצא לו צו שניתן לפי תקנה 39 רשאי הוא או אפוטרופוסו, תוך שלושים ימים מיום ההמצאה, לבקש מבית המשפט, או מהרשם - אם הצו ניתן בידו, ביטול הצו או שינויו, ואם היה פסול-דין שאין לו אפוטרופוס רשאי הוא לעשות כן תוך שלושים ימים מיום שנתמנה לו אפוטרופוס-לדין, ועד שלא חלפה תקופת שלושים הימים לא יהא לצו תוקף כלפי אותו אדם.

43. זכאי שאינו ממשיך (43)

מת בעל דין ועילת התובענה בעינה עומדת, אך מי שזכאי להמשיך בתובענה אינו עושה כן, רשאי הנתבע או בעל הדין שנגדו אפשר היה להמשיך, לבקש מבית המשפט או מהרשם שיחייב את הזכאי להמשיך בתובענה תוך זמן שיקבע; לא המשיך, מותר ליתן פסק דין לזכות הנתבע או בעל הדין שנגדו אפשר היה להמשיך.

פרק ה': עילות, תביעות ואיחודן

44. תובענה תכיל מלוא הסעד (44, 45)

(א) תובענה תכיל את מלוא הסעד שהתובע זכאי לו בשם עילת התובענה; אך רשאי תובע לוותר על חלק מהסעד כדי להביא את התובענה בתחום שיפוטו של בית המשפט.

(ב) תובע שלא כלל בתובענה חלק מהסעד או ויתר עליו, לא יגיש אחרי כן תובענה בשל חלק זה.

45. מי שלא תבע סעד אחד מרבים (46)

מי שזכאי לסעדים אחדים בשל עילה אחת, רשאי לתבוע את כולם או מקצתם; אך אם לא תבע את כולם, לא יתבע אחרי כן כל סעד שלא תבעו, אלא אם כן הרשה לו בית המשפט שלא לתבעו.

46. איחוד עילות תובענה (48)

(א) תובע רשאי לאחד לתובענה אחת כמה עילות, בין נגד נתבע אחד ובין נגד כמה נתבעים יחד; תובעים אחדים רשאים לאחד לתובענה אחת כמה עילות שהם מעוניינים בהן יחד, בין נגד נתבע אחד ובין נגד כמה נתבעים יחד; והכל כשאין הוראה אחרת בענין זה.

(ב) תביעותיהם של תובעים יחד מותר לאחד בתובענה אחת עם תביעותיהם הנפרדות של אותם תובעים, כולם או מקצתם, נגד אותו נתבע.

(ג) אוחדו עילות, יהא שיפוטו של בית המשפט באותה תובענה תלוי בסכום או בשווי של כלל נושאי התובענה ביום שהוגשה.

47. תביעות של חליף או נגדו (49, 50)

(א) תביעה של אדם או נגדו בחזקת מנהל עזבון, נאמן או חליף אחר - אין לצרף אליה תביעה אישית שלו או נגדו, אלא ברשות בית המשפט.

(ב) הוראות תקנת משנה (א) לא יחולו על תביעה של מנהל עזבון או נגדו אם התביעות האחרות תעוררו לענין אותו עזבון שלגביו הוא תובע או נתבע כאמור, או שהן תביעות שהוא זכאי להן או חב בהן יחד עם המנוח שאת עזבונו הוא מנהל.

48. הפרדת הדיון (51, 52)

ראה בית המשפט או הרשם, מיזמתו או על פי בקשת נתבע, כי אין דרך נוחה לדון יחד או לפסוק יחד בעילות שאוחדו בתובענה אחת, רשאי הוא להורות על צמצום התובענה לאותן עילות שאפשר לדון או לפסוק בהן בדרך נוחה או על הפרדת הדיון או על דרך דיון אחרת שתיראה וכן להורות על התיקונים הכרוכים בכך.

פרק ו': כתב הגנה וכתבי טענות אחרים

סימן א': כתב הגנה

49. הגשת כתב הגנה (53)

נתבע שנדרש להגיש כתב הגנה יגיש אותו תוך המועד הנקוב בהזמנה לדין.

50. מען להמצאה (54) (תיקון: תשמ"ט)

בכתב ההגנה יציין הנתבע את מספר זהותו וכן מען להמצאת כתבי-דין, שיהא -

(1) מקום מגוריו של הנתבע - אם הוא טוען לעצמו;

(2) משרד עורך דינו של הנתבע - אם עורך דין מייצג אותו;

(3) מקום מגוריו או מקום עסקו של מי שנתמנה מורשה לקבלת כתבי-דין לפי תקנה 478.

51. הגנת מחזיק בתובענה שבמקרקעין (55)

בתובענה שבמקרקעין יהא אדם המגיש תצהיר שהוא מחזיק באותם מקרקעין, בין בעצמו ובין על ידי שוכרים, רשאי, ברשות בית המשפט או הרשם, להתייצב ולהתגונן, אף אם לא צויין בתובענה כנתבע ולא הומצאה לו הזמנה; קיבל רשות להתייצב ולהתגונן, יגיש כתב הגנה בתשובה לתביעת התובע, ובכל ההליכים שלאחר מכן יצויין כנתבע.

סימן ב': קיזוז ותביעה שכנגד

52. רשות הנתבע לקיזוז ולתביעה שכנגד (59)

נתבע רשאי לקזז כל זכות ותביעה שלו כנגד תביעתו של התובע, או להגיש אותן בתביעה שכנגד, בין שהן על נזק ממון ובין אם לאו; כוחם של הקיזוז או התביעה שכנגד ככוח תובענה שכנגד, ובית המשפט יכול ליתן בהם פסק דין סופי הן על התביעה המקורית והן על התביעה שכנגד.

53. תביעה שכנגד, הגנה שכנגד ותשובה שכנגד (תיקון: תשס"ו)

(א) נתבע המסתייע בנימוק שיש בו כדי לבסס תביעה שכנגד יגיש, נוסף על כתב ההגנה, כתב תביעה שייקרא כתב תביעה שכנגד; בכתב תביעה שכנגד יצוין מספר ההליך בתביעה המקורית שהוגשה נגדו.

(ב) תביעה שכנגד תתברר במסגרת התביעה המקורית, ואולם רשאי בית המשפט או הרשם, ביוזמתו או לבקשת בעל דין, להורות על הפרדת הדיון אם ראה שאין זה מן הראוי לפסוק בתביעה שכנגד במאוחד עם התביעה המקורית.

(ג) על כתב תביעה שכנגד, על כתב הגנה שכנגד המוגש לפי תקנה 56 ועל כתב תשובה שכנגד המוגש לפי תקנה 62, יחולו ההוראות החלות על כתב תביעה, כתב הגנה וכתב תשובה, לפי הענין.

54. נתבעים חדשים בתביעה שכנגד (תיקון: תשס"ו)

(א) העלה הנתבע בכתב התביעה שכנגד שאלות בינו לבין התובע יחד עם אחרים, ינקוב בכותרת כתב התביעה שכנגד את שמותיהם של כל הנתבעים בתביעה שכנגד וימסור את כתב התביעה שכנגד לבית המשפט כדי להמציאם לאלה מהם שעדיין אינם בעלי דין בתביעה המקורית, בתוך

המועד שבו הוא נדרש להגיש את כתב הגנתו בתביעה המקורית.

(ב) תובע שכנגד שבכתב התביעה שכנגד הפנה לנימוקים שפורטו בכתב הגנתו, ימסור לבית המשפט עותקים גם מכתב ההגנה כדי להמציאם לבעלי הדין שאינם בעלי דין בתביעה המקורית.

55. **המצאת העתק לנתבע שכנגד** (תיקון: תשס"ו)
 תובע שהוגשה נגדו תביעה שכנגד וכל אדם אחר ששמו צוין בכתב תביעה שכנגד, יוזמן להגיש כתב הגנה שכנגד על ידי שיומצא להם העתק מכתב ההגנה ומכתב התביעה שכנגד בצירוף הזמנה; דין כתב תביעה שכנגד כדין כתב תביעה שבו נפתחת תובענה.
56. **נתבע שכנגד יגיש כתב הגנה שכנגד** (תיקון: תשס"ו)
 תובע שהוגשה נגדו תביעה שכנגד וכל אדם שהומצא לו כתב תביעה שכנגד יגיש, במועדים האמורים בתקנה 19, כתב הגנה שייקרא כתב הגנה שכנגד, ואם אינו מגיש כתב הגנה שכנגד, דינו כדין נתבע שלא הגיש כתב הגנה.
57. **תביעה שכנגד בתובענה שהופסקה** (64)
 העלה נתבע תביעה שכנגד, מותר לדון בה אף אם עוכבה תובענת התובע, הופסקה, נמחקה או נדחתה.
58. **תביעה נגד תובע שצורף שלא כדין** (65)
 צורף אדם כתובע שלא כדין או שלא לצורך, ונתבע העלה תביעה שכנגד, רשאי הנתבע לקיים את התביעה שכנגד כלפי שאר בעלי הדין, חוץ מאותו תובע, על אף הצירוף שלא כדין ועל אף כל הליך שבא בעקבותיו.
59. **נימוק (בוטלה)** (תיקון: תשס"ו)
 60. **פסק דין על היתרה** (67)
 הוכחה תביעה שכנגד ונמצאה יתרה לזכות הנתבע, רשאי בית המשפט לפסוק לנתבע את היתרה או להעניק לו סעד אחר שהוא זכאי לו.

סימן ג': כתב תשובה וכתבי טענות נוספים

61. **כתב תשובה לכתב הגנה** (68) (תיקון: תשנ"ט)
 רשאי תובע להגיש כתב תשובה לכתב הגנה; המועד להגשת כתב התשובה הוא, אם לא האריך אותו בית המשפט או הרשם, תוך חמישה עשר ימים מיום שהומצא לו כתב ההגנה, או האחרון שבכתבי ההגנה כשיש נתבעים אחדים; לא הגיש התובע כתב תשובה - יראו את העובדות המהותיות הנקובות בכתב ההגנה כמוכחשות וכשנויות במחלוקת.
62. **כתב תשובה שכנגד** (תיקון: תשס"ו)
 תובע שכנגד רשאי להגיש כתב תשובה שכנגד לכתב הגנה שכנגד, ויחולו הוראות תקנה 61.
63. **כתבי טענות נוספים** (70)
 לאחר כתב תשובה לא יוגש שום כתב טענות אלא ברשות בית המשפט או הרשם ובתנאים שיראו לו.
64. **נימוקים וטענות חדשים** (71)
 אין להעלות בכתב תשובה נימוק תביעה חדש, ואין לכלול בו טענה שבעובדה שאינה מתיישבת עם טענותיו הקודמות של אותו בעל דין.
65. **הוספת פרטים על פי דרישת בית המשפט** (תיקון: תשנ"א)
 בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת, לדרוש פרטים נוספים ומפורטים יותר לכל ענין הנזכר בכתב טענות או נוגע לו, ולהורות שהפרטים העובדתיים יוגשו בתצהיר; כן יוכל להורות בדבר הוצאות ועניינים אחרים הנגזרים מדרישתו להוספת פרטים, ככל שנראה לו.
66. **מתן זמן לאחר פרטים נוספים** (73)
 בעל דין שעל פי בקשתו נמסרו פרטים, יינתן לו זמן להגיש כתב טענות לאחר מסירת הפרטים כזמן שעמד לרשותו בשעה שהגיש בקשתו לפרטים, זולת אם יש בצו בית המשפט או השם הוראה אחרת; חוץ מן האמור בתקנה זו, אין בצו למסירת פרטים כדי לעכב ההליכים או ליתן ארכה, אלא אם כן יש בו הוראה אחרת.

פרק ז': כתבי טענות - הוראות כלליות

סימן א': צורה ותוכן

67. **הגשת כתב טענות** (74, 6 סיפה)
 הגישתו של כתב טענות תהיה במסירה לבית המשפט כדי לצרפו לתיק התובענה, ויש למסור מספר מספיק של עתקים בשביל בית המשפט ולשם המצאה לכל אחד מבעלי הדין שכנגד, והם יומצאו לפי מענו להמצאת כתבי-דין; אין צורך להמציא עותק לבעל דין שהרשה בעל דין אחר לתבוע או להגן מטעמו.
68. **צורת כתב טענות** (75) (תיקון: תשנ"ב, תשס"ה)
 (א) כתב טענות יהיה מודפס או כתוב במכונת כתיבה, על גבי גליונות נייר לבנים וחלקים בגודל 21 X 29.7 ס"מ (4A) על צד אחד בלבד של הגליון, ויש להניח שוליים של חמישה סנטימטרים לפחות בימינו, ובהם שני נקבים, במרכז הגליון, המרוחקים שמונה סנטימטרים זה מזה.
- (ב) בלי לגרוע מהאמור בתקנת משנה (א), רשאי מנהל בתי המשפט לפרסם ברשומות הוראות טכניות בדבר צורת כתב טענות, מצורפיו ומבנהו, לרבות בדבר גודל וסוגי הגופנים, גודל העמוד ומיקום הכיתוב על פני העמוד.
69. **התנגדות טכנית** (76)
 אין לערר התנגדות טכנית לכתב טענות על יסוד פגם שבצורה.
70. **סימון כתב טענות** (77)
 כתב טענות יוכתר בשמו המתאים, יסומן במספר התיק של התובענה ובתאריך הגשתו, ויהא חתום ביד בעל הדין המגישו, ואם נערך בידי עורך דין - ביד עורך הדין.
71. **כתב טענות יפרש עובדות מהותיות בלבד ולא ראיות** (78) (תיקון: תשנ"א)
 (א) כתב טענות יכיל את הרצאת העובדות המהותיות בלבד, שבעל הדין מסתמך עליהן בתביעתו או בהגנתו, לפי הענין, אך לא את הראיות הבאות להוכיח אותן.
- (ב) כתב טענות יחולק, לפי הצורך, לסעיפים מסומנים במספרים; את התאריכים, הסכומים והמספרים יש לבטא בספרות.
72. **הסתמכות על עובדות שונות** (79) (תיקון: תשנ"א)
 (א) בעל דין המסתמך בכתב טענותיו על נימוקים שונים זה מזה ומבוססים על עובדות נפרדות ושונות, יפרש אותם, עד כמה שאפשר, בנפרד ובמובחן.
- (ב) בכתב טענות אין לטעון כנגד אותו בעל דין טענות עובדתיות חלופיות, אלא אם כן הצהיר הטוען כי העובדות כהויותן אינן ידועות לו; אין באמור בתקנה זו כדי למנוע טענות משפטיות חלופיות.
73. **נימוק הגנה חדש** (80)
 נימוק הגנה שנוגד לנתבע לאחר הגשת התובענה או לתובע לאחר הגשת כתב הגנה המכיל תביעה שכנגד, מותר להסתמך עליו בכתב ההגנה או בכתב התשובה שכנגד, הכל לפי הענין.
74. **הוראת דין** (תיקון: תשנ"א)
 (א) הועלתה בכתב טענות טענה של הפרת חובה חקוקה, יצויין החיקוק אשר הפרתו מהווה עילה לתובענה.

(ב) מותר להביא בכתב טענות כל הוראת דין שהטוען מתכוון להסתמך עליה, אך אין בעל דין מנוע מהסתמך על הוראת דין כאמור מחמת שלא הביא אותה בכתב טענותיו.

75. צירוף מסמכים (תיקון : תש"ו)

(א) בעל דין ירשום בכתב טענותיו, או ברשימה מצורפת אליו, מהם המסמכים שעליהם הוא מסתמך ויצרפם לכתב הטענות.
(ב) היה תכנו של מסמך ענין מהותי במשפט, יש להביא בכתב הטענות את נוסח המסמך או קטעיו המהותיים או לצרפם אל כתב הטענות.

76. טענת הודעה מהותית (89)

הטוען שנמסרה הודעה לאדם על עובדה פלונית או על ענין פלוני, והטענה היא מהותית במשפט, די לטוען שיטען אותה בחזקת עובדה ; אך אם ניתנה ההודעה בכתב, יש לפרש את נוסח ההודעה בכתב הטענות או לצרפו אליו.

77. טענת כוונה או ידיעה (88)

הטוען כוונה רעה, כוונת מרמה, ידיעה, וכיוצא באלה שבלבו של אדם, והטענה היא מהותית במשפט, די לטוען שיטען אותה בחזקת עובדה, ואין עליו לפרש את הנסיבות שמהן ניתן להסיקה.

78. טענה המצריכה פרטים (87)

כל מקום שבעל דין טוען טענת מצג-שווא, תרמית, זדון או השפעה בלתי הוגנת, ובכל מקרה אחר המזיק לפרטים, יפורשו הפרטים ותאריכיהם בכתב הטענות.

79. טענת קיום חוזה או קשר (93)

כל אימת שיש להסיק על קיום חוזה או קשר בין בעלי דין מתוך סדרת מכתבים או שיחות או מנסיבות אחרות, די לו לטוען שיטען קיום חוזה או קשר בחזקת עובדה ויסתמך על המכתבים, השיחות או הנסיבות הסתמכות כללית, בלי לפרט ; רצה הטוען להסתמך לחלופין על כמה חוזים או קשרים המשתמעים מנסיבות אלה, רשאי הוא לעשות כן.

80. תנאי מוקדם (94)

אין בעל דין חייב לפרש בכתב הטענות שתנאי מוקדם פלוני הדרוש לענינו נתקיים ; בעל הדין הרוצה לטעון שתנאי כאמור לא נתקיים חייב להעלות טענה זו במפורש בכתב טענותיו הוא, שאם לא כן יהא זה דבר המשתמע מאליו מתוך כל כתב טענות, שכל התנאים המוקדמים הדרושים לענינו נתקיימו.

81. חזקה שבדין (95)

אין בעל דין חייב לטעון בכתב טענותיו ענין עובדתי שחזקה מן הדין שהוא לזכותו, או שחובת הראיה בו היא על בעל הדין שכנגד, אלא אם כן אותו ענין עובדתי הוכחש תחילה במפורש ; לדוגמה - קיומה של תמורה בשטר חליפין, כשהתובע בא מכוח השטר בלבד ואינו מעמיד את התמורה כנימוק יסודי לתביעה.

82. זיהוי מקרקעין (83, 84)

(א) בתובענה שבמקרקעין יכיל כתב התביעה תיאור המקרקעין כדי אפשרות לזהותם וככל האפשר - לפי גבולות או לפי מספרים שבפנקס מקרקעין או במפה, ואם היתה בה תביעה מכל צד שהוא - לרשום טובת הנאה במקרקעין, יש לצרף לכתב התביעה מפת המקרקעין מאושרת בידי מחלקת המדידות ; היה המדובר בחלקת קרקע רשומה, רשאי בית המשפט או הרשם לפטור מהגשת מפה ולהורות על הגשת העתק מאושר מן הרישום בפנקס המקרקעין, או כל אמצעי זיהוי אחר של אותה חלקה.

(ב) הוגשה מפת מקרקעין מאושרת, יומצא העתק ממנה לבעל הדין המתנגד לרישום המקרקעין, כולם או מקצתם, ובית המשפט או הרשם רשאי להורות בדבר הוצאות הכרוכות בהכנת המפה, באישורה ובהמצאתה, ככל שנראה לו.

83. שתיקה כהודיה (56)

כל טענת עובדה שלא הוכחה בכתב הגנה או בכתב תשובה שכנגד במפורש או מכללא, או שלא נאמר עליה כי אין מודים בה, רואים אותה כטענה שמודים בה, זולת אם היא נטענת נגד פסול-דין, אך בית המשפט רשאי, לפי שיקול דעתו, לדרוש שעובדות כאמור יוכחו שלא על דרך ההודיה האמורה.

84. אין צורך בהכחשה לענין דמי נזק (57)

על אף האמור בתקנה 83 אין צורך בהכחשה לענין שיעור דמי הנזק, ולעולם יראו אותו כשנוי במחלוקת זולת אם הודו בו במפורש, בין אם הוגש כתב הגנה או כתב תשובה שכנגד ובין אם לאו.

85. הכחשה מפורשת (90)

לא די בהכחשה כללית אלא חייב בעל דין לזון במפורש בכל טענה שבעובדה שאין הוא מודה באמיתותה, חוץ מטענה לדמי נזק.

86. הכחשה מלאה (91)

בעל דין המכחיש בכתב טענותיו עובדה שבעל הדין שכנגד טוען לה בכתב טענותיו הוא, לא יעשה זאת על דרך ההתחמקות, אלא ישיב לגופו של ענין ; לדוגמה - אם הטענה היא שקיבל סכום כסף פלוני, לא די שיכחיש קבלת אותו סכום, אלא צריך שיכחיש כי קיבל אותו סכום או כל חלק ממנו, או שיציין כמה קיבל ; טענה עובדה אגב תיאור נסיבותיה, לא די שיכחיש אותה לגבי אותן נסיבות בלבד.

87. הכחשת זכות בעל דין בחזקת נציג (86)

בעל דין הרוצה להכחיש את זכותו של בעל דין אחר לתבוע בחזקת נציג, אם בפשיטת רגל ואם בענין אחר, או הרוצה להכחיש קיומה של שותפות, או זכות השותף לתבוע בשמה, יכחיש דברים אלה במפורש.

88. הכחשת חוזה (92)

היתה בכתב הטענות טענת חוזה - הכחשת סתם של החוזה בידי בעל הדין שכנגד, היא בלבד, פירושה הכחשת קיומו של חוזה מפורש או הכחשת העובדות שמכללן אפשר שישתמע קיומו, אך אין פירושה הכחשת חוקיותו של החוזה או דיותו מבחינה חוקית.

89. יש לפרש כל טענה לסתור וכל טענה מפתיעה (85)

הנתבע או התובע, לפי הענין, חייב להעלות בכתב טענותיו כל דבר הבא להראות שהתובענה או התביעה שכנגד אין לה על מה שתסמוך, או שהעסקה בטלה או ניתנת לביטול מבחינה חוקית, וכן כל נימוק של הגנה או של תשובה, שיש בו - אם לא הועלה בכתב הטענות - כדי להפתיע את בעל הדין שכנגד או לעורר שאלות שבעובדה שאינן עולות מתוך כתבי הטענות הקודמים, כגון תרמית, התיישנות, שחרור, תשלום, ביצוע או עובדות המגלות מעשה לא חוקי.

90. אי-הודיה במקום שחובה להודות (58)

היה בית המשפט סבור כי טענת עובדה שהוכחה או שלא הודו בה, מן הראוי היה שידו בה, רשאי הוא ליתן כל צו שייראה לו צורך בענין הוצאות יתרות שנגרמו עקב ההכחשה או אי-ההודיה.

סימן ב' : תיקון כתב טענות

91. הוראה לתקן (96) (תיקון : תשנ"א)

(א) בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת, להורות כי יימחק או יתוקן כל ענין בכתב טענות שאין בו צורך או שהוא מביש או עלול להפריע לדיון הוגן בתובענה, לסבכו או להשוותו. כמו כן רשאי בית המשפט או הרשם להורות על מחיקה או על תיקון של כתב טענות שלא קויימו לגבי הוראות תקנות אלה.

(ב) בעל דין לא ייחייב לבקש מבית המשפט או מהרשם לתת הוראה כאמור בתקנת משנה (א) אלא אם כן פנה לבעל דינו, תוך חמישה עשר ימים מיום המצאת כתב ההגנה האחרון או התשובה, לפי המאוחר, בבקשה למחוק או לתקן את הענין או את כתב הטענות.

92. רשות לתקן (97) (תיקון : תשנ"א)

בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת, להתיר לכל אחד מבעלי הדין לשנות או לתקן את כתבי טענותיו בדרך ובתנאים הנראים צודקים, וכל תיקון כזה ייעשה לפי הצורך, כדי שבית המשפט יוכל להכריע בשאלות שהן באמת השאלות השנויות במחלוקת בין בעלי הדין. תיקון של טענה עובדתית או הוספתה, טעונים הגשת תצהיר המאמת את העובדות.

93. הגשת כתב טענות מתוקן (98)

כתב טענות מתוקן יוגש תוך חמישה עשר ימים, אם לא קבע בית המשפט או הרשם מועד אחר.

94. תשובה לכתב טענות מתוקן (99) (תיקון: תשנ"א)
 הגיש בעל דין כתב טענות מתוקן, ישיב עליו בעל הדין שכנגד, או יתקן, בלי נטילת רשות, את כתב טענותיו הוא, תוך הזמן העומד לרשותו אותה שעה להגשת כתב טענותיו או תוך חמישה עשר ימים מיום שהומצא לו כתב הטענות המתוקן, הכל לפי התאריך המאוחר יותר, אם קבע בית המשפט או הרשם מועד אחר. תיקון של טענה עובדתית או הוספתה, טעויות הגשת תצהיר המאמת את העובדות.
 95. באין תשובה לתיקון (100)
 הגיש בעל הדין שכנגד את כתב טענותיו לפני שהומצא לו התיקון, ואינו משיב לתיקון או אינו מתקן את כתב טענותיו תוך הזמן האמור, רואים אותו כאילו הוא מסתמך על כתב טענותיו המקורי כתשובה לתיקון.
 96. כשאין מתקנים לאחר צו (101)
 בעל דין שהשיג צו המתיר תיקון ולא תיקן לפיו תוך המועד שנקבע לכך, לא יתירו לו לתקן לאחר תום המועד האמור אלא אם כן בית המשפט או הרשם האריך את המועד.

סימן ג': פסק דין בהעדר הגנה

97. נתבע שלא הגיש כתב הגנה תוך המועד שנקבע לכך, יתן בית המשפט או הרשם פסק דין שלא בפניו על יסוד כתב התביעה בלבד; היתה התביעה שלא על סכום כסף קצוב, יהא בית המשפט רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לדרוש מן התובע הוכחה מלאה או חלקית של תביעתו או מקצתה לפני שיינתן פסק הדין; היתה התביעה לפני הרשם והיה הרשם סבור כי אין ליתן פסק דין ללא שמיעת עדות - יעביר את התביעה לבית המשפט.
 (ב) הנתבע לא יוזמן לדיון, אף אם נדרש התובע להביא הוכחה, אלא אם כן בית המשפט הורה על כך מטעם מיוחד שרשם.
 98. מקצת נתבעים הגישו ומקצתם לא הגישו (103)
 פסק דין שלא בפני בעל דין כאמור בתקנה 97 ניתן להוצאה לפועל בלא שתפיגע זכותו של התובע להמשיך בתובענה נגד הנתבעים שהגיש כתב הגנה.
 99. (בוטלה) (תיקון: תשס"ו)

פרק ז' 1: פגישת מהו"ת לבחינת האפשרות ליישוב התובענה בגישור (תיקון: תשס"ח) 10

- 99א. הגדרות (תיקון: תשס"ח) 10
 בפרק זה -
 "גישור" - כמשמעותו בסעיף 79 לחוק;
 "המרכז הארצי" - המרכז הארצי לגישור וליישוב סכסוכים במשרד המשפטים;
 "מגשר" - מגשר כהגדרתו בסעיף 79 (ג) לחוק, לפי תקנה 2 לתקנות בתי המשפט (רשימת מגשרים), התשנ"ה-1996;
 "ממונה" - שופט, רשם או עוזר משפטי בבית המשפט שנושא את המשרת הסמך אותו לממונה מטעמו לנושא פגישת מהו"ת;
 "פגישת מהו"ת" - פגישת מידע, היכרות ותיאום לבחינת האפשרות ליישוב התובענה בגישור בהתאם להוראות פרק זה;
 "תובענה" - למעט בקשה לסעד זמני, ערעור או בקשת רשות ערעור;
 "תקנות הגישור" - תקנות בתי המשפט (גישור), התשנ"ג-1993.
 99ב. פגישות מהו"ת (תיקון: תשס"ח) 10
 (א) הסתיימה הגשת כתבי הטענות, לא ידון בית המשפט או רשם בתובענה, לרבות בדרך של ניהול קדם משפט, אלא לאחר שהתקיימה פגישת מהו"ת.
 (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), רשאי בית המשפט, מיוזמתו או לפי בקשת בעל דין, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לדון בתובענה גם בלא שנתקיימה קודם לכן פגישת מהו"ת, אם מצא כי יש לדון בתובענה באופן מיידי.
 (ג) בתובענה שבה לא התקיימה פגישת מהו"ת כאמור בתקנת משנה (ב), רשאי בית המשפט בכל עת ולאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות לטעון את טענותיהם לפניו, להורות על קיומה של פגישת מהו"ת, ויחולו הוראות פרק זה, בשינויים המחויבים.
 (ד) הוראות החלות על גישור לפי סעיף 79 (ג) ו-(ד) לחוק וכן תקנות לענייני יחולו על פגישת מהו"ת; פגישת המהו"ת תתנהל על פי כללים שפרסם המרכז הארצי ברשומות.
 (ה) פגישת מהו"ת תתקיים עם מגשר שנכלל ברשימה של מגשרים אשר הוכיחו את מיומנותם והתאמתם לקיים פגישת מהו"ת, שנערכה על ידי המרכז הארצי (להלן - רשימת מגשרי מהו"ת).
 99ג. הזמנה לפגישת מהו"ת (תיקון: תשס"ח) 10
 הסתיימה הגשת כתבי הטענות, תומצא לבעלי הדין בתוך שבעה ימים הזמנה לפגישת מהו"ת לפי סופס 3א שבתוספת (להלן - הזמנה לפגישת מהו"ת); דינה של הזמנה לפגישת מהו"ת בדין הזמנה לבית המשפט.
 99ד. מועד, משיך ומקום פגישת מהו"ת (תיקון: תשס"ח) 10
 (א) פגישת מהו"ת תתקיים לא יאוחר מארבעים וחמישה ימים מיום המצאת הזמנה לפי תקנה 99ג, ומשכה ייקבע על ידי המגשר.
 (ב) בהסכמת בעלי הדין, רשאי המגשר לשנות את מקום פגישת המהו"ת או את מועדה לפי שצוינו בהזמנה, ובלבד שפגישת המהו"ת תתקיים לא יאוחר מתום התקופה האמורה בתקנת משנה (א); בהעדר הסכמה, יודיע על כך המגשר לממונה ותומצא לבעלי הדין בתוך שבעה ימים הזמנה חדשה לפגישת מהו"ת.
 99ה. החלפת מגשר (תיקון: תשס"ח) 10
 נוכח המגשר, כי אין הוא רשאי לקיים את פגישת המהו"ת לפי תקנה (ב) לתקנות הגישור, יודיע על כך בהקדם האפשרי לממונה, ותומצא לבעלי הדין בתוך שבעה ימים הזמנה חדשה לפגישת מהו"ת.
 99ו. פניה לממונה (תיקון: תשס"ח)
 בכל עניין הנוגע למועד פגישת המהו"ת, מקומה או זהות המגשר, שנתגלעה לגבי מחלוקת, רשאי המגשר או בעל דין להביא את העניין להכרעת הממונה שהוא רשם או שופט.
 99ז. התייצבות לפגישת מהו"ת (תיקון: תשס"ח) 10
 (א) לפגישת מהו"ת יתייצבו בעלי הדין עצמם, ורשאים הם להתייצב עם עורכי דינם; בעל דין המתגורר דרך קבע מחוץ לגבולות המדינה ולא נמצא בארץ, יתייצב לפגישת המהו"ת מיופה כוחו.
 (ב) היה בעל דין המדינה או תאגיד, יתייצב לפגישת מהו"ת נציג מטעמו שהוא בעל תפקיד הבקיא בפרטי התובענה, ורשאי הוא להתייצב עם פרקליט מטעם בעל הדין.
 (ג) לא התייצב בעל דין לפגישת מהו"ת, רשאי בית המשפט לחייבו בהוצאות המגשר ובהוצאות בעלי הדין שהתייצבו לפגישה, וכן רשאי הוא להביא עניין זה בחשבון לעניין הוצאות ההליך בסופו.
 99ח. תוכן פגישת המהו"ת (תיקון: תשס"ח) 10
 פגישת המהו"ת יסביר המגשר לבעלי הדין את עקרונות פגישת המהו"ת, את הליך הגישור ואת היתרונות והגורמים ביישוב התובענה בגישור, ויבחן עם בעלי הדין את הנושאים העיקריים שבמחלוקת ואת האפשרות ליישב את התובענה בגישור.
 99ט. פניה לגישור (תיקון: תשס"ח) 10
 בעלי הדין יודיעו במשותף לממונה בתוך עשרה ימים מיום פגישת המהו"ת אם הם מסכימים להעביר את התובענה לגישור או מבקשים להמשיך לדון בה בבית המשפט; העתק ההודעה יומצא למגשר שקיים את פגישת המהו"ת.
 99י. תחולה (תיקון: תשס"ח) 10
 (א) הוראות פרק זה יחולו על תובענות אזרחיות שסכומן או שווי נוסאן עולה על 50,000 שקלים חדשים, למעט תובענות בסדר דין מקוצר בלא הוגשה בהן בקשת רשות להתגונן במועד שנקבע בתקנה 206 ותובענות שעילתן בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.
 (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), מנהל בתי המשפט רשאי להורות על הגבלת מספר התובענות שיופנו לפגישת מהו"ת בשים לב, בין השאר, למספר המגשרים ולתחומי התמחותם, ובלבד שהתובענות שיופנו כאמור ייבחרו באופן מדגמי; הודעה על הוראה כאמור תפורסם ברשומות.
 99יא. הודעה על בתי משפט (תיקון: תשס"ח)
 מנהל בתי המשפט רשאי לפרסם בהודעה ברשומות את בתי המשפט שבהם תתקיים פגישה מהו"ת לפי פרק זה.
 99יב. מועדים (תיקון: תשס"ח) 10
 אין בהוראות פרק זה כדי לגרוע מכל מועד או זמן שנקבע בתקנות אלה או על ידי בית המשפט.

פרק ח': סילוק על הסף

100. מחיקה על הסף (105)
בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת, לצוות על מחיקת כתב תביעה נגד הנתבעים, כולם או מקצתם, על יסוד אחד הנימוקים האלה:
(1) אין הכתב מראה עילת תביעה;
(2) נראה לבית המשפט או לרשם מתוך הכתב שהתובענה היא טרדנית או קנטרנית;
(3) שוויו של נושא התובענה נישום בחסר והתובע לא תיקן את הכתב תוך הזמן שנקבע לכך;
(4) שולמה אגרה בלתי מספקת והתובע לא שילם את האגרה הנדרשת תוך הזמן שנקבע לכך.
101. דחיה על הסף (106) (תיקון: תשנ"ו)
(א) בית המשפט או רשם שהוא שופט רשאי, בכל עת, לדחות תובענה נגד הנתבעים, כולם או מקצתם, מאחד הנימוקים האלה:
(1) מעשה בית דין;
(2) חוסר סמכות;
(3) כל נימוק אחר שעל פיו הוא סבור שניתן לדחות מלכתחילה את התובענה בנוגע לאותו נתבע.
(ב) לא ייעתר בית המשפט או הרשם לבקשת דחיה מחוסר סמכות, אם נראה לו שיש להעביר את הענין לבית משפט או לבית-דין מוסמך לפי סעיף 79 לחוק בתי המשפט.

פרק ט': הודיות, שאלונים וגילוי מסמכים
סימן א': הודיות

102. הודעה על הודיה (107)
בעל דין רשאי למסור הודעה, אם בכתב טענותיו ואם בכתב אחר, כי הוא מודה באמיתות טענותיו של בעל דין אחר, כולן או מקצתן.
103. דרישה להודות בעובדה או במסמך (108-110)
(א) בעל דין רשאי, בכתב ערוך לפי טופס 4 או 5, לדרוש מבעל הדין שכנגד להודות בעובדה פלונית או במסמך פלוני, תוך שמירה על הסתייגויות צודקות; ההודיה תהיה לטובת בעל הדין שמסר את הדרישה ולענין אותה תובענה בלבד.
(ב) הודיה בעובדות תהא ערוכה לפי טופס 6.
(ג) סירב בעל דין להודות בעובדה או לא הודה בה תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לו הדרישה, או תוך זמן נוסף שהתיר לו בית המשפט או הרשם, או סירב להודות או לא הודה במסמך תוך ארבעים ושמונה שעות מהזמן שניתן לו לעיין בו, או תוך זמן נוסף כאמור, ישלם את ההוצאות הכרוכות בהוכחת העובדה או המסמך, יהיו תוצאות המשפט אשר יהיו, זולת אם בית המשפט או הרשם הורה אחרת.
(ד) לא באה דרישה להודות במסמך, לא יפסוק בית המשפט לשלם את ההוצאות שהוצאו להוכחת המסמך, אלא אם כן ראה בית המשפט שהיה בהימנעות מן הדרישה משום חסכון בהוצאות.
104. רשות לתקן הודיה (111)
בית המשפט רשאי, בכל עת ולפי תנאים שייראו לו צודקים, להתיר לבעל דין שיתקן כל הודיה שלו בעובדה או שיחזור בו ממנה.

סימן ב': שאלונים

105. גילוי על ידי שאלות (115, 118) (תיקון: תש"ף)
בית המשפט או הרשם רשאי, לפי בקשת בעל דין, ליתן צו לפי טופס 7, המרשה לו למסור לבעלי הדין האחרים, כולם או מקצתם, שאלון ערוך לפי טופס 8, ובלבד שיפרש בשולי השאלון מי מבעלי הדין האחרים נדרש להשיב עליו ועל איזו מן השאלות.
106. הזמן להמצאת השאלות (116)
עותק של השאלון והודעה בדבר בקשת הרשות יומצאו לנשאלים שבעה ימים לפחות לפני היום שנקבע לביור הבקשה, זולת אם ראה בית המשפט או הרשם לוותר על דרישה זו.
107. סייג לשאלות (117)
בית המשפט או הרשם, בהחליטו בדבר בקשת הרשות, ישקול כל הצעה שתבוא מצד הנשאל למסור לו פרטים או להודות בעובדות או להראות מסמכים הנוגעים לדברים הנדונים, כולם או מקצתם, והרשות לא תינתן אלא לשאלות שהן לענין הנדון, ולא די שיהיו קבילות בחקירה שכנגד של עד בעל פה.
108. תאגידים והמדינה (119, 131) (רישה)
היה הנשאל תאגיד, רשאי בית המשפט או הרשם, לפי בקשת השואל, להרשות מסירת שאלון לחבר או לפקיד של התאגיד; נדרשה המדינה להשיב על שאלות - יורה הצו איזה עובד ציבור ישיב עליהן.
109. תשובה בתצהיר (120, 131) (סיפה)
(א) התשובה על שאלון תינתן בתצהיר לפי טופס 9, ויש להגישו תוך שבעה ימים מיום מסירת השאלון או תוך מועד אחר שהרשה בית המשפט או הרשם.
(ב) התנגדות למתן תשובה על שאלה פלונית, תירשם בתצהיר הנערך בתשובה על השאלות.
110. צו להשיב או להוסיף ולהשיב (121)
לא השיב הנשאל, או לא השיב תשובה מספקת, רשאי השואל לבקש מבית המשפט או מן הרשם צו המחייב את הנשאל להשיב, או להוסיף ולהשיב, לפי הענין, ומותר בצו כאמור לחייב במתן תשובה בין בתצהיר ובין בחקירה שבעל פה, ככל שיורה בית המשפט או הרשם.
111. השימוש בתשובה לשאלות (122)
בשעת הדיון רשאי כל בעל דין להשתמש לראיה במקצת מתשובותיו של בעל דינו על שאלות, ולא להגיש שאר תשובותיו; אך אם היה בית המשפט סבור שיש קשר בין תשובות אחרות לבין התשובות שהוגשו כראיה עד שאין להשתמש באלה בלעדי אלה, רשאי הוא להורות שיוגשו גם התשובות האחרות.

סימן ג': גילוי מסמכים

112. צו גילוי מסמכים (123, א), (131)
בית המשפט או הרשם רשאי, לפי בקשת בעל דין, ליתן צו לפי טופס 10, המורה לבעל דין אחר לגלות בתצהיר ערוך לפי טופס 11, מה הם המסמכים הנוגעים לענין הנדון המצויים, או שהיו מצויים ברשותו או בשליטתו ושאוותרו על ידו לאחר חקירה ודרישה; בית המשפט או הרשם רשאי לסרב לבקשה או לדחותה לזמן אחר, או ליתן כל צו אחר שייראה לו מתאים, בין דרך כלל ובין לסוגים של מסמכים.

113. צו גילוי מסמך פלוני (124)

בית המשפט או הרשם רשאי בכל עת, בין שניתן צו גילוי מסמכים או הוגש תצהיר על מסמכים ובין אם לאו, ליתן, לפי בקשת בעל דין, צו לפי סופס 12, המורה לבעל דין אחר לגלות בתצהיר אם מסמך פלוני המפורש באותה בקשה מצוי, או היה מצוי, ברשותו או בשליטתו, ואם אינו מצוי בה - מתי יצא ממנה ומה היה עליו.

114. דרישת עיון במסמכים שזכרו (125) (תיקון: תש"ן, תשנ"א)

מסמך שזכר בכתבי טענותיו של בעל דין או בתצהירו, רשאי בעל דין אחר לדרוש ממנו, בכל עת, בכתב לפי סופס 13, שיראה לו או לעורך דינו את המסמך לעיון ולהעתקה.

114א. תנאים לקבלת ראייה (תיקון: תשנ"א)

בעל דין שאינו מגלה מסמך שיש לגלותו לפי תקנה 112 או שאינו נענה לדרישה לפי תקנה 114, לא יחא רשאי להגיש את המסמך כראיה מטעמו באותה תובענה, אלא ברשות שנתן בית המשפט לאחר שנוכח כי היה לבעל הדין הצדק סביר למחדלו; הרשה בית המשפט את הגשת המסמך, רשאי הוא להורות בכל הנוגע להוצאות או לענינים אחרים.

115. תשובה לדרישת עיון במסמכים שזכרו (126, 129 סיפה)

(א) בעל הדין שנמסרה לו דרישה לפי תקנה 114 ישיב למוסרה, תוך שבעה ימים מיום שקיבל אותה, תשובה לדרישה, לפי סופס 14, המציינת באיזה זמן - תוך שבעה ימים מתאריך מסירת התשובה - אפשר יהיה לעיין במסמכים שהוא מסכים להראותם, או להעתיקם, אם במשרד עורך דינו או במקום אחר, ומפרשת את המסמכים שהוא מתנגד להראותם וטעמי ההתנגדות.

(ב) מי שנמסרה לו דרישה לפי תקנה 114 לעיין בפנקסי בנק או בפנקסי עסקים, רשאי במקום להרשות למוסר הדרישה את העיון בפנקסים עצמם, לספק לו העתק מהרישום בפנקסים, מאושר בידי מנהל הבנק או העסק או מנהל הסניף שלהם שבו שמורים הפנקסים; מתן העתק כאמור אינו מונע את בית המשפט או את הרשם מהורות כי מי שבדק את ההעתק והשווה אותו למקור יאמת את האישור בתצהיר ויצוין בו אם יש בפנקס המקורי מחיקות, תוספות או שינויים ואם אין, ואינו מונע אותו מהורות על עיון בפנקס גופו.

116. צו לעיון במסמכים (127) (תיקון: תש"ן)

לא ציית בעל דין לדרישה שנמסרה לו לפי תקנה 114, רשאי בית המשפט או הרשם, לבקשת בעל הדין שמסר את הדרישה, ליתן צו לעיון במסמכים ולהעתיקם במקום ובדרך שיראו לו.

117. בקשה לעיון במסמכים שלא נזכרו (תיקון: תש"ן)

בעל דין רשאי לבקש מבית המשפט או מהרשם צו לעיון במסמכים של בעל דין שלא נזכרו בכתבי טענותיו או בתצהירו, ולהעתיקם; הבקשה תהא מבוססת על תצהיר המציין מה הם המסמכים שהעיון בהם מבוקש, וכי המבקש זכאי לעיין בהם ולהעתיקם והם מצויים ברשותו או בשליטתו של בעל דינו.

118. העתקים מאומתים (129 רישה)

היתה הבקשה לפי תקנה 116 או 117 לעיין בפנקסי בנק או בפנקסי עסקים, רשאי בית המשפט או הרשם לא לצוות על עיון אלא על מתן העתק מהרישום בפנקסים, כאמור בתקנה 115(ב).

סימן ד': הוראות כלליות

119. טענת חסיון (130)

הוגשה בקשה למתן צו למסירת שאלון, או לעיון במסמכים, ונטענה טענת חסיון לגבי שאלה פלונית או מסמך פלוני, רשאי בית המשפט או הרשם שלא להעתר לבקשה לענין אותה שאלה או אותו מסמך, ולשם כך רשאי הוא לעיין במסמך כדי להחליט אם יש ממש בטענה זו; אין האמור בזה בא לגרוע מזכותה של המדינה לסרב להראות מסמך.

120. תנאי למתן צו (135)

(א) בעל דין לא יחא רשאי לבקש מבית המשפט או מהרשם לתת צו למסירת שאלון או לגילוי מסמכים, אלא אם כן פנה לבעל דינו, תוך שלושים ימים מיום המצאת כתב ההגנה האחרון או כתב התשובה, לפי המאוחר יותר, בבקשה בכתב להשיב בתצהיר על השאלון או לגלות בתצהיר את המסמכים ובעל הדין לא נענה לבקשה תוך שלושים ימים מהיום שנמסר לו כתב הבקשה.
(ב) בית המשפט או הרשם לא יתן צו למסירת שאלון או לגילוי מסמכים או לעיון במסמכים, אלא אם כן היה סבור שיש צורך בכך כדי לאפשר דיון הוגן או כדי לחסוך הוצאות, ורשאי הוא לסרב לבקשת רשות למסור שאלון או לגלות מסמכים, אם הבקשה לא הוגשה תוך חמישה עשר ימים לאחר תום המועד לתשובת בעל הדין לפי תקנת משנה (א).
(ג) מתן צו לפי תקנה זו אינו עילה לעיכוב הדין בבית המשפט.

121. תחולה על פסולי-דין (137)

בית המשפט או הרשם רשאי ליתן צו למסירת שאלון או לגילוי מסמכים נגד בעל דין שהוא פסול-דין או נציגו.

122. הפרת צו (136) (תיקון: תשמ"ו, תשנ"ו, תשס"ו)²

בעל דין שאינו מקיים צו להשיב על שאלון, צו לגילוי מסמכים, צו לעיון במסמכים או צו למתן פריטים נוספים לפי תקנה 65, הרי אם הוא התובע ימחק בית המשפט או הרשם את תובענתו, ואם הוא הנתבע ימחק בית המשפט או הרשם את כתב הגנתו ודינו כדן מי שלא הגיש כתב הגנה, אלא שרשאי בית המשפט או הרשם להאריך את המועד לקיום הצו.

פרק י: חקירות, חשבונות ובדיקת נכסים

123. הוראה בדבר חקירות או חשבונות (138, 139)

(א) בית המשפט רשאי, בכל עת לאחר הגשת התובענה, להורות על עריכת חקירה או חשבון, אף אם נראה שמבוקש סעד מיוחד או סעד נוסף, או שיש לדון בפלוגתה מיוחדת, ולגביהם ראוי היה להמשיך בענין בדרך הרגילה; נתן בית המשפט צו כאמור, רשאי הוא להורות הוראות ולמנות אנשים לעריכת החקירה או החשבון, ככל שיראה לו.

(ב) בהוראה על עריכת חשבון, או בכל צו שיבוא אחריה, רשאי בית המשפט להורות הוראות מיוחדות בדבר אופן עריכת החשבון או ביקורתו, ובמיוחד רשאי הוא להורות שבעריכת החשבון ישמשו הפנקסים, שבהם התנהלו החשבונות הנדונים, ראייה לכאורה לאמיתות הענינים הכלולים בהם, אגב מתן אפשרות לבעלי הדין המעוניינים להתנגד להם ככל אשר יראו לנכון.

124. בדיקת נכס מטעם בעל דין (139א)

בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת לאחר הגשת התובענה, ובתנאים שקבע, לצוות על בעל דין להרשות לבעל דין שכנגד, לרבות מומחה מטעמו, לבדוק כל נכס או חפץ שנתעוררה לגביהם שאלה בתובענה; לא קיים בעל הדין את הצו, יחולו הוראות תקנה 122, בשינויים המחוייבים.

פרק י"א: מומחים

125. הגדרות (168)

בפרק זה -

"מומחה" - רופא, מומחה רפואי, או מי שעוסק כמומחה בנושא שבמדע, במחקר, באמנות או במקצוע;

"מומחה רפואי" - רופא בעל תואר מומחה ששמו כולל ברשימת הרופאים שנתפרסמה לפי תקנה 34 לתקנות הרופאים (אישור תואר מומחה ובחינות), התשל"ג 1973-.

126. מומחה שיעץ עצה (169)

מומחה שיעץ עצה או חיווה דעתו לאדם בענין שבתחום מומחיותו, לא יוזמן מטעם בית המשפט כמומחה באותו ענין כשאותו אדם צד בו.

127. חוות דעת רפואית (170)

רצה בעל דין להוכיח ענין שברפואה לביסוס טענה מטענותיו, יצרף לכתב טענותיו תעודת רופא או חוות דעת של מומחה, לפי הענין, שנערכה לפי סעיף 24 לפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א 1971- (להלן - **חוות דעת**); אולם רשאי בית המשפט או הרשם לפטור בעל דין מצירוף חוות דעת מטעמים מיוחדים שירשמו.

- 128. בדיקה רפואית והגשת חוות דעת מטעם בעל דין אחר (171)**
 (א) הגיש בעל דין חוות דעת בענין שברפואה, רשאי בעל דין אחר לשלוח לו, תוך שלושים ימים מהיום שהומצאה לו חוות הדעת, דרישה בכתב להעמיד את נושא חוות הדעת לבדיקה בידי רופא או מומחה רפואי מטעמו, ובלבד שהודיע לבעל הדין שהגיש את חוות הדעת שימציא לו, לפי דרישתו, העתק חוות דעת של הרופא או המומחה הרפואי מטעמו תוך זמן סביר לאחר הבדיקה.
 (ב) רצה בעל דין לחלוק על טענת בעל דינו, יגיש לבית המשפט, תוך ששים ימים מהיום שהומצאה לו חוות הדעת, או תוך זמן ארוך יותר שקבע בית המשפט או הרשם, חוות דעת מטעמו, במספר עתקים כמספר עתקי כתב טענותיו; אולם רשאי בית המשפט או הרשם לפטור בעל דין מהגשת חוות דעת מטעמים מיוחדים שיירשמו.
129. חוות דעת מומחה מטעם בעל דין בענין שאינו רפואי (תיקון: תשס"ה)
 (א) רצה בעל דין להביא עדות בענין שבמומחיות, שאינו ענין שברפואה, לביסוס טענה מטענותיו, יגיש לבית המשפט חוות דעת של מומחה לאותו ענין לא יאוחר מהמועד שנקבע להגשת תצהירי העדות הראשית מטעמו, זולת אם קבע בית המשפט או הרשם אחרת; לא ניתנו הוראות בענין הגשת עדויות בדרך של תצהירי עדות ראשית ונקבע מועד לשמיעת ראיות - תוגש חוות דעת לשמיעת ראיות - תוגש חוות הדעת לא יאוחר מתשעים ימים לפני ישיבת ההוכחות הראשונה, זולת אם קבע בית המשפט או הרשם אחרת.
 (ב) רצה בעל דין, שנמסרה לו חוות דעת כאמור בתקנת משנה (א), להגיש חוות דעת מטעמו כראיה במשפט באותו ענין - יגיש לבית המשפט לא יאוחר מהמועד שנקבע להגשת תצהירי העדות הראשית מטעמו, זולת אם קבע בית המשפט או הרשם אחרת; לא ניתנו הוראות בענין הגשת עדויות בדרך של תצהירי עדות ראשית ונקבע מועד לשמיעת ראיות - תוגש חוות הדעת לא יאוחר משלושים ימים לפני ישיבת ההוכחות הראשונה, זולת אם קבע בית המשפט או הרשם אחרת.
 (ג) חוות דעת מומחה, זולת חוות הדעת לפי תקנות משנה (א) ו-(ב), לא יוגשו מטעם בעלי הדין, אלא באישור בית המשפט.
 (ד) הגיש בעל דין לבית המשפט חוות דעת בהתאם לתקנה זו, ימצא באותו מועד העתקים ממנה לכל שאר בעלי הדין.
 (ה) אין באמור בתקנה זו כדי לגרוע מסמכותו של שופט בקדם משפט לפי תקנה 143.
130. מומחה מטעם בית המשפט (תיקון: תשמ"ו, תשנ"ה, תשס"ה)
 (א) בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת ולאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיהם, למנות מומחה או מומחים לענין במחלוקת בין בעלי הדין (להלן - מומחה מטעם בית המשפט).
 (ב) מונה מומחה מטעם בית המשפט, והוגשו באותו ענין גם חוות דעת מומחים מטעם בעלי הדין לפי תקנות 127 עד 129 (להלן - מומחים מטעם בעלי הדין), לא ייחקרו המומחים מטעם בעלי הדין, זולת אם הודיע בעל דין על רצונו לחקור את כולם או מקצתם לפי תקנה 130א; הודיע על כך בעל דין, ייחקרו המומחים כאמור באופן ובהיקף כפי שיקבע בית המשפט בהתחשב בנסיבות הענין, ובשים לב לענין דעתו של המומחה מטעם בית המשפט ולעדויות.
 (ג) מונה מומחה מטעם בית המשפט בהסכמת בעלי הדין, יראו הסכמה זו כחסדר דיוני הכולל את ההוראות המפורטות להלן, אלא אם כן קבע בית המשפט או הרשם אחרת:
 (1) לא יוגשו חוות דעת מומחה מטעם בעלי הדין;
 (2) יראו חוות דעת מומחה שהגישו בעלי הדין קודם למינוי המומחה מטעם בית המשפט, כאילו לא נתקבלו כראיה.
 (ד) אין בתקנה זו כדי לגרוע מכוחם של בעלי הדין להסכים שלא לחקור את המומחה מטעם בית המשפט, בין אם מונה בהסכמה ובין אם לאו; הוסכם כאמור, לא ייחקר המומחה מטעם בית המשפט, זולת אם ראה בית המשפט צורך בכך לשם בירור המחלוקת שלפניו.
130א. הודעה על רצון לחקור מומחה שהגיש חוות דעת (תיקון: תשס"ה)
 ביקש מי מבעלי הדין לחקור מומחה שהגיש חוות דעת, יודיע על כך לבית המשפט ולשאר הצדדים שלושים ימים לפחות לפני המועד שנקבע לשמיעת ראיות או בתוך שבעה ימים מקבלת חוות הדעת, לפי המאוחר.
131. שכרו והוצאותיו של מומחה (173 א), (ד)
 (א) בית המשפט רשאי לקבוע למומחה את שכרו והוצאותיו ואת אופן תשלומם, ובכפוף לאמור בתקנה 187(ב) - להטיל על בעלי הדין או על חלק מהם ולקבוע את מידת ההשתתפות של כל אחד מהם.
 (ב) בית המשפט או הרשם רשאי להורות בכל עת לבעלי הדין או לאחד מהם, להפקיד סכומי כסף שייראו לבית המשפט או הרשם, לכיסוי שכרו והוצאותיו של מומחה או לשלם למומחה במישרין, ובגמר המשפט יחליט בית המשפט מי ישא בשכר ובהוצאות אלה; לא נענה בעל דין להוראה לפי תקנת משנה זו, רשאי בית המשפט או הרשם למחוק את כתבי טענותיו או לדחות את הדין בתבועה למועד אחר עד שיקיים את ההוראה כאמור.
 (ג) בדיון על החזקת קטין או אימוצו רשאי בית המשפט לקבוע שכר מומחה והוצאותיו ישולמו מאוצר המדינה.
132. סמכותו של מומחה רפואי וחובותיו (174)
 מומחה רפואי שמינהו בית המשפט או הרשם רשאי לדרוש מבעל דין שיעמיד לבדיקה מי שטעון בבדיקה לביסוס כתבי טענותיו; הוא רשאי לדרוש מבעל דין לאפשר לו לשמוע דעתו של רופא או מומחה רפואי שנתן חוות דעת מטעם בעל דין ולקבל מכל אדם או מוסד, לעיין ולהעתיקה, את הרשומות הרפואיות הנוגעות למי שטעון בבדיקה כאמור, והוא חייב לערוך בבדיקה ולשמוע דעתו של רופא או מומחה רפואי כאמור, אם ביקש כך בעל דין, וכן לעיין ברשומות כאמור, אם הוגשו לו מטעם בעל דין.
133. בקשת הוראות (175)
 מומחה שמינהו בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת, לבקש מבית המשפט או הרשם, בכתב או בעל פה, הוראות לענין מילוי תפקידו.
134. חוות דעת מומחה שמינה בית המשפט (176)
 (א) מומחה שמינהו בית המשפט או הרשם יגיש לו את חוות דעתו תוך שלושים ימים מיום מינויו, זולת אם הורה בית המשפט או הרשם הוראה אחרת.
 (ב) חוות הדעת תוגש במספר עתקים שיוורה בית המשפט או הרשם ובית המשפט ימציא אותם לבעלי הדין.
 (ג) בעל דין רשאי לבקש בכתב, באמצעות בית המשפט, בהברות מהמומחה על חוות דעתו.
134א. צירוף אסמכתאות לחוות דעת מומחה (תיקון: תשס"ב)
 חוות דעת של מומחה מטעם בעל דין או שמינה בית המשפט, תוגש בצירוף רשימת האסמכתאות אשר המומחה הסתמך עליהן בחוות דעתו; אסמכתאות אשר לא ניתן לאתרן בנקיטת אמצעים סבירים, יצורפו לחוות הדעת.
135. בדיקה רפואית נוספת (177)
 בית המשפט או הרשם רשאי להורות למומחה רפואי לבדוק בבדיקה נוספת מי שטעון בבדיקה לפי סימן זה ולהגיש חוות דעת נוספת; כן הוא רשאי להורות לבעל דין שיעמיד מי שטעון בבדיקה כאמור לבדיקה נוספת בידי מומחה רפואי אחר.
136. תיקון כתבי הטענות (178)
 בעל דין רשאי, תוך חמישה עשר ימים מהיום שהומצאה לו חוות דעתו של המומחה, לתקן, בלי נטילת רשות מבית המשפט, את כתב טענותיו לאור האמור בחוות הדעת; היה בעל הדין תובע, רשאי הוא לתקן את הסעד שביקש, בין להעלאה ובין להפחתה, בין להרחבה ובין לצמצום.
137. אי קיום התקנות (179)
 (א) בעל דין שלא עשה כאמור בתקנה 127 או בתקנה 128(ב) ולא פטר אותו בית המשפט או הרשם מכך, לא ייזקק בית המשפט להוכחה של ענין שברפואה מטעמו לענין הנדון.
 (ב) בעל דין שלא נענה לדרישה לפי תקנה 128(א) או 132, או להוראה של בית המשפט או הרשם לפי תקנה 135, או שלא נענה במידה מספקת, ואי היענות היתה ללא הצדק סביר, לא ייזקק בית המשפט להוכחה של ענין שברפואה מטעמו לענין הנדון.
 (ג) בעל דין שלא עשה כאמור בתקנה 129, לא ישמע בית המשפט עדות של מומחה מטעם בעל הדין, אלא אם כן ראה לנכון לעשות כן מטעמים מיוחדים שיירשמו.

פרק י"ב: פלוגות

138. פלוגת והסכם (113)

בעלי דין שהסכימו ביניהם מהו הענין, שבעובדה או שבחוק, שבו הם מפולגים והוא עומד להכרעה בדין, רשאים, בכל עת לפני תחילת הדיון, לנסח אותו ולהסכים בכתב, כי לאחר שבית המשפט יכריע בפלוגתה זו לחיוב או לשלילה יחול אחד מאלה:

- (1) אחד מהם ישלם לחברו סכום כסף, שפורש בהסכם או שייקבע בידי בית המשפט או בדרך שיורה בית המשפט;
- (2) אחד מהם יוכר כזכאי לזכות פלונית או כחב בחבות פלונית, כמפורש בהסכם;
- (3) אחד מהם ימסור לחברו, או לפי הוראות חברו, נכס פלוני המפורש בהסכם ושנוי במחלוקת בתובענה;
- (4) אחד מהם יעשה, או לא יעשה, מעשה פלוני המפורש בהסכם והנוגע לענין שבמחלוקת בתובענה.

139. רישום הפלוגת והדין בה (114)

נוכח בית המשפט, לאחר שחקר בדבר כפי שנראה לו, כי נתקיימו שלושה אלה:

- (1) ההסכם הנוכח בתקנה 138 נחתם כהלכה בידי בעלי הדין;
- (2) לבעלי הדין יש ענין של ממש בהכרעת השאלה כאמור;
- (3) השאלה ראויה שידונו ויכריעו בה, יעמיד את הפלוגתה לדיון ויתן פסק דין בהתאם לתנאי ההסכם.

פרק י"ג: קדם-משפט

140. סמכות להורות על קדם-משפט (140) (תיקון: תשנ"ו)

ראה שופט כי בתובענה פלונית שהוא עומד לדון בה, או ראה נשיא או סגן נשיא של בית משפט כי בסוג פלוני של תובענות, מן הראוי להקדים למשפט בירור של נושא הריב ודרכי הדיון בו, במגמה לייעל את הדיון, לפשטו לקצרו ולהחישו או כדי לברר אם יש מקום לפשרה בין בעלי הדין - רשאי הוא להורות על קיום קדם-משפט בפני שופט או בפני רשם שהוא שופט (להלן - שופט בקדם-משפט).

141. המועד (141)

קדם-משפט לא יתקיים לפני שעבר הזמן להגשת האחרון שבכתבי ההגנה.

142. הודעה לבעלי הדין (142)

הודעה על קיום קדם-משפט ועל תאריך הדיון בו תומצא לבעלי הדין לפחות חמישה עשר ימים מראש.

143. סמכותו של שופט בקדם-משפט (143) (תיקון: תשנ"א, תשנ"ה, תשנ"ו)

בקדם-משפט או לצורכי קדם-משפט מוסמך שופט -

- (1) לבדוק אם כתבי הטענות ערוכים כדין, להתיר את תיקונם או להורות על כך, למחוק כל דבר שאינו דרוש לענין, לברר מה הן השאלות שהן באמת שאלות השנויות במחלוקת בין בעלי הדין ולערוך רשימת הפלוגות;
- (2) להחליט בדבר צירוף בעלי הדין ומחיקתם, הודעות לצד שלישי ומתן הוראות לביורר תובענה שהוגשה על דרך הודעה לצד שלישי;
- (3) להחליט בדבר מתן פרטים נוספים, הודיות בעובדות ובמסמכים, הצגת שאלונים, גילוי מסמכים והעיון בהם, עריכת חקירות וחשבונות, בדיקת נכסים ומינני מומחים;
- (4) ליתן סעד זמני;

(5) להורות לבעל הדין כי עד שיובא על ידו יקדים ויגיש תצהיר על עדותו או שעובדה שבמחלוקת תוכח על ידי תצהיר, בין אם הוגשו כבר תצהירים אחרים בענין זה ובין אם לאו וכן רשאי הוא להורות, כי בעלי הדין יגישו תצהירים במועד אחד, על אף האמור בתקנה 158; לא הגיש בעל הדין תצהיר כאמור, יחולו הוראות תקנה 168(ב);

(6) לקבוע, אחרי בירור עם בעלי הדין, את דרכי הוכחת הטענות ואת כשרותן של הראיות, לרבות הוראות בדבר מתן עדות בתעודה של עובד הציבור, תעודה ציבורית, חוות דעת של מומחה או תעודת רופא כמשמעותם בפקודת הראיות (נוסח חדש), התש"א:1971-, במקום עדות בעל פה וכן להורות על גביית עדות מחוץ לתחום השיפוט של בית המשפט העתיד לדון בענין או מחוץ לתחום המדינה;

(7) לקבוע את שלבי הדיון בתובענה ואת הסדר שבו יתבררו שאלות שעובדה ושמשפט, וכן את הענינים שיתבררו בנפרד;

(8) לסלק תביעה על הסף על יסוד אחד הנימוקים המנויים בתקנות 100 ו 101-;

(9) ליתן פסק דין, לרבות פסק דין חלקי בתובענה, במידה שנתברר כי אין לנתבע הגנה בפני התביעה;

(10) להורות כל הוראה לסדר הדין שיש בה לפשט את הדיון או להקל עליו.

144. הסמכות לפי התקנות (144)

בענינים האמורים בתקנה 143 יהיו לשופט בקדם-משפט כל הסמכויות הנתונות לבית המשפט לפי כל דין והוא רשאי להחליט בהם ללא צורך בבקשת בעל הדין.

145. בקשות תלויות ועומדות (145)

היו בקשות תלויות ועומדות לפני בית המשפט והן נוגעות לאחד הענינים המנויים בתקנה 143, יהא שופט בקדם-משפט רשאי לדון ולהחליט בהן.

146. עדות בעלי הדין (146)

שופט בקדם-משפט רשאי, ביזמתו או לפי בקשת בעל הדין, להורות שבעלי הדין, או מי שהוזמן להתייצב לפי תקנה 147, יעידו בפניו בשאלות השנויות במחלוקת ביניהם, או בחלק מהן.

147. התייצבות (147)

(א) שופט בקדם-משפט רשאי להורות שבעל הדין פלוני יתייצב בעצמו, ואם היה תאגיד - מנהלו, מנהל עסקיו או אדם אחר הממלא בו תפקיד, הכל לפי ראות עיני השופט; כן רשאי הוא להורות שבעל הדין פלוני שנוכחותו אינה דרושה לביורר, יהא פטור מהתייצב;

(ב) דין אי-התייצבות לקדם-משפט כדין אי-התייצבות למשפט.

148. עדות, הודעה והחלטה בקדם-משפט (148)

עדות והודעה של בעל הדין שנרשמו בקדם-משפט והחלטות השופט בקדם-משפט דינן כדין עדות, הודעה והחלטה במשפט.

149. תוצאיו של קדם-משפט (149)

(א) ענין שהוחלט בו בקדם-משפט אין לפתוח שנית במשפט, והמשפט יתנהל על פי ההכרעות בקדם-משפט, זולת אם ראה בית המשפט הדין בתובענה לשנות מהן, מטעמים מיוחדים שיירשמו וכשהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין.

(ב) לא ידון בית המשפט או הרשם בשום בקשה שבעל הדין יכול היה להביאה בקדם-משפט, זולת אם ראה לעשות כן מטעמים מיוחדים שיירשמו וכשהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין.

150. תאריך לדיון (150)

נסתיים הקדם-משפט, ייקבע תאריך לדיון.

פרק י"ד : הדיון

סימן א' : המועד לדיון

151. קביעת תאריך לדיון באין קדם-משפט (151)

(א) תאריך לדיון כשלא נתקיים קדם-משפט ייקבע כעבור שלושים ימים מהיום שנקבע למסירת כתב ההגנה או האחרון שבכתבי ההגנה, ואולם בית המשפט או הרשם רשאי לקבוע תאריך לדיון אף אם לא עברו שלושים הימים כאמור.
(ב) התאריך שנקבע יוצג על לוח המודעות של בית המשפט או יפורסם בדרך אחרת כפי שיורה שר המשפטים; הודעה על התאריך תישלח לבעלי הדין לפחות חמישה עשר ימים לפני התאריך, זולת אם היה המקרה דחוף.

152. דחיה למועד (152) (תיקון : תשנ"ז)

(א) בית המשפט רשאי לדחות את הדיון למועד, למקום ובתנאים שייראו לו, אם היה סבור כי למען הצדק מן הראוי לעשות כן; אך אם התחיל המשפט לרשימת המשפטים התלויים ועומדים.
(ב) נדחה הדיון דחיה למועד, יקבע בית המשפט או הרשם תאריך להמשך ורשאי הוא ליתן צו שייראה לו בדבר ההוצאות שנגרמו מחמת הדחיה.

153. דחיה ללא מועד (153)

(א) בית המשפט או הרשם רשאי לדחות את הדיון דחיה ללא מועד, ואם עשה כן יהא כל בעל דין רשאי לבקש החזרת המשפט לרשימת המשפטים התלויים ועומדים.
(ב) נדחה הדיון דחיה ללא מועד ולא נתבקשה החזרת המשפט תוך ששה חדשים מיום הדחיה האחרונה, רשאי בית המשפט או הרשם ליתן הודעה לבעלי הדין לבוא וליתן טעם מדוע לא תימחק התובענה; לא ניתן טעם להנחת דעתו של בית המשפט או של הרשם, תימחק התובענה.

סימן ב' : הפסקת תובענה וחיידושה

154. הפסקת תובענה (154, 156)

(א) רצה תובע או נתבע שהגיש תביעה שכנגד, להפסיק תובענה, או לחזור בו מתביעתו כולה או מקצתה, יגיש בקשה על כך לבית המשפט או לרשם, ואם רצה לעשות כן תוך כדי הדיון יכול שהבקשה תהיה ללא הודעה מוקדמת.
(ב) בית המשפט או הרשם רשאי, בתנאים שייראו לו, להרשות למבקש לעשות כמבוקשו, ואם הרשה, יפסוק גם בהוצאות המשפט.

(ג) סירב בית המשפט לבקשה והתובע, או הנתבע שהגיש תביעה שכנגד, לא המשיך בתובענה, רשאי בית המשפט לדחותה.

155. תובענה חדשה (155)

הופסקה תובענה, והוגשה תובענה חדשה בשל אותה עילה או בשל עילה דומה לה, לפני תשלום ההוצאות על התובענה שהופסקה, רשאי בית המשפט, אם נראה לו הדבר, לצוות על עיכוב התובענה החדשה עד לאחר תשלום ההוצאות כאמור.

156. מניית תובענה מחמת חוסר מעש (489א) (תיקון : תשס"ב)

(א) נבצר מבית המשפט לדון בתובענה או להמשיך את הדיון בה מחמת חוסר מעש מצד בעל דין, רשאי בית המשפט או הרשם על דעת עצמו, ליתן הודעה לבעלי הדין או למי שבית המשפט הורה ובדרך שהורה לבוא וליתן טעם מדוע לא תימחק התובענה;
(ב) לא ניתן כל טעם, בתוך שלושים ימים מיום ההמצאה או פרק זמן ארוך יותר שנקבע בהודעה, יראו את התובענה כתובענה שנמחקה.

(ג) בית המשפט או הרשם רשאי למחוק את התובענה אם הטעם שניתן אינו מניח את דעתו.

(ד) המצאת ההודעה לפי תקנת משנה (א) יכול שתיעשה באמצעות הדואר, לפי המען הרשום במסמך שהוגש לבית המשפט או לפי המען הרשום במרשם האוכלוסין, ויראו אותה כהודעה שהומצאה כדין ביום העשירי שלאחר המשלוח.

סימן ג' : התייצבות וטיעון

157. אי-התייצבות לדיון (157) (תיקון : תש"ן)

בתאריך שנקבע לדיון או לדיון נדחה, ינהגו כך :

- (1) נמסרה על הדיון הודעה כראוי ואיש מבעלי הדין לא התייצב, רשאי בית המשפט, בכפוף לתקנות אלה, לדחות את הדיון למועד אחר, או למחוק את התובענה;
- (2) התייצב התובע, ואילו הנתבע לא התייצב לאחר שנמסרה לו הודעה כראוי, רשאי התובע להוכיח את תביעתו עד כמה שחובת הראיה עליו, ואז יהא זכאי לסעד המבוקש ולכל סעד מתאים אחר;
- (3) התייצב הנתבע ואילו התובע לא התייצב לאחר שנמסרה לו הודעה כראוי, רשאי בית המשפט, לפי בקשת הנתבע, למחוק את התובענה או לדחותה; הגיש הנתבע תביעה שכנגד, רשאי הוא להוכיח אותה עד כמה שנטל ההוכחה עליו, ואז יהא זכאי לסעד המבוקש ולכל סעד מתאים אחר.

158. סדר הטיעון באין הודיה בעובדות (159) (תיקון : תשנ"ה)

(א) לא הודה הנתבע בעובדות שטען להן התובע, יהיה סדר הטיעון כזה :

- (1) התובע רשאי לפתוח בהרצאת פרשתו ויביא ראיותיו, לרבות ראיות שבכתב, אחריו רשאי הנתבע להרצות את פרשתו ויביא ראיותיו הוא; בית המשפט רשאי, לפי שיקול דעתו, להרשות לתובע להביא ראיות מפריכות;
- (2) בתום הבאת הראיות זכאי התובע לסכם את טענותיו, ואחריו זכאי הנתבע לסכם את טענותיו, אלא אם כן הורה בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, על סדר סיכומים אחר;
- (3) (בוטלה)
- (4) היו תובעים או נתבעים אחדים, יקבע בית המשפט את סדר הסיכומים בינם לבין עצמם;
- (5) (בוטלה)

(6) בית המשפט רשאי להרשות לבעל דין שסיכם את טענותיו תחילה להשיב לסיכומו של בעל דינו, אם ראה שהדבר דרוש להבהרת טיעון שהושמע בפניו.

(ב) בית המשפט רשאי, ביזמתו או לפי בקשת בעל דין, להורות שבעלי הדין יעידו בפניו לפני שיעידו שאר העדים במשפט.

159. סדר הטיעון כשיש הודיה בעובדות (160)

הודה הנתבע בעובדות שטען להן התובע וטוען כי על פי דין, או מחמת עובדות שטען להן הנתבע, אין התובע זכאי לסעד המבוקש - יהיה הנתבע הפותח, וסדר הטיעון יהיה בהיפוך לסדר האמור בתקנה 158.

160. דרך סיכום טענות (161) (תיקון : תשנ"ה)

(א) סיכום טענות בעלי הדין יהיה בעל פה, בהקדם ככל האפשר לאחר סיום הבאת הראיות; אולם רשאי בית המשפט, לצוות שיתכנו טענותיהם בכתב, על הפרשה כולה או על שאלה מסויימות שקבע, בין בנוסף על הסיכום שבעל פה ובין במקומו.
(ב) צו כאמור יקבע את סדר סיכומי הטענות כאמור בתקנות 158 ו-159, הן שבעל פה והן שבכתב, וכל יתר הדברים הטעונים, לדעת בית המשפט, הסדר בשל צו כזה.
(ג) ניתן צו כאמור, יסכם בעל הדין שעליו לסכם ראשונה את טענותיו תוך פרק זמן שקבע בית המשפט מיום שקיבל את הצו, והצד השני יסכם טענותיו תוך פרק זמן שקבע בית המשפט מיום שקיבל את סיכומי הצד שכנגד.
(ד) דינו של בעל דין שלא הגיש כתב סיכומיו במועד הקבוע, כדין בעל דין שלא התייצב במועד שקבע לדיון, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

161. פסק דין מוסכם (162)

(א) הסכימו בעלי הדין למתן פסק דין לפי נוסח מוסכם, רשאי בית המשפט או הרשם ליתן פסק דין כאמור.
(ב) הוראת תקנת משנה (א) תחול אף אם הסכימו בעלי הדין לגופו של ענין בלבד ולא על סכום הוצאות המשפט; במקרה כזה ישום בית המשפט או הרשם את ההוצאות ויקבעם בפסק הדין.

סימן ד' : עדות

162. אזהרת עד (182)

(א) בית המשפט או הרשם יזהיר את העד לפני גביית עדותו, בלשון המובנת לו, כי עליו להעיד את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן; העד ישיב כי הבין את האזהרה וכי הוא מתחייב לעשות כן.
(ב) היה לבית המשפט או לרשם יסוד להניח כי השבעת העד עשויה לסייע לגילוי האמת, רשאי בית המשפט, ביזמתו או לפי בקשת בעל דין, להשביעו, אולם רשאי העד, משהודיע שהוא עושה כן מטעמי דת או מצפון, שלא להישבע אלא להצהיר בהן צדק, זולת אם היה בית המשפט משוכנע שטעמי העד ניתנו שלא בתום לב.

163. השבעת כהן דת וחבר למסדר דתי (192)

כהן דת או חבר למסדר דתי המתנגד להשבעתו לפי תקנה 162(ב) שלא בידי הבישוף או ראש המסדר הדתי שלו, יגש אל הבישוף או אל ראש המסדר הדתי שלו, כדי שישביעהו לענות באמת ובתמים על כל השאלות שיוצגו לפניו ברשות בית המשפט, וישוּב כשבידו תעודה מאת הרשות שהשביעתו המאשרת שהושבע כאמור, ודינו יהיה כדין מי שנשבע בפני בית המשפט.

164. חקירה ראשית, חקירה שכנגד וחקירה חוזרת (183)

בעל הדין הקורא עד יחקור אותו תחילה חקירה ראשית; לאחר מכן רשאים בעלי הדין האחרים לחקור אותו חקירה שכנגד, ובעל הדין הקורא את העד רשאי לחזור ולחקור אותו חקירה חוזרת בענינים הנובעים מהחקירה שכנגד.

165. התנגדות לשאלות (184)

היתה התנגדות לשאלה שהוצגה לעד, יציין המתנגד את נימוקי התנגדותו ובעל הדין המבקש להציג את השאלה ישיב להתנגדות; בית המשפט יחליט בדבר קבילותה של השאלה והוא רשאי על דעתו עצמו, וחייב אם ביקש זאת אחד מבעלי הדין, לרשום את השאלה ואת ההחלטה וכן את נימוקיהם של בעלי הדין בענין זה.

166. סמכות בית המשפט בחקירת עד (186)

בכל שלב משלבי הדיון רשאי בית המשפט להציג לעד כל שאלה שתיראה לו, ורשאי הוא בכל עת לשוב ולקרוא עד שכבר נחקר.

167. סמכות להעיד כל נוכח (185)

כל אדם הנוכח בבית המשפט רשאי בית המשפט לדרוש ממנו להעיד או להראות מסמך המצוי ברשותו או בשליטתו באותו מעמד.

168. סמכות לצוות על הוכחת עובדות על-ידי תצהיר (תיקון : תשנ"א, תשנ"ו)

(א) בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת, להורות לבעל דין כי עד שיובא על ידו יקדים ויגיש תצהיר על עדותו או שעובדה פלונית תוכח על ידי תצהיר, בין אם הוגשו כבר תצהירים אחרים בענין זה ובין אם לאו ורשאי הוא להורות, על אף האמור בתקנה 158, כי בעלי הדין יגישו תצהירים במועד אחד;
(ב) לא הגיש בעל הדין תצהיר של עד כפי שנדרש על פי תקנה זו או על פי תקנה 143, לא יורשה להביא את העד או להוכיח את העובדה, אלא אם כן שוכנע בית המשפט, על פי בקשת בעל הדין הנתמכת בתצהירו, כי התצהיר לא הוגש מסיבות מוצדקות.

169. עדות בתצהיר (תיקון : תשנ"א, תשנ"ב)

(א) מותר למסור עדות על ידי תצהיר גם בדיון שלא לפי כתב תביעה.
(ב) תצהירו של עד שהוגש לבית המשפט יבא במקום חקירה ראשית, אולם רשאי בית המשפט, בנסיבות מיוחדות, להחליט שהעד יעיד בחקירה ראשית גם בעל פה בנושאים שיקבע בית המשפט.

170. דרישה מבעל דין להציג מסמכים (112)

בעל דין רשאי בכל עת, בכתב ערוך לפי טופס 15, לדרוש מבעל דין אחר להציג בשעת הדיון מסמכים שברשותו או בשליטתו.

171. זכות לחקור עד מיד (208)

(א) עד העומד לצאת מישראל, או שניתן להנחת דעתו של בית המשפט או של הרשם טעם מספיק אחר לגבות עדותו מיד, רשאי בית המשפט או הרשם, לבקשת אחד מבעלי הדין או לבקשת העד, בכל עת לאחר הגשת התובענה, לגבות את העדות או להורות שתיגבה בידי פקיד בית המשפט או אדם אחר שימונה לכך.

(ב) על התאריך שנקבע לגביית העדות תינתן לבעלי הדין הודעה בדרך שבית המשפט או הרשם יראה כמספקת.

(ג) העדות תיגבה בדרך שגובים עדות בבית המשפט; היא תיקרא לפני העד, ואם הודה בנכונותה - יחתום עליה, וכן יחתום עליה השופט, הרשם, הפקיד או האדם האחר כאמור; לאחר מכן תצורף העדות לפרוטוקול בית המשפט ודינה לכל דבר כדין עדות שגבתה בבית המשפט.

(ד) אם בשעת גביית עדות כאמור הובעה התנגדות לשאלה מסויימת יש לרשום את השאלה, ההתנגדות, הנימוקים בעד ונגד והתשובה; בשעת הדיון יכריע בית המשפט אם יש לקבל את התשובה או לנהוג בה בדרך אחרת.

172. ראשי דת (193)

עדות מפי ראש קהילה דתית כשהיא נחוצה לבירור תובענה, גובים אותה במקום מגוריו או במקום אחר הנראה נוח יותר, או בלשכת השופט, בפני שופט או בפני אדם מתאים אחר שימנה לכך בית המשפט, כדרך שגובים עדותו של עד העומד לצאת מישראל; על עדות כאמור יחולו הוראות תקנה 171(ב) עד (ד).

173. סמכות בדיקה (187)

בכל שלב משלבי הדיון רשאי בית המשפט לבדוק כל נכס או חפץ שנתעוררה לגביהם שאלה.

174. - 176 (בוטלו) (תיקון : תשס"ט)

177. רציפות הדיון (191) (תיקון : תשס"ט)

נמנע משופט, מכל סיבה שהיא, לסיים את הדיון, רשאי שופט אחר לנהוג בעדות שנרשמה בפרוטוקול הדיון או שצורפה אליו כאילו הוא עצמו שמע או רשם את העדות, ורשאי הוא להמשיך מן השלב שבו הפסיק קודמו.

סימן ה': הזמנת עדים

177. הזמנה לעדים (194) (תיקון: תשנ"ה, תשנ"ז)

(א) נקבע תאריך לדיון בתובענה, רשאי בית המשפט, לבקשת בעל דין, להזמין עד, אם למתן עדות ואם להצגת מסמכים; ההזמנה תפרש את הזמן ואת המקום שבהם נדרש המוזמן להתייצב ולשם מה הוא נדרש; ואם נדרש להציג מסמך יתואר המסמך בהזמנה בדיוק סביר ויפורש בה שהמוזמן רשאי להביא לידי הצגת המסמך בלי שיבוא להציגו בעצמו. ההזמנה תומצא באחת הדרכים האמורות בתקנה 475.

(א) לא תישלח הזמנה לעובד ציבור לתת עדות בעל פה, אם ניתן לקבל עדותו באמצעות תעודה של עובד הציבור או תעודה ציבורית כמשמעותן בפקודת הראיות (נוסח חדש), התשלי"א-1971; היתה העדות כזו שאי אפשר לתיתה בתעודה כאמור, יגיש בעל הדין בקשה לבית המשפט לשלוח הזמנה לעובד הציבור לתת עדות בעל פה.

(ב) בעל דין שביקש הזמנת עד והעד לא נשמע בתאריך הקבוע בהזמנה, יחזור ויבקש מבית המשפט הזמנתו של העד לתאריך שאליו נדחה המשך המשפט, ואם לא עשה כן, רשאי בית המשפט שלא להמציא לעד הזמנה חדשה ושלא לדחות את בירור המשפט לשם הזמנת העד.

(ג) נשלחה ההזמנה לפי תקנת משנה (א) שלא בידי בעל דין ולא ניתן להמציא לעד את ההזמנה, יודיע בית המשפט לבעל הדין שאי אפשר להמציא לעד את ההזמנה מפני חוסר פרטים או אי דיוקם, ובעל הדין ימסור לבית המשפט, ללא שיהוי, את כל הפרטים הדרושים לביצוע ההמצאה; לא עשה כן, רשאי בית המשפט שלא לדחות את בירור המשפט לשם הזמנת העד.

179. ערובה להוצאות העדים (195)

בעל דין המבקש הזמנה לעד ישלם לבית המשפט, לפני משלוח ההזמנה ותוך הזמן שייקבע, סכום כסף, או יתן ערובה אחרת, להנחת דעתו של הרשם או המזכיר הראשי של בית המשפט, לכיסוי הוצאותיו של המוזמן בדרכו לבית המשפט ובשובו ממנו ובעד יום אחד של שהייה, ועל פי הוראת הרשם גם סכום כסף או ערובה אחרת בעד ימי שהייה נוספים ככל שיידרשו; לא שולם הסכום, או לא ניתנה הערובה, לא תישלח ההזמנה.

180. תשלום סכום ההוצאות או הודעה על הפקדתו (196)

מקום שניתן להמציא את ההזמנה באופן אישי יש להגיש עמה למוזמן, אם אפשר, שובר על הסכום ששולם לבית המשפט כאמור, ולפי הוראת הרשם אפשר רק להודיע למוזמן שהסכום שולם לבית המשפט ויסולק לו לכשיתייצב.

181. עדים המוזמנים לפי בקשת אסיר (197)

בעל דין אסיר המבקש הזמנה לעד ולשכת סעד מעידה שאין ביכולתו אותה שעה להבטיח כיסוי הוצאות העד, רשאי בית המשפט או הרשם לדחות את התשלום הנדרש ושכר העדים והמומחים והוצאותיהם ישולמו מאוצר המדינה; סכומים ששולמו כאמור יראו אותם כאילו היו אגרת בית משפט שנדחה תשלומה ותקנות בית המשפט (אגרות), התשלי"ו-1976, יחולו עליהם בשינויים המחוייבים לפי הענין.

182. הזמן להמצאת הזמנה (199)

(א) ההזמנה תומצא זמן מספיק לפני המועד הנקוב בה להתייצבותו של המוזמן או להצגת המסמך, כדי ליתן לו שהות מספקת להתכונן ולהגיע למקום הנדרש או להציג את המסמך.

(ב) דרש בעל דין הזמנת עד במועד שהוא פחות מחמישה עשר ימים לפני התאריך שנקבע לבירור המשפט, רשאי בית המשפט או הרשם לסרב להוציא את ההזמנה; הוצאה הזמנה, לא תשמש אי הענותו של העד להזמנה עילה לדחיית בירור המשפט, אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו.

183. הזמנה להציג מסמך (200)

מי שהוזמן להציג מסמך בלבד רואים אותו כאילו נענה להזמנה אם הביא לידי הצגת המסמך, אף אם לא בא בעצמו להציגו.

184. קנס או מעצר בשל אי-ציות (202, 203) (תיקון: תשנ"ו)

מי שהוזמן להעיד ולא התייצב או נצטווה להמציא מסמך ולא המציאו, יחולו לגביו הוראות סעיף 73 לחוק בתי המשפט.

185. התייצבות עד גמר הדין (204, 205, 206)

(א) מי שהוזמן והתייצב חייב לבוא לכל ישיבה עד גמר הדין בתובענה, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.
(ב) לבקשת כל אחד מבעלי הדין, ולאחר ששולמו באמצעות בית המשפט כל ההוצאות הדרושות, רשאי בית המשפט לדרוש מאת מי שהוזמן והתייצב שיתן ערובה סבירה להבטיח התייצבותו בישיבה הבאה או בכל ישיבה אחרת או עד גמר הדין בתובענה; לא נתן ערובה כאמור, רשאי בית המשפט לצוות על מעצרו.

(ג) ההוראות החלות לענין תקנה 184 יחולו, ככל שאפשר להחילן, גם על מי שהתייצב לפי ההזמנה ולאחר מכן חדל מהתייצב ללא הצדק חוקי בניגוד לתקנת משנה (א).

186. שחרור עד בהעדר בעלי הדין (207)

נעצר אדם לפי האמור בתקנה 184 והובא לפני בית המשפט או הרשם בהיותו עצור, ומחמת העדר בעלי הדין, כולם או מקצתם, לא יכול להעיד או להציג מסמך בהתאם להזמנה, רשאי בית המשפט או הרשם לשחררו בערובה מספקת המבטיחה את התייצבותו במועד ובמקום שייראו לבית המשפט או לרשם.

187. שכר עדים והוצאותיהם (210, 211) (תיקון: תשס"א)

(א) נענה אדם להזמנה להעיד בבית משפט, רשאי בית המשפט או הרשם לצוות כי ישולמו לו דמי נסיעתו ממקומו למקום מושב בית המשפט וחזרה, וכן שכר בטלה ודמי לינה שלא יעלו על השיעורים הנקובים בתוספת השניה;

(ב) הוזמן האדם להעיד כמומחה, ישולם לו, נוסף על דמי הנסיעה והלינה, שכר כפי שייראה לבית המשפט או לרשם; אוצר המדינה לא יחויב לשלם, על פי תקנת משנה זו, שכר והוצאות העולים על השיעורים הנקובים בתוספת השניה.

187א. הצמדה למדד (תיקון: תשס"א)

(א) בתקנה זו, "מדד" - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ב) הסכומים הנקובים בתוספת השניה יעודכנו ב-1 בינואר של כל שנה (להלן - יום העדכון) לפי שיעור עליית המדד שפורסם בחודש נובמבר שלפניו, לעומת המדד שפורסם בחודש נובמבר שקדם ליום העדכון הקודם.

(ג) סכום שעודכן כאמור יעוגל לשקל החדש השלם הקרוב וסכום של חצי שקל חדש יעוגל כלפי מעלה.

(ד) מנהל בתי המשפט יפרסם בהודעה ברשומות את נוסח התוספת השניה כפי שהשתנתה לפי תקנות משנה (ב) ו-(ג).

188. מניעת כפל תשלומים (212)

לפני מתן צו בדבר תשלום דמי נסיעה, שכר בטלה ודמי לינה לעד, יברר בית המשפט או הרשם אם ניתנו צווים בדבר תשלומים כאמור בשל משפט אחר שחל אותו יום או שנדחה לאותו יום מהיום שקדם לו, בין באותו בית משפט ובין בבית משפט אחר שישב בדין באותו מקום מושב; העד לא יהיה זכאי לתשלומים אלה אם הם נפסקו לו בשל משפט אחר כאמור.

189. בעל דין שנדרש להעיד (209)

ההוראות בדבר עדים יחולו, במידה שאפשר להתאימן, על בעל דין שנדרש להעיד או להציג מסמך.

פרק ט"ו: פסק דין ופסיקתה

190. מתן פסק דין או החלטה אחרת (213)

(א) כתום הדיון בכל הליך, או לאחר מכן, בהקדם ככל האפשר לפי הנסיבות, יתן בית המשפט פסק דין או החלטה אחרת, לפי הענין; ההחלטה תהיה בכתב ותיחתם בידי השופטים שישובו לדין.

(ב) החלטת בית המשפט תהיה על פי דעת רוב השופטים שישבו לדיון, אך כל אחד מהם רשאי לרשום דעה חולקת וליתן את נימוקיו לכך; אם אין רוב לדעה אחת - תכריע דעת אב-בית-הדין.

(ג) תאריך השימוע ייחשב לתאריך ההחלטה.
(ד) בית המשפט הדן בערכאה ראשונה יתן החלטתו לא יאוחר משלושים ימים לאחר תום הדיון; לא נתן החלטתו במועד האמור, יתן על כך הודעה מנומקת בכתב לנשיא בית המשפט.

191. פסק דין חלקי (214)

בית המשפט רשאי, בכל שלב משלבי הדיון, להוציא פסק דין באחת התביעות שבתובענה או בחלק מהתביעה, וליתן את הסעד הנתבע, כולו או מקצתו, לאותה תביעה או לחלקה, או לסרב לתיתו, כל אימת שנראה לבית המשפט שאין בהמשך הדיון כדי לשנות את הממצאים לגבי העובדות המהותיות או לגבי השאלות העומדות להכרעה לענין התביעה או הסעד כאמור.

192. תוכן פסק הדין (215)

פסק דין בתובענה שהוגש בה כתב הגנה יכול הרצאה תמציתית של הענין, ממצאי בית המשפט לגבי העובדות המהותיות, השאלות שעמדו להכרעה, ההחלטה ונימוקה.

193. שימוע החלטה (218)

בשימוע החלטת בית המשפט לא יושמע אלא אותו חלק המפרט את הסעד או את ההכרעה שניתנו בענין הנדון.

194. שימוע החלטה של אחר (217)

שופט או רשם רשאי להשמיע החלטה שנכתבה ונחתמה בידי שופט אחר או רשם אחר של אותו בית משפט אך לא הושמעה.

195. חתימה על החלטה של אחר (217)

שופט או רשם שחדל מכהונתו לאחר שהשמיע את ההחלטה ולפני שחתם עליה, או שנמנע ממנו לחתום עליה מסיבה אחרת, רשאי הבא אחריו לחתום במקומו.

196. רשות לערער (219)

(א) בית משפט הנותן פסק דין שיש עליו ערעור ברשות אותו בית משפט, יכריע בפסק הדין אם הוא מרשה לערער או לא; לא הכריע כאמור, ייראה הדבר כאילו סירב להרשות ערעור.

(ב) נתן בית המשפט רשות לערער בתכופ לשימוע פסק הדין, יראו כאילו ניתנה הרשות בגוף פסק הדין.

197. פסק דין לענין מסמך סחיר שמקורו קיים (273 ב)

(א) בתובענה שעליתה מסמך סחיר שמקורו קיים או שמסמך סחיר כאמור משמש בה ראייה, לא יינתן פסק דין אלא לאחר שהוגש המסמך המקורי לבית המשפט.

(ב) בית המשפט או הרשם רשאי להחזיר לתובע את המסמך המקורי אחרי שצוין בו, בהטבעת חותמת, שם בית המשפט שבו הוגשה התובענה ומספר התיק של התובענה.

198. פסיקתה (220, 221, 226)

(א) על סמך החלטה שניתנה מותר לערוך פסיקתה, שתכליל את מספר התיק, שמות בעלי הדין ומענם, הסעד או ההכרעה האחרת שניתנו בענין הנדון, וצו בדבר הוצאות המשפט; הפסיקתה יכול שתהא ערוכה לפי טופס 16 ויחתום עליה שופט או רשם; תאריך שימוע ההחלטה הוא התאריך לפסיקתה.

(ב) הוצאה פסיקתה לבעל דין, רואים כאילו הוצאה לו ההחלטה גופה.

199. פסק בנוגע למקרקעין (222, 223)

(א) בתובענה שנושאה מקרקעין יכולו ההחלטה והפסיקתה תיאור המקרקעין במידה מספקת לזיהויים; ואם ניתן לזהות את המקרקעין לפי גבולות או לפי מספרים שבפנקס מקרקעין או שבמפת מדידה ממשלתית, יפורטו הגבולות או המספרים.

(ב) הורה בית המשפט על רישום בפנקס מקרקעין, יפרש אם על פעולת הרישום חל סעיף 12 לפקודת המסים (גביה), ואם לאו; לא פירש כאמור, רואים את פעולת הרישום כאילו חל עליה סעיף 12 האמור, אם לא הוכח היפוכו של דבר.

200. פסיקת ריבית (224)

חייב בית משפט או הרשם בעל דין בתשלום ריבית, יקבע את שיעורה; לא קבע את שיעור הריבית, או פסק שיש לשלם את הריבית החוקית - ישולם השיעור המרבי המותר לפי הדין.

201. ביטול החלטה על פי צד אחד (227, 281) (תיקון: תשנ"א)

ניתנה החלטה על פי צד אחד או שניתנה באין כתבי טענות מצד שני, והגיש בעל הדין שנגדו ניתנה החלטה בקשת ביטול תוך שלושים ימים מיום שהומצאה לו החלטה, רשאי בית המשפט או הרשם שנתן את החלטה - לבטלה, בתנאים שייראו לו בדבר הוצאות או בענינים אחרים, ורשאי הוא, לפי הצורך, לעכב את הוצאה לפועל או לבטלה; החלטה שמתבטא אינה יכולה להיות מבוטלת לגבי אותו בעל דין בלבד, מותר לבטלה גם לגבי שאר בעלי הדין, כולם או מקצתם.

חלק ג': ענינים מיוחדים

פרק ט"ז: סדר דין מקוצר (תיקון: תשס"א)⁶

202. תביעות לפי סדר דין מקוצר (269)

ואלה תביעות שהתובע יכול להגישן לפי סדר דין מקוצר:

(1) תביעות על סכום כסף קצוב, בריבית או בלי ריבית, הבאות -

(א) מכוח חוזה או התחייבות מפורשים או מכללא, ובלבד שיש עליהן ראיות שבכתב;

(ב) מכוח חיוב לשלם סכום כסף קצוב שעילתו בהוראה מפורשת של חיקוק;

(2) תביעות של רשות מקומית לתשלום סכום כסף קצוב המגיע לה בחזקת רשות מקומית על פי כל דין כארנונה, כהיטל, כאגרה או כדמי השתתפות;

(3) תביעות לסילוק יד ממקרקעין, או לפינוי מושכר שאין חוק הגנת הדייר (נוסח משולב), התשל"ב 1972-, חל עליו, ובלבד שיש עליהן ראיות שבכתב.

203. דרך ההגשה (270, 271)

כתב תביעה כאמור בתקנה 202 יוכתר במלים "סדר דין מקוצר", יצורף לו העתק של המסמכים או החשבונות המובאים לראיה ויומצא לנתבע יחד עם הזמנה ערוכה לפי טופס 17.

204. בקשת רשות להתגונן (271)

הוגש כתב תביעה כאמור בתקנה 203, לא יתגונן הנתבע אלא אם כן ביקש וקיבל רשות מאת בית המשפט או מאת הרשם.

205. הגשת בקשת רשות להתגונן והחלטה בה (תיקון: תשנ"ז, תשנ"ח, תשנ"ט, תשס"ה)

(א) בקשת רשות להתגונן תכלול את טיעוניו של המבקש ואת האסמכתאות לענינם, והיא תהא נתמכת בתצהיר המבקש, שיפורש בו אם

מתכוון המבקש לטעון נגד תביעת התובע כולה או חלקה בלבד, ואם נגד חלקה - איזה חלק; תצהיר שלא צורף לבקשה בעת הגשתה, לא יצורף לה אלא ברשות בית המשפט או הרשם.

(ב) הוגשה בקשת רשות להתגונן, יומצא עותק מהבקשה לבעלי הדין הנוגעים בדבר.

(ג) בית המשפט או הרשם יחליט בבקשת הרשות להתגונן על יסוד הבקשה וחקירת המצהיר, ואולם רשאי הוא ליתן רשות להתגונן על יסוד הבקשה בלבד, ורשאי הוא, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לדחות בקשת רשות להתגונן על יסוד הבקשה בלבד.

206. באין התגוננות ייתן פסק דין לטובת התובע (273 א) (תיקון: תשנ"ט)
לא ביקש הנתבע או אחד הנתבעים רשות להתגונן תוך שלושים ימים מהיום שהומצאה לו ההזמנה או תוך זמן ארוך יותר שקבע בהזמנה בית המשפט או הרשם, או שביקש רשות להתגונן ובית המשפט או הרשם סירב לתיתה, זכאי התובע לקבל פסק דין נגד הנתבע כאמור בתקנה 97; היה המסמך מובא לראיה לפי תקנה 203 מסמך סחיר, יחולו הוראות תקנה 197.

207. צו עיקול (274) (תיקון: תשנ"ז)
(א) הוגשה בקשת רשות להתגונן, רשאי בית המשפט או הרשם, לפי בקשת התובע, להורות על פי צד אחד על עיקול נכסי הנתבע, כולם או מקצתם, ורשאי הוא לפטור את התובע ממתן ערובה; הבקשה יכול שתהיה בעל-פה.

(ב) הוראות סימן א' בפרק כ"ח יחולו על עיקול לפי תקנה זו, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

208. פסק דין על חלק מהתביעה (275)
חלה הגנת הנתבע רק על חלק מתביעת התובע, או שהנתבע מודה בחלק מתביעת התובע, זכאי התובע לקבל מיד פסק דין בנוגע לחלק שאיננו שנוי במחלוקת, בכפוף לכל הוראה שבית המשפט או הרשם יראה ליתן בדבר שהיית ההוצאה לפועל, בדבר חובה השלם לקופת בית המשפט סכום כסף שנגבה דרך עיקול, בדבר הוצאות או בענין אחר, ולנתבע יכול שתינתן רשות להתגונן בנוגע ליתרת תביעת התובע.

209. פסק דין מקצת מהנתבעים (276)
מותר ליתן רשות להתגונן למקצת מן הנתבעים וליתן פסק דין לפי פרק זה נגד האחרים; פסק הדין יהא ניתן להוצאה לפועל בלי לפגוע בזכות התובע להמשיך בתובענה נגד כל נתבע שקיבל רשות להתגונן.

210. רשות להתגונן יכולה להיות מותנית (277)
רשות להתגונן אפשר ליתן ללא תנאי ואפשר להתנותה בתנאים בדבר תשלום כספים לקופת בית המשפט, בדבר מתן ערובה, בדבר זמנו ודרכו של הדיין או בכל תנאי אחר, ככל אשר יראה לבית המשפט או לרשם.

211. תצהיר - כתב הגנה (278)
ניתנה רשות להתגונן, יראו את התצהיר לפי תקנה 205 ככתב הגנה שהוגש, זולת אם הורה בית המשפט או הרשם הוראה אחרת.

212. דיון מקוצר לפי הסכמה (279)
בשעת בירור בקשת הרשות להתגונן רשאי בית המשפט, בהסכמת בעלי הדין, לקיים באותו מעמד את הדיון בתביעה גופה.

213. המשך התובענה (280)
ניתנה רשות להתגונן, אם בתנאי ואם ללא תנאי, יהא בית המשפט או הרשם מוסמך ליתן כל הוראה בדבר כתבי-טענות, פלוגות והליכים נוספים שייראו סבירים או נחוצים, וכן מוסמך בית המשפט, או רשם שהוא שופט, להורות על קיום קדם-משפט לפניו, ואם עשה כן יהיו לו כל הסמכויות של שופט בקדם-משפט.

213. תחולת הוראות מפרק ט"ז 4 (תיקון: תשס"ט)
ניתנה רשות להתגונן בתביעה לפינני מושכר שאין חוק הגנת הדייר (נוסח משולב), התשל"ב-1972, חל עליו, לפי תקנה 202(3) יחולו הוראות תקנות 215(ב) ו-215(ג).

214. ביטול פסק הדין (תיקון: תשנ"ז, תשנ"ט, תשס"א 6)
(א) ניתן פסק דין לפי פרק זה באין בקשת רשות להתגונן, או בשל החלטה לדחות בקשת רשות להתגונן שניתנה על פי צד אחד או שניתנה בשל אי התייצבות מצהיר, והגיש בעל הדין שנגדו ניתן פסק הדין בקשת ביטול בתוך שלושים ימים מיום שהומצא לו פסק הדין, רשאי בית המשפט או הרשם לבטל את פסק הדין לפי הוראות תקנה 201.

(ב) **רשות להתגונן (282)**
ביטל בית המשפט או הרשם פסק דין כאמור בתקנה 214, רשאי הוא ליתן לנתבע רשות להתגונן בתנאים שייראו לו.

פרק ט"ז 1: תובענות בסדר דין מהיר (תיקון: תשס"א 6)

214. הגדרות (תיקון: תשס"א 6)
"בית משפט" - שופט של בית משפט שלום וכן רשם של בית משפט שלום לענין סמכויות הנתונות לו לפי כל דין, כשאינן הענין מחייב אחרת.

214. תחולת הוראות (תיקון: תשס"א 6, תשס"ב)
(א) הוראות פרק זה יחולו על כל תובענה בבית משפט שלום, שנפתחה בהגשת כתב תביעה לפי תקנה 8, לרבות תביעה שהועברה לבית משפט שלום מבית משפט לתביעות קטנות, ולמעט תובענה ממוכנת, תובענה שהוגשה בקשה לאשרה כתובענה ייצוגית ותובענה שעילתה בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975, כשסכום התביעה או שווי הנושא אינו עולה על 50,000 שקלים חדשים (להלן - **תובענה בסדר דין מהיר**).

(ב) בית המשפט רשאי, לבקשת כל בעלי הדין, לקבוע כי תובענה המוגשת לבית משפט שלום, שאינה תובענה בסדר דין מהיר, תידון כתובענה בסדר דין מהיר, אם סבר כי היא מתאימה לכך, בהתחשב, בין השאר, בעניינים המפורטים בתקנה 214(ב). קבע בית המשפט כאמור, יורה לבעלי הדין, במידת הצורך, לפעול בהתאם להוראות תקנה 214.1, בשינויים המחוייבים.

(ג) הגדרות והוראות אחרות שבתקנות אלה, יחולו על תובענות בסדר דין מהיר ככל שאינן סותרות פרק זה, ובשינויים המחוייבים לפי הענין.

214.1. תובענות בסדר דין מקוצר ותובענות ממוכנות (תיקון: תשס"א, תשס"ב)
תובענה ממוכנת או תובענה שנדונה בסדר דין מקוצר, אשר ניתנה בהן רשות להתגונן או שהוגש בהן כתב הגנה ומתקיימות בהן הוראות תקנת משנה 214(א), יידונו בתובענה בסדר דין מהיר לפי הוראות פרק זה; על תובענה כאמור יחולו הוראות כמפורט להלן:

(1) התובע ימציא לבית המשפט ולבעלי הדין את המסמכים שיש לצרף לכתב התביעה לפי תקנות 214 ו-214-ח, בתוך שלושים ימים ממועד המצאת החלטה בדבר מתן הרשות להתגונן או ממועד המצאת כתב ההגנה, לפי הענין; המצאת מסמכים לפי פסקה זו יראו כהמצאת כתב תביעה, לצורך מנין המועדים הקבועים בפרק זה;

(2) הנתבע ימציא לבית המשפט ולבעלי הדין את המסמכים שיש לצרף לכתב ההגנה בהתאם לתקנות 214 ו-214-ח או כתב הגנה מתוקן ערוך לפי התקנות האמורות, בתוך המועד הקבוע להגשת כתב הגנה לפי פרק זה.

214.2. עריכת כתבי טענות (תיקון: תשס"א 6, תשס"ב)
בכתב טענות בתובענה בסדר דין מהיר יפרט בעל דין את טיעוניו, ויצרף לו תצהיר מטעמו ערוך לפי טופס 17א, לשם אימות העובדות שבכתב הטענות וכן חוות דעת מומחה, ואסמכתאות משפטיות, אם ישנן; תצהיר בעל דין שלא צורף לכתב הטענות בעת הגשתו לא יוגש אלא ברשות בית המשפט; בעל דין רשאי לצרף תצהיר של אדם אחר מטעמים מיוחדים שיפורטו בתצהיר.

214.2. כתב תביעה, כתב הגנה וכתב תשובה (תיקון: תשס"א 6)
(א) כתב תביעה בתובענה בסדר דין מהיר יומצא לנתבע יחד עם הזמנה לדין ערוכה לפי טופס 17ב.
(ב) כתב הגנה בתובענה בסדר דין מהיר יוגש בתוך ארבעים וחמישה ימים ממועד המצאת כתב התביעה.
(ג) תובע בתובענה בסדר דין מהיר רשאי להגיש כתב תשובה, בתוך חמישה עשר ימים ממועד המצאת כתב ההגנה האחרון.

214.2. תביעה שכנגד (תיקון: תשס"א 6, תשס"ו)
(א) נתבע בתובענה בסדר דין מהיר רשאי, עם הגשת כתב ההגנה, להגיש תביעה-שכנגד, שאינה כוללת בעלי דין שאינם עדיין בעלי דין בתובענה המקורית, ואשר נתקיים בה אחד מאלה:

(1) הוא מהווה תובענה בסדר דין מהיר;
(2) נושאה ונושא התובענה המקורית הוא אחד או שהן נובעות מאותן הנסיבות, יהיה סכום התביעה-שכנגד או שווי נושאה, אשר יהיה.

(ב) על תביעה שכנגד המוגשת לפי תקנה זו יחולו הוראות פרק זה, ותקנות 54 עד 56 ו-59 לא יחולו עליה.

(ג) לא יהיה בהגשת תביעה שכנגד כדי לשנות את מועד הדיון בתובענה או מועדים אחרים הקבועים בפרק זה, אלא אם כן הדבר הכרחי בנסיבות הענין.

214.2. הודעה לצד שלישי (תיקון: תשס"א 6)
(א) נתבע בתובענה בסדר דין מהיר רשאי, עם הגשת כתב ההגנה, להגיש בקשת רשות ליתן הודעה לצד שלישי במקרים המנויים בתקנה 216; לבקשת הרשות תצורף ההודעה לצד שלישי ערוכה בהתאם לתקנות אלה.

(ב) בית המשפט יכריע בבקשה בתוך שלושים ימים ממועד הגשתה או בישיבה המקדמית, לפי המאוחר; בהחלטתו, רשאי בית המשפט להורות, בין השאר, כי נושא ההודעה יידון לאחר סיום הדיון בתובענה או לאחר מתן פסק דין בה, או ליתן כל הוראה אחרת או נוספת ככל המתחייב ממהות העניין.

(ג) נעתר בית המשפט לבקשה יודיע על כך למבקש בהקדם האפשרי, והוא ימציא את ההודעה לצד השלישי, בצירוף הזמנה ערוכה לפי טופס 17 והעתקים מכתבי הטענות שהוגשו בתובענה, אם לא הומצאו לו קודם לכן; המבקש ימציא את ההודעה לצד שלישי גם לשאר בעלי הדין בתובענה.

(ד) לא הגיש הצד השלישי כתב הגנה, יראו אותו כאילו הודה בתקופה של פסק הדין שיינתן לטובת התובע נגד הנתבע, אם יינתן, בין שנתקבל בהסכמה ובין באופן אחר, ושל פסק הדין שיינתן לטובת הנתבע נגדו.

(ה) הדין הודעת צד שלישי המוגשת לפי תקנה זו כדין תובענה בסדר דין מהיר יוחולו עליה הוראות פרק זה; תקנה 217 ו-219 עד 222 לא יחולו על הודעה כאמור.

(ו) לא יהיה בהגשת הודעת צד שלישי כדי לשנות את מועד הדיון בתובענה או מועדים אחרים הקבועים בפרק זה, אלא אם כן הדבר הכרחי בנסיבות העניין.

214. תיקון כתב תביעה (תיקון: תשס"א⁶)

תובע בתובענה בסדר דין מהיר לא יהיה רשאי לבקש לתקן את כתב התביעה באופן שסכום התביעה יעלה על הסכום האמור בתקנה 214ב(א), אלא אם כן התובענה אושרה כתובענה בסדר דין מהיר לפי תקנה 214ב(ב).

214. גילוי מסמכים מוקדם (תיקון: תשס"א⁶)

(א) לכתב טענות בתובענה בסדר דין מהיר יצרף בעל דין רשימה של המסמכים הנוגעים לענין הנתון, המצויים או שהיו מצויים ברשותו או בשליטתו, ושאותרו על ידו לאחר חקירה ודרישה.

(ב) היה המסמך מצוי ברשות מגיש כתב הטענות יצרף העתק או תצלום שלו לכתב הטענות; לא היה המסמך מצוי ברשותו, יציין בתצהיר בידי מי, למיטב ידיעתו, הוא מצוי.

(ג) הוראות פרק ט' לא יחולו על תובענות בסדר דין מהיר, למעט תקנות 102, 103 ו-119, בשינויים המחויבים; לא יצרף בעל דין מסמך כאמור בתקנת משנה (ב) תחול לגביו תקנה 114א, בשינויים המחויבים.

214. תצהיר עדות ראשית של העדים (תיקון: תשס"א⁶, תשס"ב)

(א) בתובענה בסדר דין מהיר יגישו בעל הדין תצהירי עדות ראשית של העדים ארבעים וחמישה ימים לאחר שהוגש כתב ההגנה האחרון, אלא אם כן קבע בית המשפט מועד אחר להגשת התצהירים; הוגשה תביעה שכנגד רשאי בית המשפט להורות כי תצהירי העדות הראשית בתובענה ובתביעה שכנגד יוגשו באותו מועד.

(ב) לתצהירי העדות יצרפו המסמכים שעליהם מסתמך העד בתצהירו; לא היה המסמך מצוי ברשות המצהיר, יציין בתצהיר בידי מי, למיטב ידיעתו, הוא מצוי.

(ג) תצהיר עדות שלא הוגש במועד לא יוגש אלא ברשות בית המשפט; עד אשר לא הוגש תצהיר עדות ראשית שלו לא יוכל להעיד, אלא ברשות בית המשפט ומטעמים מיוחדים שירשמו.

214. קביעת מועד דיון (תיקון: תשס"א⁶)

הוגש כתב ההגנה האחרון יקבע בית המשפט מועד לדיון בתובענה שלא יהיה מאוחר משישה חודשים ממועד הגשתו; נקבעה ישיבה מקדמית כאמור בתקנה 214א רשאי בית המשפט לקבוע את מועד הדיון במהלך הישיבה המקדמית.

214. ישיבה מקדמית (תיקון: תשס"א⁶)

(א) בית המשפט רשאי לקיים ישיבה מקדמית אחת, אם ראה שיש צורך בכך כדי ליעיל את הדיון, לפשטו ולהחישו וכדי לברר את הדרך המתאימה ביותר לביורר התובענה.

(ב) מועד הישיבה המקדמית יהיה, ככל הניתן, לא מאוחר משלושים ימים ממועד הגשת כתב ההגנה האחרון.

(ג) השופט או הרשם הדין בישיבה המקדמית לא יהיה, במידת האפשר, השופט או הרשם הדין בתובענה.

(ד) בישיבה מקדמית רשאי בית המשפט, בלי לגרוע מכלליות האמור בתקנת משנה (א) -

(1) לבדוק את התאמת התובענה לסדר דין מהיר, ולהעביר תובענה או תביעה שכנגד למסלול דיון רגיל;

(2) לבדוק אם כתבי הטענות ערוכים כדין ואם צורפו אליהם תצהירים מטעם בעלי הדין והמסמכים שיש לצרף כאמור בתקנה 214ח;

(3) לברר מהן השאלות שהן באמת שאלות השנויות במחלוקת בין בעלי הדין ולערך רשימת הפלוגות;

(4) לדון בבקשות ביניים, ובבקשת רשות ליתן הודעת צד שלישי, וליתן בהן החלטה;

(5) למנות מומחה מוסכם או מומחה מטעם בית המשפט;

(6) לקבוע מועד להגשת תצהירי עדות ראשית על ידי העדים;

(7) לקבוע את רשימת העדים שיתייצבו לדיון;

(8) להציע לבעלי הדין הסדר פשרה, לפסוק בתובענה בדרך של פשרה כאמור בסעיף 79א לחוק בתי המשפט, או לתת, לבקשת בעלי הדין, תוקף של פסק דין להסדר פשרה שעשו ביניהם;

(9) להפנות תובענה לבוררות כאמור בסעיף 79ב לחוק בתי המשפט או לפישור כאמור בסעיף 79ג לחוק בתי המשפט, בהסכמת בעלי הדין;

(10) להטיל הוצאות על בעל דין, לטובת בעל דין שכנגד או לטובת אוצר המדינה, בשיעור שיראה לנכון בנסיבות הענין, אם ראה כי בשל אי קיום הוראה מהוראות תקנות 214ג, 214ד או 214ה, הדיון מתעכב שלא לצורך.

(ה) בעלי הדין יתייצבו לישיבה המקדמית, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת; היה בעל הדין המדינה או תאגיד יהיה הוא פטור מהתייצבות לישיבה מקדמית, ובלבד שהגיש לבית המשפט, לא מאוחר משבעה ימים לפני הישיבה המקדמית, התחייבות בכתב, כי נציג מטעמו הבקיא בפרטי התובענה ומוסמך להחליט בענינה, יהיה זמין בטלפון בזמן הישיבה המקדמית (להלן - התחייבות בעל דין).

(ו) דין אי-התייצבות לישיבה מקדמית או הפרת התחייבות בעל דין - כדין אי-התייצבות למשפט על פי תקנה 157.

(ז) אין באמור בתקנה זו כדי לגרוע מסמכויות בית משפט הדין בקדם-משפט בתובענה שאינה בסדר דין מהיר לפי תקנה 143.

214. העברה למסלול דיון רגיל (תיקון: תשס"א⁶)

(א) בית משפט רשאי בכל עת, להורות כי תובענה בסדר דין מהיר או תביעה שכנגד תועבר למסלול דיון רגיל, אם מצא כי אינה מתאימה להתנהל בסדר דין מהיר.

(ב) בעת מתן הוראה לפי תקנת משנה (א) יובאו בחשבון, בין השאר, ענינים אלה:

(1) מורכבות העובדות, הראיות והשאלות שבדין;

(2) מספר בעלי הדין;

(3) התועלת שבניהול תביעה שכנגד או הודעה לצד שלישי שהוגשו, במאוחר עם התובענה, אל מול החשש שביורן יסבך או יאריך את הדיון שלא לצורך;

(4) היקף העדויות בעל פה והחקירות שעשויות להידרש;

(5) היקף חוות דעת מומחה שעשויות להידרש;

(6) השפעת תוצאות התובענה על הציבור;

(7) חשיבות ההכרעה המהירה בתובענה, בשל מהות התובענה ומיחות בעלי הדין.

214. בקשות ביניים (תיקון: תשס"א⁶)

(א) בקשת ביניים תוגש בהתאם לתקנה 241א(א) בהקדם האפשרי לאחר שהתעוררה עילת הבקשה.

(ב) הבקשה תועבר תחילה לבית המשפט, והוא רשאי -

(1) לדחות את הבקשה על אחר, אם שוכנע כי אינה מחייבת תשובה או שהיתה שהיה בלתי מוצדקת בהגשתה או שהיא קנטרנית;

(2) להורות למבקש להמציא את העתק הבקשה לבעלי הדין האחרים, אם מצא כי הבקשה מחייבת תשובה;

(3) להורות כי הבקשה תידון בעל פה במועד הישיבה המקדמית או במועד הדיון בתובענה או במועד קרוב אחר שייקבע.

(ג) הומצא העתק הבקשה למשיב, רשאי הוא להגיש תשובה מנומקת בכתב, בתוך שבעה ימים או בתוך מועד אחר שקבע בית המשפט; לא יוגש לענין הבקשה כתב טענות נוסף, אלא ברשות בית המשפט ומטעמים מיוחדים שיירשמו.
(ד) החלטה בבקשת ביניים תינתן בתוך שבעה ימים ממועד הדיון בה או ממועד הגשת תשובת המשיב לבית המשפט, לפי הענין.

(ה) בית המשפט רשאי להחליט על יסוד הבקשה והתשובה בלבד או, אם ראה צורך בכך, לאחר חקירת המצהירים על תצהיריהם.

(ו) נדחתה בקשת ביניים ובעל דין הגיש מחדש אותה בקשה או בקשה דומה, יציין בבקשה את פרטי הבקשה הקודמת.

214. הדיון בתובענה (תיקון: תשס"א⁶)

(א) הדיון בתובענה בסדר דין מהיר יסתיים בתוך יום אחד; ראה בית המשפט כי יש צורך בכך, רשאי הוא לקבוע ימי דיונים נוספים, ככל הניתן ברציפות עד גמר חקירת העדים; לא יידחה המועד לדיון בתובענה ביותר מארבעה עשר ימים מיום הדיון האחרון בה, אלא באישור נשיא בית המשפט או סגנו.

(ב) במועד שנקבע לדיון יתייצבו המצהירים, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת; עד אשר לא הוגש תצהיר עדות ראשית שלו, לא יוכל להעיד אלא ברשות בית המשפט ומטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ג) בית המשפט רשאי להגביל משך חקירת עד, אם נראה לו כי החקירה אינה נוגעת לענין, אינה הוגנת או שהיא מכבידה ומסרבלת את הדיון יותר משהיא מועילה לו.

214טו. הגשת עיקרי טיעון וסיכום טענות (תיקון: תשס"א⁶)

בעלי הדיון רשאים להגיש לבית המשפט, עד שבעה ימים לפני המועד שנקבע לדיון, רשימת אסמכתאות משפטיות ועיקרי טיעון בכתב; סיכום טענות בעלי הדיון יהיה בעל פה ביום הדיון בתובענה לאחר סיום הבאת הראיות.

214טז. מתן פסק דין (תיקון: תשס"א⁶)

(א) עם תום הדיון בתובענה ולכל המאוחר בתוך ארבעה עשר ימים, ייתן בית המשפט פסק דין.

(ב) פסק הדיון יהיה מנומק באופן תמציתי, זולת אם סבר בית המשפט כי יש צורך בהנמקה מפורטת משום שיש בפסק הדיון חידוש או חשיבות מיוחדת לציבור או מטעמים מיוחדים שיירשמו.

215. (בוטלה) (תיקון: תשס"א)

פרק ט"ז 2: תובענה ממוכנת (תיקון: תשנ"ט, תשס"א⁶)

215א. תובענה ממוכנת - אישור הגשה (תיקון: תשנ"ט)

(א) תובענה ממוכנת תוגש בידי תובע אשר קיבל אישור של מנהל בתי המשפט להגיש תובענות ממוכנות (להלן - **אישור הגשה**).

(ב) לא יינתן אישור הגשה אלא אם כן נתקיימו כל אלה:

(1) אישור ההגשה מבוקש לגבי תובענות ממוכנות שנסמכות על רשומות מוסדיות כמשמעותן בסימן ה' של פרק ב' לפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א 1970-;

(2) בשנה שלפני הגשת הבקשה, הגיש המבקש תובענות מן הסוג שלגביו מבוקש האישור במספר העולה על המספר שעליו הודיע מנהל בתי המשפט ברשומות;

(3) לבקשה לאישור ההגשה צורפו -

(א) התחייבות של המבקש לשלוח לנתבע התראה על הגשת כתב תביעה לפי סימן זה, שלושים ימים לפחות לפני הגשתו;

(ב) הרשאה לחיוב חשבון הבנק של המבקש בתשלומים לבית המשפט;

(ג) התחייבות לשמור את המסמכים שעליהם נסמכת התובענה הממוכנת לכל הפחות למשך התקופה הנקובה בפרט 2(ב) או 3(ב)6, לפי הענין, לתוספת לתקנות הארכיונים (שמירתם וביעורם של תיקי בתי משפט ובתי דין דתיים), התשמ"ו 1986-.

(ג) מנהל בתי המשפט רשאי לסרב ליתן אישור הגשה, לבטלו או להגבילו, אם מצא הצדקה לכך בנסיבות הענין, לרבות אם סבר כי האישור מבוקש לגבי תובענות מסוג שאינו מתאים להגשה כתובענה ממוכנת.

215ב. הגשת כתב תביעה (תיקון: תשנ"ט, תשס"ב)

(א) תובענה ממוכנת תיפתח בהגשה לבית המשפט של כתב תביעה בנוסח שאישר מנהל בתי המשפט; בכתב התביעה יצוין המועד שבו נשלחה לנתבע התראה כאמור בתקנה 215א(ב)3(א); על אף האמור בתקנה 203, המסמכים או החשבונות המובאים לראיה והזמנה לדיון, לא יצורפו לכתב התביעה שיוגש לבית המשפט.

(ב) נפתחה תובענה ממוכנת כאמור בתקנת משנה (א), תחייב גזברות בית המשפט את חשבונו של התובע באגרת בית המשפט, המזכירות תקבע את מספר התיק בבית המשפט ותמציא לתובע, באמצעי אלקטרוני, אישור בדבר הגשת התובענה בציון מספרו של התיק, ואישור על תשלום האגרה, ויראו את מועד החיוב באגרה כמועד הגשת כתב התביעה.

(ג) קיבל התובע אישור על הגשת התובענה, ימציא לנתבע את כתב התביעה בציון מועד ההגשה ומספר התיק, שקבעה המזכירות, לרבות המסמכים או החשבונות המובאים לראיה כאמור בתקנה 203, ההתראה כאמור בתקנה 215א(ב)3(א), והזמנה לדיון לפי טופס 17 בתוספת.

(ד) הוראות תקנה 20 לא יחולו על תובענה ממוכנת המוגשת לפי פרק זה.

215ג. בקשה למתן פסק דין (תיקון: תשנ"ט)

לא הוגשה, בתוך המועד הקבוע בתקנה 206, בקשת רשות להתגונן, רשאי התובע להגיש, באמצעי אלקטרוני, בקשה למתן פסק דין בנוסח שאישר מנהל בתי המשפט.

215ד. הגשת תובענה רגילה לבית המשפט (תיקון: תשנ"ט, תשס"א⁶)

הוגשה לבית המשפט בקשת רשות להתגונן או בקשה לביטול פסק דין או בקשה אחרת, והורה בית המשפט או הרשם להגיש את התובענה

פרק ט"ז, יגיש התובע לבית המשפט, בתוך שבעה ימים מיום שהומצאה לו החלטת בית המשפט או הרשם, או בתוך תקופה אחרת שנקבעה בהחלטה, עותק מכתב התביעה שהומצא לנתבע.

פרק ט"ז 3: כתב בי-דין אלקטרוני (תיקון: תשס"ה, תשס"ו)

215ה. כללים להגשת כתב בי-דין אלקטרוני (תיקון: תשס"ה, תשס"ו)

(א) כתב בי-דין אלקטרוני, שנדרשת לגביו חתימה, וכן תצהיר המשוגר באמצעי אלקטרוני (להלן - **תצהיר אלקטרוני**) ייחתמו, כל אחד על צרופותיהם, בחתימה אלקטרונית. אין באמור בתקנה זו לפטור מחובת האזהרה והזהויה לפי כל דין.

(ב) (בוטלה)

(ג) על אף האמור בתקנת משנה (א), ניתן באמצעי אלקטרוני להגיש לבית המשפט -

(1) תצהיר שנחתם בחתימת יד של המצהיר ושל מקבל התצהיר, ובלבד שהוצמדה לו חתימה אלקטרונית של בעל הדין המגיש אותו;

(2) תצהיר שנחתם בחתימת יד של המצהיר וחתימה אלקטרונית של מקבל התצהיר.

(ד) כתב בי-דין אלקטרוני שלא מתקיימות בו הוראות תקנות אלה או הוראות מנהל בתי המשפט לפי פרק זה, או שמסיבה אחרת נתקבל בלתי שלם או פגום, לא יקובל לרישום במזכירות בית המשפט, והודעה על כך תישלח למגישו באופן שיורה מנהל בתי המשפט.

(ה) הרואה עצמו נפגע מאי-קבלתו לרישום של כתב בי-דין אלקטרוני או תצהיר אלקטרוני, רשאי, בתוך עשרה ימים ממועד קבלת ההודעה על אי-הקבלה לרישום, כאמור בתקנת משנה (ד), לבקש כי הענין יועבר לעיונו ולהכרעתו של שופט או רשם; לא הגיש בקשה כאמור, יראוהו כמי שאינו מתנגד לאי-קבלת כתב בי-הדין האלקטרוני לרישום.

215. הוראות שונות (תיקון: תשס"ה)

(א) מנהל בתי המשפט יפרסם בהודעה ברשומות את בתי המשפט שניתן להגיש להם או לקבל מהם כתבי בי-דין אלקטרוניים מסוג או סוגי ההליכים שיפורטו בהודעתו.

(ב) מנהל בתי המשפט רשאי לפרסם בהודעה ברשומות הוראות בדבר אופן הגשה וניהול של תובענות באמצעים אלקטרוניים ובין השאר בדבר מאפייני כתבי בי-דין אלקטרוניים ומצורפיהם, דרישות חומרה ותוכנה, דרישות צורניות, וכן דבר אופן תשלום אגרת בית משפט או כל תשלום שיש לשלם לבית המשפט, והכל לצורכי פרק זה.

פרק ט"ז 4: תביעה לפינוי מושכר (תיקון: תשס"ט)

215. תביעה לפינוי מושכר (תיקון: תשס"ט)

(א) תובע רשאי להגיש תביעה לפינוי מושכר שאין חוק הגנת הדייר (נוסח משולב), התשל"ב 1972-, חל עליו לפי פרק זה (להלן - **תביעה לפינוי מושכר**), וסדרי הדין בעניינה יהיו לפי פרק זה.

(ב) תביעה לפינוי מושכר לפי פרק זה לא תכיל סעדים נוספים בשל אותה עילה והתובע יהא רשאי לתבוע סעדים נוספים, בשל אותה עילה, בהליך נפרד ובלא צורך בקבלת רשות מאת בית המשפט.

(ג) אין באמור בפרק זה כדי לגרוע מהזכות לתבוע פינוי מושכר בסדר דין מקוצר לפי הוראות פרק ט"ז.

215. דרך ההגשה (תיקון: תשס"ט)

כתב תביעה לפינוי מושכר יוכתר במילים "תביעה לפינוי מושכר".

215. עריכת כתבי טענות (תיקון: תשס"ט)

(א) בכתב תביעה לפינוי מושכר יפרט התובע את טיעונו ויצרף לו תצהירי עדות ראשית של העדים, חוות דעת מומחה, אסמכתאות משפטיות, אם ישנן, ואת המסמכים הנוגעים לעניין הנדון, המצויים או שהיו מצויים ברשותו או בשליטתו של התובע ושאותרו על ידו לאחר חקירה ודרישה.

(ב) בכתב ההגנה יפרט הנתבע את טיעונו ויצרף לו תצהירי עדות ראשית של העדים, חוות דעת מומחה, אסמכתאות משפטיות, אם ישנן, ואת המסמכים הנוגעים לעניין הנדון, המצויים או שהיו מצויים ברשותו או בשליטתו של הנתבע ושאותרו על ידו לאחר חקירה ודרישה.

215. המצאה (תיקון: תשס"ט)

(א) התובע ימצא לבית המשפט ולבעלי הדין את כתב התביעה והמסמכים שיש לצרף לכתב התביעה לפי תקנה 215ט(א).

(ב) הנתבע ימצא לבית המשפט ולבעלי הדין את כתב ההגנה והמסמכים שיש לצרף לכתב ההגנה לפי תקנה 215ט(ב), בתוך מועד שלא יאוחר משלושים ימים מהמועד שהומצא לו כתב התביעה.

215. קביעת מועד דיון (תיקון: תשס"ט)

בית המשפט יקבע מועד לדיון בתובענה שלא יהיה מאוחר משלושים ימים מהמועד האחרון להגשת כתב ההגנה האחרון בתיק.

215. בחולת הוראות פרק ט"ז 1 ואחרות (תיקון: תשס"ט)

(א) הוראות תקנות 214ב עד 214ט יחולו בהתאמה על תובענה לפי פרק זה.

(ב) הוראות אחרות שבתקנות אלה יחולו על תובענה לפי פרק זה, ככל שאינן סותרות הוראות פרק זה ובשינויים המחויבים לפי העניין.

215. תביעה שכנגד והודעה לצד שלישי (תיקון: תשס"ט)

נתבע בתביעה לפינוי מושכר לא יהא רשאי להגיש תביעה שכנגד, או הודעה לצד שלישי.

פרק י"ז: צד שלישי

216. הודעה לצד שלישי בתובענות מסוימות (283)

בתובענה שנפתחה במסירת כתב תביעה והוגש בה כתב הגנה, רשאי נתבע ליתן לכל אדם, לרבות אדם שהוא בעל דין בתובענה, הודעה לצד שלישי במקרים אלה:

(1) כשהנתבע טוען נגד הצד השלישי שהוא זכאי להשתתפות או לשיפוי ממנו בשל כל סעד שייפסק נגדו בתובענה;

(2) כשהנתבע טוען נגד הצד השלישי שהוא זכאי כלפיו לסעד הכרוך בנושא התובענה והוא בעיקרו כסעד שמבקש התובע;

(3) כששאלה או פלוגתה בין הנתבע לצד השלישי הכרוכה בנושא התובענה היא בעיקרה כזו השנויה במחלוקת בין התובע לנתבע, ומן הראוי שתיפתר גם ביניהם לבין הצד השלישי.

217. הודעה לצד שלישי בתובענות אחרות (284)

(א) בתובענה שלא כאמור בתקנה 216 רשאי בעל דין, תוך שלושים ימים מהיום שהומצא לו כתב התביעה, או תוך זמן ארוך יותר שקבע בית המשפט או הרשם, לבקש מבית המשפט או הרשם רשות ליתן הודעה לצד שלישי במקרים המנויים בתקנה האמורה, כאילו היה נתבע.

(ב) בית המשפט או הרשם רשאי להיעתר לבקשה, לאחר שנתן לשאר בעלי הדין לומר את דברם, או לדחותה, וכן הוא רשאי להורות על החלפת כתבי טענות או לתת כל הוראה אחרת או נוספת, ככל המתחייב ממהותו של הענין.

218. הודעה לצד שלישי כשהחייב סולק (תיקון: תשמ"ו)²

בתובענה לפי תקנות 216 ו-217 רשאי בעל דין להמשיך בהודעה לצד שלישי שניתנה קודם לכן, וכן רשאי הוא - בתובענה לפי תקנה 217 - לבקש מבית המשפט רשות ליתן הודעה כאמור, גם כאשר התובע קיבל פסק דין לטובתו נגד חלק מן הנתבעים או כשהחייב לגביו כבר סולק על ידם, אך טרם ניתן פסק דין לגבי שאר הנתבעים ולא הוכרעה שאלת ההשתתפות או השיפוי.

219. הודעה מאת צד שלישי (285)

הוראות תקנות 216 ו-217 לפי הענין, יחולו גם על מי שהומצאה לו הודעה לצד שלישי מאת בעלי דין או מאת צד שלישי, כאילו היה נתבע; הוא הדין לגבי מי שהומצאה לו הודעת צד שלישי לפי תקנה זו.

220. תוכן ההודעה והמצאתה (286)

(א) הודעה לצד שלישי תהא ערוכה לפי טופס 18, תפרש את מהות התובענה של בעל הדין נגד הצד השלישי ונימוקיה, ותומצא לצד השלישי; להודעה יצורפו העתקים מכתבי הטענות שהוגשו בתובענה אם לא הומצאו לו קודם לכן; עותק מההודעה יימסר לבית המשפט ויומצא לשאר בעלי הדין בתובענה.

(ב) ההודעה לצד השלישי תוגש בידי בעל הדין בתוך הזמן שנקבע להגשת כתב הגנתו, אם לא קבע בית המשפט או הרשם מועד אחר - במקרה האמור בתקנה 216, או תוך הזמן שקבע בית המשפט או הרשם בהחלטתו - במקרה האמור בתקנה 217.

221. הגנת צד שלישי (287)

רצה צד שלישי לחלוק על התובענה שהוגשה נגד בעל הדין שנתן את ההודעה, או על תוכן ההודעה כלפיו, יגיש כתב הגנה תוך שלושים ימים מהיום שההודעה הומצאה לו, או תוך זמן ארוך יותר שקבע בית המשפט או הרשם; לא הגיש כתב הגנה, רואים אותו כאילו הודה בתקפו של פסק הדין נגד בעל הדין, בין שנתקבל בהסכמה ובין באופן אחר, ושל פסק הדין לזכות בעל הדין נגדו.

222. הוראות בדבר הדיון בתובענה ובהודעה (289)

בית המשפט או הרשם, ביזמתו או לפי בקשת בעל דין, ימחק את ההודעה לצד שלישי, אם ראה שניתנה שלא באחד המקרים המנויים בתקנה 216, והוא רשאי להורות שנושא ההודעה יידון בשעת הדיון בתובענה אם הוא סבור שהדיון בו עלול לסבך את הדיון בתובענה שלא לצורך - לאחר סיום הדיון בתובענה או לאחר מתן פסק דין בה, ולשם כך רשאי הוא לתת הוראות בדבר סדרי הדיון בתובענה ובהודעה, כפי שימצא לנכון.

223. פסק דין על תנאי בהודעה (288)

(א) בית המשפט או הרשם, לפי הענין, רשאי לתת פסק דין נגד הצד השלישי בשעת הדיון בתובענה, לאחר סיומו או לאחר מתן פסק דין בתובענה; אולם בעל הדין שנתן את ההודעה רשאי לבקש שיידחה מתן פסק דין נגד הצד השלישי עד לאחר שיקיים את פסק הדין נגדו באותה תובענה.

(ב) בכל מקרה לא יוצא פסק דין לפועל נגד הצד השלישי אלא ברשות בית המשפט או ראש הוצאה לפועל, ולאחר שבעל הדין שנתן את ההודעה קיים את פסק הדין נגדו באותה תובענה.

(ג) לא הגיש הצד השלישי כתב הגנה וניתן פסק דין נגדו שלא בפניו, יחולו הוראות תקנה 201.

פרק י"ח: טען-ביניים

224. בקשת סעד בדרך טען-ביניים (293)

אדם שהוא נתבע, או צפוי להיות נתבע, בידי אנשים אחדים (להלן - **טוענים**) שתביעותיהם מכחישות זו את זו, זכאי לבקש מבית המשפט סעד בדרך של טען-ביניים.

225. בית המשפט המוסמך (294)

הבקשה תוגש לבית המשפט שלפניו נתבע המבקש, או לבית המשפט שלפניו הוא עלול להיתבע אם עדיין לא נתבע.

226. תצהיר (295)

(א) המבקש יגיש לבית המשפט תצהיר המציין כי -

(1) אין הוא תובע שום טובת הנאה בנושא התביעות השנוי במחלוקת מלבד כיסויי תשלומי חובה ששילם או הוצאות שהוציא;

(2) אין הוא בקונוניה עם אחד הטוענים;

(3) הוא מוכן להעביר את נושא הבקשה לבית המשפט או לטפל בו כפי שורה בית המשפט.

(ב) היה המבקש נתבע, יוגש התצהיר תוך עשרה ימים מיום שהומצאה לו ההזמנה למשפט.

227. הוצאת הזמנה כשהמבקש הוא נתבע (296)

הוגש תצהיר בידי מבקש נתבע, ינהג בית המשפט או הרשם כך:

(1) ידחה את הדיון בתובענה, אם יש צורך בכך;

(2) ימציא לטוען הזמנת טען-ביניים לפי טופס 19, ובה יוזמן להתייצב ביום שנקבע לדיון בתובענה; ההזמנה תומצא בצירוף העתק מכתב התביעה שבתובענה ומהתצהיר;

(3) ימציא לתובע הודעה לפי טופס 20, בצירוף העתק מן התצהיר, ואילו לנתבע ימציא הודעה לפי טופס 21.

228. הוצאת הזמנה כשהמבקש איננו נתבע (297)

הוגש התצהיר בידי מבקש שאיננו נתבע, ינהג בית המשפט או הרשם כך:

(1) יקבע תאריך לטען-הביניים וימציא לטוענים הזמנות לפי טופס 22 בצירוף העתקים מן התצהיר;

(2) ימציא למבקש הודעה לפי טופס 23.

229. הבאת נושא הבקשה לבית המשפט (298)

הרשם רשאי, בין לפני הוצאת ההזמנה לטען-הביניים ובין לאחר מכן, להורות למבקש להביא את נושא הבקשה לבית המשפט או לעשות בו בדרך שתיראה לרשם דרושה לקיום החלטת בית המשפט.

230. המצאת הזמנה (299)

הזמנה לטען-ביניים תומצא לא פחות מחמישה עשר ימים לפני התאריך שנקבע לבירור.

231. הודעת הסתלקות או הודעת פרטים (300)

(א) טוען יגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לו ההזמנה, אחת משתי אלה:

(1) הודעה במספר עתקים מספיק שבביל בית המשפט ולשם המצאה לכל בעלי הדין, ובה יציין שאין הוא תובע דבר לגבי נושא הבקשה;

(2) הודעת פרטים במספר עתקים כאמור המפרטת את נימוקי תביעתו לגבי נושא הבקשה.

(ב) בית המשפט רשאי, אם נראה לו הדבר, לדון בענין אף אם לא הוגשה הודעת פרטים.

232. הדיון (301)

בתאריך שנקבע לדיון ינהגו כך:

(1) היה המבקש נתבע, הרי אם -

(א) לא התייצב התובע, ידחה בית המשפט את התובענה, לרבות טען-הביניים, או יחליט החלטה אחרת שתיראה לו;

(ב) התייצב התובע ולא התייצב הטוען, ידון בית המשפט בתובענה שבין התובע ובין הנתבע ויפסוק בה, ורשאי הוא ליתן צו הגודר בעד תביעתו של הטוען;

(ג) התייצבו הן התובע והן הטוען, ידון בית המשפט בין אם התייצב הנתבע ובין אם לאו, ויתן פסק דין הקובע זכויותיהם ותביעותיהם של כל בעלי הדין;

(2) לא היה המבקש נתבע, הרי אם -

(א) לא התייצב אחד הטוענים, יפסוק בית המשפט בטענה שבין כל טוען שהתייצב ובין המבקש, ורשאי הוא ליתן צו הגודר בעד תביעתו של טוען נעדר;

(ב) התייצבו כל הטוענים, ידון בית המשפט בין אם התייצב המבקש ובין אם לאו, ויתן פסק דין הקובע זכויותיהם ותביעותיהם של כל בעלי הדין.

233. צו גודר (302)

(א) צו הגודר בעד תביעתו של טוען שלא הגיש הודעת הסתלקות, יצהיר שהטוען וכל הבא מכוחו לא יוכלו לעולם לתבוע מהנתבע או מהמבקש ולא מכל הטוען מכוחם; אך אין הצו פוגע בזכויותיהם של אותו טוען ושל התובע ושל כל טוען אחר בינם לבין עצמם.

(ב) צו הגודר בעד תביעתו של טוען שהגיש הודעת הסתלקות, יצהיר שהטוען וכל הבא מכוחו לא יוכלו לעולם לתבוע לא רק מן הנתבע או מהמבקש אלא גם מן התובע ומכל טוען אחר או מכל הבא מכוחם.

פרק י"ט : אבעיות

- 234. אבעיה בשאלה משפטית (320)**
מקום שנקבע בכל דין כי אדם חייב או רשאי להביא לחוות דעתו של בית המשפט שאלה משפטית המתעוררת במשפט או בהליך, יש להצותה בצורת אבעיה.
- 235. צורת אבעיה (321)**
אבעיה תהא ערוכה לפי טופס 24, תחולק לסעיפים מסומנים במספרים סידוריים, תכיל בצורה תמציתית את העובדות ותפרט את המסמכים שיהא צורך בהם, כדי לאפשר לבית המשפט להחליט בשאלות המתעוררות בה.
- 236. חתימה (322)**
כל אבעיה תיחתם בידי בעלי הדין או עורכי דינם או נציגיהם המורשים האחרים, ותוגש לבית המשפט בשלושה עתקים.
- 237. השמעת טענות (323)**
בשעת הדיון באבעיה רשאים בית המשפט ובעלי הדין להסתמך על תכנם של המסמכים שפורטו לפי תקנה 235, ובית המשפט רשאי להסיק מן העובדות והמסמכים כל מסקנה, עובדתית או משפטית, שאפשר היה להסיק מהם אילו הוכחו אגב דיון בתובענה.
- 238. כשבעל דין הוא פסול-דין (324) (תיקון : תשנ"ז)**
אבעיה שפסול-דין הוא בעל דין בה לא תובא לדיון בלא רשות מאת בית המשפט; בקשת הרשות תוגש בכתב ותהא נתמכת בראיות מספיקות, המוכיחות את אמיתות האמור באבעיה בנוגע לענינו של הפסול-דין.
- 239. תאריך הדיון (325)**
ראה בית המשפט צורך לשמוע טענות יודיע לבעלי הדין על התאריך שנקבע לדיון.
- פרק כ' : בקשות בכתב (תיקון : תשנ"ז)**
סימן א' : בקשה בכתב (תיקון : תשנ"ז)
- 240. בקשה תהא בכתב (303) (תיקון : תשנ"ח)**
כל בקשה תוגש בכתב אם אין הוראה מפורשת אחרת בתקנות אלה או בכל דין אחר.
- 241. הגשת בקשה בכתב והדיון בה (תיקון : תשנ"ב, תשנ"ו, תשנ"ז, תשנ"ח, תשנ"ט)**
(א) בבקשה בכתב יפרט בעל הדין את טיעונו כולל אסמכתאות, ויצרף לה תצהיר לשם אימות העובדות המשמשות יסוד לבקשה; תצהיר שלא צורף לבקשה בעת הגשתה, לא יצורף לה אלא ברשות בית המשפט.
(ב) הוגשה בקשה בכתב, יומצא עותק מהבקשה לבעלי הדין הנוגעים בדבר יחד עם הודעה ערוכה לפי טופס 25.
(ג) המשיב רשאי להשיב לבקשה תוך עשרים ימים מיום שהומצאה לו או בתוך מועד אחר שקבע בית המשפט או הרשם; בתשובתו יפרט את טיעונו כולל אסמכתאות, ויצרף לה תצהיר לשם אימות העובדות המשמשות יסוד לתשובה; תצהיר שלא צורף לתשובה בעת הגשתה, לא יצורף לה אלא ברשות בית המשפט.
(ג) המבקש רשאי להשיב לתשובת המשיב בתוך עשרה ימים או בתוך מועד אחר שקבע בית המשפט או הרשם ויחולו על התשובה, בשינויים המחויבים, הוראות תקנת משנה (ג);
(ד) בית המשפט או הרשם רשאי להחליט על יסוד הבקשה והתשובות לפי תקנות משנה (ג) ו-(ג) בלבד או, אם ראה צורך בכך, לאחר חקירת המצהירים על תצהיריהם.
(ה) נדחתה בקשה בכתב ובעל דין הגיש מחדש אותה בקשה או בקשה דומה, יציין בבקשה את פרטי הבקשה הקודמת.
- 242. דחיית בקשה כשלא ניתנה הודעה מספקת (306) (תיקון : תשנ"ז)**
ראה בית המשפט או הרשם, בשעה שהוא דן בבקשה בכתב, כי לא ניתנה הודעה מספקת או לא ניתנה הודעה לאדם שצריך היה לקבלה, רשאי הוא לדחות את הבקשה או לדחות את הדיון בה על מנת שתינתן הודעה כאמור לפי הוראות שייראו לו.
- 243. דחיית הדיון (307) (תיקון : תשנ"ז, תשנ"ח)**
בית המשפט או הרשם רשאי לדחות מזמן לזמן את הדיון בבקשה בכתב מטעמים מיוחדים שיירשמו ולפי תנאים שייראו לו.
- 244. צו על פי צד אחד (304)**
(א) נוכח בית המשפט או הרשם, שהשהייה הכרוכה בדיון בדרך הרגילה עלולה לגרום נזק שאין לו תקנה או נזק חמור, רשאי הוא, בלי שניתנה הודעה למשיב, ליתן צו על פי צד אחד, עם הוראות בענין הוצאות ובענינים אחרים לרבות ערובה לשיפוי המשיב, ככל שייראה לו.
(ב) בעל דין שנפגע על ידי הצו רשאי לבקש ביטולו תוך שלושים ימים מיום שהומצאו לו עותק הבקשה והצו.
- 245. סדר הדיון (308) (תיקון : תשנ"ז)**
בדיון בבקשה בכתב תהא למבקש הזכות להתחיל, ובכפוף לכך יהא סדר הדיון כסדרי הדיון הנוהגים בדיון בתובענה, ובשינויים המחויבים לפי הענין; אולם אין לשמוע עדים שתצהיריהם לא צורפו לפי תקנה 241 אלא אם כן בית המשפט או הרשם הורה על כך מטעמים מיוחדים שיירשמו.
- 246. השתמכות על ראיות שבהליך ביניים (308א)**
(א) ראיה שהובאה בהליך ביניים רשאי בעל דין להסתמך עליה במהלך הבאת ראיותיו בכל הליך אחר שבתובענה.
(ב) בעל הדין שכנגד רשאי להתנגד להבאת הראיה מטעם שבדין, ואם הובאה הראיה בדרך של עדות, בעל-פה או בתצהיר, רשאי הוא לדרוש חקירת העד, והכל בין אם עשה כן בשעת הבאת הראיה בהליך הביניים ובין אם לאו.
(ג) בית המשפט רשאי שלא להרשות חקירה נוספת של עד בנושא שכבר נחקר עליו, אם ראה בכך משום הארכת הדיון שלא לצורך.
- 247. (בוטלה) (תיקון : תשנ"ז)**

סימן ב' : המרצת פתיחה

- 248. הזכאים לבקש בהמרצת פתיחה (310)**
האנשים המנויים להלן זכאים לבקש מבית המשפט בהמרצת פתיחה החלטה באחת השאלות המנויות בתקנה 249:
- (1) מנהל עזובו של נפטר, כולם או מקצתם;
 - (2) נאמנים על פי שטר קנין או מסמך, כולם או מקצתם;
 - (3) אדם הטוען שהוא מעונין בסעד המבוקש בחזקת נושה או יורש, או נהנה על פי תנאי שטר קנין או מסמך, או בחזקת תובע על פי העברה או בדרך אחרת מכוחו של נושה או של אדם אחר כאמור;
 - (4) אפוטרופוסים שנתמנו לפסול-דין, ואם הפסול-דין הוא קטן - גם הוריו.
- 249. שאלות שניתן לבקש בהן בהמרצת פתיחה (311)**
ואלה השאלות שבהן ניתן לבקש בהמרצת פתיחה:
- (1) שאלה הנוגעת בזכות או בטובת הנאה של הטוען שהוא נושה, יורש או נהנה;
 - (2) קביעת סוגם של נושים, של יורשים או של אנשים אחרים;

- (3) חיובם של מנהלי עזבון או נאמנים להגיש חשבונות מסויימים ואימות חשבונות אלה בשעת הצורך ;
- (4) חיובם של מנהלי עזבון או נאמנים לשלם לקופת בית המשפט כספים שבידיהם ;
- (5) מתן הוראות למנהלי עזבון או לנאמנים לעשות או להימנע מעשות מעשה מסויים בתפקידם כאחד מאלה ;
- (6) הכרעה בכל שאלה הנובעת במישרין מתוך הנהלת העזבון או הנאמנות ;
- (7) הכרעה בכל שאלה הנוגעת לענייני פסול-דין ;
- (8) אישור מכירה, קניה, פשרה או עסקה אחרת.
- 250. המרצת פתיחה מטעם מוכר או קונה של מקרקעין (312)**
- מוכר או קונה של מקרקעין זכאי בכל עת לבקש, בהמרצת פתיחה, החלטה בכל שאלה המתעוררת עקב דרישה או התנגדות או תביעת פיצויים, או בכל שאלה אחרת הנובעת מתוך חוזה המכר או הכרחה בו ואינה נוגעת לקיומו או לתקפו של החוזה.
- 251. המרצת פתיחה מטעם שותף בשותפות (313)**
- מקום שקיומה של שותפות, או הזכות לשותפות, או העובדה שהשותפות מתפרקת, אינם שנויים במחלוקת, זכאי כל שותף בה או יורשו לבקש בהמרצת פתיחה את פירוק השותפות, עריכת חשבונותיה וחיסולה.
- 252. המרצת פתיחה מטעם מעונין (314)**
- כל הטוען שהוא מעונין על פי שטר קנין, צוואה או מסמך אחר, זכאי לבקש מבית המשפט, בהמרצת פתיחה, החלטה בשאלה של פירוש הנובעת מתוך המסמך והצהרה על זכויות המעוניינים.
- 253. תובענה לסעד הצהרתי (317)**
- תובענה לסעד הצהרתי גרידא מותר להגיש בדרך המרצת פתיחה.
- 254. סייג (315)**
- אין להביא בדרך המרצת פתיחה בדבר מינוי מנהל עזבון, נאמן או אפוטרופוס.
- 255. הגשת המרצת פתיחה (תיקון : תשנ"ח, תשנ"ט)**
- המרצת פתיחה תוגש כדרך שמגישים בקשה בכתב, ויחולו עליה הוראות תקנה 241(א); הבקשה תוכתר במילים "המרצת פתיחה" ותומצא למשיב יחד עם הזמנה ערוכה לפי טופס 26.
- 256. הגשת תשובה (תיקון : תשנ"ח, תשס"א)**
- משיב בהמרצת פתיחה הרוצה להגיש תשובה להמרצה הפתיחה, יגישה לבית המשפט וימסור עותק ממנה למבקש בתוך ארבעים וחמישה ימים ממועד המצאת המרצת הפתיחה או עד ארבעה עשר ימים לפני מועד הדיון בה, לפי המוקדם, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת; בתשובתו יפרט את טיעונוי כולל אסמכתאות, ויצרף לה תצהיר לשם אימות העובדות המשמשות יסוד לתשובה; תצהיר שלא צורף לתשובה בעת הגשתה, לא יצורף לה אלא ברשות בית המשפט.
- 257. ראיות (318) (תיקון : תשנ"ח)**
- בית המשפט בדונו בהמרצת פתיחה רשאי להורות על הבאת ראיות נוספות בתמיכה להמרצת הפתיחה, ככל שיראה צורך בכך, לרבות השמעת עדים, ורשאי הוא להורות בדבר בירור הפלוגות המתעוררות בה ככל שיראה לו.
- 258. ביטול ההמרצה (319) (תיקון : תשנ"ח)**
- בכל שלב של הדיון רשאי בית המשפט, אם נראה לו כי אין זה מן הראוי לטפל בבקשה בדרך המרצת פתיחה, לבטל את המרצת הפתיחה ולהפנות את בעלי הדין לתובענה בדרך הרגילה או לדון בה כאילו היתה תובענה בדרך הרגילה, ולשם כך רשאי הוא להורות על הגשת כתבי טענות.

חלק ג' 1: תובענות בענייני משפחה (תיקון : תשנ"ה)

פרק כ' 1: בית המשפט לענייני משפחה (תיקון : תשנ"ה, תשנ"ז)

- 258א. פרשנות (תיקון : תשנ"ה, תשנ"ז)**
- למונחים בפרק זה תהיה אותה משמעות שיש להם בחוק בית המשפט לענייני משפחה (בפרק זה - **החוק**).
- 258ב. תחולת הוראות (תיקון : תשנ"ה, תשנ"ז)**
- (א) הוראות פרק זה יחולו על תובענות שנדונות בבית המשפט לענייני משפחה ועל תובענות בענייני משפחה שעל פי החוק נדונות בבית משפט שאינו בית משפט לענייני משפחה (להלן שניהם כאחד - **בית המשפט**); וזאת על אף האמור בתקנות 260(ב), 268(ב) ו-297(ב).
- (ב) הגדרות והוראות אחרות שבתקנות אלה יחולו על תובענות בענייני משפחה ככל שאינן סותרות חלק זה, ובשניונים המחוייבים לפי הענין.
- (ג) בית המשפט רשאי לסטות מהוראות שבפרקים אחרים שבתקנות אלה, למעט פרק כ"ב 1 ולנהוג בדרך הנראית לו הטובה ביותר לעשיית משפט צדק; ואולם הוראה זו לא תחול על תובענה לפי חוק הירושה, התשכ"ה-1965, שעילתה אינה סכסוך בתוך המשפחה.
- 258ג. מקום השיפוט (תיקון : תשנ"ה, תשנ"ז, תשס"א)**
- (א) תובענה בענייני משפחה שהצדדים לה הם בני-זוג או הורים וילדיהם תוגש לבית המשפט שבתחום שיפוטו מצוי מקום מגוריהם המשותף, ואם אין להם מקום מגורים משותף - מקום מגוריהם המשותף האחרון ואולם היתה התובענה בענין מזונות של קטין, רשאי בית המשפט להורות על העברת הדיון בתיק העיקרי, כמשמעותו בתקנה 258ד, לבית משפט אחר.
- (ב) תובענה אחרת בענייני משפחה, לרבות תובענה שלא נקבע לה מקום שיפוט כאמור בתקנת משנה (א), תוגש לבית המשפט שבתחום שיפוטו מצוי מקום מגורי התובע.
- (ב1) היה מקום מגורים כאמור בתקנת משנה (א) או (ב) באזור כמשמעותו בתוספת לחוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (יהודה והשומרון וחבל עזה - שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשל"ח-1977, יראו כבית המשפט שבתחום שיפוטו מצוי מקום המגורים, את בית המשפט שתחום שיפוטו הוא הקרוב לאותו מקום מגורים.
- (ג) תובענה שאין לה מקום שיפוט מתאים לפי פרק זה, תוגש לבית המשפט המוסמך בתל-אביב.
- (ד) תובענה חדשה נוספת בענייני משפחה תוגש כאמור בסעיף 6(ד) לחוק; ראה בית המשפט כי בית משפט אחר דן בתובענה קודמת בעניינים, בין שנסתיים בה הדיון ובין שהיא עדיין תלויה ועומדת, יעבר את התובענה לאותו בית משפט אשר ימשיך לדון בה מהשלב שאליו הגיע בית המשפט שהעבירה, אלא אם כן מצא, מטעמים מיוחדים שיירשמו, כי לשם בירור התובענה עליו לדון בה כאילו לכתחילה הובאה לפניו.
- (ה) על אף האמור בתקנות משנה (א) עד (ד) רשאי בית המשפט להורות על העברת הדיון בתיק העיקרי, כמשמעותו בתקנה 258ד לבית משפט אחר, אם כל הצדדים מתגוררים מחוץ לאזור השיפוט.
- (ו) בכתב התביעה יפרט בעל הדין את העובדות המראות כי לבית המשפט יש סמכות מקומית לדון בתביעה.
- (ז) הוראות פרק ב' לא יחולו על תובענות בענייני משפחה.
- (ח) הוראות תקנה זו לא יחולו על תובענה בענייני אימוץ ילדים, ירושה, קביעת גיל או לפי חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991.

1258. פתיחת תיק (תיקון: תשנ"ה, תשנ"ו³, תשנ"ז, תשס"א⁵)

(א) תובענות שונות שהוגשו בין בני זוג או הורים וילדיהם יצורפו לתיק משפחה אחד שיכלול תיק עיקרי ותיקי משנה.
(ב) הוגשו מספר תובענות בין אותם בעלי דין, שאינם בני המשפחה הנזכרים בתקנת משנה (א), יצורפו אף התובענות הללו לתיק משפחה אחד כאמור.

(ג) בתובענה חדשה נוספת בין בעלי דין האמורים בתקנות משנה (א) או (ב), יראה לציין מביא ההליך את מספרו של התיק העיקרי בבית המשפט שבו נדונה תובענה קודמת.

(ד) תביעה ראשונה, למעט בעניני אימוץ, תקבל מספר של תיק עיקרי, וכל תביעה נוספת תקבל מספר של תיק משנה לתיק העיקרי; בקשות לסעד ביניים יצורפו לתיק העיקרי או לתיק המשנה שבמסגרתו הוגשו, לפי הענין.

(ה) לתיק עיקרי שהוגשה בו תובענה בין בני זוג, באחד מן הענינים המפורטים בתקנה 258ז, בפסקה (1) או תובענה באחד מן הענינים המפורטים בפסקאות (2) ו-3(3) לרבות אישור הסכם באחד מן הענינים המפורטים בהן, או בפסקה (9), תצורף הרצאת פרטים לפי טופס 26א; לא תקובל תובענה בבית המשפט אלא אם כן צורף לתיק העיקרי טופס כאמור שכל הפרטים הנדרשים בו מולאו כהלכה.

(ו) תביעה שכנגד או הודעת צד ג' תוגש בתיק משנה נפרד.

258ה. כתב תביעה (תיקון: תשנ"ה)

(א) תובענה, למעט בקשת ביניים, תיפתח במסירת כתב תביעה לבית המשפט.

(ב) הוראות פרק ט"ז וסימן ב' בפרק כ' לא יחולו על תובענות בעניני משפחה.

(ג) קטין רשאי להגיש תביעה בעצמו כאמור בסעיף 3(ד) לחוק.

258ז. בקשת ביניים (תיקון: תשנ"ה, תשנ"ח)

(א) כל בקשת ביניים, למעט בקשה להזמנת עדים או לשינוי מועד דיון, תוגש בכתב ותאומת בתצהיר כאמור בתקנה 258ח, ויצויין בה סוג התובענה, כמפורט בתקנה 258ז, שבמסגרתו הוגשה.

(ב) משיב הרוצה להגיש תצהיר תשובה לבקשה בכתב יגישו לבית המשפט וימסור עותק ממנו למבקש, תוך חמישה עשר ימים מיום שהומצאה לו הבקשה; נקבע מועד מוקדם יותר לדיון בבקשה יוגש התצהיר, לכל המאוחר, יומיים לפני הדיון בבקשה אלא אם כן הורה בית המשפט על מועד אחר.

258ז. סעדים בשל תביעות שונות (תיקון: תשנ"ה, תשנ"ז, תשנ"ח)

תובענה בשל כל אחד מהענינים המפורטים להלן, תוגש בתביעה נפרדת, יהיה מספר הסעדים באותו ענין אשר יהיה:
(1) תובענה כספית או רכושית, לרבות סעד הצהרתי, פירוק שיתוף בנכס וסעד על פי חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973;

(2) תובענה למוזנות ולמדור;

(3) תובענה בענין קטין שנושאה זכויות משמורת, חינוך, ביקור, הבטחת קשר בין קטין להורוה ויציאת קטין מהארץ;

(4) תובענה אחרת לפי חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962;

(5) תובענה לאבהות או אמהות;

(6) תובענה להחזרת קטין חטוף;

(7) תובענה לפי חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991;

(8) תובענה בענין הכרזה על ילד ככר-אימוץ או למתן צו אימוץ;

(9) תובענה בענין התרת נישואין;

(10) תובענה בענין גיל הנישואין;

(11) תובענה בענין קביעת גיל;

(12) תובענה לשינוי שם;

(12א) תובענה בעניני משפחה לפי חוק הבוררות, התשכ"ח-1968;

(12ב) תובענה לפי סעיף 19ה(ב) לחוק מרשם אוכלוסין, התשכ"ה-1965;

(12ג) תובענה לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד הילוד), התשנ"ו-1996;

(13) תובענה לאכיפת פסק חוץ בעניני משפחה;

(14) ערעור על החלטת רשם;

(15) ערעור על החלטת ראש ההוצאה לפועל;

(16) (בוטלה)

(17) תובענה אחרת בעניני משפחה.

258ח. אימות כתב טענות בתצהיר (תיקון: תשנ"ה)

(א) לכתב תביעה, לכתב הגנה, לכתב תשובה לתביעה שכנגד, להודעה לצד שלישי ולכתב הגנה לה, יצורף תצהיר של בעל הדין שבו יאמת את העובדות שבכתב הטענות אשר ידועות לו מידיעתו האישית; תקנה 521 לא תחול על תצהיר זה.

(ב) היה בעל דין פסול דין, יתן את התצהיר אפוטרופסו או ידידו הקרוב.

(ג) ראה בית המשפט שנבצר מבעל דין לתת תצהיר או להיחקר על תצהירו, רשאי הוא, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להרשות לאדם אחר לתת תצהיר במקומו, ובלבד שאותו אדם יודע מתוך ידיעתו-שלו את הפרטים הנוגעים לתובענה.

(ד) תצהיר שהוגש כאמור בתקנת משנה (א), תחול עליו הוראת תקנה 169(ב).

258ט. גילוי מסמכים מוקדם (תיקון: תשנ"ה)

(א) לכתב טענות יצרף בעל דין רשימת מסמכים שעליה נסמך כתב הטענות, בין שהם ברשותו ובין שאינם ברשותו.

(ב) מסמך כאמור בתקנת משנה (א) המצוי ברשותו של מגיש כתב הטענות, יצורף העתק או תצלום שלו לכתב הטענות, ואם אין הוא מצוי ברשותו, יציין בתצהיר המאמת את כתב הטענות בידי מי, למיטב ידיעתו, הוא מצוי.

(ג) לא צירף בעל דין מסמך כאמור בתקנת משנה (ב), תחול תקנה 114א.

(ד) הוראות פרק ט"ז בענין גילוי מסמכים לא יחולו על תובענות בעניני משפחה.

258י. כתבי טענות נוספים (תיקון: תשנ"ה)

לאחר הגשת כתב הגנה לא יוגש כתב טענות נוסף אלא ברשות בית המשפט.

258יא. התייצבות בעלי הדין (תיקון: תשנ"ה)

בתובענה יתייצבו בעלי הדין בקדם-המשפט, למעט בעל דין שהוא פסול דין וזולת אם בית המשפט קבע אחרת; דין אי-התייצבות של בעל דין כדיון אי-התייצבות על פי תקנה 157.

258יב. חוות דעת של מומחה בעניני משפחה (תיקון: תשנ"ה, תשנ"ו, תשנ"ז, תשס"ה, תשס"ח)

(א) בית המשפט רשאי, אף שלא בהסכמת בעלי הדין, למנות מומחה מטעמו, שיגיש לו חוות דעת בכתב בכל ענין הנוגע לעניני המשפחה. המומחה יבחר מתוך רשימת המומחים, כמשמעותה בסעיף 4 לצו בית המשפט לעניני משפחה (הקמת יחידות סיוע, דרכי פעולתן וסדרי עבודתן), התשנ"ו-1996 (להלן - צו ההקמה); בבחירת המומחה ייועץ בית המשפט עם בעלי הדין; לא הגיעו בעלי הדין לידי הסכמה בדבר מינוי מומחה מסוים, יבחר בית המשפט את המומחה.

(ב) הורה בית המשפט על מינוי מומחה מטעמו, רשאי בעל דין להביא בפניו מסמכים הנוגעים לענין, תוך שבעה ימים מיום מינויו.

(ג) המומחה יגיש לבית המשפט, בתוך ארבעים וחמישה ימים מיום מינויו, את חוות דעתו, לפי הטופס שבתוספת הראשונה לפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א-1971, ובו יציין את פרטיו של המומחה שעמו הוא התייעץ, כאמור בסעיף 4(ה) לצו ההקמה וזאת בתוך ארבעים וחמישה ימים מיום מינויו.

(ד) בעל דין רשאי להגיש למומחה שאלות הבהרה בכתב על חוות דעתו בתוך שבעה ימים מיום שקיבל את חוות הדעת, והמומחה ישיב על השאלות בכתב בתוך שבעה ימים מיום שקיבל את השאלות.
(ה) מומחה שמינה בית המשפט לא יוזמן להיחקר על חוות דעתו אלא ברושן בית המשפט, ובלבד שהוגשה בקשה מנומקת לחוקרו בתוך שבעה ימים מיום קבלת התשובות לשאלות ההבהרה.
(ו) בית המשפט יקבע מי מבעלי הדין יישא בתשלום שכרו של המומחה שנבחר, כאמור בתקנת משנה (א), ורשאי הוא לקבוע כי אחדים מבעלי הדין או כולם יישאו בתשלום שכרו.
(ז) בעל דין לא יגיש חוות דעת של מומחה מטעמו אלא לאחר שבית המשפט בחן אם ליתן צו על פי סעיף 8(ג) לחוק.
(ח) תקנה זו תחול גם על בית משפט הדן בערעור על החלטה של בית משפט לענייני משפחה או על החלטה בערעור או הדן בבקשת ערעור על החלטה בערעור.

258.1. שכר טרחה של מומחה (תיקון: תשס"ה)

(א) שכרו לשעה של מומחה שמינה בית המשפט יהיה השכר המצוין ברשימת המומחים לצד שמו.
(ב) השכר שיפסקו בית המשפט למומחה לא יעלה על שכרו לשעה, כאמור בתקנת משנה (א) כפול במספר השעות המרבי שנקבע בצו ההקמה, ולענין פסיכיאטר ורופא אחר - השכר הכולל בעד חוות דעת המצוין ברשימת המומחים לצד שמו.
(ג) בית המשפט רשאי, בנסיבות מיוחדות ועל פי בקשה בכתב ומראש של המומחה, לקבוע לו שכר העולה על האמור בתקנת משנה (א) ו-(ב), ובלבד שלא יעלה על 150% של השכר האמור בתקנת משנה (ב), אלא בהסכמת הצדדים.
(ד) שכר בעד חוות דעת מיוחדת של מומחה, שאיננה מצוינת בצו ההקמה, ייקבע בית המשפט בהסכמת המומחה מראש.

258.2. הזמנת עד מטעם בית המשפט (תיקון: תשנ"ה)

(א) בית המשפט רשאי להזמין עד מטעמו אם הוא סבור שעדותו דרושה לצורך בירור המשפט.
(ב) בית המשפט רשאי לחייב את בעלי הדין או מי מהם לשאת בתשלום הוצאותיו של עד שהוזמן כאמור בתקנת משנה (א).

258.2. קבלת עדות (תיקון: תשנ"ה)

(א) בית המשפט רשאי לקבל כראיה כל עדות שהובאה בפניו, אף אם אינה קבילה בבית משפט אחר.
(ב) בית המשפט יקבע את ממצאיו לפי הראיות המסתברות יותר.
(ג) הוראות תקנה זו לא יחולו על תובענה לפי חוק הירושה, התשכ"ה-1965, שעילתה אינה סכסוך בתוך המשפחה.

258.טו. מינוי כונס נכסים (תיקון: תשנ"ה)

(א) מונה כונס נכסים בתביעה בענייני משפחה, לא תחול עליו תקנה 390.
(ב) כונס הנכסים ירשום הערת אזהרה בדבר מינויו על כל נכס שלגביו מתנהל פנקס על פי דין.

258.טז. שכרו של כונס נכסים (תיקון: תשנ"ה, תשנ"ח)

בית המשפט יקבע את שכרו של כונס נכסים; השכר שיקבע לא יעלה על 4 אחוזים מתקבולי מימוש בדרך של מכירה, ולגבי ניהול נכס אחר, שאינו כרוך במכירה, לא יעלה על 2 אחוזים מתקבולי הכנסה.

258.צו. עיקול בתביעת מזונות (תיקון: תשנ"ה, תשנ"ז, תשנ"ט)

(א) צו עיקול בתביעת מזונות לא יעלה על סכום מזונות הנתבע לתקופה של שנתיים, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת, מטעמים מיוחדים שיירשמו.
(ב) ניתן צו עיקול בתביעת מזונות וזכה התובע בתביעתו, יפקע הצו בתום חמש שנים מיום מתן פסק הדין.
(ג) צו עיקול שאושר בפסק דין למזונות לפני שבית משפט לענייני משפחה הוסמך לדון בתביעה באותו מקום, יפקע כאמור בתקנת משנה (ב) או תוך ששה חודשים מיום שהוסמך כאמור בית משפט באותו מקום, לפי המאוחר.

258.יח. צו עיכוב יציאה מהארץ (תיקון: תשנ"ה)

(א) עם מתן החלטה על צו עיכוב יציאה מן הארץ יקבע בית המשפט, בצו, את תאריך פקיעתו.
(ב) ניתן צו עיכוב יציאה מן הארץ נגד קטין, יעמוד הצו בתוקפו עד מלאת לקטין שמונה עשרה שנים, זולת אם הורה בית המשפט אחרת.

258.יט. הפניה ליחידת סיוע (תיקון: תשנ"ו³, תשס"א⁵)

(א) בית המשפט רשאי, מיזמתו או על פי בקשה ליישוב סכסוך כאמור בתקנה 258כ, להפנות את בעלי הדין ליחידת הסיוע, כדי שתתן להם, בעצמה או באמצעות אחרים, שירותי אבחון, ייעוץ או טיפול בענייני משפחה (להלן - **ייעוץ**).
(ב) (בוטלה)
(ג) הפנה בית המשפט את בעלי הדין ליחידת הסיוע, יעכב את ההליכים לתקופה של שלושים ימים.

258.1. חיסיון ביחידות הסיוע (תיקון: תשס"א⁵)

(א) בית המשפט יסביר לבעלי הדין כי דברים שיימסרו ליחידת הסיוע יראו אותם כדברים שנאמרו בבית משפט שדן בדלתיים סגורות ויחולו עליהם כללי חיסיון עדויות וכללי ראיות חסויות, וכי הדיון ביחידת הסיוע או הפסקתו לא ישפיעו על הדיון בבית המשפט.
(ב) הפנה בית המשפט ליחידת הסיוע לשם מתן חוות דעת על בעלי הדין או מי מהם, יסביר להם כי לא יחול חיסיון כלפי בית המשפט, על דברים שיימסרו ליחידת הסיוע, לצורך מתן חוות הדעת.

258.כ. בקשה ליישוב סכסוך (תיקון: תשנ"ו, תשנ"ז³)

(א) בן זוג רשאי להגיש לבית המשפט בקשה ליישוב סכסוך עם בן זוגו ולהפניה ליחידת הסיוע (להלן - **בקשה ליישוב סכסוך**).
(ב) בקשה ליישוב סכסוך תוגש לפי טופס 26ב, ויצורף לה טופס 26א מאומת בתצהיר.

(ב1) הוגשה בקשה ליישוב סכסוך, רשאי בית המשפט להפנות את בני הזוג ליחידת הסיוע כאמור בתקנה 258יט או להפנותם, בהסכמתם, לייעוץ או לפישור.

(ג) הגשת בקשה ליישוב סכסוך תיחשב כהגשת תובענה נגד בן הזוג האחר בכל העניינים המפורטים בתקנה 258ז(1) עד (3), ובלבד שהענין נובע מהקשר שביניהם כבני זוג.

(ד) בן זוג שהגיש בקשה ליישוב סכסוך לא יגיש נגד בן זוגו בקשה נוספת ליישוב סכסוך בתוך שנה מיום הגשת הבקשה הקודמת.

258.כא. התנגדות להפניה (תיקון: תשנ"ו³, תשנ"ח)

(א) סירב בן הזוג האחר להופיע בפני יחידת הסיוע ונמסרה על כך הודעה בכתב לפי סעיף 5(ג) לחוק או פנה תקופת עיכוב ההליכים, לפי

תקנה 258יט(ג), יורה בית המשפט על חידוש ההליכים בפניו; היתה ההפניה ליחידת הסיוע על פי בקשה ליישוב סכסוך, יורה בית המשפט לבן הזוג שהגיש את הבקשה להגיש כתב תביעה כאמור בתקנה 258ז, בתוך שלושים ימים.

(ב) הוגש לבית המשפט כתב תביעה כאמור יראו אותו כאילו הוגש במועד הגשת הבקשה ליישוב הסכסוך; לא הוגש כתב תביעה - תימחק הבקשה.

258.כב1. בקשה ליישוב סכסוך בין הורי הורה לבין הורה (תיקון: תשס"ח)

(א) הורה הורו של קטין רשאי להגיש בקשה ליישוב סכסוך בינו לבין הורה של קטין, בענין קביעת דרכי קשר בינו לבין הקטין להבטחת טובתו של הקטין, לפי סעיף 68 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ה-1965; הבקשה תוגש לפי טופס 26ג ותחול עליה תקנה 258כ(ב) ו-(ד), בשינויים המחויבים.

(ב) הודיעה יחידת הסיוע שאליה הופנתה בקשה לפי תקנת משנה (א), לבית המשפט כי הצדדים לא הגיעו ליישוב הסכסוך בהסכמה, רשאי מגיש הבקשה להגיש תובענה בעניין.

- 258כב. העברת ענין ליעוץ או לפישור (תיקון: תשנ"ו)³**
הסכימו בעלי הדין, על פי הצעת יחידת הסיוע, לפנות ליעוץ או לפישור כמשמעותו בסעיף 179 לחוק בתי המשפט, תודיע על כך יחידת הסיוע לבית המשפט, והוא יורה על עיכוב ההליכים שבפניו לתקופה שיקבע.
- 258כג. הפסקת הייעוץ או הפישור (תיקון: תשנ"ו, תשנ"ז)³**
הפסיק בעל דין את הייעוץ או הפישור כאמור בתקנה 258כ(ב 1) או 258כב, ונמסרה על כך הודעה בכתב לבית המשפט או לרשם, יחולו הוראות תקנה 258כא בשינויים המחויבים.
- 258כד. הסדר הסכסוך (תיקון: תשנ"ו, תשנ"ח)³**
(א) הגיעו בעלי הדין להסכם בדבר הסדר הסכסוך, רשאי בית המשפט לאשר את ההסכם ולתת לו תוקף של פסק דין.
(ב) הגיעו בעלי הדין להסדר הסכסוך בפישור, ונקבעו בהסכם תניות בענינו של קטין או פסול דין, יודיע המפטר ליחידת הסיוע אם תניות אלה אינן מנוגדות לטובת הקטין או פסול הדין.
- 258כה. בקשה לסעד זמני בעת עיכוב ההליכים (תיקון: תשנ"ו)³**
בן זוג שהגיש בקשה ליישוב סכסוך לא יגיש בקשה לסעד זמני נגד בן זוגו בקשר לעניינים המפורטים בתקנה 258 עד תום התקופה שההליכים מעוכבים, למעט צו מניעה לשמירת המצב הקיים או צו עיכוב יציאה מן הארץ.
- 258כו. אישור הסכם בענייני משפחה (תיקון: תשנ"ז)**
הוגשה תובענה לאישור הסכם או לשינוי הסכם בענייני משפחה לפי סעיף 3(ג) לחוק, יסביר בית המשפט לבעלי הדין, לפני אישור ההסכם, את משמעות הוראות ההסכם, ויברר שהם ערכו אותן בהסכמה חופשית.
- 258כז. פשרה בבית המשפט (תיקון: תשנ"ז)**
(א) בית המשפט רשאי, במסגרת קדם המשפט, לקיים ישיבה להצעת הסדר פשרה, לפי סעיף 79א(ב) לחוק בתי המשפט.
(ב) ישיבה כאמור בתקנת משנה (א) יכול שתתקיים אף לפני קדם המשפט, במסגרת דיון בבקשה ליישוב סכסוך או בבקשת ביניים.
- 258כח. המועד להגשת ערעור (תיקון: תשנ"ז)**
ערעור כאמור בתקנה 258(14) ו-15 יוגש לבית המשפט תוך חמישה עשר ימים מיום שהחלטה נושא הערעור הומצאה למערער.
- 258כט. ערעור שכנגד (תיקון: תשנ"ז)**
הוראות סימן ה' בפרק ל' לא יחולו על ערעורים בבית המשפט לענייני משפחה.
- 258ל. מצורפי כתב הערעור (תיקון: תשנ"ז)**
לכתב הערעור יצורפו עיקרי טיעון ותיק מוצגים.
- 258לא. הגשת עיקרי טיעון ומוצגים על ידי המשיב (תיקון: תשנ"ז)**
המשיב בערעור יגיש את עיקרי טיעונו ותיק מוצגים תוך חמישה עשר ימים מיום קבלת כתב הערעור.
- 258לב. ערובה לערעור (תיקון: תשנ"ז)**
(א) לא יישלח כתב ערעור למשיב אלא לאחר שהמערער הפקיד במזכירות בית המשפט ערובה, להנחת דעתו של בית המשפט במועד שקבע להפקדה, לשם הבטחת הוצאות המשיב, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.
(ב) לא הפקיד המערער ערובה במועד שנקבע, יירשם הערעור לדחיה לפני בית המשפט; הודעה על כך תומצא לבעלי הדין.
- 258לג. הדיון בערעור (תיקון: תשנ"ז)**
בעת הדיון בערעור רשאי כל צד להשלים את טיעונו בעל פה.

פרק כ' 2: השתתפות ילדים (תיקון: תשס"ח)⁹, 11

- 258 לג 1. הגדרות ופרשנות (תיקון: תשס"ח)⁹**
(א) בפרק זה, "עובד יחידת הסיוע" - עובד סוציאלי או פסיכולוג מיחידת הסיוע שליד בית המשפט לענייני משפחה, אשר עבר הכשרה לשמיעת ילדים בבית המשפט.
(ב) הוראות תקנה 258 א יחולו גם על פרק זה.
- 258 לג 2. זכות הילד להישמע (תיקון: תשס"ח)⁹**
בית משפט הדין בתובענה בענייני משפחה כמשמעותם בסעיף 1(6)ג לחוק, הנוגעים לילד, ייתן לילד הזדמנות להביע את רגשותיו, דעותיו ורצונותיו בעניין הדין לפניו (להלן - שמיעת הילד) וייתן להם משקל ראוי בהחלטתו, בהתאם לגילו ולמידת בגרותו של הילד; ואולם רשאי בית המשפט להחליט מנימוקים מיוחדים שיירשמו, כי ילד לא יישמע אם שוכנע כי מימוש זכותו של הילד להישמע תגרום לילד פגיעה העולה על הפגיעה שתיגרם לו משלילתה.
- 258 לג 3. אופן שמיעת הילד וגילו (תיקון: תשס"ח)⁹**
(א) הילד ישמיע את דבריו לפני השופט הדין בעניין או עובד יחידת הסיוע בהתאם להוראות תקנות אלה.
(ב) בית המשפט ישמע ילד שגילו שש שנים לפחות, ואולם רשאי בית המשפט לשמוע ילד שטרם מלאו לו שש שנים אם ראה לנכון לעשות כן, במקרה שבו אחיו הגדולים של הילד הוזמנו להשמיע את דברם, או מטעם אחר.
(ג) ילד יישמע בלא נוכחות הוריו או באי כוחם.
(ד) ילד יישמע ככל הניתן בנפרד מאחיו, ורשאי בית המשפט או עובד יחידת הסיוע, לפי העניין, להחליט על שמיעת כמה אחים יחדיו.
- 258 לג 4. החלטה על שמיעת הילד (תיקון: תשס"ח)⁹**
(א) החלטה על מתן הזדמנות לשמיעת הילד ועל השלב שבו יישמע הילד תינתן בקדם המשפט לפי תקנה 258 יא או במועד מאוחר יותר שיקבע בית המשפט; בית המשפט יסביר להורים את עיקרי הליך השמיעה ואת מטרתו.
(ב) בלי לגרוע מהוראת תקנת משנה (א), רשאי בית המשפט להחליט על שמיעת הילד שוב, בכל שלב של הדיון.
- 258 לג 5. הזמנת ההורים והילד (תיקון: תשס"ח)⁹**
החליט בית המשפט על שמיעת הילד, תישלח להוריו של הילד הזמנה לפגישה מקדימה ביחידת הסיוע בצירוף דברי הסבר המיועדים לילד ודברי הסבר המיועדים להוריו על הליך שמיעת הילד ועל מטרתו; היו ההורים מיוצגים על ידי עורך דין, יישלחו ההזמנה ודברי ההסבר לעורך הדין וזה יעבירם להורי הילד.
- 258 לג 6. פגישה מקדימה ביחידת הסיוע (תיקון: תשס"ח)⁹**
(א) הפגישה המקדימה עם הילד תיערך על ידי עובד יחידת הסיוע ותתקיים עם הילד ביחידות, ככל האפשר.
(ב) בפגישה יסביר עובד יחידת הסיוע לילד, באופן המותאם לגילו ולמידת בגרותו, על זכותו להישמע לפני השופט הדין בתיק או לפני עובד

יחידת הסיוע לפי בחירתו של הילד, על מטרת השמיעה, אופן התנהלותה ועל כללי החיסיון והגילוי שיחולו על הפגישה ועל השמיעה, לרבות לפי תקנה 258 לג 9; כן יסביר העובד לילד כי הוא רשאי לוותר על זכותו להישמע או לבחור להעביר את דבריו לשופט בכתב או באופן אחר באמצעות עובד יחידת הסיוע.

258 לג 7. השמעת דברי הילד לפני שופט (תיקון: תשס"ח)⁹
בחר הילד להשמיע את דבריו לפני שופט, יהיו נוכחים בעת ההשמעה השופט ועובד יחידת הסיוע, ובהעדרו של עובד יחידת הסיוע - אדם נוסף מעובדי בית המשפט; בית המשפט ירשום את עיקרי דבריו של הילד.

258 לג 8. השמעת דברי הילד לפני עובד יחידת הסיוע (תיקון: תשס"ח)⁹
בחר הילד להשמיע את דבריו לפני עובד יחידת הסיוע, יעביר העובד לבית המשפט תרשומת של הדברים שהילד ביקש למסור לבית המשפט, בצירוף התרשמותו המקצועית של העובד לגבי התנהגותו ומצבו של הילד בעת השמעת הדברים.

258 לג 9. חיסיון (תיקון: תשס"ח)⁹
התרשומת של בית המשפט או של עובד יחידת הסיוע, או הדברים שהילד ביקש למסור לבית המשפט, לפי העניין, כאמור בתקנות 258 לג 7, 258 לג 8 או 258 לג 6(ב), יישמרו בכספת בית המשפט ויהיו חסויים בפני כל אדם, למעט בית המשפט שלערוך; בית המשפט ששמע את הילד לא יפרט בהחלטתו את דברי הילד; ואולם בית המשפט רשאי להחליט על גילוי הדברים שהשמיע הילד, כולם או חלקם, אם הילד הסכים לגילוי הדברים ובית המשפט מצא כי יהיה בגילוי כדי לקדם את טובת הילד.

258 לג 10. הסבר ההחלטה לילד (תיקון: תשס"ח)⁹
השמיע ילד את דבריו לפני השופט או לפני עובד יחידת הסיוע, יסביר השופט לילד במועד מתן ההחלטה או בסמוך לאחר מכן, במשרין או באמצעות עובד יחידת הסיוע, את עיקרי ההחלטה הנוגעים אליו, באופן מותאם לגילו ולמידת בגרותו וזולת אם החליט בית המשפט שבנסיבות העניין אין צורך להזמין את הילד לשמוע את ההחלטה.

258 לג 11. שמיעת ילד במסגרת אישור הסכם (תיקון: תשס"ח)⁹
(א) הוגשה לבית המשפט תובענה לאישור הסכם לפי סעיף 3(ג) לחוק בעניינים האמורים בתקנה 258 לג 2, תשלח מזכירות בית המשפט להורי הילד דברי הסבר על חשיבות שמיעת הילד בעניינים שבהסכם הנוגעים אליו, לפני הבאת ההסכם לאישורו של בית המשפט; היו ההורים מיוצגים על ידי עורך דין, יישלחו דברי ההסבר לעורך הדין וזה יעבירם להורי הילד.

(ב) במעמד אישור ההסכם, יברר בית המשפט אם נשמע הילד ואם ראה בית המשפט כי יש צורך בשמיעת הילד, רשאי בית המשפט להפנות את הורי הילד ליחידת הסיוע, כדי שיינתנו להורים מידע והדרכה לגבי שמיעת הילד והדרכים לממשה.

258 לג 12. בקשה ליישוב סכסוך (תיקון: תשס"ח)⁹
הגיש בן זוג בקשה ליישוב סכסוך לפי תקנה 258 כ, רשאית יחידת הסיוע בהסכמת שני הוריו של הילד להזמין אותו להישמע לפנייה בקשר לעניינים הנוגעים אליו בסכסוך; על דברי הילד יחולו הוראות החיסיון החלות על דברים הנאמרים ביחידת הסיוע, לפי תקנה 258 יט 1(ב) ולפי סעיף 3א לצו בית המשפט לענייני משפחה (הקמת יחידות סיוע, דרכי פעולתן וסדרי עבודתן), התשנ"ו 1996.

258 לג 13. שמיעת ילדים בהליכים אחרים (תיקון: תשס"ח)⁹
אין באמור בתקנות אלה כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לשמוע ילדים בכל הליך אחר המתנהל לפנייהם, לפי כל דין.
2. מנהל בתי המשפט רשאי לפרסם בהודעה ברשומות את בתי המשפט שבהם תתקיים שמיעת ילדים לפי פרק 2 כ בתקנות העיקריות כנוסחו בתקנה 1 לתקנות אלה.
3. תוקפן של תקנות אלה לשנתיים מיום פרסומן.

פרק כ"א: מזונות

259. הגדרה (363ט)
בפרק זה, "תביעה למזונות" - תביעה לפי חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), התשי"ט 1959-, לרבות תביעה לפי סעיפים 2(א) או 3(א) שבו.

260. חלותן של התקנות (363י)
(א) תביעה למזונות תוגש, והדיון בה יתנהל, לפי הוראות פרק זה.
(ב) ההוראות האחרות שבתקנות אלה יחולו בתביעה למזונות במידה שאינן סותרות הוראות פרק זה ובשינויים המחוייבים לפי הענין.

261. כתב התביעה (363יא) (תיקון: תשנ"ז)
(א) לכתב התביעה תצורף הרצאת פרטים לפי טופס 27, ככל שהדבר מתאים לענין (להלן בפרק זה - **הרצאת פרטים**).
(ב) הגיש הורה תביעה למזונות קטין, יצרף ההורה להרצאת הפרטים פירוט של הכנסותיו בשנים עשר החודשים שקדמו להגשת התביעה.

(ג) היתה תביעה למזונות בעד מספר תובעים, יפורטו בכתב התביעה צרכיו של כל תובע בנפרד.
262. הזמנה וכתב הגנה (363יב)

(א) הוגש כתב תביעה, תומצא לנתבע הזמנה ערוכה לפי טופס 28 או טופס 29, לפי הענין, ובה יוזמן להגיש כתב הגנה לתביעה תוך חמישה עשר ימים לאחר המצאת ההזמנה, או תוך זמן ארוך יותר שקבע בית המשפט או הרשם.
(ב) לכתב ההגנה תצורף הרצאת פרטים.

263. אישור כתב טענות בתצהיר (363יג) (תיקון: תשנ"ח)
(א) כתב טענות, על צירופיו, יאומת ביד בעל הדין עצמו בתצהיר; התצהיר יצורף לכתב הטענות או יירשם בסופו ותקנה 521 לא תחול.

(ב) היה בעל הדין פסול-דין, יתן את התצהיר אפוטרופוסו או ידו הקרוב, לפי הענין.
(ג) ראה בית המשפט שנבצר מבעל דין לתת תצהיר באופן אישי או להיחקר על תצהירו, רשאי הוא, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להרשות לאדם אחר לתת תצהיר במקומו, ובלבד שאותו אדם יודע ידיעה אישית את הפרטים העיקריים הנוגעים לתביעה.

264. הרצאת הפרטים (363יד)
(א) בעל דין שלא מסר פרט בהרצאת הפרטים והפרט הוא בתחום ידיעתו האישית, יראוהו כמי שמודה בפרט שמסר בעל הדין שכנגד בענין הנדון, ולענין זה לא די בהכחשה סתמית.

(ב) בעל דין שלא צירף להרצאת הפרטים מסמך שהיה עליו לצרפו, יראוהו כמי שלא מסר פרטים הנוגעים לתוכן המסמך, ולא ירשה להביא ראיות לפרטים אלה אלא אם כן בית המשפט התיר לו, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לצרף את המסמך לאחר הגשת כתבי טענותיו.

(ג) פרטים שאינם בתחום ידיעתו האישית של בעל דין, יצהיר עליהם שהם נכונים לפי מיטב אמונתו, בציון היסוד לאמונתו, ואם אין בידו לעשות כן - יציין את הסיבה לכך.
(ד) על אף האמור בתקנה זו, רשאי בית המשפט, אם ראה שבעל דין אינו מקיים הוראה מהוראות פרק זה, למחוק את כתב הטענות שלו או לצוות עליו לקיים את ההוראה בתוך זמן שקבע.
265. בקשה לפסיקת מזונות זמניים (תיקון: תשנ"ז)
(א) בעל דין המבקש שיפסקו לו מזונות זמניים יגיש, לאחר הגשת כתב ההגנה בתביעה למזונות, בקשה לפסיקת מזונות זמניים; בבקשה יפרט בעל הדין את טיעונו, ויצרף אסמכתאות.
(ב) בקשה למזונות זמניים תוגש כבקשה לסעד ביניים כאמור בתקנה 258ד(ד).
(ג) המשיב יגיש את תשובתו, לרבות אסמכתאות, בעניין הבקשה לפסיקת מזונות זמניים תוך 10 ימים מיום שהבקשה הומצאה לו.
(ד) על אף האמור בתקנה 258ח(א), לבקשה ולתשובה לא יצורף תצהיר.
266. דיון בבקשה לפסיקת מזונות זמניים (תיקון: תשנ"ז, תשנ"ז)
(א) בית המשפט רשאי לפסוק מזונות זמניים על יסוד כתבי הטענות, הבקשה והתשובה בלבד, או, אם ראה צורך בכך, לאחר חקירת המצהירים על תצהיריהם.
(ב) ראה בית המשפט צורך לקיים דיון בבקשה כאמור בתקנת משנה (א), יקבע מועד לדיון שיהיה לא יאוחר מ-30 ימים מיום קבלת תשובת המשיב לבקשה.

פרק כ"ב: אימוץ ילדים

סימן א': הוראות כלליות

267. הגדרות (338) (תיקון: תשנ"ח)

בפרק זה -

"**חוק האימוץ**" - חוק אימוץ ילדים, התשמ"א 1981-;
"**ילד**", "**מאומץ**" - מאומץ או מועמד להיות מאומץ, לפי הענין;
"**מאמץ**" - מאמץ או מועמד להיות מאמץ, לפי הענין;
"**עמותה מוכרת**" - כמשמעותה בסעיף 28 לחוק האימוץ;
"**פקיד סעד**" - מי ששר העבודה והרווחה הסמיכו להיות פקיד סעד ראשי או פקיד סעד לענין חוק האימוץ.
"**רשות מוסמכת של מדינת חוץ**" - כהגדרתה בסעיף 28א לחוק האימוץ;
"**רשות מרכזית**" - כמשמעותה בסעיף 28 לחוק האימוץ.

268. חלותן של התקנות (339)

(א) בקשה להכרזת ילד כבר-אימוץ ובקשה למתן צו אימוץ יוגשו, והדיון בהן יתנהל, לפי הוראות פרק זה.
(ב) ההוראות האחרות שבתקנות אלה יחולו בעניני אימוץ במידה שאינן סותרות הוראות פרק זה ובשינויים המחוייבים לפי הענין.

269. תיקים (340) (תיקון: תשנ"ז)

(א) כתבי בי-דין ומסמכים לענין הסכמת הורה לאימוץ או הכרזת ילד כבר-אימוץ יתויקו בתיק אחד, ולענין הבקשה למתן צו אימוץ - בתיק שני; שני התיקים יהיו נפרדים וכל אחד מהם ישא מספר רישום נפרד, כאשר היחס ביניהם יסומן בפנקס האימוצים
בידי הרשם האמור
בסעיף 29 לחוק האימוץ; לא יענין צד באחד התיקים האמורים אלא אם כן קיבל רשות על כך מבית המשפט.
(ב) בית המשפט רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להורות שהדיון בשני התיקים יאוחד.

270. חקירה ותסקיר (341) (תיקון: תשס"א⁵)

(א) בית המשפט רשאי להורות לפקיד סעד לערוך חקירה בכל נושא הנוגע לאימוץ ילדים שייראה לבית המשפט ולהגיש לו תסקיר בדבר ממצאי החקירה.
(ב) לא יתן בית משפט צו לפי חוק האימוץ או החלטה בערעור על צו כאמור אלא אחר שקיבל תסקיר בכתב מאת פקיד סעד.

271. שמיעת המאומץ (341א)

החליט בית המשפט לשמוע את המאומץ, רשאי הוא שלא להרשות נוכחותו של בעל דין בעת השמיעה.

271א. תקופת פגרה תובא במנין (תיקון: תשס"א⁵)

בהליכים המתנהלים לפי פרק זה, תובא גם תקופת פגרה של בית המשפט במנין הימים שנקבעו בתקנות אלה, או שנקבעו בידי בית המשפט או הרשם, אלא אם כן הורה בית המשפט או הרשם, לפי הענין, הוראה אחרת.

271ב. מינוי מומחה (תיקון: תשס"ח)

(א) מינוי מומחה לפי תקנה 258ב(א) ייעשה בתוך חמישה עשר ימים מיום מתן ההחלטה על מינוי המומחה, בין אם הגיעו בעלי הדין לידי הסכמה בדבר מינוי המומחה ובין אם לאו.
(ב) בית המשפט רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להאריך את המועד להגשת חוות דעת מומחה כאמור בסעיף 258ב(ג) לתקופה שלא תעלה על חמישה עשר ימים.

סימן ב': הסכמת הורה

272. הסכמת הורה (342) (תיקון: תשמ"ו)

הסכמתו של הורה לאימוץ ילדו יכול שתינתן באחת מדרכים אלה:
(1) בארץ -

(א) בהצהרה בעל פה בפני בית המשפט הודן בבקשה להכרזת ילד כבר-אימוץ;
(ב) בהצהרה בכתב, לפי טופס 30, בפני שופט, בפני דיין של בית דין או בפני פקיד סעד;
(2) בחוץ לארץ -
(א) בהצהרה בכתב, לפי טופס 30, בפני נציג דיפלומטי או קונסולרי של ישראל;
(ב) בהצהרה לפי דין המקום שבו ניתנה, או לפי דין מקום מגוריו של נותן ההסכמה או של הילד בעת מתן ההסכמה, אם אף לא נתקיימו הוראות תקנה 273.

273. הסברת תוצאי האימוץ להורה (343)

המקבל הצהרה של הורה על הסכמתו לאימוץ ילדו יסביר להורה לפני מתן ההצהרה, ואם היתה ההצהרה בכתב - לפני שהורה יחתום על הצהרתו, בשפה פשוטה המובנת לו, שהאימוץ יפסיק את החובות והזכויות שבין המאומץ לבין הוריו ושאר קרוביו ואת הסמכויות הנתונות להם ביחס אליו, וזולת אם יצמצם בית המשפט תוצאים אלה של האימוץ; כמו-כן יסביר להורה את זכויותיו של המאומץ כלפיו לענין ירושה; המקבל את ההצהרה יציין על פניה שאמנם הסביר כאמור.

274. בקשה לפסילת הסכמה או לחזרה ממנה (344)

- (א) הורה המבקש לפסול הסכמתו לאימוץ ילדו או לחזור בו ממנה, יגיש לבית המשפט בקשה במספר עתקים מספיק בשביל בית המשפט ולשם המצאה ליועץ המשפטי לממשלה ולפקיד סעד ראשי.
(ב) לבקשה יצורף תצהיר לאימות העובדות המשמשות לה יסוד.
(ג) היועץ המשפטי לממשלה יהיה המשיב לבקשה.

סימן ג': הכרזת בר-אימוץ

275. מקום השיפוט (345) (תיקון: תשס"א⁵)

- (א) בקשה להכרזת ילד כבר-אימוץ תוגש לבית המשפט לענייני משפחה שבאזור שיפוטו מצוי הילד או מקום מגוריהם של הוריו, אולם אם קיים חשש שבניגוד העניין עלולה הגשה כאמור להביא לגילוי פרט שאסור לגלותו לפי סעיף 34 לחוק האימוץ, יכול שהבקשה תוגש לבית המשפט לענייני משפחה בירושלים.
(ב) הוראות תקנת משנה (א) יחולו גם על כל בקשה אחרת לפי חוק האימוץ עד להגשת בקשה למתן צו אימוץ.
276. הגשת בקשה ותסקיר (346) (תיקון: תשס"א²)
(א) בקשה להכרזת ילד כבר-אימוץ תוגש בידי היועץ המשפטי לממשלה או נציגו, במספר עתקים מספיק בשביל בית המשפט ולשם המצאה למשיבים.
(ב) בבקשה יפורשו שמו של הילד, שם ומענם של הוריו - במידת האפשר, הנימוקים להכרזת הקטין כבר אימוץ וכן נימוקים בדבר צמצום או אי צמצום תוצאי האימוץ.
(ג) לבקשה יצורף תסקיר מאת פקיד סעד הכולל ידיעות מלאות ככל האפשר לענין הפרטים הנקובים בטופס 31 והמראות כי נתמלאו התנאים הדרושים להכרזה; כמו כן יצורפו לבקשה המסמכים הדרושים לשם הוכחות העובדות המצויינות בתסקיר; אין צורך לצרף לבקשה תצהיר של אימות העובדות האמורות.

277. המשיבים (347)

- (א) כל הורה שלא הסכים לאימוץ יהיה משיב לבקשה.
(ב) הורה שנפטר או שאין אפשרות סבירה לזהותו או למצאו, אין צורך לציינו בכתב הבקשה כמשיב, ורשאי בית המשפט לקבוע, לפי בקשת המבקש, אם יהיה משיב במקום ההורה האמור ומי יהיה משיב זה.
277. המצאה אל מחוץ לתחום המדינה (תיקון: תשס"ח)
(א) התייר בית המשפט להמציא אל מחוץ לתחום המדינה בקשה להכרזת ילד כבר-אימוץ או החלטה בבקשה כאמור, תומצא למשיב הודעה, בצירוף תרגומה לשפת המשיב, על דבר הגשת הבקשה או החלטה, לפי העניין, ויצוין בהודעה מען שבו יכול המשיב לקבל העתק של הבקשה או החלטה לפי העניין עם תרגומה לשפת המשיב, והכל אלא אם כן הורה בית המשפט על תחליף המצאה.
(ב) התייר בית המשפט להמציא החלטה על הכרזת ילד כבר-אימוץ רשאי בית המשפט לקבוע כי אין בכך כדי לעכב את ביצועה.

278. סייג לפרסום הודעה ברבים (348)

- לא תפורסם הודעה ברבים הנוגעת לבקשה להכרזת ילד כבר-אימוץ אלא אם כן הורה על כך בית המשפט, ולא יורה בית המשפט על פרסום כאמור אלא אם כן ראה שיש צורך בכך כדי לגלות עקבותיו של הורה או כדי לתת הזדמנות להורה להביע דעתו בדבר האימוץ; בהודעה כאמור לא יפורש שמו של הילד אלא אם כן הורה על כך בית המשפט.

279. קביעת מועדי דיון ומתן החלטות (תיקון: תשס"ח)

- (א) עם הגשת בקשה להכרזת ילד כבר-אימוץ ייקבע מועד לשמיעתה שיהיה בתוך שלושים ימים מיום הגשתה.
(ב) עם הגשת ערעור על החלטה בבקשה להכרזת ילד כבר-אימוץ או על החלטה בערעור, ייקבע מועד לשמיעתו שיהיה בתוך שלושים ימים מיום הגשתו; הוגשה בקשת רשות לערער על החלטה בערעור, תינתן החלטה או ייקבע מועד לשמיעתה בתוך שלושים ימים מיום הגשתה.
(ג) בתום הדיון בערעור על החלטה בבקשה להכרזת ילד כבר-אימוץ או על החלטה בערעור ייתן בית המשפט את החלטתו; לא החליט בית המשפט בתום הדיון כאמור תינתן החלטתו בהקדם ככל האפשר ולא יאוחר מתום שלושה חודשים מיום הגשת הערעור.
(ד) בית המשפט רשאי לדחות מועדים לפי תקנה זו ולחזור ולדחותם ובלבד שתקופת הדחייה לא תעלה על שבעה ימים, אלא מנימוקים מיוחדים שיירשמו.

280. שמיעת אפוטרופסים והורי הורים (350)

- (א) היה לילד או להורה אפוטרופוס - לא יכריז בית המשפט על הילד כבר-אימוץ אלא לאחר שנתן לאפוטרופוס הזדמנות נאותה להשמיע טענותיו ולהביא ראיותיו.
(ב) נפטר אחד מהורי הילד או שניהם, יזמין בית המשפט את הורי הנפטר כדי לשמוע את דעתם לענין האימוץ.
(ג) היה הורה הילד פסול-דין או נעדר - רשאי בית המשפט להזמין לדיון את האפוטרופוס הכללי.

281. דיון בצמצום תוצאי האימוץ (תיקון: תשס"א²)

- (א) לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, או המשיב ידון בית המשפט בשאלה אם טובת הקטין, בניגוד המקרה, מצדיקה צמצום של תוצאי האימוץ, ויקבע בצו להכרזתו של הקטין כבר אימוץ אם טובת הקטין מצדיקה צמצום של תוצאי האימוץ אם לאו, ואם כן - באילו דרכים.
(ב) לא ייתן בית המשפט צו כאמור בתקנת משנה (א) אלא לאחר שנתן ליועץ המשפטי לממשלה ולאפוטרופוס לדין אם נתמנה, הזדמנות להביע את דעתו על הצמצום ולא יורה על המשך קיומה של חובה, זכות או סמכות בין הקטין לבין הוריו או קרובו, אלא לאחר שנתן להורה או לקרוב הזדמנות להביע את דעתו על כך.
281. שכר עורך דין ממונה ועידים (350א)
(א) חוק האימוץ ושל עדים, יחולו הוראות התוספות הראשונה והשנייה לתקנות הסיוע המשפטי, התשל"ג 1973-.

סימן ד': מסירת ילד

282. בקשה לאישור פעולה דחופה (351)

- (א) בקשה למתן צו המאשר פעולת פקיד סעד לפי סעיף 12(ג) לחוק האימוץ יכול שתוגש בידי היועץ המשפטי לממשלה או נציגו או בידי פקיד סעד.
(ב) בבקשה יפורשו שמו של הילד ופרטי הנסיבות שחייבו את הפעולה, ויצורף לה תצהיר מאת פקיד סעד לאימות העובדות המשמשות יסוד לבקשה.

סימן ה': צו אימוץ

283. מקום השיפוט (352) (תיקון: תשס"א⁵)

- בקשה למתן צו אימוץ תוגש לבית המשפט לענייני משפחה שבאזור שיפוטו מצוי מקום מגוריו של המאמץ.
284. בקשה למתן צו אימוץ (353)
(א) בקשה למתן צו אימוץ תוגש בידי המאמץ לפי טופס 32 או בדומה לו, כשהיא חתומה ביד המאמץ ומאושרת בתצהיר.
(ב) הבקשה תוגש בשלושה עתקים ורשאי בית המשפט לצוות על המאמץ להגיש עתקים נוספים.
(ג) לבקשה תצורף תעודה מאת פקיד סעד המעידה כי ניתנה הסכמתם של הורי המאמץ או כי בית המשפט הכריז על הילד בר-אימוץ.

285. המשיב (354)

- היועץ המשפטי לממשלה יהיה המשיב לבקשת צו אימוץ.
286. למי יומצאו עתקי הבקשה (355)
בית המשפט ימציא עתקי הבקשה -
(1) ליועץ המשפטי לממשלה;
(2) לפקיד סעד שמונה לפקיד סעד מחוזי באזור שיפוטו של בית המשפט.
287. תסקיר פקיד סעד כתשובה לבקשה (356)
המצאה למשיב פקיד סעד בבקשה לפי תקנה 286, ימסור פקיד הסעד לבית המשפט תסקיר הכולל ידיעות מלאות ככל האפשר לענין הפרטים הנקובים בטופס 33, ורשאי פקיד הסעד לכלול בו גם פרטים נוספים אם נראה לו שיש בהם ענין לאימוץ.
288. תסקיר נוסף (357)
בית המשפט רשאי להורות לפקיד סעד לחקור חקירה נוספת, בין ביחס לפרטים הנקובים בטופס 33 ובין בנוסף להם, ולהגיש תסקיר נוסף תוך המועד שיקבע.

289. מסירת העתק תסקיר (358)
 העתק תסקיר שהוגש לפי תקנות 287 ו-288 יימסר ליועץ המשפטי לממשלה או לבא כוחו ולפקיד סעד ראשי.
290. סייג לגילוי זהותו של מאמץ (359) (תיקון: תשנ"ז)
 לא יורה בית המשפט על גילוי זהותו של המאמץ להורו, לאפוטרופוסו או לקרובו של המאמץ ולא יורה על הפגשתו, אלא בהסכמת המאמץ או מטעמים מיוחדים שיירשמו.
291. חזרה מבקשת אימוץ (360)
 בית המשפט רשאי להרשות למאמץ לחזור בו מבקשתו לצו אימוץ, כל עוד לא ניתן הצו, בתנאים שיקבע בית המשפט.
292. הוראה בדבר משמורתו של המאמץ (361) (תיקון: תשנ"ח)
 חזר בו המאמץ מבקשתו או נדחתה הבקשה או בוטל צו האימוץ, צו המסירה או צו הביניים, יורה בית המשפט שהמאמץ ימסור את המאמץ למשמורתם של רשות, מוסד או אדם הנקובים בהחלטתו.
293. חקירת המאמץ (362)
 מלאו למאמץ תשע שנים או שטרם מלאו לו תשע שנים אך נראה לבית המשפט שהמאמץ מסוגל לכאורה להבין בדבר האימוץ, לא יתן בית המשפט צו אימוץ אלא אם כן נתמלאו הוראות סעיף 7 לחוק האימוץ.
294. צמצום תוצאי האימוץ (תיקון: תשס"א)⁵
 (א) לא יצמצם בית המשפט את תוצאי האימוץ אלא אם כן קבע בית המשפט בצו להכרזת הקטין כבר אימוץ, כאמור בתקנה 280, כי לטובת הקטין יש לצמצם את תוצאי האימוץ בדרכים שקבע בצו.
 (ב) קבע בית המשפט בצו להכרזתו של הקטין כבר אימוץ כי לטובת הקטין יש לצמצם את תוצאי האימוץ, רשאי בית המשפט הדן בצו האימוץ לדון מחדש בצמצום תוצאי האימוץ ובדרכים לביצועו, אם ראה, בעצמו או לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, כי בשל נסיבות חריגות שיירשמו, טובת הקטין מחייבת לעשות זאת.
 (ג) לא ייתן בית המשפט החלטה בדיון מחדש לפי תקנת משנה (ב) ולא יורה על המשך קיומה או על ביטולה של חובה, זכות או סמכות, בין הקטין לבין הורו או קרובו, אלא לאחר שנתן ליועץ המשפטי לממשלה, למאמץ, לאפוטרופוס לדיון, אם נתמנה, להורה או לקרוב, הזדמנות להביע את דעתו על כך.
294א. נוסח צו האימוץ (א363) (תיקון: תשנ"ח)
 צו האימוץ ייערך לפי טופס 34 או בדומה לו ככל האפשר; אולם אם ראה בית המשפט לצמצם את תוצאי האימוץ או להורות על המשך קיומה של חובה, זכות או סמכות בין המאמץ לבין הורו או קרובו, יווספו לנוסח שבטופס הוראות בית המשפט לעניינים האמורים.

סימן ו': אימוץ בין-ארצי (תיקון: תשנ"ח)

294ב. בקשה למתן צו אימוץ (תיקון: תשנ"ח)
 (א) בקשה למתן צו אימוץ של ילד ממדינת חוץ (להלן בסימן זה - **צו אימוץ**) תוגש בידי מאמץ לבית המשפט לענייני משפחה שבאזור שיפוטו מצוי מקום מגוריו של המאמץ, כשהיא ערוכה לפי טופס 34א, חתומה בידי המאמץ ונתמכת בתצהיר.
 (ב) הבקשה תוגש בארבעה עותקים, ורשאי בית המשפט לצוות על המאמץ להגיש עותקים נוספים.
294ג. המשיב (תיקון: תשנ"ח)
 העמותה המוכרת שטיפלה באימוץ הבין-ארצי (להלן - **העמותה המוכרת**) והיועץ המשפטי לממשלה יהיו המשיבים לבקשה.
294ד. למי יומצאו עותקי הבקשה (תיקון: תשנ"ח)
 עותקי הבקשה יומצאו -
 (1) ליועץ המשפטי לממשלה;
 (2) לעמותה המוכרת;
 (3) לפקיד סעד ארצי.
294ה. תסקיר וחוות דעת כתשובה לבקשה (תיקון: תשנ"ח)
 (א) הומצאה לעמותה מוכרת בקשה לפי תקנה 294ד(2), תמסור העמותה לבית המשפט:
 (1) חוות הדעת שהוכנו מטעמה לפי סעיפים 28א ו-28 ד-לחוק האימוץ, בצירוף אישורה כי נתמלאו כל הדרישות לפי סעיף 28יב(א) לחוק האמור וכן המסמכים המנויים באותו סעיף, כשהם מאומתים בידי נציג דיפלומטי או קונסולרי של מדינת החוץ בישראל ומתורגמים לעברית כשהתרגום מאושר בידי נוטריון;
 (2) חוות דעת על קליטת הילד בבית המאמץ, שבה ייקבע אם אימוצו בידי המאמץ אינו נוגד את טובת הילד.
 (ב) הומצאה לפקיד סעד בקשה לפי תקנה 294ד(3), ימסור פקיד הסעד לבית המשפט תסקיר שבו חוות דעת על קליטת הילד בבית המאמץ, ויקבע אם אימוצו של הילד בידי המאמץ אינו נוגד את טובת הילד.
294ו. תסקיר נוסף (תיקון: תשנ"ח)
 בית המשפט רשאי להורות לפקיד סעד לחקור חקירה נוספת ביחס לפרטים המנויים בתקנה 294ה ולהגיש תסקיר נוסף תוך מועד שיקבע.
294ז. מסירת העתק תסקיר וחוות דעת (תיקון: תשנ"ח)
 (א) העתק תסקיר לפי תקנה 294ה(ב) ולפי תקנה 294ו והעותקים של חוות הדעת לפי תקנה 294ה(א) יימסרו ליועץ המשפטי לממשלה או לבא-כוחו.
 (ב) העתק תסקיר לפי תקנה 294ה(ב) ולפי תקנה 294ו יימסר לפקיד סעד ראשי.
294ח. סייג למתן צו אימוץ (תיקון: תשנ"ח)
 לא יתן בית המשפט צו אימוץ אלא לאחר שראה כי הילד סמוך על שולחן המאמץ שישה חודשים לפחות לפני מתן הצו; מנין תקופה זו יחל ביום שהמאמץ קיבל את הילד לביתו.
294ט. פקיעת אפוטרופוסות (תיקון: תשנ"ח)
 נתן בית המשפט צו אימוץ, יורה על פקיעת האפוטרופוסות של העמותה המוכרת על הילד, אלא אם כן החליט אחרת, מטעמים מיוחדים שיירשמו.
294י. נוסח צו האימוץ (תיקון: תשנ"ח)
 צו האימוץ ייערך לפי טופס 34 או בדומה לו ככל האפשר.
294יא. אמצעים להגנה על שלום הילד (תיקון: תשנ"ח)
 (א) בקשה למתן צו המאשר לרשות המרכזית לפעול לפי סעיף 28א(א) לחוק האימוץ, יכול שתוגש בידי היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו או בידי פקיד סעד.
 (ב) בבקשה יפורטו שמו של הילד ופרטי הנסיבות שחייבו את הפעולה, ויצורף לה תצהיר של פקיד סעד לאימות העובדות המשמשות יסוד לבקשה.
 (ג) לא תוגש בקשה לפי תקנת משנה (א) אלא לאחר התייעצות עם העמותה המוכרת.
295. אימוץ בין-ארצי קודם (תיקון: תשנ"ח)
 (א) בקשה לאימוץ ילד ממדינת חוץ לפי סעיף 28ל לחוק האימוץ תוגש לבית המשפט האמור בתקנה 29ב(א) בצירוף מסמכים אלה:
 (1) אישור של מדינת החוץ על מסירת הילד למגיש הבקשה למטרת אימוץ על ידו;
 (2) אישור של פקיד סעד כי הילד סמוך על שולחן מגיש הבקשה בישראל חצי שנה לפחות וחוות דעת כי האימוץ אינו נוגד את טובת הילד;
 (3) אישור של משרד הפנים כי הילד נכנס לישראל לשיבת קבע שישה חודשים לפחות לפני הגשת הבקשה, ולענין סעיף 28ל(3) - חמש שנים לפחות לפני תחילתו של חוק אימוץ ילדים (תיקון מס' 2), התשנ"ו 1996-;
 (4) חושה בקשה לפי פקיעת (1) ו-2) בסעיף 28ל לחוק האימוץ, יוגשו גם המסמכים המנויים בפקיעת האמורות כשהם מאומתים בידי נציג דיפלומטי או קונסולרי של מדינת החוץ בישראל ומתורגמים לעברית, כשהתרגום מאושר בידי נוטריון.

פרק כ"ב 1: החזרת ילדים חטופים לחוץ לארץ (תיקון: תשנ"ו)

2295. פרשנות (תיקון: תשנ"ו)

(א) ההגדרות וההוראות שבפרק כ"ב יחולו על פרק זה במידה שאינן סותרות את הוראותיו, ובשינויים המחוייבים.
(ב) לשאר המונחים בפרק זה תהא המשמעות שנודעת להם בחוק אמנת האג (החזרת ילדים חטופים), התשנ"א 1991 - (להלן - החוק).

2295. בית המשפט שאליו תוגש התובענה (תיקון: תשנ"ו)

תובענה להחזרת ילד לחוץ לארץ לפי האמנה תוגש במסירת כתב תביעה (להלן - התביעה) לבית המשפט שבתחום שיפוטו מצוי הילד; לא היה המקום ידוע לתובע יחולו הוראות תקנה 258.

2295 ב.1. המצאה למדינה (תיקון: תשס"ט)

המען להמצאת כתבי בי-דין לפי פרק זה לרשות המרכזית יהיה משרד פרקליטות המדינה.

2295 ג. כתב התביעה (תיקון: תשנ"ו, תשנ"ח)

(א) התביעה תוגש בתצהיר לפי טופס 34 שבתוספת הראשונה.

(ב) לתביעה יצורפו:

- (1) החלטה או הסכם מאומתים בדבר זכותו של התובע שהילד יהיה במשמורתו או העתק מאומת שלהם;
- (2) כל מסמך אחר לביסוס התביעה לרבות תעודה בדבר הדין הנוהג במקום מגוריו הרגיל של הילד;
- (3) תצהיר מאת כל אדם שהוא עד נדרש לדעת התובע.
- (ג) הוראות תקנה 258 יחולו על תצהיר שיוגש לפי תקנה זו.
- (ד) לא הגיש התובע איזה מן המסמכים האמורים בתקנת משנה (ב), לרבות העדר אימות כאמור, ידון בית המשפט בתביעה ואולם רשאי הוא ליתן לכך משקל בהחלטתו.

2295 ד. המשיב לתביעה (תיקון: תשנ"ו)

בכתב התביעה יצוין כמשיב לתביעה מי שלדעתו של התובע מחזיק בילד ומי שהוא צד מעוניין (להלן כולם - המשיב).

2295 ה. בקשה לסעד ביניים (תיקון: תשנ"ו, תשס"ט)

(א) עם הגשת התביעה יכול התובע להגיש כל בקשה לסעד ביניים.

(ב) בית המשפט יחליט בבקשה לסעד ביניים עם הגשתה על פי צד אחד, בעניינים המפורטים להלן:

- (1) צו עיכוב יציאה מן הארץ נגד הילד או נגד מי שמחזיק בו;
- (2) צו האוסר על יציאתו של הילד ממקום המפורט בצו;
- (3) צו להפקדת כל דרכון ותעודת מעבר על שם הילד או שהילד רשום בו;
- (4) צו המורה למשטרת ישראל לחקור את נסיבות החטיפה, לאתר את מקום הימצאו של הילד ולסייע לפקיד סעד להביא את הילד לפני בית המשפט;
- (5) צו המופנה לרשויות שיפוטיות או מינהליות אחרות שלא לדון בענינו של הילד לפי סעיף 16 בתוספת לחוק;
- (6) כל צו שלדעתו ימנע פגיעה נוספת בילד או בזכויות של צדדים מעוניינים או אשר יבטיח החזרתו מרצון של הילד או למען יישוב מחלוקות בדרכי שלום.

(ג) העתק צו לפי סעיף (ב) (4) יומצא על ידי המבקש ליועץ המשפטי לממשלה.

2295 ו. המצאת כתב תביעה (תיקון: תשנ"ו)

הודעה על מועד הדיון בתביעה, והעתק מן התביעה ומצורפיה, וכן כל צו שבית המשפט נתן, יומצאו למשיב בסמוך, ככל האפשר, לקביעת מועד הדיון בתביעה, על ידי פקיד בית המשפט, על ידי מי שהוסמך בכתב בידי בית המשפט באופן אחר, הכל כפי שיקבע בית המשפט.

2295 ז. תשובת המשיב (תיקון: תשנ"ו, תשס"ט)

(א) תשובת המשיב תוגש בתוך שלושה עשר ימים מיום שהומצאה למשיב הודעה על מועד הדיון בתביעה ולא יאוחר מיומיים לפני מועד הדיון בתביעה, לפי המוקדם; המשיב יצרף לתשובה תצהיר לפי תקנה 258 וכל מסמך אשר בא לבסס את תשובתו, וכן תצהיר מאת כל אדם שהוא עד נדרש לדעת המשיב; הוראות תקנה 258 יחולו על תצהיר שיוגש לפי תקנה זו.

(ב) תשובת המשיב תוגש לבית המשפט והעתק ממנה ומצורפיה יומצאו, בו ביום, במישרין לבעלי הדין האחרים.

2295 ח. מועד הדיון בתביעה (תיקון: תשנ"ו)

הדיון בתביעה יתקיים לא יאוחר מחמישה עשר ימים ממועד הגשת התביעה.

2295 ט. הזמנת עדים וחקירתם (תיקון: תשנ"ו)

(א) ביקש בעל דין לחקור את מי שהצהיר מטעם בעל הדין שכנגד, או לזמן עדים מטעמו שלטענתו לא ניתן היה להגיש את עדותם בתצהירים, רשאי בית המשפט שלא להתיר את החקירה או את מתן העדות אם לא ראה צורך בכך לשם בירור העובדות והזמנת אינה ניתנת להיעשות באופן מיידי.

(ב) בית המשפט רשאי לדרוש, מטעמים מיוחדים שיירשמו, שבעל דין יתייצב לחקירה או לקבוע דרך אחרת לחקירה.

(ג) חקירת העדים ומתן העדות לפי תקנות משנה (א) ו-(ב) יתקיימו לא יאוחר מחמישה ימים לאחר הדיון הראשון.

(ד) לא התייצב לחקירה מצהיר, לרבות בעל דין שהצהיר, לא ידחה בית המשפט את התביעה וידון בה לגופה, ורשאי הוא ליתן לכך משקל בפסק הדין.

(ה) היה הילד בגיל וברמת בגרות שמן הראוי להביא בחשבון את השקפותיו, לא יחליט בית המשפט בתביעה לפני שישמע אותו, אלא אם כן לא ראה בית המשפט צורך בכך מטעמים מיוחדים שיירשמו.

2295 י. הדיון בתביעה (תיקון: תשנ"ו)

(א) במועד הדיון רשאי בית המשפט לתת צו להחזרת הילד לאלתר למקום מגוריו הרגיל, ואף לפי צד אחד, ובלבד שההזמנה לדיון הומצאה למשיב או לבא כוחו; לא התייצב התובע לדיון והמשיב התייצב, לא ידחה בית המשפט את התביעה וידון בה לגופה.

(ב) עם מתן הצו לפי תקנת משנה (א) יתן בית המשפט הוראות לאופן ביצוע החזרת הילד, לרבות מתן הוראות לפקיד סעד ולמשטרת ישראל.

(ג) הדיון בתביעה לא יעוכב אף אם מתנהל דיון בענין הנוגע לילד בפני רשות שיפוטית אחרת, והוראות תקנה 295 יחולו על תקנה זו.

2295 יא. ראיות נוספות (תיקון: תשנ"ו, תשנ"ז)

(א) לפני מתן פסק הדין, רשאי בית המשפט לדרוש מהתובע להמציא לו החלטה או קביעה מרשויות המדינה שבה נמצא מקום מגוריו הרגיל של הילד, כי הרחקתו או אי החזרתו נעשתה שלא כדין כאמור בסעיף 3 בתוספת לחוק.

(ב) טען המשיב כי החזרת הילד תחשוף אותו לנזק כאמור בסעיף 13(ב) בתוספת לחוק או כי החזרת הילד פוגעת בעקרונות המפורטים בסעיף 20 בתוספת לחוק, יביא ראיות ברורות ומשכנעות לביסוס טענתו, ורשאי בית המשפט לדרוש ממנו להביא ראיות נוספות לשם כך.

295יב. צו שנתנה רשות שיפוטית אחרת (תיקון: תשנ"ו)

ניתנו צו או החלטה בנוגע לילד בידי רשות שיפוטית אחרת כאמור בסעיף 17 בתוספת לחוק, לא יביא בית המשפט בחשבון את עצם עובדת מתן הצו או ההחלטה, אולם רשאי הוא להתחשב בנימוקים להחלטה או לצו בשיקוליו בענין החזרת הילד.

295יג. החלטת בית המשפט בתביעה (תיקון: תשנ"ו, תשס"ט)

(א) בית המשפט יתן פסק דין מנומק בתביעה לא יאוחר משהו שבועות מהיום שבו הוגשה התביעה; בית המשפט רשאי ליתן את פסק הדין שלא בנוכחות מי מבעלי הדין, אם ראה כי הצד שלא הופיע הוזמן כדין לשמיעת פסק הדין.

(א1) חלפו שישה שבועות מיום הגשת התביעה וטרם נתן בית המשפט פסק דין כאמור בתקנת משנה (א), ייתן על כך הודעה מנומקת לסגן נשיא בית המשפט והוא יודיע לנשיא בית המשפט העליון; מנהל בתי המשפט יעביר לרשות המרכזית, לפי בקשתה, מידע על סיבות העיכובים במתן פסקי דין לפי החוק.

(ב) החלטי בית המשפט להחזיר את הילד למקום מגוריו הרגיל, והתקיימו או עשויים להתקיים הליכים בענינו של הילד בפני רשות שיפוטית אחרת, יורה בית המשפט בהחלטתו בענין אותם הליכים כאמור בסעיף 16 לתוספת לחוק.

295יד. ערעור (תיקון: תשנ"ו, תשס"ט)

(א) ערעור על פסק דין בתביעה או בערעור (להלן - **ערעור על פסק דין**) ועל החלטה אחרת יוגש לא יאוחר משבעה ימים מיום המצאת פסק הדין או ההחלטה לידי המערער; כתב הערעור יימסר בידי המערער במישרין לבעלי הדין האחרים ביום הגשתו לבית המשפט.

(ב) המועד שייקבע לדיון בערעור על פסק הדין יהא לא יאוחר מעשרה ימים מהיום שבו הוגש הערעור, ועל החלטה אחרת - לא יאוחר משבעה ימים; עיקרי טיעון מטעם בעלי הדין יוגשו לבית המשפט לא יאוחר מיומיים לפני הדיון בערעור והעתק מהם יימסר במישרין לבעלי הדין האחרים ביום הגשתם לבית המשפט.

(ג) בית המשפט שלערעור יתן החלטה בערעור על פסק דין לא יאוחר משלושים ימים מיום הגשת הערעור, ובערעור על החלטה אחרת - תוך עשרה ימים.

(ד) ערעור על החלטה אחרת לא יעכב את הדיון בתביעה.

(ה) תקנה 201 לענין ביטול פסק הדין שניתן על פי צד אחד לא תחול על פסק דין לפי פרק זה.

295טו. פטור מערובה (תיקון: תשנ"ו, תשנ"ז)

רשות שיפוטית לא תדרוש ערובה, התחייבות עצמית או ערבות של צד ג' לתשלום הוצאות הכרוכות בהליכים על פי האמנה, לרבות בקשות ביניים במסגרת התביעה והליכים לפי תקנה 295יד.

295טז. הוצאות התובע (תיקון: תשנ"ו)

נתן בית המשפט פסק דין להחזרת הילד, רשאי הוא להטיל על המשיב את הוצאותיו של התובע, לרבות הוצאות נסיעה, הוצאות הכרוכות באיתור הילד, שכר טרחת עורך דין והוצאות הכרוכות בהחזרת הילד.

295יז. שפת המסמכים (תיקון: תשנ"ו, תשס"ט)

מסמכים שהוגשו לבית המשפט שאינם בעברית ילוו בתרגום מאושר לעברית ואולם רשאי בית המשפט לפטור בעל דין מתרגום מסמך משפה אחרת לעברית; אין באמור כדי לפגוע בזכותו של בעל דין אחר לקבל, לפי בקשתו, תרגום של המסמך לעברית.

295יח. אין צורך באימות מסמכים (תיקון: תשנ"ו)

מבלי לגרוע מהאמור בתקנות 295ג ו-295ז, כל מסמך אחר שיוגש לבית המשפט, אין לדרוש לגביו אימות נוטריוני, דיפלומטי או קונסולרי.

295יט. הכרה בהחלטות חוץ (תיקון: תשנ"ו)

בית המשפט רשאי בפסק הדין להביא בחשבון בשיקוליו, החלטה שיפוטית או מינהלית שניתנה במדינה שבה נמצא מקום מגוריו הקבוע של הילד, גם אם לא נתמלאו התנאים לכך לפי סעיף 11 לחוק אכיפת פסקי חוץ, התשי"ח-1958.

295כ. הארכת מועדים (תיקון: תשנ"ו)

על אף האמור בתקנה 528 לא יאריך בית המשפט מועד שנקבע בפרק זה מטעמים מיוחדים שיירשמו, אלא באישור נשיא בית המשפט שדן בתביעה או בערעור.

295כא. בקשה לאכיפת זכות ביקור בישראל (תיקון: תשנ"ו)

על תביעה לאכיפת זכות ביקור לגבי ילד הנמצא בישראל יחולו ההוראות החלות על תביעה להחזרת ילד, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

295כב. בקשה לקבלת החלטה בדבר הרחקה של כדון (תיקון: תשס"ט)

בקשה לקבלת החלטה בדבר הרחקה או אי-החזרה שלא כדין, לפי סעיף 15 לחוק, תוגש על ידי הטוען כי ילד הורחק ממנו או לא הוחזר אליו שלא כדין, בין אם היתה דרישה של הרשות המרכזית במדינת החוץ אליה הורחק הילד ובין אם לאו.

פרק כ"ג: ירושה (בוטל) (תיקון: תשנ"ח)

296 - 342. (בוטלו) (תיקון: תשנ"ח)⁴

פרק כ"ד: היתר נישואין

343. בקשה להיתר נישואין

בבקשה להיתר נישואין לפי סעיף 5א לחוק גיל הנישואין, התשי"ח-1950, יהיה המשיב היועץ המשפטי לממשלה.

פרק כד 1: התרת נישואין במקרים מיוחדים (תיקון: תשנ"ה)

343א. הגדרות (תיקון: תשנ"ה, תשס"ו)⁷

בפרק זה -

"**החוק**" - חוק שיפוט בעניני התרת נישואין (מקרים מיוחדים וסמכות בין-לאומית), התשכ"ט-1969;

"**התרת נישואין**" - כהגדרתה בסעיף 6 לחוק.

343ב. תחולת הוראות (תיקון: תשנ"ה, תשס"ו)⁷

(א) הוראות פרק זה יחולו על הגשת תובענה להתרת נישואין (בפרק זה - **תובענה**) לבית משפט ועל הדיון בה.

(ב) הוראות אחרות שבתקנות אלה יחולו בתובענה ככל שאינן סותרות פרק זה ובשינויים המחוייבים לפי הענין.

343ג. צורת התובענה ותוכנה (תיקון: תשנ"ה, תשס"ו⁷)

(א) הוגשה לבית המשפט תובענה בידי בן זוג, יהיה בן הזוג האחר הנתבע בה; הוגשה התובענה בידי שני בני הזוג - לא יצויין בה נתבע.

(ב) התובענה תוגש בשלושה עותקים ותכיל פרטים אלה:

- (1) שמו של כל אחד מבני הזוג, דתו, ואם הוא נוצרי - העדה הדתית שאליה הוא משתייך, אזרחותו או אזרחיותו, מספר הזהות או מספר הדרכון שלו, מקום מושבו ומענו; היו לבני הזוג ילדים קטינים משותפים - יכללו בתובענה פרטים כאמור גם לגביהם;
- (2) מקום מושבם המשותף האחרון של בני הזוג;
- (3) תאריך טקס או טקסי הנישואין של בני הזוג, מקום עריכתם והדין שלפיהם נערכו;
- (4) הנימוקים שבעובדה ושבחוק שעליהם מתבססת התובענה;
- (5) היתה התובענה נסמכת על דין חוץ, תצורף לה חוות דעת של מומחה לדין החוץ, המבססת את העילה להתרת הנישואין.

343ד. צירוף מסמכים (תיקון: תשנ"ה, תשס"ו⁷)

לתובענה יצורפו מסמכים אלה:

- (1) טופס 443 שבתוספת הראשונה, כשהוא ממולא בידי התובע, בצירוף מסמכים המעידים על דתו של כל אחד מבני הזוג;
- (2) תצהיר לאימות העובדות הכלולות בתובענה, ואם הוגשה בידי שני בני הזוג - תצהיר של שניהם; היתה התובענה להכריז על ביטול הנישואין מעיקרם, יצורף לה תצהיר של אדם אחר לאימות העובדות שעליהן היא מתבססת;
- (3) תעודות הנישואין של בני הזוג, אם הן מצויות בידי המבקש או העתק צילומי מאומת שלהן, או תמצית רישום מאושרת של הנישואין ממדינת החוץ שבה נערכו;
- (4) העתק או תמצית מאושרת מן הרישום לפי חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה 1965-, לגבי התובע, לרבות תיקונים שנעשו ברישום ושאינם שינויי מען;
- (5) (בוטלה)
- (6) תרגום לעברית של כל מסמך מצורף הכתוב בשפה אחרת, כשהוא מאושר.

343ה. המצאה (תיקון: תשנ"ה, תשס"ו⁷)

הוגשה התובענה בידי אחד מבני הזוג בלבד, רשאי בית המשפט להתיר את המצאת כתב התביעה, על מצורפיו, לנתבע אלא מחוץ לתחום השיפוט לפי תקנה 500(9), בהתקיים אחת הזיקות המנויות בסעיף 2 לחוק; התיר בית המשפט את המצאת כתב התביעה כאמור, יצרף התובע לכתב התביעה, תרגום מאושר שלהם לשפת הארץ שאליה יומצאו.

343ו. כתב הגנה (תיקון: תשנ"ה, תשס"ו⁷)

(א) כתב הגנה יוגש בשלושה עותקים, ואם הנתבע מתנגד לתובענה יפרט בו את נימוקיו.

(ב) מ הנתבע יצרף לכתב ההגנה -

- (1) טופס 443 שמילא ומסמכים המעידים על דתו, ככל שלא צורפו בידי התובע;
- (2) תצהיר לאימות העובדות הכלולות בו;
- (3) העתק או תמצית מאושרת מן הרישום לפי חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה 1965-, לגבי הנתבע, לרבות תיקונים שנעשו ברישום, שאינם שינויי מען;
- (4) חוות דעת של מומחה אחר לדין החוץ, אם רצה הנתבע לחלוק על פרטים הכלולים בחוות הדעת של המומחה לדין החוץ שהגיש התובע כאמור בתקנה 343ג(ב)5);
- (5) כל מסמך אחר שבידו לביסוס טענותיו, ככל שלא צורף בידי התובע;
- (6) תרגום לעברית של כל מסמך מצורף הכתוב בשפה אחרת, כשהוא מאושר.

(ג) עותק מכתב ההגנה ומצורפיו יומצאו לתובע.

343ז. פניה לבית דין דתי (תיקון: תשס"א, תשס"ו⁷)

(א) בית המשפט יפנה לראש בית הדין הדתי הנוגע בדבר כאמור בסעיף 3(א) לחוק (להלן - **בית הדין הדתי**), על יסוד כתבי הטענות, או אם ראה צורך בכך, לאחר חקירת המצהירים על תצהיריהם.

(ב) פניה כאמור בתקנת משנה (א) תישלח לפי טופס 443 שבתוספת הראשונה, בצירוף המסמכים האמורים בו; הודעה על הפניה תישלח לצדדים.

(ג) מצא בית המשפט כי לא התקיימו התנאים האמורים בסעיף 3(א) לחוק לצורך פניה לבית הדין הדתי, או כי נתקיימו התנאים לדיון בבית המשפט לפי סעיף 3(ד) לחוק, ישלח הודעה על כך לצדדים, בצירוף קביעת בית הדין הדתי לפי סעיף 3(ד) לחוק, אם היתה, ויקבע מועד לדיון.

343ח. הודעה על העברת תובענה לבית דין דתי (תיקון: תשס"ו⁷)

הועברה התובענה לבית דין דתי בהתאם לסעיף 3(ג) לחוק, ישלח בית המשפט הודעה על כך לצדדים וליועץ המשפטי לממשלה, בצירוף הקביעה של בית הדין הדתי לפי הסעיף האמור.

343ט. הדיון בתובענה (תיקון: תשנ"ה, תשס"ו⁷)

(א) הוגש לבית המשפט הסכם גירושין, יברר בית המשפט אם הוא נעשה מרצון חופשי, יבדוק את ההסכם על פי הדין החל עליו, ורשאי הוא לאשר את ההסכם.

(ב) לא הוגש לבית המשפט הסכם גירושין יחליט בית המשפט בענייני התרת הנישואין על פי הדין החל לפי החוק.

(ג) (בוטלה)

343י. פסק דין להתרת נישואין (תיקון: תשנ"ה)

בתיתו פסק דין לענין התרת נישואין רשאי בית המשפט לקבוע מהו המועד שבו רואים את בני הזוג כפנויים לענין עבירת ריבוי נישואין; לא עשה כן - רואים את בני הזוג כפנויים רק משעה שפסק הדין הוא חלוט.

343יא. בקשה לנשיא בית המשפט העליון (תיקון: תשס"ו⁷)

(א) בקשת בן זוג או שני בני הזוג מנשיא בית המשפט העליון לקבוע סמכות שיפוט לפי סעיף 3(ה) לחוק (בפרק זה - **הבקשה**), תהא בכתב ותוגש לפי הוראות תקנה 241(א); הבקשה תוגש בתוך ארבעה עשר ימים מיום המצאת ההודעה לפי תקנה 343ז1, ויצורפו לה העתקים מכתבי הטענות בתובענה ומהודעות בית המשפט, על מצורפיהם.

(ב) החליט נשיא בית המשפט העליון, לאחר שעיין בבקשה, שאין היא מצריכה תשובה, ידחנה מיד.

(ג) החליט נשיא בית המשפט העליון שהבקשה מצריכה תשובה -

- (1) ימציא המבקש עותק מן הבקשה לבן זוגו וליועץ המשפטי לממשלה, ויחולו הוראות סימן א' בפרק כ', בשינויים המחוייבים;
- (2) תומצא הודעה על הגשת הבקשה לבית הדין הדתי שאליו הועברה התובענה לפי סעיף 3(ג) לחוק, ורשאי הנשיא להורות לבית הדין לעכב את המשך הדיון בה עד להחלטתו בענין סמכות השיפוט; החלטה כאמור תומצא גם לבני הזוג.

(ד) בקשת היועץ המשפטי לממשלה לקבוע את סמכות השיפוט לפי סעיף 3(ה) לחוק תהא בכתב, ויחולו עליה הוראות פרק זה, בשינויים המחוייבים.

פרק כ"ה: שינוי שם

344. בקשה לשינוי שמו של קטין או פסול-דין (363ח)

(א) בבקשה לשינוי שמו של קטין או של פסול-דין לפי סעיפים 13 או 14 לחוק השמות, התשט"ז 1955-, יהיה המשיב היועץ המשפטי לממשלה; הורה של קטין שאיננו מבקש בבקשה יצורף אליה כמשיב אם הוא בחיים.
(ב) בית המשפט הבא לאשר שינוי שם של קטין לפי תקנת משנה (א), כשאחד מהוריו או שניהם נפטרו, יזמין, אם אפשר, את הורי הנפטר ויתן להם הזדמנות להשמיע טענותיהם לענין שינוי השם; אולם רשאי בית המשפט שלא להזמין אם נראה הדבר מוצדק בנסיבות הענין.

פרק כ"ו: קביעת גיל

345. הגדרה (363ב)

בפרק זה, "הבקשה" - בקשה לקביעת גילו של אדם, לרבות גיל מזערי, גיל מרבי ומתח גילים - או לשינויה.

346. מקום השיפוט והגשת הבקשה (363ג) (תיקון: תשנ"ז, תשס"א⁵)

(א) הבקשה תוגש לבית משפט לעניני משפחה שבאזור שיפוטו מצוי מקום מגוריו של מי שמבקשים את קביעת גילו; באין לו מקום מגורים בישראל, תוגש הבקשה לבית המשפט לענייני משפחה בתל-אביב-יפו.
(ב) הבקשה תוגש במספר עתקים מספיק בשביל בית המשפט ולשם המצאה לכל המשיבים, ובלבד שיהיו שני עתקים בשביל היועץ המשפטי לממשלה.

347. המשיבים (363א)-(ד)

(א) בבקשת אדם המבקש קביעת גילו יהיה המשיב היועץ המשפטי לממשלה.
(ב) בבקשת אדם המבקש קביעת גילו של אדם אחר יהיו המשיבים האדם שמבקשים קביעת גילו והיועץ המשפטי לממשלה.
(ג) בבקשת היועץ המשפטי לממשלה יהיה המשיב האדם שמבקשים קביעת גילו.
(ד) אדם העלול להיפגע על ידי החלטת בית המשפט יצויין בבקשה כמשיב.

348. המשיבים בבקשת יוצא צבא (363ה)-(ז)

הוראת סעיף 7 לחוק קביעת גיל, התשכ"ד 1963-, תחול על הבקשה לכלול אדם באחת מקבוצות הגילים 17 עד 39 שנים ועד בכלל בגבר ו 17 עד 26 שנים ועד בכלל באשה, להוציא מקבוצת גיל כאמור או לשנות מקומו בה, וינהג כך:
(1) היה המבקש יוצא צבא כמשמעותו בחוק שירות בטחון, התשי"ט 1959- (נוסח משולב), המשרת בשירות סדיר או הנמנה עם כוחות המילואים, תומצא הבקשה לשליש הראשי של צבא-הגנה לישראל;
(2) היה המבקש מיועד לשירות בטחון כמשמעותו בחוק האמור, תומצא הבקשה לראש מרכז גיוס באגף כוח אדם של צבא-הגנה לישראל.

349. צירוף משיבים אחרים (363ו)

בית המשפט רשאי לצוות על צירוף משיבים נוספים.

350. בקשות קודמות לקביעת גיל (363ז)

בבקשה יציין המבקש את מטרת הבקשה, ואם הוגשו לבית משפט בקשות לקביעת גילו לפני שהוגשה הבקשה הנדונה יפרט אותן ואת ההחלטות שניתנו בהן.

351. צירוף תצהיר ומסמכים (363ח)

(א) המבקש קביעת גילו יצרף לבקשתו תצהיר לפי טופס 44 וכן תעודות אלה או תצלומים מהן:
(1) תעודת לידה של המבקש או העתק מתוך ספרי הדפוס של הרישום המתייחס אליו, לפי הענין, וכן דרכון, תעודה או פנקס שרשום בהם תאריך לידתו;
(2) תעודת נישואין או תעודת גירושין שלו, לפי הענין;
(3) תעודות לידה של ילדיו;
(4) כל מסמך אחר שברשותו אשר ניתן ללמוד ממנו מהו גילו;
(5) לגבי מבקש שנולד בארץ - אישור מלשכת מרשם התושבים שבה מוחזק תיק המרשם שלו, שאין בפנקס הלידות רישום לידה שלו בשנה הרשומה בתיק המרשם כשנת לידתו.
(ב) אם אין בידי המבקש להמציא את התעודות המתאימות המפורטות בתקנת משנה (א) (1) עד (3) - יתן הסבר לכך.
(ג) בקשה שלא צורף אליה תצהיר כאמור בתקנה זו, לא תקובל במשרד הרישום של בית המשפט.
(ד) בית המשפט או הרשם רשאי בכל עת לדרוש מהמבקש שיתן בתצהיר פרטים נוספים ומפורטים יותר.

פרק כו 1: אבהות או אימהות (תיקון: תשס"ה)

351א. המצאה ליועץ המשפטי לממשלה (תיקון: תשס"ה)

העתק של כתב תביעה לאבהות או לאימהות ושל כל כתב הגנה בתובענה כאמור, יומצא ליועץ המשפטי לממשלה.

חלק ג' 2: עניינים מיוחדים נוספים (תיקון: תשנ"ה)

פרק כ"ז: אכיפת פסקי-חוף

352. הגדרה (330)

בפרק זה, "החוק" - חוק אכיפת פסקי-חוף, התשי"ח 1958-.

353. צורת הבקשה (331, 332) (תיקון: תשנ"ח)

בקשה להכריז על פסק-חוף - לרבות פסק-חוף זמני וצו ביניים בעניני מזונות - כפסק אכיף, תוגש בכתב ויפורשו בה שמו ומענו של בית המשפט שנתן את פסק-החוף ותאריך הפסק.

354. צירוף העתק פסק-החוף ותצהיר (333)

לבקשה יצורפו -

(1) העתק מפסק-החוף שאישרה רשות מוסמכת של המדינה שבה ניתן;

(2) תצהיר לאישור העובדות המוכיחות את קיומם של כל אחד מהתנאים הנקובים בסעיף 3 לחוק.

355. תרגום פסק-החוק (334)

המבקש יגיש לבית המשפט, לפי דרישתו, תרגום פסק-החוק לשפה העברית שאישרו נציג דיפלומטי או קונסולרי של ישראל המשמש בתפקידו במדינת הפסק, או של מדינת הפסק המשמש בתפקידו בישראל, או שאושר בדרך אחרת להנחת דעתו של בית המשפט או הרשם.

356. התנגדות המשיב (335)

(א) רצה המשיב להתנגד לבקשה, יגיש לבית המשפט תשובה לבקשה תוך שלושים ימים מהיום שבו הומצא לו העתק הבקשה או תוך זמן ארוך מזה שקבע בית המשפט או הרשם.

(ב) משיב הכופר בקיומו של אחד התנאים הנקובים בסעיף 3 לחוק, יצרף לתשובתו תצהיר על כך.

(ג) לא הגיש המשיב תשובה כאמור לא יורשה להתנגד לבקשה.

357. הגבלה לנימוקים (336)

בית המשפט בדונו בבקשה לא ייזקק לנימוק שלא הוזכר בבקשה או בתשובת המשיב, אלא אם כן ראה ששמיעת הנימוק הנוסף דרושה למען הצדק.

358. חזרת המבקש מבקשתו (337)

עד להכרזת פסק-החוק כפסק אכיף רשאי המבקש לחזור בו מבקשתו על ידי הגשת הודעה בכתב לבית המשפט ומסירת העתק ממנה למשיב; משעשה כן - בטלה הבקשה.

359. שער החליפין (337א)

לענין סעיף 10(ב) לחוק, יהא שער החליפין ביום התשלום - השער היציג שפרסם בנק ישראל לאחרונה לפני יום התשלום לאותו מטבע חוץ שבתשלום חוייב החייב.

359א. אישור החלטה לצורך אכיפתה במדינה זרה (תיקון: תשס"א)

(א) החלטה של בית משפט בישראל שהזוכה מבקש לאכפה במדינה זרה (בתקנה זו - **ההחלטה**), רשאי רשם בית המשפט שבו ניתנה לה החלטה, ליתן אישור כי אינה ניתנה עוד לערעור, כי היא סופית וכי ניתן לאכפה בישראל על פי בקשת הזוכה; האישור יכול שיתייחס לעניינים האמורים, כולם או מקצתם.

(ב) בקשה לקבל אישור כאמור בתקנת משנה (א) תוגש בכתב, ויצורפו אליה כל אלה:

(1) העתק מאומת של ההחלטה;

(2) הוגש ערעור על ההחלטה - העתק מאומת של כל החלטה שניתנה בערעור;

(3) לא הוגש ערעור על ההחלטה - אישור מזכירות בית המשפט, כי לא הוגש ערעור על ההחלטה עד תום המועד שבו ניתן היה לערער עליה.

פרק כ"ח: סעד זמני

סימן א': כללי (תיקון: תשס"א)

360. הגדרות (תיקון: תשס"א)

- בפרק זה -

"**בית משפט**" - לרבות רשם שהוא שופט;

"**הפסקת תובענה**" - לרבות דחיה ומחיקה של תובענה;

"**מחזיק**" - אדם, זולת המשיב בבקשה לסעד זמני, אשר ברשותו מצויים נכסים שלגביהם נתבקש או ניתן סעד זמני;

361. תחולת הוראות (תיקון: תשס"א)

הוראות פרקים אחרים בתקנות אלה יחולו ככל שאינן סותרות פרק זה, ובשינויים המחויבים לפי הענין.

362. בקשה לסעד זמני (תיקון: תשס"א)

(א) הוגשה בקשה למתן סעד זמני במסגרת תובענה, רשאי בית המשפט ליתן את הסעד המבוקש, אם שוכנע, על בסיס ראיות מהימנות לכאורה בקיומה של עילת התובענה ובקיום התנאים המפורטים בהוראות המיוחדות בפרק זה, הנוגעים לסעד הזמני המבוקש.

(ב) בהחלטתו בדבר מתן הסעד הזמני, סוג הסעד, היקפו ותנאיו, לרבות לענין הערובה שעל המבקש להמציא, יביא בית המשפט בחשבון, בין השאר, שיקולים אלה:

(1) הניק שייגרם למבקש אם לא יינתן הסעד הזמני לעומת הניק שייגרם למשיב אם יינתן הסעד הזמני, וכן נזק שעלול להיגרם למחזיק או לאדם אחר;

(2) אם הבקשה הוגשה בתום לב ומתן הסעד צודק וראוי בנסיבות הענין, ואינו פוגע במידה העולה על הנדרש.

363. סעד זמני לפני הגשת תובענה ולאחר מתן פסק דין (תיקון: תשס"א)

(א) בית המשפט רשאי ליתן סעד זמני בטרם הוגשה תובענה, אם שוכנע כי הדבר מוצדק בנסיבות הענין, ובלבד שתוקפו של הצו יהיה מותנה בהגשת התובענה בתוך שבעה ימים ממועד מתן הצו או בתוך מועד אחר, שקבע בית המשפט מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ב) בית המשפט רשאי ליתן סעד זמני להבטחת ביצוע פסק הדין בעת מתן פסק הדין או בתכוף לאחרי, ואין צורך, לשם כך, בהמצאת התחייבות או במתן ערובה לפי תקנות 364 ו-365(ב); הבקשה לסעד הזמני יכול שתהיה בעל פה.

364. ערבות ועירבון (תיקון: תשס"א)

(א) בית המשפט לא ייתן סעד זמני אלא בכפוף להמצאת התחייבות עצמית כאמור בתקנה 365(ב), וכן ערבות מספקת, להנחת דעתו, לשם פיצוי בגין כל נזק שייגרם למי שאליו מופנה הצו כתוצאה ממתן הצו, אם תיפסק התובענה או אם יפקע הצו מסיבה אחרת; בית המשפט רשאי לפטור מהמצאת ערבות, אם ראה שהדבר צודק וראוי, ומטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ב) בית המשפט רשאי לצוות על הפקדת עירבון בנוסף לאמור בתקנת משנה (א), אם שוכנע כי הדבר צודק וראוי בנסיבות הענין; בית המשפט לא ייתן סעד זמני במעמד צד אחד אלא בכפוף להפקדת עירבון בנוסף לאמור בתקנת משנה (א), זולת אם שוכנע כי בנסיבות הענין צודק וראוי לפטור מהפקדת העירבון.

(ג) סכום העירבון לא יעלה על 50,000 שקלים חדשים; בית המשפט רשאי, אם ראה שהדבר מוצדק מטעמים מיוחדים שיירשמו, להגדיל את סכום העירבון מעבר לסכום האמור או להתנות את מתן הצו במתן עירבון אחר.

(ד) הסכום הנקוב בתקנת משנה (ג) יעודכן ב-1 בינואר של כל שנה (להלן - **יום העדכון**) לפי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן - **המדד**) שפורסם בחודש נובמבר שלפני יום העדכון, לעומת המדד שפורסם בחודש נובמבר שקדם לו; סכום שעודכן כאמור יעוגל לשקל החדש השלם הקרוב, וסכום של חצי שקל חדש יעוגל כלפי מעלה.

365. הגשת בקשה לסעד זמני (תיקון: תשס"א, תשס"ב)

(א) בקשה לסעד זמני תוגש והדיון בה יתנהל כאמור בסימן א' של פרק כ', ובכפוף להוראות פרק זה.

(ב) לבקשה תצורף התחייבות של המבקש לפיצוי מי שאליו מופנה הצו, בגין כל נזק שייגרם לו על ידי הצו הזמני, אם תיפסק התובענה או יפקע הצו מסיבה אחרת.

(ג) בתצהיר המצורף לבקשה יפרט המבקש את כל העובדות הנוגעות לבקשה.
(ד) בבקשה למתן צו הנוגע לנכסים שברשות מחזיק, יפורשו גם שמו ומענו של המחזיק.
(ה) בבקשה לצו עיכוב יציאה מהארץ יפרש המבקש בבקשתו את שמו ושם משפחתו של המשיב, גם באותיות לטיניות, וכן מענו, מלאם ספר הזהות שלו, ואם אינו ידוע למבקש - פרטים אחרים שיש בהם, לדעת בית המשפט או הרשם, כדי לזהותו; בית המשפט רשאי לבקש פרטים נוספים כדי למנוע טעות בזיהוי.
(ו) בבקשה לסעד זמני לפי סימן ב'1 יציין המבקש גם את תיאורם ומקום הימצאם של הנכסים, וכן יציע מועמד לשמש תופס נכסים או כונס נכסים זמני, לפי הענין, בכפוף לאמור בתקנה 387ג, ויצרף את הסכמת המועמד בכתב למינוי.

366. הדיון בבקשה (תיקון: תשס"א)

(א) בקשה למתן סעד זמני תידון במעמד הצדדים, ואולם רשאי בית המשפט ליתן צו על פי צד אחד, אם שוכנע, על בסיס ראיות מהימנות לכאורה, כי קיים חשש סביר שההשגחה שבקיום הדיון במעמד הצדדים תסכל את מתן הצו או תגרום למבקש נזק חמור.
(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), יידונו בקשות לצו עיכול זמני, צו הגבלת שימוש בנכס וצו תפיסת נכסים במעמד צד אחד, אלא אם כן שוכנע בית המשפט כי אין בקיום דיון במעמד הצדדים כדי לסכל את מתן הצו.
(ג) הוגשה הבקשה לסעד זמני לאחר שהוחל בשמיעת ראיות בתובענה, תידון הבקשה, במידת האפשר, לפני השופט הדן בתובענה.

367. צו במעמד צד אחד (תיקון: תשס"א)

(א) ניתן צו, למעט צו עיכול זמני, במעמד צד אחד, יקיים בית המשפט דיון במעמד הצדדים בהקדם האפשרי ולא יאוחר מארבעה עשר ימים מיום מתן הצו; לבקשת בעל דין, ובמידת האפשר, יקבע בית המשפט את הדיון במועד מוקדם יותר; בית המשפט רשאי לקבוע מועד מאוחר יותר לדיון, מטעמים מיוחדים שיירשמו; הודעה על מועד הדיון תומצא למשיב ולמחזיק, אם ישנו, עם המצאת הצו.
(ב) העתק הצו, העתק הבקשה והמסמכים המצורפים אליה והעתק כתב הערבות יומצאו במסירה אישית למשיב בתוך שלושה ימים, אלא אם כן קבע בית המשפט מועד מאוחר יותר מטעמים מיוחדים שיירשמו; לבקשת המחזיק, יורה בית המשפט למבקש להמציא למחזיק בהקדם האפשרי העתק הבקשה והמסמכים המצורפים אליה.
(ג) ניתן צו עיכול זמני במעמד צד אחד, רשאי המשיב לבקש את ביטול הצו בתוך שלושים ימים ממועד המצאתו; מחזיק, אם ישנו, רשאי לבקש את ביטול הצו בהתאם לתקנה 376; הוגשה בקשה לביטול הצו יקיים בית המשפט דיון במעמד הצדדים, בהקדם האפשרי ולא יאוחר משבעה ימים ממועד הגשתה; בית המשפט רשאי לקבוע מועד מאוחר יותר לדיון מטעמים מיוחדים שיירשמו; הודעה על מועד הדיון תומצא לצדדים במסירה אישית בהקדם האפשרי, ולא יאוחר משלושה ימים ממועד הגשת בקשת הביטול, אלא אם כן קבע בית המשפט מועד אחר, מטעמים מיוחדים שיירשמו.
(ד) נקבע דיון על פי תקנה זו, רשאי המשיב לבקשה למתן הסעד הזמני להגיש תמצית מתגובתו לבקשה עד יומיים לפני מועד הדיון.

(ה) דיון על פי תקנה זו יסתיים בתוך יום שיפוט אחד; ראה בית המשפט כי יש צורך בכך, רשאי הוא לקבוע ימי דיון נוספים, ככל הניתן ברציפות; סיכום טענות בעלי הדין יהיה בעל פה לאחר סיום הבאת הראיות, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ו) ההוראות הנוגעות לדיון בבקשה לסעד זמני יחולו על דיון שנקבע לפי תקנה זו, ככל שאינן סותרות את האמור בתקנה זו.

368. עיון מחדש (תיקון: תשס"א)

(א) לבקשת בעל דין רשאי בית המשפט לעיין מחדש בצו זמני שניתן, אם ראה כי הדבר מוצדק בשל נסיבות שהשתנו או עובדות חדשות שנתגלו מאז מתן הצו, או אם ראה כי מלכתחילה לא היתה הצדקה למתן הצו.
(ב) בעיון מחדש רשאי בית המשפט לקיים, לשנות או לבטל, את ההחלטה נושא העיון, או לתת החלטה אחרת במקומה; בין השאר, רשאי בית המשפט להורות כי אם יפקיד המשיב סכום מסוים כעירבון או ימציא ערובה מספקת אחרת להבטחת ביצוע פסק הדין, יפקע הצו הזמני.

(ג) בקשה לעיון מחדש תוגש ותתנהל כאמור בסימן א' של פרק כ'.

369. שמיעת התובענה במקום דיון בסעד הזמני (תיקון: תשס"א)

נשיא בית המשפט או שופט שנישא בית המשפט מינה לכך, רשאי להורות על הקדמת מועד הדיון בתובענה, במקום קיום הדיון במעמד הצדדים בבקשה לסעד הזמני, אם ראה כי יהיה בכך כדי לייצל את הדיון ולחסוך מזמנו של בית המשפט ומזמנם של הצדדים; ניתן בתובענה צו במעמד צד אחד, ייתן בית המשפט הוראות בענין הצו, ככל שימצא לנכון בנסיבות הענין.

370. פקיעת הסעד הזמני (תיקון: תשס"א)

סעד זמני יפקע -

(1) עם הפסקת התובענה, עם ביצוע פסק הדין או בתום המועד שנקבע בו, לפי המוקדם;

(2) אם הצו הזמני ניתן לפני הגשת התובענה והמבקש לא הגיש לבית המשפט את התובענה במועד, כאמור בתקנה 363א);

(3) אם הצו הזמני ניתן במעמד צד אחד, למעט צו מניעה זמני, ולא הומצא למשיב במסירה אישית כאמור בתקנה 367ב);

זולת אלה, מטעמים מיוחדים שיירשמו; עם ביטולו על ידי בית המשפט.

371. חילוט עירבון; החזרת ערבות ועירבון (תיקון: תשס"א)

(א) פקע הצו הזמני, יהיה בית המשפט הדן בתובענה רשאי, לאחר שנתן לצדדים הנוגעים בדבר הזדמנות להשמיע את טענותיהם, להורות על חילוט העירבון, כולו או מקצתו, בין לפני מתן פסק הדין ובין לאחריו, לטובת מי שאליו מופנה הצו, אם ראה כי נגרמו לו נזק או הוצאות עקב מתן הצו, וכי הבקשה לא היתה סבירה בנסיבות הענין; חילוט העירבון אינו מונעה בהוכחת גובה הנזק שנגרם.

(ב) חילוט העירבון אינו גורע מזכותו של מי שהעירבון חולט לטובתו להיפרע בשל נזקיו, באמצעות הערובה במסגרת ההליך או בדרך של הגשת תובענה חדשה לפי כל דין, ובלבד שלא ישולם פיצוי יתר.

(ג) לא הוגשה לבית המשפט תובענה או בקשה לפיצויים בגין נזק עקב מתן הצו הזמני, בתוך שישה חודשים מהמועד שפקע הצו הזמני, יוחזר למבקש כתב הערבות; בית המשפט רשאי לקבוע מועד אחר אם ראה שהדבר מוצדק, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ד) הופקד עירבון ולא חולט או חולט מקצתו - תוחזר יתרת העירבון למבקש בתוך שישים ימים מהמועד שפקע הצו הזמני; הוגשה בתוך שישים הימים בקשה לחילוט העירבון, רשאי בית המשפט לעכב את החזרת העירבון עד למתן החלטה בבקשה.

372. סמכות רשם (תיקון: תשס"א)

הוראות סימן זה יחולו גם על רשם במסגרת סמכויותיו ליתן סעד זמני על פי דין.

373. החלטה בבקשה (תיקון: תשס"א)

בית המשפט הדן בבקשה לסעד זמני ייתן את החלטתו עם תום הדיון בבקשה, ולכל המאוחר חמישה עשר ימים לאחר תום הדיון; לא נתן את החלטתו במועד האמור, ייתן על כך הודעה מנומקת בכתב לנשיא בית המשפט או לסגנו.

סימן א'1: עיקול זמני (תיקון: תשס"א)

- 374. צו עיקול זמני (תיקון: תשס"א)**
(א) לא ייתן צו עיקול זמני אלא בתובענה לסכום כסף; ואולם בתובענה לדבר שבעין רשאי בית המשפט או הרשם לצוות על עיקול הנכס הנתבע.
(ב) בית המשפט או הרשם רשאי לתת צו עיקול זמני על נכסים של המשיב שברשותו, ברשות המבקש או ברשות מחזיק, בכפוף להוראות סימן א', ואם שוכנע על בסיס ראיות מהימנות לכאורה כי קיים חשש סביר שאי מתן הצו יכביד על ביצוע פסק הדין.
(ג) אין לעקל נכס הפטור מעיקול אותה שעה.
(ד) הומר נכס שעוקל בערובה של המשיב, יחולו על הערובה הוראות סימן זה.
- 375. רישום בפנקסי מקרקעין (תיקון: תשס"א, תשס"ב)**
ניתן צו עיקול על מקרקעין, יורה בית המשפט או הרשם על רישום הערה בפנקס המקרקעין, והמבקש יודיע על כך לרשם המקרקעין.
- 376. הודעה למחזיק (תיקון: תשס"א)**
(א) ניתן צו עיקול על נכסי המשיב שבידי מחזיק, יודיע בית המשפט או הרשם למחזיק, עם הטלת העיקול, כי עליו להשיב בכתב, בתוך המועד שנקבע בהודעה, אם נכסי המשיב מצויים בידו וכן אם בדעתו להגיש בקשה לביטול צו העיקול כאמור בתקנה 367; בהודעה למחזיק יצוינו פרטי המבקש ובה כוחו; ותשובתו של המחזיק תוגש לבית המשפט והעתק ממנה ימציא המחזיק, במישרין, למבקש.
(ב) הודיע המחזיק כי בדעתו להגיש בקשה לביטול צו העיקול, ימציא לו המבקש, בתוך שבעה ימים מיום שהומצאה לו התשובה כאמור בתקנה משנה (א), העתק מבקשת העיקול והתצהיר.
(ג) המחזיק רשאי, בתוך שלושים ימים מיום שהומצא לו העתק מבקשת העיקול והתצהיר, להגיש בקשה לביטול צו העיקול.
- 377. מחזיק שהודה (תיקון: תשס"א, תשס"ב)**
הודה מחזיק בתשובתו כי מצויים בידו נכסי המשיב, לא יחזור בו מהודאתו אלא אם כן נתן לו בית המשפט או הרשם רשות לכך, מטעמים מיוחדים שיירשמו.
- 378. מחזיק שלא הודה (תיקון: תשס"א)**
(א) לא הודה המחזיק כי נכסי המשיב מצויים בידו, או התנגד מכל טעם אחר לאישור העיקול או לא השיב כלל בתוך המועד שנקבע, ייחא המבקש רשאי בתוך חמישה עשר ימים מיום שהומצאה לו תשובת המחזיק או בתוך חמישה עשר ימים מתום המועד האמור, הכל לפי נסיבות הענין, להגיש לבית המשפט בקשה מנומקת בכתב לאישור העיקול.
(ב) דינה של בקשה כאמור כדיון כתב תביעה ויחולו עליה הוראות תקנה 19; דינו של מחזיק לענין אישור העיקול כדינו של נתבע, בשינויים המחויבים לפי הענין.
- 379. הדיון בבקשה (תיקון: תשס"א, תשס"ב)**
הדיון בבקשה לפי תקנה 378 יכול שיהיה בכל שלב של הדיון בתובענה, ואף לאחר שניתן פסק דין בה, כפי שבית המשפט או הרשם יורה, והוא הדיון בדיון בסדר דין מקוצר בין אם ניתנה רשות להתגונן ובין אם לאו.
- 380. מבקש שלא דרש את אישור העיקול (תיקון: תשס"א)**
לא ביקש המבקש אישור העיקול כאמור בתקנה 378 ייחא העיקול בטל לגבי כל נכס שהמחזיק לא הודה שהוא מצוי בידו.
- 381. עיקול זמני לטובת תובע שזכה בתביעתו (תיקון: תשס"א)**
זכה התובע בתביעתו, ימשיך העיקול הזמני לעמוד בתוקפו עד שפסק הדין יבוצע; בפסק הדין רשאי בית המשפט או הרשם לחייב את הנתבע בהוצאות העיקול הזמני.
- 382. החלת חוק ההוצאה לפועל (תיקון: תשס"א)**
הוראות חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז 1967-, יחולו על ביצוע עיקול זמני לפי סימן זה, ואם זכה התובע בתביעתו, ימשיכו בפעולות לפי אותו חוק.
- 383. הגבלת שימוש בנכס (תיקון: תשס"א)**
(א) בית המשפט או הרשם רשאי, בכפוף להוראות סימן א', להורות למשיב להימנע, בעצמו או באמצעות אדם מטעמו, מלהוציא נכסים מרשותו או מרשות מחזיק, למכרם, לשעבדם או לשנות את מצבם או את זכויותיו בהם, אם שוכנע על בסיס ראיות מהימנות לכאורה, כי קיים חשש סביר שאי מתן הצו יכביד באופן ממשי על ביצוע פסק הדין.
(ב) בתקנה זו, "נכסים" - לרבות נכסים המצויים מחוץ לתחום המדינה.
- 383א. המצאה למדינה (תיקון: תשס"א)**
המצאה למדינה של צו לפי סימן זה תהא בהמצאתו לחשב המשרד שבידו נמצא הנכס אשר אליו הצו מתייחס.
- סימן ב': עיכוב יציאה מן הארץ (תיקון: תשס"א)**
- 384. צו עיכוב יציאה מן הארץ (תיקון: תשס"א)**
(א) בית המשפט או הרשם רשאי, בכפוף להוראות סימן א', ליתן צו עיכוב יציאה מן הארץ נגד המשיב, אם שוכנע, על בסיס ראיות מהימנות לכאורה, כי קיים חשש סביר שהוא עומד לצאת מן הארץ לצמיתות או לתקופה ממושכת, וכי הדבר יכביד באופן ממשי על קיום ההליך או על ביצוע פסק הדין; יהיה המשיב תושב חוץ, לא ייתן נגדו צו עיכוב יציאה מן הארץ אלא בנסיבות חריגות ומטעמים מיוחדים שיירשמו.
(ב) ניתן צו על פי סעיף קטן (א), רשאי בית המשפט או הרשם להורות על הפקדת הדרכון או תעודת המעבר של המשיב או להתנות תנאים ליציאתו.
(ג) לא ייתן צו עיכוב יציאה מן הארץ אלא אם כן עלה שווי התובענה על חמישים אלף שקלים חדשים, זולת אם התובענה היא למוזנות; בית המשפט או הרשם רשאי ליתן צו עיכוב יציאה מן הארץ בתובענה ששוויה פחות מן הסכום האמור, אם שוכנע שקיימים טעמים מיוחדים המצדיקים זאת.
(ד) בלי לגרוע מן האמור בתקנה 370, צו עיכוב יציאה מן הארץ יפקע בתום שנה מיום נתינתו; ואולם, בית המשפט או הרשם רשאי להאריך את עיכוב היציאה מן הארץ על ידי מתן צו חדש.
- 385. ערבות ועירובן של המבקש (תיקון: תשס"א, תשס"ב)**
(א) ערבות כאמור בתקנה 364, שימציא המבקש צו עיכוב יציאה מן הארץ תהא לפיצוי כל נזק שייגרם גם לאדם שאינו המשיב בעיכוב יציאתו על סמך הצו, משום שהמבקש מסר פרטים לא נכונים או לא מספיקים לזיהוי המשיב.
(ב) על אף האמור בתקנה 364(ב), יהיה המבקש צו עיכוב יציאה מן הארץ במעמד צד אחד בתביעה למוזנות, פטור מהפקדת עירבון.
- 386. עירובן של המשיב (תיקון: תשס"א)**
בית המשפט או הרשם יורה, בצו, שאם יופקד בקופת בית המשפט או בקופת המשטרה סכום מסוים כעירבון לתביעה - יפקע צו עיכוב היציאה מן הארץ; חזר המשיב לפני מתן פסק הדין, או לאחר שפקע הצו, יוחזר לו העירבון לפי דרישתו; לא

חזר עד שניתן פסק דין לזכות המבקש שמש העירבון לסיפוק התביעה, והעודף על הסכום שבפסק הדין ועל הוצאות הוצאה לפועל יוחזר למשיב לפי דרישתו.

387. צו עיכוב וצו גירוש או צו הסגרה (תיקון : תשס"א)

(א) ניתן על אדם צו עיכוב יציאה, וכן צו גירוש לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב 1951-, או צו הסגרה לפי חוק ההסגרה, התשי"ד 1954-, יבטל בית המשפט או הרשם את צו העיכוב, אם ביקש זאת היועץ המשפטי לממשלה.

(ב) הגיש היועץ המשפטי לממשלה בקשה כאמור בתקנת משנה (א), ימציא הודעה מספקת על כך לצד אשר לפי בקשתו ניתן צו עיכוב היציאה.

סימן ב'1 : תפיסת נכסים וכינוס נכסים זמני (תיקון : תשס"א)

387א. תפיסת נכסים (תיקון : תשס"א)

(א) בית המשפט רשאי בצו, בכפוף להוראות סימן א', למנות אדם לשם ביצוע חיפוש, צילום, העתקה או תפיסה של נכסים המצויים בחצרים (להלן - תופס נכסים) אם שוכנע על בסיס ראיות מהימנות לכאורה כי קיים חשש ממשי שהמשיב או אדם אחר מטעמו עומד להעלים את הנכסים או להשמידם, וכי הדבר יכביד באופן ממשי על קיום ההליך.

(ב) בית המשפט רשאי להורות בצו לאדם לאפשר לתופס נכסים כניסה לחצרים שהוא מחזיק בהם, לשם ביצוע הפעולות המפורטות בצו שניתן על פי תקנת משנה (א) (להלן - צו כניסה לחצרים).

(ג) מונה תופס נכסים לפי תקנה זו, יחולו הוראות תקנות 389, 391 ו-392, בשינויים המחויבים.

(ד) בתקנה זו, "נכסים" - נכסים המהווים ראיות או הדרושים לשם בירור התובענה.

387ב. כינוס נכסים זמני (תיקון : תשס"א)

(א) בית המשפט רשאי בצו, בכפוף להוראות סימן א', למנות כונס נכסים זמני (להלן - כונס) על נכסים מסוימים של המשיב שברשותו או ברשות מחזיק, אם שוכנע על בסיס ראיות מהימנות לכאורה, כי קיים חשש ממשי לפגיעה ניכרת בערכם של הנכסים או לכך שהמשיב או אדם אחר מטעמו עומד להעלים את הנכסים או להשמידם או כי הנכסים הופקו תוך ביצוע המעשה או המחלל נושא התובענה או שימשו לביצועו, וכי אי מתן הצו יכביד באופן ממשי על ביצוע פסק הדין.

(ב) בית המשפט רשאי להורות בצו לאדם לאפשר לכונס כניסה לחצרים שהוא מחזיק בהם לשם ביצוע הפעולות המפורטות בצו שניתן על פי תקנת משנה (א) (להלן - צו כניסה לחצרים).

(ג) בית המשפט רשאי להסמיך כונס לעשות, בין השאר, את הפעולות האלה, כולן או מקצתן :

- (1) להיכנס לחצרים לשם חיפוש או תפיסה של הנכסים ;
- (2) לחפש את הנכסים ;
- (3) לצלם או להעתיק את הנכסים ;
- (4) לתפוס את הנכסים ;
- (5) להחזיק בנכסים ;
- (6) לשמור או לבטח את הנכסים ;
- (7) לנהל את הנכסים ;
- (8) להפעיל את סמכויות בעל הנכסים, כולן או מקצתן.

(ד) מונה כונס לפי תקנה זו, יחולו הוראות תקנות 389, 390, 391 ו-392.

387ג. סייגים למינוי תופס נכסים או כונס (תיקון : תשס"א)

בית המשפט לא ימנה אדם כתופס נכסים או ככונס אם יש בינו לבין מי מבעלי הדין קשר אישי או מקצועי, זולת אם הסכימו בעלי הדין למינוי, או אם סבר שיש בכך צורך ולא יהיה בדבר כדי לפגוע בביצוע יעיל והוגן של הצו, ומטעמים מיוחדים שיירשמו.

387ד. כניסה לחצרים, חיפוש ותפיסה (תיקון : תשס"א)

(א) בטרם כניסתו לחצרים ימסור תופס הנכסים או הכונס את צו הכניסה לחצרים והודעה המסבירה את משמעות הצו לפי תופס 444 שבתוספת הראשונה, לאדם שנגדו ניתן הצו או לאדם בגיר אחר האחראי על החצרים מטעמו (להלן - האחראי על החצרים), ויידע אותו בדבר זכותו להתייעצות טלפונית עם עורך דין, במידת האפשר, וזכותו להגיש הודעת הצטרפות להליך בתוך עשרים ימים; לבקשת האחראי על החצרים, יסביר לו תופס הנכסים או הכונס בשפה ברורה את משמעות הצו, וכי סירוב לאפשר את ביצועו מהווה בזיון בית משפט ועשוי לשמש ראיה במסגרת ההליך המשפטי.

(ב) כניסה לחצרים, חיפוש, צילום, העתקה או תפיסה של נכסים על פי סימן זה ייעשו בידי תופס הנכסים או הכונס בנוכחות האחראי על החצרים, ובנוכחות שני עדים, אלא אם כן אישר האחראי על החצרים בכתב, כי אינו מעוניין בנוכחות עדים או אם הורה בית המשפט אחרת, מטעמים מיוחדים שיירשמו; לא ישמש עד, לצורך תקנה זו, מי שיש בינו לבין מי מבעלי הדין קשר אישי או מקצועי - זולת אם הסכים לכך בעל הדין שכנגד.

387ה. חיפוש בחומר מחשב (תיקון : תשס"א)

חיפוש ותפיסה של מחשב, חומר מחשב או פלט כהגדרתם בחוק המחשבים, התשנ"ה 1995-, לא ייערכו אלא בהתקיים תנאים אלה :

- (1) בית המשפט כלל בצו היתר מפורש לחיפוש ותפיסה כאמור ;
- (2) בית המשפט מינה בעל תפקיד מיומן לביצוע החיפוש, זולת אם האחראי על החצרים הסכים לבצע את החיפוש בעצמו ;
- (3) מבצע החיפוש יודא תחילה כי במהלך החיפוש לא תתאפשר קבלת מידע מתקשורת בין מחשבים, זולת אם מבצע את החיפוש האחראי על החצרים.

387ו. מתן דין וחשבון (תיקון : תשס"א)

(א) תופס הנכסים או הכונס יגיש לבית המשפט דין וחשבון על ביצוע הפעולות, חתום בידי הנוכחים בביצוע, בתוך שבעה ימים ממועד הביצוע, וימציא העתק ממנו למי שאליו מופנה צו הכניסה לחצרים ולבעלי הדין.

(ב) הדין וחשבון יכלול, בין השאר, רשימה של הנכסים שנתפסו בעת החיפוש, והערות של האחראי על החצרים שנכח בעת ביצוע הצו.

387ז. שמירת סודיות (תיקון : תשס"א)

(א) תופס הנכסים או הכונס לא יעשה שימוש בנכסים, במידע או במסמכים שהגיעו אליו עקב תפקידו, ולא יגלה מידע או מסמכים כאמור לאחר, עד לקיום דיון במעמד הצדדים שבו יכריע בית המשפט מה ייעשה בנכסים או במסמכים, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ב) תופס הנכסים או הכונס ינקוט אמצעים, ככל הדרוש, כדי להבטיח שהעובדים בשירותו והנוכחים בעת ביצוע הפעולות, ישמרו על סודיות כאמור בתקנת משנה (א).

(ג) נטענה טענת חיסיון לגבי נכסים או מסמכים מסוימים, יכניס תופס הנכסים או הכונס את הנכסים או המסמכים, לפי הענין, לחבילה בלי שיעיין בהם, יסגור את החבילה, יסמן אותה באופן הניתן לזיהוי, וימסור אותה לבית המשפט, בהקדם האפשרי; בתוך שבעה ימים ממועד מסירת החבילה רשאי הטוען להגיש לבית המשפט בקשה להחליט בטענת החיסיון, ולפרט בה את טענותיו; בית המשפט יחליט בבקשה בתוך שבעה ימים מיום שהוגשה הבקשה, ולצורך כך הוא רשאי לעיין

בנכס או במסמך; הדיון בבקשה לפי תקנת משנה זו יהיה בדלתיים סגורות; בתקנה זו, "חבילה" - מעטפה או כלי קיבול אחר.

387. הוראות בדבר הנכסים התפוסים (תיקון: תשס"א)

(א) בית המשפט רשאי, בכל עת, לפי בקשת תופס הנכסים, הכונס, בעל הנכסים או בעל דין, להורות מה ייעשה בנכסים התפוסים, לרבות החזרתם לחצרים שמהם נלקחו או לבעליהם, לתת צו למכירתם של נכסים העלולים להתקלקל, להשמדה או להעברה של נכסים או להורות כל הוראה אחרת המוצדקת וראויה בנסיבות הענין.

(ב) הסתיים הדיון בתובענה, יורה בית המשפט מה ייעשה בנכסים תפוסים, שהוראה כאמור טרם ניתנה לגביהם.

(ג) פקע צו תפיסת נכסים או צו כינוס נכסים זמני שניתן לפי סימן זה, ולא הורה בית המשפט מה ייעשה בנכסים התפוסים, יוחזרו הנכסים אל החצרים שמהם נלקחו בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום שבעה ימים ממועד פקיעת הצו.

387. זכויות מחזיק וצד שלישי (תיקון: תשס"א)

(א) ניתן צו על פי סימן זה המתייחס לנכסים שבידי מחזיק, רשאי המחזיק להגיש הודעת הצטרפות להליך בתוך עשרים ימים ממועד ההמצאה; הודעה על כך תימסר למחזיק עם מסירת הצו או המצאתו.

(ב) טוען צד שלישי לזכויות בנכסים שנתפסו לפי סימן זה, רשאי הוא להגיש הודעת הצטרפות להליך בתוך עשרים ימים מיום שנודע לו על תפיסתם.

(ג) התברר לבית המשפט במהלך דיון כי לצד שלישי עשויות להיות זכויות בנכסים שנתפסו לפי פרק זה, יודיע לו בית המשפט על זכותו להגיש הודעת הצטרפות להליך בתוך עשרים ימים ממועד המצאת ההודעה.

(ד) הגושה הודעת הצטרפות על ידי מחזיק או צד שלישי, יקיים בית המשפט דיון במעמד המצטרף בהקדם האפשרי ולא יאוחר משבעה ימים מיום קבלת הודעת הצטרפות.

387. הודעת הצטרפות (תיקון: תשס"א)

(א) הודעת הצטרפות תוגש לבית המשפט בכתב, במספר עותקים מספיק לשם המצאה לכל בעלי הדין.

(ב) דין המצטרף כדין משיב בבקשה לסעד הזמני, ודין הודעת הצטרפות כדין תשובה לבקשה בכתב, בשינויים המחויבים.

(ג) הודעת הצטרפות והודעה בדבר מועד הדיון יומצאו לכל בעלי הדין בהקדם האפשרי ולא יאוחר משלושה ימים מיום החלטת בית המשפט בדבר מועד הדיון.

סימן ג': מינוי כונס נכסים

388. מינוי כונס נכסים (264)

(א) הוגשה בקשה למינוי כונס נכסים, רשאי בית המשפט, או רשם שהוא שופט, אם הדבר נראה לו צודק ונוח, לעשות, לפי טופס 45, את הדברים האלה:

(1) למנות כונס נכסים לכל רכוש, בין לפני מתן פסק הדין ובין לאחריו;

(2) לסלק כל אדם מהחזקת הרכוש או ממשמורתו;

(3) להעמיד את הרכוש להחזקתו, למשמורתו או לניהולו של כונס הנכסים;

(4) להעניק לכונס הנכסים את הסמכויות שבידי בעל הרכוש, כולן או מקצתן, כפי שייראה לבית המשפט או לרשם כאמור, בכל הנוגע להגשת תובענות והתגוננות בהן, מימוש הרכוש, ניהולו, שמירתו, שימורו והשבתו, גביית דמי שכירות ורווחים מן הרכוש ואופן השימוש בהם וחתימה על כל המסמכים.

(ב) בית המשפט או הרשם הדין בבקשה יביא בחשבון את סכום החוב שהמבקש תובע, את הסכום שכונס הנכסים יוכל להשיג לפי המשוער ואת ההוצאות המשוערות הכרוכות במינוי, ורשאי הוא, אם נראה לו הדבר, להורות על עריכת חקירה בעניינים אלה או בעניינים אחרים לפני המינוי.

389. שכר (265)

(א) בית המשפט או רשם שהוא שופט רשאי לקבוע, בצו כללי או מיוחד, את שכר שירותיו של כונס הנכסים וכיצד ועל מי לשלמו.

(ב) מינה בית המשפט או הרשם עובד המדינה לשמש כונס נכסים, ישולם שכרו לאוצר המדינה, אך באישור נציב שירות המדינה רשאי הוא לקבל שכר מיוחד בעד טרחו.

390. חובת פרסום (266) (תיקון: תשנ"ז)

ניתן צו למינוי כונס נכסים, יורה בית המשפט או הרשם לפרסם ברשומות או בעתון יומי את שם האדם שנגדו ניתן הצו, מקום עסקו או מענו הרשום, שמו ומענו של כונס הנכסים שנתמנה וכן מקום מושבו של בית המשפט ומספר התיק; בית המשפט או הרשם רשאי שלא להורות על הפרסום מטעמים מיוחדים שיירשמו.

391. חובותיו של כונס נכסים (267)

כונס נכסים שנתמנה כאמור -

(1) יתן כל ערובה שתיראה לבית המשפט או לרשם להבטחת אחריותו לנכסים שהוא ממונה עליהם ולכל אשר יגיע לידו בקשר לנכסים; הערובה תהא בכתב ערבות ערוך לפי טופס 46;

(2) יגיש את חשבונותיו בפרקי זמן ובצורה שיוורה עליהם בית המשפט או הרשם;

(3) ישלם את הסכום המגיע ממנו ככל שיוורה בית המשפט או הרשם;

(4) יהא אחראי לכל הפסד שגרם לרכוש מתוך זדון או רשלנות.

392. אכיפת תשלום (268)

כונס נכסים שלא הגיש חשבונותיו או לא שילם את הסכום המגיע ממנו, או שגרם הפסד לרכוש מתוך זדון או רשלנות, רשאי בית המשפט להורות על עיקול נכסיו, למכרם ולהשתמש בדמי המכר לסילוק כל סכום המגיע מכונס הנכסים או לכיסוי כל הפסד שגרם ואת היתרה לשלם לכונס הנכסים.

פרק כ"ט: סדר הדין בבית הדין המיוחד

393. מה יובא לפני בית הדין המיוחד (364)

היה ספק בענין פלוני אם אין הוא ענין של מעמד אישי שבתחום שיפוטו הייחודי של בית דין דתי, יביאו בעלי הדין הנוגעים בדבר, או בית המשפט שבו נתעורר הספק, את השאלה לפני בית הדין המיוחד כאמור בסעיף 9 לפקודת בתי המשפט, 1940, על ידי תזכיר שישלח לרשם בית המשפט העליון.

394. צורת התזכיר (365)

התזכיר יחולק לסעיפים מסומנים במספרים סידוריים ויציין בצורה תמציתית:

(1) העובדות החשובות שבעלי הדין הסכימו עליהן;

(2) העובדות המהותיות השנויות במחלוקת;

(3) טענותיהם החולקות של בעלי הדין.

395. הדין (366)

משנתקבל התזכיר, יזמין הרשם את בעלי הדין להתייצב לפני בית הדין המיוחד בתאריך שיקבע; לבית הדין יהיו לענין זה כל הסמכויות הנתונות לפי תקנות אלה לבית משפט מחוזי בערכאה ראשונה, והוא ינהג, במידה שהדבר רצוי באותן נסיבות, לפי סדרי הדין והנוהג המקובלים בבתי המשפט כאמור בתקנה 2.

396. פסק הדין (367)

הכריע בית הדין בשאלה שהובאה לפניו, ינסח את ממצאו בצורת פסק דין כדרך שמנסח בית משפט, וכיוצא בזה יערך פסק הדין בצורת פסיקתה.

חלק ד': הערעור

פרק ל': סדר הדין בערעור

סימן א': המועדים

397. המועד להגשת ערעור בזכות (368)

המועד להגשת ערעור בזכות על החלטה של בית משפט הוא ארבעים וחמישה ימים מיום מתן ההחלטה, והוא כשאין הוראת חיקוק אחרת הקובעת מועד להגשת ערעור.

398. המועד להגשת ערעור ברשות (369, 370) (תיקון: תשנ"ה, תשנ"ט)

המועד להגשת ערעור ברשות על החלטה, הוא שלושים ימים מהיום שבו ניתנה הרשות לערער.

398א. המועד להגשת ערעור על החלטה במעמד צד אחד (תיקון: תשנ"א, תשנ"ב, תשנ"ה, תשנ"ז)

(א) המועד להגשת ערעור או בקשת רשות לערער על החלטה במעמד צד אחד או בהעדר כתבי טענות מהצד השני (בתקנה זו - **ההחלטה הראשונה**), שהוגשה לגביה בקשת ביטול לפי תקנה 201 או תקנה 214, יימנה מיום מתן ההחלטה בבקשת הביטול (בתקנה זו - **ההחלטה השנייה**).

(ב) מניין המועדים להגשת הערעור או בקשת רשות הערעור, לפי הענין, על ההחלטה הראשונה או ההחלטה השנייה יהיה לפי הוראות סימן זה.

399. המועד לבקשת רשות לערעור (371) (תיקון: תשנ"ט)

נקבעה בחיקוק הוראה בדבר בקשת רשות לערער על החלטה ולא נקבע במפורש המועד להגשת הבקשה, תוגש הבקשה בתוך שלושים ימים מיום שניתנה ההחלטה.

400. ערעור על החלטת רשם (תיקון: תשנ"ב, תשנ"ו, תשנ"ט)

ערעור על החלטת רשם לפי סעיף 96 לחוק בתי המשפט, לרבות החלטה לגבי בקשה לבטל החלטה על פי צד אחד או בהעדר כתבי טענות של הצד השני, יהיה עשרים ימים מהיום שבו ניתנה ההחלטה, והוראות פרק זה, למעט סימן ד', יחולו על הערעור האמור בשינויים המחוייבים.

401. ערעור על פסק-דין בתביעה אזרחית (372ב)

הוראות פרק זה יחולו אף לגבי ערעור על פסק דין בתביעה אזרחית כאמור בתקנה 17.

402. מנין הימים (372ג)

מנין הימים שנקבעו בסימן זה יתחיל בין אם ניתנה ההחלטה בפני המערער או המבקש ובין אם ניתנה שלא בפניו, ובלבד שהזומן כדין לשמוע את ההחלטה; ניתנה ההחלטה שלא בפני המערער או המבקש בלי שהזומן כאמור, יראו כיום מתן ההחלטה את היום שבו הומצא לו העתק ממנה.

סימן ב': רשות לערעור

403. הגשת בקשת רשות לערער לבית המשפט שלערוור (377א), 370, 389ב) (תיקון: תשנ"ב)

(א) בקשת רשות לערער לבית משפט שלערוור תוגש בכתב, תפרט בצורה תמציתית את הנימוקים שעליהם סומך המבקש את בקשתו ותציין את האסמכתאות הנוגעות לענין; הבקשה תוגש במסירת ארבעה עותקים של כתב הבקשה לבית המשפט שלערוור, בצירוף מספר מספיק לשם המצאה למשיבים.

(ב) רשות לערער על פסק דין של בית משפט מחוזי בשבתו כבית משפט לערעורים על החלטה של בית משפט שלום יכול שתיתן בגוף פסק הדין או על פי בקשה לבית המשפט שלערוור.

(ג) כל העתקים של הבקשה ושל המסמכים המצורפים אליה יהיו מודפסים במכונת כתיבה, או מצולמים בצורה נוחה לקריאה.

404. ערובה ומסמכים שיש לצרפן לבקשה לרשות לערוור (תיקון: תש"ן)

(א) עם הגשת בקשה לרשות לערוור, יפקיד המבקש ערבון או יתן ערובה להבטחת הוצאותיו של המשיב בבקשה ובערעור, ויצרף את המסמכים המפורטים בתקנה 419, אך רשאי בית המשפט לדון בבקשה אף אם לא צורפו העתקים מהחלטות הערכאות הקודמות הנוגעות לאותו ענין.

(ב) על הפקדת ערבון או מתן ערובה בבקשה לרשות לערוור יחולו הוראות תקנות 427 עד 433, בשינויים המחוייבים.

405. ערובה להוצאות בערעור ברשות (תיקון: תש"ן)

הפקדת ערבון או מתן ערובה כנדרש בתקנה 404, פוטרת את המבקש שקיבל רשות לערוור ממתן ערובה עם הגשת הערעור.

406. תשובת המשיב בעל פה או בכתב (377א), 377ב) (תיקון: תש"ן, תשנ"ב)

(א) החליט בית המשפט, לאחר שעייין בבקשה לפי תקנה 403, שאין היא מצריכה תשובה, ידחנה מיד.

(ב) החליט בית המשפט שהבקשה מצריכה תשובה, רשאי הוא להורות על טענות לפניו בעל פה או על תשובה בכתב; עשה כן, תומצא הבקשה למשיב, ובלבד שהמבקש קיים את ההוראות בדבר מתן ערובה להוצאות המשיב; הורה בית המשפט על תשובה בכתב, על המשיב להגישה תוך חמישה עשר ימים מיום ההמצאה או במועד אחר שקבע בית המשפט; התשובה תיכתב בצורה תמציתית, ויצוינו בה האסמכתאות שהמשיב מסתמך עליהן.

(ג) נתקבלה תשובת המשיב בכתב, רשאי בית המשפט להורות על טענות נוספות לפניו בעל פה או בכתב.

406א. רשות לערוור על החלטה בענין סעד זמני (תיקון: תשנ"ו, תשנ"ז)

בקשת רשות לערוור או ערעור על החלטה הדוחה בקשה למתן סעד זמני, שניתנה על פי צד אחד ושלא נדחתה לפי תקנה 406א), תידון במעמד צד אחד, אלא אם כן הורה בית המשפט על הזמנת בעל הדין האחר.

407. החלטת בית המשפט והמצאתה (377ב)

(א) בתום ההליכים שנתקיימו לפי תקנה 406ב) ו-ג) או בתום התקופה שנקבעה לקיומם, יחליט בית המשפט אחת מאלה:

(1) לדחות את הבקשה;

(2) ליתן רשות לערער, אם דרך כלל ואם לגבי בעיה מסוימת כאמור בתקנה 408.

(ב) דן בבקשה שופט יחיד יכול הוא להעביר את הבקשה לדיון לפני הרכב רחב יותר.

(ג) החלטת בית המשפט תומצא לבעלי הדין ואין צורך להשמיעה, אלא אם כן הורה על כך בית המשפט.

408. הרשות לערער מסוייגת (373)

בית משפט הנותן רשות לערער רשאי לפרש את הבעיה שעליה ניתנת הרשות לערער, ומשעשה כן לא יטען המערער בבעיה שלא פורשה, אולם אין בהוראה זו כדי לגרוע מסמכותו של בית המשפט שלערער לפי התקנות 415 ו-462.

409. אין ערעור על רשות לערער (374)

החלטה המרשה לערער אינה ניתנת לערער.

410. הגשת בקשת רשות לערער כהגשת ערעור (375) (תיקון: תש"ן)

הוגשה בקשת רשות לערער לבית משפט שלערער, רשאי בית המשפט לדון בה כאילו ניתנה הרשות והוגש ערעור על פי הרשות שניתנה, אם הסכימו לכך בעלי הדין לערער, ואף ללא הסכמת בעל דין לאחר שניתנה לו ההזדמנות להביע התנגדותו ונראה לבית המשפט שלא תיפגע זכותו כבעל דין; החליט בית המשפט כאמור, תחול תקנה 407(ג) ולא יחולו תקנות 412, 419 עד 421 ו-427 עד 433.

410א. הפיכת בקשה לכתב ערעור (תיקון: תש"ן)

הוגשה בקשה לרשות ערעור לבית משפט שלערער וראה בית המשפט כי הבקשה הוגשה בטעות משום שלמערער היתה זכות ערעור, רשאי בית המשפט להחליט לדון בבקשה ככתב ערעור, בתנאים שיקבע; ההחלטה לא תינתן אלא לאחר שניתנה למשיב הזדמנות להביע התנגדותו לכך; החליט בית המשפט כאמור, לא יחולו תקנות 412, 419 עד 421 ו-427 עד 433.

411. השגה על החלטות שאינן פסק דין (376) (תיקון: תש"ן)

לא ערער בעל דין על החלטה שאינה פסק דין והיא ניתנת לערער ברשות בלבד, אין בכך כדי לפגוע בזכותו להשיג על אותה החלטה בבואו לערער על פסק הדין במשפט. האמור בתקנה זו לא יחול על החלטה לפי סעיף 5 לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968.

סימן ג': ערעור

412. הגשת ערעור (378 א), (389 ב), (392)

(א) ערעור יוגש במסירת שלושה עתקים של כתב ערעור לבית המשפט שלערער בצירוף מספר עתקים מספיק לשם המצאה למשיבים.

(ב) לפי דרישת המערער רשאי שופט בית המשפט שלערער או הרשם, על פי צד אחד, לוותר על המצאת כתב הערעור למשיב שאינו נוגע בדבר במישרין.

(ג) כל העתקים של כתב הערעור ושל המסמכים המצורפים אליו יהיו מודפסים במכונת כתיבה או מצולמים, בצורה נוחה לקריאה.

413. תוכן כתב הערעור (384) (תיקון: תשמ"ט, תשס"ט)

ואלה הדברים שיכיל כתב הערעור:

(1) שמו, מספר זהותו ומקום מגוריו של המערער;

(2) שמו של כל משיב וכן מספר זהותו ומקום מגוריו במידה שניתן לבררו;

(3) שם הערכאה הקודמת, תאריך ההחלטה שעליה מערערים ומספר התיק של התובענה שבה ניתנה;

(4) מען להמצאה בתחומה של המדינה;

(5) אם ניתנה ההחלטה שלא בפני המערער - התאריך שבו הומצאה לו, אם הומצאה, או ציון שהחלטה לא הומצאה;

(6) נימוקי הערעור;

(7) אם הערעור הוא על פסק דין של בית משפט שלום - סכום התביעה או שווי נושאה, ביום הגשת התובענה לבית משפט השלום;

(8) אם הערעור הוא על פסק דין של בית משפט שלום בתביעה לפי

סעיף 37(ב)(9)(א), (ב) או (ג), לחוק בתי המשפט - סוג התביעה בהתאם לאחת מפסקאות המשנה האמורות, לפי העניין;

(9) אם הערעור מוגש לבית משפט מחוזי - אם ידון בו דן יחיד או הרכב כאמור בסעיף 37 לחוק בתי המשפט.

414. נימוקי הערעור (385)

כתב הערעור יפרט בצורה תמציתית את נימוקי ההתנגדות להחלטה שעליה מערערים, שלא על דרך הוויכוח או הסיפור, ויצוין כל נימוק במספר סידורי.

415. נימוקים שלא פורשו (386)

המערער לא יטען ולא יקבלו מפיו נימוק התנגדות שלא פורש בכתב הערעור אלא ברשות בית המשפט, והיא לא תינתן אלא אם כן הראה טעם מספיק לכך; אולם בית המשפט בבואו להחליט בערעור לא יהיה מוגבל לנימוקי ההתנגדות שפורשו בכתב הערעור או שנטענו בבית המשפט לפי תקנה זו.

416. פטור מנימוקי ערעור (378 ב) רישא, (378 ג)

(א) נתון בית המשפט רשות לערער כאמור בתקנה 407, יהיה המערער פטור מלכלול בכתב הערעור את נימוקי הערעור והאמור בתקנה 446 לא יחול על הערעור, זולת אם הורה בית המשפט אחרת.

(ב) בכפוף לאמור בתקנה 408 יראו את נימוקי הבקשה לרשות לערער כנימוקי הערעור.

417. מחיקת נימוקים ותיקונים (387)

כתב ערעור ניתן לתיקון בכל עת שתיראה לבית המשפט, ורשאי הוא בכל עת להורות על מחיקתו או תיקונו של כל נימוק שבערער שאינו דרוש לענין, או שהוא מביש או עלול להפריע לדיון הוגן או לסבכו או להשהותו.

418. פרטים נוספים (388)

בית המשפט רשאי בכל עת להורות למערער להמציא לו פרטים נוספים ומפורטים יותר לכל נימוק שבערער, בתנאים שייראו לבית המשפט, לרבות תשלום הוצאות.

419. מסמכים שיש לצרף לכתב ערעור (389 א) (תיקון: תשס"ה)

אלה המסמכים שיש לצרף לכתב ערעור:

(1) העתקים או תצלומי העתקים של החלטות הערכאות הקודמות הנוגעות לאותו ענין אם אינן החלטות של מערכת בתי המשפט, כשהם מאושרים בידי הרשם או המזכיר הראשי של אחת מאותן הערכאות או בידי עורך דין או היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו;

(2) הצעת ערובה במקום ערבון, אם רצה בכך המערער;

(3) טופס של הודעה על הפקדת הערבון או על מתן הערובה; תורפה של ההודעה, המפרשת את סכום הערבון או הערובה, ימולא בידי מזכירות בית המשפט.

420. מסמכים שיש להמציא למשיבים (390)

ואלה המסמכים שיש להמציא למשיבים:

(1) עותק של כתב הערעור;

(2) העתק ההחלטה שעליה מערערים;

(3) הודעה על הפקדת ערבון או ערובה או הודעת הרשם על החלטתו לפטור ממתן ערבון, אם ניתנה שלא בפני המשיב, בהתאם לתקנה 432(ב).

- 421. ערעור שאינו בהתאם להוראות (393)**
 ערעור שאינו ממלא אחרי הוראות פרק זה לא יקובל לרישום, אלא שהמערער יכול לדרוש ששופט משופטי בית המשפט שלערעור יחליט בשאלה אם הערעור ממלא או אינו ממלא אחרי הוראות פרק זה, והחלטתו תהא סופית ומכרעת.
- 422. איחוד בעלי דין (380)**
 בעלי דין אחדים בתובענה אחת רשאים להצטרף יחד בערעור אחד.
- 423. ערעור של תובענות שאוחדו (379)**
 תובענות שאוחדו וניתנה בתובענה המאוחדת החלטה אחת, רשאי כל בעל דין לערער על החלטה, ואין צורך להגיש ערעור נפרד לכל אחת מן התובענות שאוחדו.
- 424. מיהו המשיב (381)**
 כל מי שהיה בעל דין בתובענה לפני הערכאה הקודמת ואינו מערער, יהיה משיב בערעור.
- 425. צירוף משיב בידי בית המשפט (382)**
 בית המשפט שלערעור או הרשם רשאי להורות על צירוף משיב שלא היה בעל דין ולהמציא לו כתב ערעור מתוקן, ורשאי הוא לדחות בינתיים את הדיון בערעור, בתנאים שייראו לו צודקים, ורשאי בית המשפט ליתן פסק דין כאילו היה המשיב שצורף בעל דין מלכתחילה.
- 426. תחולת התקנות 36 עד 43 (383)**
 הוראות תקנות 36 עד 43 יחולו על ערעורים, ולענין זה כל מקום שטאמר באותן הוראות "תובע" - לרבות מערער, "נתבע" - לרבות משיב ו"תובענה" - לרבות ערעור.

סימן ד': ערובה להוצאות

- 427. הוצאות הערעור (394)**
 המערער חייב לערוב את הוצאות המשיב בדרך האמורה בסימן זה.
- 428. ערבון (395)**
 משהוגש כתב הערעור, יקבע הרשם של בית המשפט שלערעור את סכום הערבון שעל המערער להפקיד בבית המשפט להבטחת הוצאותיו של כל משיב ואת המועד להפקדתו וימציא למערער הודעה על כך; לענין סימן זה דין כתב ערבות בנקאית כדין ערבון.
- 429. ערובה במקום ערבון (396)**
 רצה המערער ליתן ערובה אחרת במקום הערבון, יצרף הודעה מתאימה לכתב הערעור והרשם רשאי, על פי צד אחד, להרשות לו מתן ערובה סבירה אחרת להנחת דעתו במקום הערבון במועד שקבע לכך, וימציא לו הודעה על כך; לא הרשה מתן ערובה אחרת, יקבע את סכום הערבון שעל המערער להפקיד ואת המועד.
- 430. קביעת ערובה (396א) (תיקון: תשנ"א)**
 הפעולות לפי תקנות 428 ו-429 יכול שיעשה המזכיר הראשי של בית המשפט, אך לפי בקשת אחד הצדדים יובא הדבר שנית לפני הרשם לעיון ולהכרעה.
- 431. דחיית ערעור מהעד ערובה (397)**
 לא קיים המערער הוראה בדבר הערבון או הערובה, יירשם הערעור לדחיה לפני בית המשפט או הרשם ותומצא על כך הודעה לכל בעלי הדין.
- 432. פטור מחובת ערבון (398, 399)**
 (א) החליט הרשם, לפי בקשת המערער, לדחות את תשלומה של אגרת הערעור, כולה או מקצתה, ישקול אם אין זה מן הצדק לפטור את המערער מחובת ערבון לכל הוצאות הערעור או למקצתן, לאחר שניתנה למשיב הזדמנות להשמיע דברו בענין זה, ולא יינתן הפטור אם הראה המשיב טעם מספיק לכך.
- (ב) הודיע הרשם שלא בפני המשיב על החלטתו לפטור את המערער מחובת ערבון, תומצא הודעה על כך למשיב; החליט שלא לפטור, יקבע את סכום הערבון והמועד לתשלומו או ירשה לו מתן ערובה במקום הערבון.
- 433. שינוי החלטה בענין ערבון (400)**
 בכל שלב משלבי הדיון רשאי הרשם להגדיל את סכום הערבון של המערער, וכן לחזור ולחייב מערער שנפטור מערובה להגישו, אם נוכח שהמערער נעשה בינתיים בעל יכולת לשלם.

סימן ה': ערעור שכנגד

- 434. ערעור שכנגד טעון הודעה (401)**
 היה בדעת המשיב לטעון בשעת הדיון בערעור שהחלטת בית המשפט בערכאה הקודמת טעונה שינוי, יגיש על כך הודעה לבית המשפט בפירוט נימוקים, תוך שלושים ימים מהיום שבו הומצא לו כתב הערעור לפי תקנה 420 או ניתנה החלטת הפטור לפי תקנה 432(א) אם ניתנה במעמד המשיב, או נמסרה ההודעה לפי תקנה 432(ב) אם ניתנה שלא במעמד המשיב, אולם לא יאוחר משבעה ימים לפני התחלת הדיון בערעור, והעתק מההודעה יומצא לכל בעל דין העלול להיפגע מטענה זו.
- 435. הודעה כשהמערער פטור מערובה (403)**
 היה המערער פטור על פי חוק ממתן ערובה, יתחיל המועד של שלושים ימים שבו חייב המשיב להגיש את ההודעה לבית המשפט, כאמור.
- בתקנה 434, מהיום שבו הומצא לו כתב הערעור.
- 436. אי הגשת הודעה (402)**
 אי הגשת הודעה אין בה כדי לגרוע מהסמכויות הנתונות לבית המשפט שלערעור לפי תקנות אלה או לפי כל דין אחר, אך יכולה היא לשמש סיבה, לפי שיקול דעתו של בית המשפט, לדחיית הדיון בערעור או לצו מיוחד להוצאות.

סימן ו': תיק מוצגים

- 437. הגשת העתקי מוצגים בידי המערער (393א)**
 (א) מערער המבקש להסתמך בשעת הדיון בערעור על מסמכים שהוצגו לפני בית המשפט בערכאות הקודמות (להלן - המוצגים), יגיש לבית המשפט שלערעור העתקים מהם מודפסים במכונת כתיבה בצורה נוחה לקריאה, או בצילום.
- (ב) נוכח הרשם שצילום של מסמך אינו נוח לקריאה, רשאי הוא לצוות על בעל הדין שהגישו להגיש לבית המשפט, תוך מועד שיקבע, העתק אחר של אותו מסמך, בצורה נוחה לקריאה.
- 438. הזמן להגשה (393ב)**
 העתקי המוצגים יוגשו -
- (א) אם הורה בית המשפט על שמיעת טענות בעל-פה - תוך חמישה עשר ימים מהיום שנמסרה למערער הודעה על השמיעה;

(2) אם לא הורה בית המשפט כאמור - יחד עם הגשת הסיכומים שבכתב.

439. תיק המוצגים (393ג)

(א) העתקי המוצגים יהיו מסומנים במספר הסידורי שניתן למוצגים בבית המשפט שבו הוגשו, ויתויקו בתיק מיוחד (להלן - **תיק המוצגים**) לפי מספר סידורי, מוצגי התובע תחילה ומוצגי הנתבע לאחריהם.

(ב) על גבי תיק המוצגים יירשמו שמות בעלי הדין כאמור בתקנה 1413(1) (ו-2), מספר הערעור והערה "מוצגי המערער"; בעטיפה הפנימית, או בגליון שיתויק לפני ההעתיקים, ירשום המערער את ההעתיקים שנכללו בתיק לפי מספרם הסידורי.

440. המצאת תיק המוצגים (393ד)

תיק המוצגים, יחד עם רשימה של המוצגים הכלולים בו, יוגש לבית המשפט במספר עתקים מספיק לשם המצאה למשיבים ובעוד עותק נוסף עבור בית המשפט, ואם הורה בית המשפט על שמיעת טענות שבעל-פה - בעוד שלושה עתקים נוספים עבור בית המשפט.

441. הגשת מוצגים בידי המשיב (393ה)

(א) רצה המשיב, לרבות משיב שהגיש ערעור שכנגד, להסתמך על מוצגים שלא נכללו בתיק המוצגים של המערער, יגיש לבית המשפט העתיקים של המוצגים שלא נכללו תוך חמישה עשר ימים מהיום שהומצא לו תיק המוצגים של המערער - אם הורה בית המשפט על שמיעת טענות שבעל פה, או יחד עם הגשת סיכומיו שבכתב - אם לא הורה בית המשפט כאמור.

(ב) תקנות 437 עד 440 יחולו על תיק המוצגים של המשיב, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

442. הגשת תיק מוצגים נוסף בידי המערער (393ו)

הגיש המשיב ערעור שכנגד, רשאי המערער, תוך שבעה ימים מיום שהומצא לו תיק המוצגים של המשיב, להגיש תיק מוצגים נוסף;

תקנות 437 עד 440 יחולו על תיק המוצגים הנוסף.

443. הגשת תיק מוצגים לאחר שעבר המועד (393ז)

הרשם נשאי על פי צד אחד להתיר לבעל דין לפי בקשתו הגשת תיק מוצגים לאחר שעבר המועד לכך, ולהתיר לו הגשת תיק מוצגים נוסף, ובלבד שהמבקש הראה סיבה מספקת לכך, והדבר לא יגרם לדחיית מועד הדיון.

444. הסתמכות על מוצגים (393ח) (תיקון: תשנ"ז)

בשעת הדיון בערעור לא יהיה בעל דין רשאי להסתמך על מוצג שלא נכלל בתיק המוצגים של בעל דין, אלא ברשות בית המשפט שניתן מטעמים מיוחדים שיירשמו.

סימן ז': הדיון בערעור

445. דיון מקדמי בערעור (404) (תיקון: תשמ"ט, תשנ"ו)

(א) נשיא בית המשפט העליון, או נשיא בית משפט מחוזי, לפי הענין, רשאי למנות שופט של אותו בית משפט שינהל דיון מקדמי לצורך הכנת הערעור, במגמה לייעל את הדיון בערעור, לפשטו, לקצרו ולהחישו וכן כדי לברר אם יש מקום לפשרה בין בעלי הדין; ועשה כן, תומצא לבעלי הדין הודעה על קיום הדיון המקדמי ועל תאריך הדיון בו לפחות שבעה ימים מראש.

(ב) מבלי לפגוע בכלליות האמור בתקנת משנה (א), מוסמך שופט בדיון מקדמי -

(1) לבדוק אם כתב ערעור ערוך כדיון ומפורט כראוי, ולהורות על הבהרתו, פירוטו או תיקונו;

(2) לברר מה הן השאלות שהן באמת שנויות במחלוקת בערעור, לתחום אותן ולערוך את רשימת הפלוגות;

(3) להורות כי יימחק או יתוקן כל נימוק בכתב הערעור שאין בו צורך או שהוא מביש או עלול להפריע לדיון הוגן, לסבכו או להשהותו;

(4) לתת סעד זמני;

(5) להגדיר בעל דין כצד פורמלי או להגביל, בהסכמתו של בעל דין, את היקף השתתפותו בטיעונים שיושמעו בערעור;

(6) להורות לבעלי הדין לסכם את טענותיהם בכתב, כאמור בתקנה 448, ולהגביל את היקף הסיכומים;

(7) לקבוע את אופן הדיון בערעור ואת הסדר שבו יתברר, ולקצוב זמן לטיעוני הצדדים.

(8) לתת תוקף של פסק דין להסדר פשרה.

(ג) שופט בדיון מקדמי רשאי להורות שבעלי הדין ובאי כוחם יתייצבו בעצמם לדיון המקדמי, והוראות תקנה 147 יחולו בשינויים המחוייבים; לא התייצב בעל דין או בא כוחו כאמור, רשאי השופט, בנוסף לכל צד אחר שהוא מוסמך לתת לפי תקנות אלה, להורות בדבר תשלום הוצאות.

(ד) לא מינה נשיא בית המשפט שופט כאמור בתקנת משנה (א), או אם נסתיים הדיון המקדמי, יקבע בית המשפט או הרשם תאריך לדיון בערעור יודיע על כך לבעלי הדין ורשאי הוא לקצוב זמן לטיעונייהם.

446. עיקרי טיעון (404א) (תיקון: תשמ"ו, תשנ"ז, תשנ"ח, תשס"א)

(א) נקבע מועד לדיון בערעור, יגיש המערער לבית המשפט את עיקרי טיעונו, וימציא עותק למשיבים, ארבעה עשר ימים לפחות לפני מועד הדיון; המשיב יגיש לבית המשפט את עיקרי טיעונו, וימציא עותק לבעלי הדין האחרים, שבעה ימים לפחות לפני מועד הדיון, והכל אם לא הורה בית המשפט אחרת.

(ב) עיקרי טיעונו יכללו בצורה תמציתית את טענותיו של כל צד בנקודות שהוא רשאי לטעון על פי תקנות אלה, ואת האסמכתאות שבדעתו להסתמך עליהן, ליד כל טענה בנפרד. היתה האסמכתא פסק דין שלא פורסם בדפוס בפרסום רשמי, יצרף הצד לעיקרי הטיעון צילום מפסק הדין.

(ג) ביום הקבוע לדיון יהיה כל צד רשאי לטעון בפני בית המשפט על סמך עיקרי הטיעון, ואם רצה להוסיף טענה נוספת או להביא אסמכתא נוספת יוכל לעשות זאת רק ברשות בית המשפט, זולת אם היתה זו תשובת המערער לעיקרי הטיעון של המשיב.

(ד) בעל דין שלא הגיש עיקרי טיעונו במועד הקבוע, דינו כדיון בעל דין שלא התייצב במועד שנקבע לדיון, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

447. הדיון בערעור (405) (תיקון: תשמ"ט)

(א) בתאריך שנקבע לדיון או בתאריך נדחה ישמיע המערער את טענותיו לביסוס הערעור; לא דחה בית המשפט את הערעור מיד, ישמע את טענות המשיב נגד הערעור ובמקרה זה זכאי המערער להשיב.

(ב) היו כמה משיבים, יחליט בית המשפט על סדר הטענות ביניהם.

(ג) הוגבל היקפם של סיכומים או נקצב זמן לטיעונים לפי תקנה 445, רשאי בית המשפט, לפי בקשת בעל דין, לשנות הגבלה או קציבה כאמור.

(ד) ראה בית המשפט כי בעל דין מאריך בטיעונו ללא צורך, רשאי הוא להורות לבעל הדין לסיים את טיעונו תוך זמן שיקבע.

448. סיכום טענות בכתב (406) (תיקון: תשמ"ט, תשנ"ח)

(א) נשיא בית המשפט של הערעור או שופט שהוא מינה לכך, רשאי להורות לבעלי הדין, לפני תחילת הדיון בערעור, לסכם את טענותיהם בכתב על הפרשה כולה או על שאלה מסויימת שקבע, בין בנוסף על טענות שבעל פה, כולן או מקצתן, ובין במקומן, ורשאי הוא להגביל את היקפם של סיכומים אלה; בית המשפט היושב לדיון בערעור רשאי להורות לבעלי הדין כאמור גם אם התחילו כבר בטענות שבעל פה.

(א) רשם של בית המשפט העליון אשר נשיא בית המשפט העליון מינה לכך, רשאי לתת לבעלי הדין הוראות כאמור בתקנת משנה (א), לפני תחילת הדיון בערעור בבית המשפט העליון.
(ב) צו כאמור יקבע את סדרי הטענות הן שבעל פה והן שבכתב וכל יתר הדברים הטעונים, לדעת בית המשפט, הסדר בשל צו כזה.

(ג) בעל דין שלא הגיש סיכום טענותיו במועד, כהוראות בית המשפט, דינו כדין שלא התייצב במועד שנקבע לדיון, וזולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

449. טענת פגם או אי קיום תנאי (407)

(א) אין שומעים בערעור טענה שקיים פגם בצורת כתב הערעור, או שלא נתמלא תנאי קודם לדיון בערעור, אלא אם כן הומצאה הודעה בכתב על כך למערער לפחות שבעה ימים לפני הדיון בערעור והמערער לא תיקן את הפגם או לא מילא אחר התנאי.

(ב) הומצאה הודעה לפי תקנת משנה (א) והמערער לא תיקן את הפגם או לא מילא אחר התנאי, רשאי בית המשפט, אם ראה טעם להתיר את תיקון הפגם או מילוי התנאי לפני הדיון בערעור, ולקבוע תנאים שייראו לו צודקים בדבר תשלום הוצאות או בענינים אחרים.

450. אי התייצבות בערעור (408)

לענין ההתייצבות בתאריך שנקבע לדיון בערעור או לדיון נדחה ינהגו כך:

(1) נמסרה על הדיון הודעה כראוי ואיש מבעלי הדין לא התייצב, רשאי בית המשפט לדחות את הדיון למועד אחר או למחוק את הערעור;

(2) התייצב המערער, ואילו המשיב לא התייצב לאחר שנמסרה לו הודעה כראוי, יתברר הערעור או ידחה למועד אחר, כפי שיחליט בית המשפט;

(3) התייצב המשיב, ואילו המערער לא התייצב לאחר שנמסרה לו הודעה כראוי, יתברר הערעור או יימחק או יידחה למועד אחר, הכל כפי שיחליט בית המשפט.

451. ביטול החלטה על פי צד אחד (תיקון : תשנ"ט)

ניתנה החלטה על פי צד אחד לפי תקנה 450, והגיש בעל הדין שנגדו ניתנה החלטה בקשת ביטול בתוך שלושים ימים מיום שהומצאה לו החלטה, רשאי בית המשפט, ואם היתה החלטה על מחיקת ערעור - גם הרשם, לבטל את החלטה לפי הוראות תקנה 201.

452. (בוטלה) (תיקון : תשנ"ט)

453. היסוד להכרעה בערעור (411)

בכפוף להוראות פרק זה בדבר קבלת ראיות נוספות, יפסוק בית המשפט בערעור על יסוד כתבי הטענות של בעלי הדין, והודיות שהודו, והראיות שהביאו לפני בית המשפט בערכאה הקודמת כפי שאלה מתגלים מפרוטוקול המשפט.

454. הכרעה על יסוד נימוק שונה (412)

היה בראיות שבתיק המשפט כדי לאפשר לבית המשפט שלערעור ליתן פסק דין, רשאי הוא לפסוק סופית בתובענה אף אם בית המשפט בערכאה הקודמת הסתמך בפסק דינו על נימוק שונה מהנימוק שעליו מסתמך בית המשפט שלערעור.

455. החזרת הדיון לבית המשפט בערכאה הקודמת (413)

לא הכריע בית המשפט בערכאה הקודמת בפלוגתה פלונית או בשאלה של עובדה, והיא נראית לבית המשפט שלערעור כמהותית למתן החלטה נכונה במשפט לגופו של ענין, רשאי בית המשפט שלערעור לנסח פלוגתות או שאלות ולהעבירן לדיון לבית המשפט בערכאה הקודמת, ובמקרה זה יורה לאותו בית משפט לקבל את הראיות הנוספות הדרושות; בית המשפט בערכאה הקודמת ידון בפלוגתות או בשאלות ויחזיר את חומר הראיות, בצירוף מימצאיו ונימוקיהם, לבית המשפט שלערעור.

456. התנגדות לממצאי בית המשפט בערכאה הקודמת (414)

הראיות הנוספות והממצאים של בית המשפט בערכאה הקודמת יהיו חלק מתיק התובענה; תוך מועד שיקבע בית המשפט שלערעור רשאי כל בעל דין להגיש התנגדות לכל ממצא; לאחר תום המועד שנקבע יפסוק בית המשפט בערעור.

457. ראיות נוספות בערעור (415, 417)

(א) בעלי הדין בערעור אינם זכאים להביא ראיות נוספות, בין בכתב ובין בעל פה, לפני בית המשפט שלערעור, ואולם אם בית המשפט שבערכאה קודמת סירב לקבל ראיות שצריך היה לקבלן, או אם בית המשפט שלערעור סבור שכדי לאפשר לו מתן פסק דין, או מכל סיבה חשובה אחרת, דרושה הצגת מסמך או חקירת עד, רשאי בית המשפט שלערעור להתיר הבאת הראיות הנוספות.

(ב) התיר בית המשפט שלערעור הבאת ראיות נוספות, ירשום את הטעמים לכך ויפרש את הענינים שבהם יש לצמצם את הראיות.

458. כיצד גובים עדות נוספת (416)

התיר בית המשפט שלערעור הבאת עדויות נוספות, יכול הוא עצמו לגבותן, אם בעל פה, אם בתצהיר ואם בדרך אחרת, או להורות לבית משפט אחר לגבותן ולשלחן אליו.

סימן ח': פסק הדין בערעור

459. מתן פסק דין בערעור (418, 419 רישה, 420, 424)

(א) בית המשפט שלערעור יתן פסק דין או החלטה אחרת כתום הדיון או בתאריך אחר שעליו יודיע לבעלי הדין; ההחלטה תהיה בכתב, תחתם בידי בית המשפט בשעת נתינתה וירשם בה תאריך נתינתה.

(ב) פסק דינו של בית המשפט שלערעור יהיה על פי החלטת רוב השופטים שישבו לדיון, אך כל אחד מהם רשאי לרשום דעה חולקת וליתן את נימוקיו לכך; אם אין רוב לדעה אחת - תכריע דעת אב-בית-הדין.

460. תוכן פסק הדין (419) (תיקון : תשמ"ו)

(א) פסק דינו של בית המשפט שלערעור יכיל את אלה:

(1) השאלות הטעונות הכרעה;

(2) ההכרעה;

(3) נימוקי ההכרעה;

(4) הסעד שהמערער זכאי לו, אם ההחלטה שעליה ערער בוטלה או שונתה.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א)(1) עד (3), בית המשפט שהחליט לדחות ערעור רשאי לכלול בפסק דינו רק את קביעתו בדבר דחיית הערעור, ובלבד שלדעתו מתקיימים כל אלה לגבי ההחלטה שעליה מערערים:

(1) אין מקום לדחות את הממצאים העובדתיים שנקבעו בה;

(2) הממצאים שנקבעו בה תומכים במסקנה המשפטית;

(3) אין לגלות בה טעות שבחוק.
 (ג) ניתן פסק דין כאמור בתקנת משנה (ב), יראו לענין הליכים נוספים בבית משפט את תוכן ההחלטה שעליה ערערו כחלק מפסק הדין של בית המשפט שלערוור.
461. פסק דין מוסכם (421, 422)
 (א) פסק הדין יכול לאשר, לשנות או לבטל את ההחלטה שעליה מערערים, אך אם הגיעו בעלי הדין שבערעור לידי הסכם על צורת פסק הדין בערעור, רשאי בית המשפט שלערוור ליתן פסק דין לפי ההסכם.
 (ב) הסכימו בעלי הדין בערעור למתן פסק דין לפי נוסח מוסכם, רשאי בית המשפט שלערוור או הרשם, על פי בקשת בעל דין בכתב או בעל פה, ליתן פסק דין כאמור, אף אם הסכימו בעלי הדין לגופו של הענין בלבד ולא על סכום הוצאות המשפט, ובית המשפט שלערוור או הרשם ירשום ויקבע בפסק הדין את ההוצאות האמורות.
462. סמכותו של בית המשפט בערעור (423)
 בית המשפט שלערוור מוסמך ליתן כל החלטה שצריך היה ליתנה, או לאשר או לבטל את ההחלטה שניתנה ולהורות על דיון חדש, או ליתן החלטה נוספת או אחרת ככל שיחייב הענין; בית המשפט רשאי להשתמש בסמכותו זו אף אם הערעור מתייחס רק לחלק מן ההחלטה, ורשאי להשתמש בה לטובת המשיבים או בעלי הדין האחרים, כולם או מקצתם, אף אם לא הגישו ערעור או ערעור שכנגד.
463. שימוע החלטה (426)
 בשימוע החלטה לא ייקרא אלא אותו חלק המפרט את הסעד או את ההכרעה שניתנו בערעור.
464. החלטה תיערך בצורת פסיקה (425)
 על סמך החלטה של בית המשפט שלערוור מותר לערוך פסיקה כדרך שעורכים אותה בערכאה ראשונה, ויצויין בה התאריך שבו ניתנה ההחלטה.

סימן ט: בקשות ביניים בערעור

465. בקשה להחלטת ביניים (תיקון: תשנ"ז)
 (א) בקשה להחלטת ביניים שבערעור תוגש בכתב במספר עתקים מספיק לבית המשפט ולשם המצאה למשיבים, תפרט בצורה תמציתית את הנימוקים שעליהם סומך המבקש את בקשתו, תציין את האסמכתאות הנוגעות לענין ויצורף אליה העתק של כל מסמך הנוגע לענין; אין לצרף לבקשה תצהיר אלא לשם אימות עובדות המשמשות יסוד לבקשה.
 (ב) החליט בית המשפט, לאחר שעיין בבקשה, שאין היא מצריכה תשובה, ידחנה מיד.
 (ג) החליט בית המשפט שהבקשה מצריכה תשובה, רשאי הוא להורות על טענות לפניו בעל פה או על תשובה בכתב; עשה כן, תומצא הבקשה למשיב; הורה בית המשפט על תשובה בכתב, על המשיב להגישה תוך חמישה עשר ימים מיום ההמצאה או במועד אחר שקבע בית המשפט, בצורה תמציתית, ויצוין את האסמכתאות שהוא מסתמך עליהן.
 (ד) נתקבלה תשובה למשיב בכתב, רשאי בית המשפט להורות על טענות נוספות לפניו בעל פה.
 (ה) בתום ההליכים שנתקיימו לפי תקנות משנה (ג) ו-(ד), או בתום התקופה שנקבעה לקיומם, יחליט בית המשפט אם לקבל את הבקשה או לדחותה; החלטת בית המשפט תומצא לבעלי הדין ואין צורך להשמיעה, אלא אם כן הורה על כך בית המשפט.
 (ו) הוראות תקנה 244 יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על בקשה לפי תקנה זו.
 (ז) (בוטלה)

סימן י: עיכוב ביצוע וסעד זמני

466. הביצוע לא יעוכב (427)
 הגשת ערעור לא תעכב את ביצוע ההחלטה שעליה מערערים.
467. עיכוב ביצוע על פי בית המשפט שנתן החלטה (428)
 בית המשפט או הרשם שנתן החלטה רשאי להורות על עיכוב ביצוע החלטתו עד להכרעה בערעור, או לתקופה קצרה מזו, אם הוגשה לו על כך בקשה בכל עת שלאחר ההחלטה ועד לגמר הדיון בערעור או בבקשת הרשות לערער, או עד תום המועד להגשתם, הכל לפי התאריך המאוחר יותר; הוגשה הבקשה מיד לאחר שימוע ההחלטה, ידון בה בית המשפט או הרשם אף בלי שניתנה הודעה עליה.
468. עיכוב ביצוע על פי בית המשפט שלערוור (429)
 סירב בית המשפט או הרשם שנתן החלטה לעכב את ביצועה, רשאי בית המשפט שלערוור לצוות על העיכוב.
469. דרך ההחלטה על עיכוב ביצוע (430)
 בית המשפט או הרשם המורה על עיכוב ביצוע רשאי להתנות את העיכוב בתנאים שייראו לו, לרבות מתן ערובה מתאימה מאת בעל הדין המבקש את העיכוב וקביעת מועד להגשת כתב הערעור או בבקשת רשות לערער.
470. עיכוב ביצוע מהו? (431)
 עיכוב ביצוע, לענין סימן זה הוא:
 (1) עיכוב הוצאה לפועל לפי חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז 1967-;
 (2) עיכוב ביצוע בכל דרך אחרת;
 (3) התליית פעולתה של החלטה.
471. סעד זמני לתקופת הערעור (432)
 (א) בית המשפט שנתן החלטה המבטלת במפורש או מכללא, החלטה אחרת של בית המשפט, רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו וכל עוד לא הוגש ערעור או לא הוגשה בקשת רשות לערער, להורות שההחלטה המתבטלת תעמוד בתקפה, בלי שינויים או בשינויים, הכל עד להכרעה בערעור או בבקשת הרשות לערער, או לתקופה קצרה מזו, או לתת כאמור סעד זמני אחר לפי פרק כ"ח.
 (ב) בקשה למתן סעד על פי תקנה זו אפשר שתידון ללא מתן הודעה עליה, אם הוגשה מיד לאחר שימוע ההחלטה המבטלת.
 (ג) הוגש ערעור או הוגשה בקשת רשות לערער, יהיו הסמכויות על פי תקנת משנה (א) נתונות לבית המשפט שלערוור.
 (ד) בית המשפט רשאי לצוות על מתן סעד על פי תקנה זו בתנאים שייראו לו, לרבות מתן ערובה מאת המבקש להבטחת נזק העלול להיגרם על ידי הצו וקביעת מועד להגשת הערעור או בבקשת הרשות לערער.

חלק ה': הוראות כלליות

פרק ל"א: טענת פסלות לישוב בדין (תיקון: תשנ"ב)

471א. סייג לתחולתן של התקנות (תיקון: תשנ"ב, תשנ"ו, תשס"ד)
 (א) בקשה ששופט יפסול עצמו מלישב בדין לפי סעיף 77א לחוק בתי המשפט (להלן - **טענת פסלות**), וערעור על החלטה בבקשה כאמור או בבקשה להיתר ייצוג לפי אותו סעיף, לא יוגשו אלא בהתאם להוראות סימן זה, על אף כל הוראה אחרת בענין הגשת בקשות או ערעורים בתקנות אלה.
 (ב) הוראות אחרות בתקנות אלה יחולו לענין טענת פסלות במידה שאינן סותרות הוראות סימן זה ובשינויים המחוייבים לפי הענין.
471ב. מועד לטענת פסלות (תיקון: תשנ"ב)
 בתחילת הדיון בתובענה או בערעור, ולפני כל טענה אחרת, רשאי בעל דין לטעון טענת פסלות; לא היה באפשרותו לטעון טענת פסלות בשלב האמור, רשאי הוא לטענה לאחר מכן, ובלבד שיעשה זאת מיד לאחר שנודעה לו עילת הפסלות.

471. ערעור על החלטה (תיקון: תשנ"ב, תשנ"ז, תשנ"ט, תשס"ד)

(א) בעל דין שבדעתו לערער על החלטת שופט בענין טענת פסלות או בענין היתר ייצוג יודיע על כך לבית המשפט, ומשוודיע כך, יופסק הדין עד להחלטה בערעור, זולת אם החליט השופט או המושב, לפי הענין, מנימוקים שיירשמו, שיש להמשיך במשפט.
(ב) הערעור יוגש בכתב בשלושה עותקים, תוך עשרה ימים מהיום שבו הודעה לבעל הדין החלטת השופט; בערעור יפורטו כל נימוקי ההתנגדות להחלטה ויצורפו לו תצהיר לשם אימות העובדות המשמשות יסוד לבקשה, ההחלטה נושא הערעור, הבקשה לפי תקנה 471, התגובה לבקשה, ופרוטוקול הדיון בבקשה; בו ביום ימציא המערער עותק מהערעור על מצורפיו, במישרין, לכל אחד מבעלי הדין; היו בעלי דין אחדים מיוצגים בידי עורך דין אחד, די בהמצאת עותק אחד בשביל כל בעלי הדין המיוצגים כאמור.
(ג) החלטת המשפט במשפט כאמור בתקנת משנה (א), רשאי נשיא בית המשפט העליון או מי שדן בערעור להורות, לבקשת המערער בכתב הערעור, על הפסקת המשפט עד להחלטה בערעור.
(ד) כל בעל דין אחר רשאי להשיב לערעור; תשובת בעל דין תוגש בכתב בשלושה עותקים, תוך עשרה ימים מהיום שבו הומצא לו כתב הערעור, יפורטו בה כל נימוקיו ויצורף לה תצהיר לשם אימות העובדות המשמשות יסוד לתשובה; לא הוגשה תשובה בתוך עשרה ימים כאמור, רשאי בית המשפט להחליט בערעור לאלתר על יסוד הטענות בכתב שבפניו.
(ה) מי שדן בערעור רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, ליתן, לבקשת בעלי דין בכתב הערעור או בכתב התשובה, הזדמנות לטעון טענות נוספות בכתב או בעל פה, וכן לבקש מהשופט אשר על החלטתו הוגש הערעור, להעיר את הערותיו.
(ו) הוחלט בערעור להעביר את הדין בתובענה לשופט אחר, רשאי הוא לדון בה מן השלב שאליו הגיע השופט הקודם או מכל שלב אחר שייראה לו נכון וצודק בנסיבות הענין.

פרק ל"א 1: עורכי דין (תיקון: תשנ"ב)

472. ייפוי כוח לעורך דין (תיקון: תשס"ה, תשס"ו)

כל פעולה בבית משפט הנדרשת מאת בעל דין או המותרת לו על פי דין, רשאי בעל דין לעשותה בין בעצמו ובין על ידי עורך דין שהודיע בכתב הטענות הראשון שהיא מגיש, שיש בידי ובידי עורכי הדין הכלולים ברשימה כאמור בתקנה 472 כוח מטעם בעל הדין, והוא כשאין הוראה מפורשת אחרת בכל דין; אין בהוראה תקנה זו כדי למנוע מבית המשפט לחייב, ביזמתו או לפי בקשה, את המצאת ייפוי הכוח לכל בעל דין או לבית המשפט.

472. רשימת עורכי דין (תיקון: תשס"ה, תשס"ו)

(א) משרד עורכי דין שבו עורכי דין המייצגים בבית המשפט, ימציא לבית המשפט את רשימת עורכי הדין שבמשרד המייצגים בבית המשפט ואת מספר הרישיון של כל אחד מהם; המצאה כאמור, כמוה בהודעה של משרד עורכי הדין, כי בעל הדין ייפה את כוחו של עורך הדין כאמור בתקנה 472.
(ב) במועד מסירת רשימה לפי תקנת משנה (א), ימסור המשרד גם את שם עורך הדין במשרד אשר יורשה להוסיף לרשימה או לגרוע ממנה.
(ג) (בוטלה)
(ד) הוראות תקנה זו יחולו בהתאמה על פרקליטות המדינה, על פרקליטות המחוז ועל לשכות משפטיות.
(ה) מנהל בתי המשפט רשאי לפרסם הנחיות למילוי תקנה זו.

472. הודעה על הרשאה לעיין בתיק בית המשפט (תיקון: תשס"ה)

בעל דין, בעצמו או באמצעות עורך דינו, יודיע לבית המשפט מי מטעמו רשאי לעיין בתיק בית המשפט; מנהל בתי המשפט רשאי לפרסם הנחיות למילוי תקנה זו.
(א) בעל דין רשאי להחליף עורך דינו בכל תובענה או ענין, או לסלקו, ובלבד שנמסרה הודעה על כך לבית המשפט הן בהם והומצא העתק ממנה לכל שאר בעלי הדין; כל עוד לא נעשה כן, ייחשב עורך הדין הקודם כעורך דינו של בעל הדין עד לסיומה הסופי של התובענה בערכאה שבה היא נדונה ובכל הערכאות שפורשו ביפוי הכוח שניתן לו.
(ב) בלא חילופין בדרך האמורה, אין עורך הדין רשאי להסתלק מן התובענה אלא ברשות בית המשפט או הרשם שלפניו היא תלויה ועומדת.

474. תייצבות בעל דין (435)

על אף האמור בתקנה 472 על דין להתייצב בעצמו אם בית המשפט הורה כך.

פרק ל"ב: המצאת כתבי-דין

סימן א': הוראות כלליות

475. דרכי המצאת כתב-דין (436) (תיקון: תש"ן, תשנ"ז, תשס"ה)

כתב-דין יומצא באחת הדרכים האלה:
(1) במסירה אישית על ידי פקיד בית המשפט, על ידי עורך דין, פקידו או שליח מטעמו, או על ידי אדם אחר שבית המשפט או מנהל בתי המשפט הסמיכו לכך בכתב, או על ידי שליח מטעמו של אדם שהוסמך כאמור (לכל אחד מאלה ייקרא שליח-בי-דין);
(2) על ידי מוסד כאמור בסימן ב';
(3) בדואר כאמור בסימן ג';
(4) בפקסימילה כאמור בסימן ג';
(5) באמצעי אלקטרוני כאמור בסימן ג'.

475. המצאה על ידי בעל דין (תיקון: תשנ"ז)

(א) היה בעל דין מיוצג על ידי עורך-דין, יומצא כתב-הדין באחת מן הדרכים המפורטות להלן:
(1) הורה בית המשפט להמציא את כתב-הדין במסירה אישית, ימציא בעל הדין את כתב-הדין באמצעות עורך דינו, פקידו או שליח מטעמו בהקדם האפשרי, זולת אם קבע בית המשפט מונע מסירה;
(2) לא הורה בית המשפט על מסירה אישית, ימציא בעל הדין את כתב-הדין בדואר רשום עם אישור מסירה, לא יאוחר מחמישה ימים מיום שמוסר לידו לשם המצאה.
(ב) בעל הדין ישמור ברשותו את אישור המסירה והעתק ממנו יוגש לבית המשפט כאשר בעל הדין מגיש בקשה לסעד כלשהו נגד בעל דין אחר.

476. המצאה כיצד? (437)

המצאתו של כתב-דין היא במסירתו או בהוסטתו של עותק או העתק הימנו, לפי הענין, חתומים כדיון, והוא כשאין הוראה אחרת בתקנות אלה.
477. המצאה היא לנמען גופו או למורשהו (439)
ההמצאה תהא ככל האפשר מבחינה מעשית לנמען גופו, אולם אם יש לו מורשה לקבלת כתבי-דין לשם המצאה לפי תקנות אלה - דיה ההמצאה למורשה, ואם יש לו עורך דין, דיה ההמצאה לעורך הדין או למתמחה שלו, או בהנחה במשרדו, והכל אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת.

478. מורשה לקבלת כתבי-דין (440)

(א) כל הגר בתחומה של המדינה יכול שיתמנה מורשה לקבלת כתבי-בית-דין.
(ב) מינוי כאמור יכול שיהיה מיוחד או כללי וצריך שיהא בכתב חתום ביד המרשה; הכתב, או העתק מאושר ממנו אם היה המינוי כללי, יוגש לבית המשפט.

479. המצאה לבעלי דין אחדים (391, 438)

(א) כתב-דין שיש להמציאו לבעלי דין אחדים יומצא לכל אחד מהם, אם אין הוראה אחרת.
(ב) היו בעלי דין אחדים מיוצגים על ידי עורך דין אחד, די בהמצאת כתב-דין אחד לעורך הדין בשביל כל בעלי הדין האמורים.

480. מקום שניתן מען (442)

בהליך שניתן בו מען להמצאת כתבי-דין, יכול שתהא ההמצאה במסירת הכתב לפי אותו מען, וכל עוד לא הודיע בעל דין, בהודעה בכתב לבית המשפט, על שינוי במענו, יראו כל כתב שהומצא לפי המען האמור כאילו הומצא כראוי.

481. מצאה לבן משפחה או למזכיר ישוב (445)

באין אפשרות למצוא את הנמען, די בהמצאת הכתב לאחד מבני משפחתו הגרים עמו ושלפי מראית עין מלאו לו שמונה עשרה שנים, ואם היה הנמען תושב קיבוץ, קבוצה, מושב עובדים או מושב שיתופי (להלן בפרק זה - **ישוב**), די בהמצאת הכתב לידי חבר הועד או המזכיר של הישוב.

482. מצאה למורשה בהנהלת עסקים (443)

(א) היתה התובענה בענין עסק או עבודה נגד אדם שאינו גר באזור השיפוט של בית המשפט המוציא כתב-דין, די בהמצאת הכתב למנהל או למורשה, העוסק אותה שעה בעצמו מטעם האדם בהנהלת העסק או העבודה באותו אזור שיפוט.
(ב) לענין תקנה זו, רואים קברניט של אוניה כמורשהו של בעל האניה או של שוכרה.

483. מצאה בענין מקרקעין (444, 451)

(א) היתה התובענה בענין מקרקעין, וכל כתב-דין שאי אפשר להמציאו לנמען גופו, די בהמצאתו למורשהו הממונה על המקרקעין.

(ב) היתה התובענה להחזרת מקרקעין פנויים, כל כתב בי-דין שאי אפשר להמציאו בדרך אחרת, די בהדבקת העתק ממנו על דלת בית המגורים או על מקום אחר נראה לעין שבמקרקעין.

484 המצאה לתאגיד (תיקון: תשנ"א)
המצאת כתב בי-דין לתאגיד תהא בהנחת הכתב במשרד או במען הרשום של התאגיד, ולתאגיד שהוקם בחוק - בהנחת הכתב במשרדו של מנהל התאגיד; היה התאגיד שותפות שאין לה מען רשום - תהא ההמצאה בהנחת הכתב במקום עסקה הראשי של השותפות או במסירתו לאחד השותפים.

485 המצאה למדינת (תיקון: תשנ"ה, תשנ"ו)
המען להמצאת כתב בי-דין למדינה יהיה משרד פרקליט המחוז שבו נמצא מקום מושבו של בית המשפט הדין בתובענה; היה בית המשפט הדין בתובענה בית המשפט העליון - משרד פרקליטות המדינה.

486 המצאה לרשות מקומית (448)
המצאת כתב בי-דין לרשות מקומית יכול שתהא בהמצאת הכתב לראש הרשות, לסגן ראש הרשות, למזכיר או לפקיד ראשי אחר של הרשות, או בהנחתו במשרד הראשי של הרשות.

487 המצאה לפסול-דין (450)
המצאת כתב בי-דין לפסול-דין תהא בהמצאתו לאחד מהוריו או לאפוטרופוסו, ובאין לו הורים או אפוטרופוס - בהמצאה למי שהפסול-דין גר עמו או נתון להשגחתו, והכל אם לא הורה בית המשפט אחרת; בית המשפט רשאי להורות כי מסירת הכתב לפסול-דין עצמו תהא המצאה כדין.

488 אישור קבלה (446ר"ש)
מי שהומצא לו כתב בי-דין לפי תקנות אלה יידרש לאשר את הקבלה בכתב.

489 מען לא נמצא או מסרב לקבל המצאה (447)
שליח בי-דין שלא מצא שום אדם שאפשר לפי תקנות אלה להמציא לו כדין את הכתב, אף על פי שפעל בשקידה ראויה וסבירה, או שהאדם כאמור סירב לקבל את הכתב, ידביק את הכתב על הדלת החיצונית או במקום אחר נראה לעין בבית שבו רגיל האדם לגור או לעסוק.

490 זמן ההמצאה ודרכה (452)
שליח בי-דין שהמציא כתב לפי תקנות אלה ירשום על גבי עותק של הכתב או יצרף אליו, סמוך ככל האפשר לאחר ההמצאה, הודעה המציינת את זמן ההמצאה ודרכה, ואם היה שם מי שזיהה את האדם שהכתב הומצא לו או את הבית שבו הודבק הכתב, וראה שהכתב נמסר, הושם או הודבק - יציין גם שמו ומענו של המזהה ויבקשו לחתום.

491 מקירת שליח בי-דין (446, 447, 453 ס"פ, 201)
הוחזר כתב בי-דין לפי תקנה מתקנות אלה ודבר ההמצאה לא אומת בהודעה מאת השליח, חייב בית המשפט או הרשם, ואם אומת כאמור - רשאי הוא, לחקור את השליח בדבר פעולותיו, או להביא לידי חקירתו כאמור בידי בית משפט אחר, ורשאי הוא להצהיר שהכתב הומצא כראוי או להורות על דרך המצאה הנראית לו.

סימן ב': המצאה על ידי מוסד

492 המצאה על ידי מוסד (454 עד 460) (תיקון: תשמ"ו, תשס"ב, תשס"ו)
בית המשפט רשאי לשלוח שני עתקים של כתב בי-דין לאנשים במוסדות המנויים להלן לשם המצאת אחד מהם לנמען:
(א) לנמען שהוא עובד הציבור - לראש המשרד שבו הוא עובד;
(ב) לנמען שהוא עובד של תאגיד - למנהל התאגיד או לאדם אחר הממונה על המען הרשום של התאגיד;
(ג) לנמען שהוא תושב ישוב - לחבר הועד או למזכיר של הישוב;
(ד) לנמען שהוא כהן דת או חבר מסדר דתי - לראש המסדר הדתי שלו בישראל;
(ה) לנמען שהוא אייל המשרת שירות פעיל בצבא-הגנה לישראל - לקצין המבצעים של מוקד מפקדת המשטרה הצבאית הראשית;
(ו) לנמען שהוא כולל בבית סוהר - למחלקת האסיר בשירות בתי הסוהר.

493 ציבת מי שנשלח לו כתב בי-דין (461)
(א) נשלח כתב בי-דין לאדם במוסד כאמור בתקנות אלה לנמען, ימציאו, ככל האפשר, ויחזיר עותק אחד בחתימתו ובחתימת הנמען ובצינון מועד ההמצאה; חתימת האדם כאמור תהיה ראויה להמצאה ולזמנה ויראו את הכתב כאילו הומצא כדין.
(ב) לא היתה ההמצאה אפשרית מכל סיבה שהיא, יוחזר הכתב לבית המשפט עם הודעה מפורשת על אותה סיבה ועל הצעדים שנקטו לביצוע ההמצאה.

494 המצאה לאנשי הסגל הדיפלומטי (462)
היה הנמען מדינת חוץ או מחלקה, נציגות או סוכנות של מדינת חוץ, או עובד בהן שהוא בעל חסינות דיפלומטית או קונסולרית, ישלח בית המשפט או הרשם שני עתקים של הכתב למשרד החוץ לשם המצאת אחד מהם לנמען; תעודת משרד החוץ בדבר ההמצאה וזמנה תהא ראויה לכך ויראו את הכתב כאילו הומצא כדין.

סימן ג': המצאה בדואר

495 המצאה בדואר על ידי בית-משפט (463) (תיקון: תשנ"ז)
(א) המצאת כתב בי-דין בדואר תהיה בדואר רשום עם אישור מסירה.
(ב) פקיד בית המשפט ישלח את הכתב חתום בחותם בית המשפט וירשום בתיק התובענה, או בתעודה שתצורף לתיק, מהו כתב בי-הדין, אופן המשלוח ותאריכו.
(ג) אישור המסירה יצורף לתיק התובענה.

496 המצאה בדואר בידי עורך דין למשנהו (463) (תיקון: תשנ"ז)
(א) עורך דין הממציא כתב בי-דין לעורך דין אחר יכול להמציאו בדואר רשום עם אישור מסירה; הכתב ישלח במעטפה סגורה, חתום בחותם עורך הדין.
(ב) עורך הדין יאשר על גבי עותק הכתב שימציא לבית המשפט, או בהודעה שיצרף לו, את מסירת הכתב לדואר ואת תאריך המסירה, ויגישו לבית המשפט כאמור בתקנה 475(ב).
(ג) בית המשפט רשאי לדרוש מעורך הדין לאשר בתצהיר את משלוח הכתב בדואר.

497 תקנות שלא יחולו (464)
הוראות תקנות 490 ו-491 לא יחולו על כתב בי-דין שהומצא בדואר רשום עם אישור מסירה, ורשאי בית המשפט לראות את הכתב כאילו הומצא כדין ואת התאריך המסומן באישור המסירה כתאריך ההמצאה.

סימן ג' 1: המצאה בפקסמילה (תיקון: תשנ"ז)

497. המצאה לעורך דין (תיקון: תשנ"ז, תשס"ה, תשס"ח)
(א) בית משפט או עורך-דין (להלן - השליח) רשאי להמציא כתב בפקסמילה לעורך דין המייצג בעל דין (להלן - הנמען) ואתו ככתב בי-דין שהומצא במסירה אישית לנמען ביום המשלוח, ובלבד שנתקיימו בו כל אלה:
(1) מלבד בי-הדין נשלח בין השעות 08:30 עד 17:00 שבת, ימי מנוחה כמשמעותם בסעיף 1א לפקודת סדרי השלטון והמשפט, היום החול שלאחריו;
(2) כתב בי-דין שנשלח ביום ו' ביום מנוחה או לאחר השעה 17:30, או אותו כאילו נשלח ביום החול שלאחריו;

(3) מספר הפקסמילה של הנמען מופיע בכתב בי-הדין שהוגש לבית המשפט באותה תובענה או בנייר המכתבים המשרדי של עורך הדין;
(4) מספר העמודים של כתב בי-הדין אינו עולה על עשרה, ובסיום הכתוב בכל עמוד מופיעה חתימת השולח;
(5) לכתב בי-הדין יצורף "דף משלוח בפקסמילה", שבו צוינו פרטי התיק, פרטי השולח כולל כתובתו, מספר הטלפון ומספר הפקסמילה שלו, ומספר העמודים שנשלחו;

(6) עורך הדין השולח כתב בי-דין בפקסמילה יודיע לנמען בטלפון, שעתידים לשלוח המשלוח, כי שלח לו בפקסמילה את כתב בי-הדין וכי העתק מוצגו במזכירות בית המשפט, ויערוך תרשומת על ההודעה הטלפונית, שתכלול את פרטי כתב בי-הדין, זמן השיחה ושמו של האדם שלו נמסרה ההודעה;
(7) היה השולח בית משפט - ישומר בית המשפט אישור משלוח של כתב בי-הדין בפקסמילה.

(8) (בוטלה) (תיקון: תשס"ח)
(9) הוראות תקנה זו לא יחולו על כתב בי-הדין הראשון בתיק בבעלותו לרבות על בקשה בכתב שהוגשה לפני הגשת כתב תביעה או ערעור.

497. המצאה לבית המשפט: תשנ"ז, תשנ"ח

עורך דין המייצג בעל דין רשאי להמציא לבית המשפט באמצעות פקסימילה, כתב בי דין שהיקפו אינו עולה על חמישה עמודים ולמעט כתב הגנה, כתב תביעה, כתב תשובה, סיכומים בכתב, תצהירים והמראות פתיחה; על המצאת כתבי בי דין כאמור יחולו הוראות תקנה 97א בשינויים המחויבים.

סימן ג' 2: המצאת כתב בי-דין אלקטרוני באמצעי אלקטרוני (תיקון: תשס"ה)

3497.1. הגדרות (תיקון: תשס"ו)

בסימן זה -

"כתובת דואר אלקטרוני" - כתובת במערכת דואר אלקטרוני;

"מנגנון הזדהות מאובטח" - מנגנון המשלב אמצעי חומרה ותוכנה, הניתן לשליטתו הבלעדית של בעליו, והמאפשר את זיהוי בעליו באופן ייחודי;

"מערכת דואר אלקטרוני" - מערכת המשמשת להעברת מסרים אלקטרוניים, שמתקיימים בה כל אלה:

- (1) היא מספקת לשולח אישור, החתום בחתימה אלקטרונית מאובטחת, על הגעה או אי-הגעה של כל מסר אלקטרוני ששלח אל כתובת הנמען במערכת (להלן - אישור מסירה אלקטרוני);
- (2) היא מאפשרת גישה לכתובת הדואר האלקטרוני רק באמצעות מנגנון הזדהות מאובטח, ומתעדת גישה כאמור;
- (3) המערכת נוקטת, באורח סדיר, אמצעי הגנה סבירים מפני חדירה אליה ומפני שיבוש בעבודתה, העלולים לפגום במהימנות המידע שבה.

497.2. המצאת כתב בי-דין אלקטרוני (תיקון: תשס"ו)

(א) כתב בי-דין אלקטרוני יומצא, לנמען שאינו בית המשפט, אל תיבת הדואר שבכתובת הדואר האלקטרוני של הנמען, ובלבד שהנמען מסר את כתובת הדואר האלקטרוני שלו לבית המשפט לצורך ביצוע הוראות סימן זה; ואולם הוראה זו לא תחול על כתב בי-הדין הראשון בתיק.

(ב) כתב בי-דין אלקטרוני שנשלח אל כתובת דואר אלקטרוני כאמור בתקנת משנה (א), יראוהו ככתב שהומצא במסירה אישית לנמען ביום ובשעה שצוינו באישור המסירה האלקטרוני, אם לא הוכח היפוכו של דבר.

(ג) להמצאה כאמור בתקנת משנה (א) תצורף הזמנה לדין, אם נדרשת לפי תקנות אלה, ערוכה לפי הטופס המתאים בתוספת, והוראות תקנה 20 לא יחולו.

(ד) כתב בי-דין אלקטרוני, המיועד לבית המשפט, יומצא אל יעד ההגשה האלקטרוני.

(ה) כתב בי-דין אלקטרוני שנשלח אל יעד ההגשה האלקטרוני כאמור בתקנת משנה (ד), יראוהו ככתב שהומצא במסירה אישית לבית המשפט ביום ובשעה שצוינו באישור אלקטרוני של מערכת בתי המשפט.

(ו) כתב בי-דין שנשלח לפי תקנה זאת ביום ו' או ביום מנוחה כמשמעותו בסעיף 18א לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח 1948-, או שנקבע בחיקוק, יראו אותו כאילו נשלח ביום החול שלאחריו.

497.1. הוראות לביצוע (תיקון: תשס"ו)

מנהל בתי המשפט רשאי לפרסם הנחיות לאופן ביצוע סימן זה, לרבות בדבר מסירת כתובות דואר אלקטרוניות, עדכון או ביטולן ובדבר דרישות נוספות לגבי מערכת דואר אלקטרוני או השימוש בה.

497.2. החלת הוראות הסימן (תיקון: תשס"ה)

הוראות סימן זה יחולו על כתב בי-דין אלקטרוני שניתנה לגביו הודעה כאמור בתקנה 215(א), בבתי המשפט ובסוגי הליכים שנקבעו בהודעה כאמור.

סימן ד': תחליף המצאה

498. תחליף המצאה (465)

(א) נוכח בית המשפט או הרשם שאי אפשר להמציא כתב בי-דין בדרך שנקבעה, רשאי הוא להורות על המצאת הכתב בדרכים אלה, כולן או מקצתן:

- (1) בהדבקת עותק שלו במקום נראה לעין שבבנין בית המשפט, וכן בבית שבו, לפי הידוע, גר או עסק הנמען לאחרונה;
- (2) בפרסום מודעה ברשומות או בעתון יומי;
- (3) בכל דרך אחרת שתיראה לו.

(ב) תחליף המצאה לפי תקנה זו כוחה יפה כהמצאה לנמען גופו.

(ג) בית המשפט או הרשם המורה על תחליף המצאה יקבע מועד להגשת כתב טענות, בהתאם לנסיבות.

499. הבקשה לתחליף המצאה (466)

(א) בקשה להוראה על תחליף המצאה תוגש בכתב ויצורף לה תצהיר לאימות הסיבה המונעת ביצוע ההמצאה בדרך שנקבעה או ראייה אחרת על כך, והמבקש לא יהיה חייב להתייצב לדיון בבקשה אלא אם כן בית המשפט או הרשם הזמין אותו להתייצב.

(ב) בית המשפט או הרשם רשאי שלא להעתר לבקשה לפי תקנת משנה (א) אם ראה מנסיבות הענין שהבקשה הוגשה באיחור בלתי סביר; לא נעתר בית המשפט או הרשם לבקשה, רשאי הוא למחוק את התביעה נגד בעל הדין שלא הומצא לידו כתב בי-דין.

סימן ה': המצאה אל מחוץ לתחום המדינה

500. המצאה מחוץ לתחום השיפוט (467) (תיקון: תשנ"ט, תשס"ו)

רשאי בית המשפט או הרשם שהוא שופט, להתיר המצאת כתב בי-דין אל מחוץ לתחום המדינה באחת מאלה:

- (1) מבקשים סעד נגד אדם שמקום מושבו או מקום מגוריו הרגיל בתחום המדינה;
- (2) נושא התובענה הוא כולו מקרקעין המצויים בתחום המדינה;
- (3) מבקשים לפרש, לתקן, לבטל או לאכוף פעולה, שטר, צוואה, חוזה, התחייבות או חבות בנוגע למקרקעין המצויים בתחום המדינה;
- (4) התובענה היא לאכוף חוזה, לבטלו, להפקיעו או לפסלו, או לעשות בו על דרך אחרת, או לקבל דמי נזק או סעד אחר בשל הפרתו, באחד המקרים האלה:
 - (א) החוזה נעשה בתחום המדינה;
 - (ב) החוזה נעשה בידי מורשה העוסק או המתגורר בתחום המדינה, או באמצעותו, מטעם מרשה העוסק או המתגורר מחוץ לתחום המדינה;
 - (ג) על החוזה חלים דיני מדינת ישראל לפי כתבו או מכללא;
- (5) תובעים על הפרת חוזה בתחום המדינה - ואין נפקא מינה היכן נעשה החוזה - אפילו קדמה לאותה הפרה, או נלוותה אליה, הפרה מחוץ לתחום המדינה אשר שללה את האפשרות לקיים אותו חלק מן החוזה שצריך היה לקיימו בתחום המדינה;
- (6) מבקשים צו מניעה לגבי דבר הנעשה או העומד להיעשות בתחום המדינה, או מבקשים למנוע או להסיר מטרד בתחום המדינה, בין אם מבקשים גם דמי נזק בקשר לכך ובין אם לאו;
- (7) התובענה מבוססת על מעשה או על מחלל בתחום המדינה;

(8) מבקשים לאכוף פסק-חוץ, כמשמעותו בחוק אכיפת פסקי-חוץ, התשי"ח 1958-, או פסק-בוררות-חוץ כמשמעותו בחוק הבוררות, התשכ"ח 1968-; (א) מבקשים לבטל פסק בוררות חוץ כמשמעותו בחוק הבוררות, התשכ"ח 1968-, שניתן נגד תושב ישראל, אם שוכנע בית המשפט כי אין למבקש אפשרות לזכות בדין צדק בבית המשפט של המדינה שבה, או לפי דיניה, ניתן הפסק. (9) מגישים תובענה על פי חוק שיפוט בעניני התרת נישואין (מקרים מיוחדים וסמכות בין-לאומית), התשכ"ט 1969-; (10) האדם שמחוץ לתחום המדינה הוא בעל דין דרוש, או בעל דין נכון, בתובענה שהוגשה כהלכה נגד אדם אחר, שהומצאה לו הזמנה כדין בתחום המדינה.

501. **הבקשה להמצאה מחוץ לתחום השיפוט (468)**

(א) לבקשת רשות להמציא כתב בי-דין לנתבע מחוץ לתחום המדינה יצורף תצהיר המציין כי המצהיר מאמין שיש למבקש עילת תביעה טובה והמפרש באיזה מקום או באיזו ארץ נמצא, או ייתכן שנמצא, הנתבע, וכן נימוקי הבקשה. (ב) בית המשפט או הרשם רשאי שלא להיעתר לבקשה לפי תקנת משנה (א) אם ראה מנסיבות הענין שהבקשה הוגשה באיחור בלתי סביר; לא נעתר בית המשפט לבקשה, רשאי הוא למחוק את התביעה נגד בעל הדין שלא הומצא לידו כתב בי-דין.

502. **בקשה לבטל צו המצאה מחוץ לתחום השיפוט (469)**

(א) בית משפט או רשם המתיר המצאת כתב בי-דין אל מחוץ לתחום המדינה יקבע את המועד להגשת כתבי הטענות, בהתאם לנסיבות, וימסור העתק ההיתר לנמען. (ב) הומצא לבעל דין כתב בי-דין מחוץ לתחום המדינה, רשאי הוא לבקש את ביטול הצו המתיר את ההמצאה או לכפור בכתב הטענות בסמכות בית המשפט לדון בתובענה, והכל לא יאוחר מהיום שבו הוא טוען לראשונה לגופה של התובענה.

503. **המצאת שאר מסמכים מחוץ לתחום השיפוט (470)**

(א) התיר בית המשפט או הרשם להמציא אל מחוץ לתחום המדינה כתב בי-דין שבו נפתח הדיון, יחול היתר זה גם על המצאת שאר המסמכים של אותו משפט, לרבות המסמכים בערעור בו, זולת אם הורה בית המשפט או הרשם הוראה אחרת.

(ב) רשאי בית המשפט שלערעור או הרשם להתיר את ההמצאה מחוץ לתחום המדינה של כתבי בי-דין בקשר לערעור, כאמור בתקנה 500.

פרק ל"ג: תשלום לקופת בית המשפט וממנה

504. **תשלום כסף לקופת בית המשפט מאת הנתבע (228, 229)**

(א) הוגשה תובענה על סכום כסף רשאי כל נתבע, בכל עת, עם מסירת הודעה על כך לשם המצאתה לתובע לפי טופס 47, לשלם לקופת בית המשפט סכום כסף לסילוק התביעה או לסיפוק חלק מעילות התובענה, אם היו עילות אחדות מצורפות בתובענה אחת.

(ב) שולם הכסף לקופת בית המשפט לסיפוק חלק מעילות התובענה, תפרט ההודעה את העילות שהתשלום מתייחס אליהן ואת הסכום ששולם ביחס לכל אחת מהן, זולת אם הורה בית המשפט או הרשם הוראה אחרת.

505. **תשלום לתובע (230, 231)**

(א) שולם כסף לקופת בית המשפט לפי תקנה 504, רשאי התובע, תוך שלושים ימים מיום שהומצאה לו ההודעה על התשלום, להסכים לקבלת הסכום לסילוק התביעה או לסיפוק חלק מעילות התובענה או לקבלת חלק מהסכום לסיפוק העילות שלגביהן מתייחס אותו חלק; הסכים התובע כאמור, ימסור לנתבע הודעה לפי טופס 48 והעתק ממנה לבית המשפט, ומשעשה כן זכאי הוא לקבל את הסכום שהסכים לו כאמור; עם קבלת הסכום יופסקו כל ההליכים בתובענה או ביחס לעילות המפורטות בהודעה, הכל לפי הענין.

(ב) קיבל התובע את הכסף כאמור בתקנת משנה (א) והודיע שהוא מסתלק מהתביעה או משאר עילות התובענה, לפי הענין, רשאי הוא, באין הוראה אחרת של בית המשפט, לבקש מבית המשפט שיפסקו בענין ההוצאות שעד לזמן התשלום לקופת בית המשפט.

506. **כסף שנשאר בקופת בית המשפט (232)**

לא לקח התובע את כל סכום הכסף שבקופת בית המשפט לפי תקנה 505(א), יוחזר הסכום שנשאר בקופת בית המשפט לנתבע על פי בקשתו.

507. **נתבעים אחדים (233)**

נתבעים אחדים שנתבעו ביחד או לחלופין, רשאים, כולם או מקצתם, לשלם כסף לקופת בית המשפט לפי תקנה 504, אגב הודעה על כך לשאר בעלי הדין, ויחולו הוראות תקנות 505 ו 506, בשינויים המוחייבים.

508. **התשלום בתביעה שכנגד (234)**

מי שנעשה נתבע על ידי תביעה שכנגד, יכול לשלם כסף לקופת בית המשפט לפי תקנות 504 עד 507, בשינויים המוחייבים על פי הענין.

509. **השפעת התשלום (235)**

בית המשפט או הרשם כשהוא בה להשתמש בשיקול דעתו בדבר הוצאות, יביא בחשבון הן את העובדה ששולם כסף לקופת בית המשפט והן את הסכום ששולם.

510. **כסף ששולם לפי צו (236)**

כסף ששולם לקופת בית המשפט על פי צו בית המשפט, לא ישולם ממנה אלא על פי צו מאתו, ובלבד שנתבע ששולם כאמור לפני הגשת כתב הגנה רשאי, אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת, ליחד בכתב טענותיו את הכסף, כולו או מקצתו, וכן כל סכום נוסף במידת הצורך, לתביעת התובע כולה או לחלק מסויים שבה, ואם הוא טוען שהציע את הכסף בהילך, רשאי הוא ליחד את הכסף, כולו או מקצתו, כתשלום לסכום שהוצע לפי דבריו בהילך; כסף שנתייחד כאמור רואים אותו ככסף ששולם לקופת בית המשפט בהתאם להוראות פרק זה ובכפוף להן.

פרק ל"ד: הוצאות המשפט וערובה לתשלומן

511. **הטלת הוצאות (475א), (476א) רישה, (476ד), (478, 479) (תיקון: תשי"ן)**

(א) בתום הדיון בכל הליך, יחליט בית המשפט או הרשם, לענין שלפניו, אם לחייב בעל דין בתשלום שכר טרחת עורך דין והוצאות המשפט (להלן - הוצאות) לטובת בעל דין אחר, אם לא.

(ב) החליט בית המשפט או הרשם לחייב בעל דין בהוצאות, רשאי הוא לקבוע את סכום ההוצאות לפי שיקול דעתו, בכפוף לאמור בתקנה 512.

(ג) בדיון המתקיים בערכאה ראשונה, תינתן לבעלי הדין הזדמנות להשמיע את טענותיהם בדבר סכום ההוצאות או שיעורן לפני מתן הצו להוצאות.

(ד) ניתן צו להוצאות בהליך פלוני, לא ייפגע הצו על ידי כל צד אחר להוצאות שיינתן לאחר מכן שלא בדרך של ערעור על הצו הראשון.

512. קביעת סכום הוצאות (475(ב), 476(א) סיפה, 476(ג)) (תיקון: תש"ן, תשנ"ו, תשנ"ז)
(א) קבע בית המשפט או הרשם את סכום ההוצאות, רשאי הוא לפסוק אותו, הן לענין שכר טרחת עורך דין והן לענין הוצאות המשפט, כל אחד מהם בנפרד בסכום כולל, ובלבד שבכפוף לאמור בתקנת משנה (ב), לא יפחת סכום שכר הטרחה מן התעריף המינימלי שנקבע לענין שכר טרחת עורך דין בכללי לשכת עורכי הדין (התעריף המינימלי), התשל"ז 1977 - (להלן - **התעריף המינימלי**), זולת אם הורה בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, על תשלום סכום קטן מהסכום האמור.
(ב) בתיתו צו להוצאות ובקביעת שיעורן יתחשב בית המשפט או הרשם, בין השאר, בשווי הסעד השנוי במחלוקת בין בעלי הדין ובשווי הסעד שנפסק בתום הדיון, ויהא רשאי להתחשב גם בדרך שבה ניהלו בעלי הדין את הדיון.
(ג) פסק בית המשפט או הרשם שכר טרחת עורך דין לפי תקנת משנה (א) ייוסף לסכום שנקבע כאמור סכום השווה למס ערך מוסף שמשולם עליו, זולת אם הורה בית המשפט או הרשם הוראה אחרת; לענין תקנות אלה, דינו של סכום שהוסף כאמור כדין שכר הטרחה שנפסק.

513. הישוב הוצאות (476(ב)) (תיקון: תש"ן, תשנ"ח)
הטיל בית המשפט או הרשם הוצאות משפט מבלי לפרש את סכומן, יהא סכום הוצאות המשפט צירופם של אלה, זולת אם קבע בית המשפט או הרשם הוראה אחרת.

(1) אגרות בית המשפט, הוצאות רישום של פרוטוקול בית המשפט, העתקתו או צילומו, דמי המצאת כתב בי-דין לפי תקנה 475א, מס בולים, שכר בטלה של עדים, שכר רופאים ומומחים אחרים, דמי לינה ודמי נסיעה של אלה בישראל וכל הוצאה אחרת הרשומה כדין בתיק התובענה - כפי שקבע המזכיר הראשי של בית המשפט לפי החומר שבתיק, בלי צורך בבקשה ושלא בפני בעלי הדין;

(2) שאר הוצאות המשפט כפי ששם הרשם, לפי בקשה בכתב או בעל פה ולאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות להשמיע טענותיהם, אם היה סבור שהוצאות המשפט האמורות היו סבירות ודרושות לניהול המשפט.

514. הארכת דיון שלא לצורך (475(ג))
ראה בית המשפט או הרשם כי בעל הדין האריך את הדיון בכל הליך שלא לצורך, על ידי טענות סרק או בכל דרך אחרת, רשאי הוא, באותו הליך או בפסק הדין, וללא קשר עם תוצאות המשפט, להטיל עליו את הוצאות ההליך או המשפט בשיעור שימצא לנכון בנסיבות הענין, לטובת בעל הדין שנגד או לטובת אוצר המדינה, או לטובת שניהם.

515. אכיפת צו הוצאות (477)
צו לתשלום הוצאות שסכומן נקבע בידי בית המשפט או הרשם או בידי המזכיר הראשי של בית המשפט, ניתן להוצאה לפועל בדרך שמוציאים לפועל פסק דין של בית המשפט.

516. בעל דין הטוען לעצמו (480) (תיקון: תש"ן)
(א) בעל דין שטוען לעצמו, יראו אותו, לענין הוצאות המשפט, כעד שהוזמן מטעמו בכל יום שהופיע למשפטו.
(ב) היה בעל הדין עורך דין והוא טוען לעצמו, הוא גופו או באמצעות משרדו, זכאי הוא לשכר טרחת עורך דין ולשאר הוצאות המשפט שהיה מקבל אילו העסיק עורך דין.

517. תיאום ההוצאות בין בעלי הדין (481)
כשבעל דין הזכאי לקבל הוצאות חייב גם לשלם הוצאות, רשאי הרשם לשום את ההוצאות שאותו בעל דין חייב בתשלומן ולהורות על תשלום היתרה.

518. בדיקת שומה (482)
(א) בעל דין הרואה עצמו מקופח על ידי קביעת המזכיר הראשי של בית המשפט לפי תקנה 513(1), רשאי לבקש, תוך שבוע מיום הקביעה, שהרשם יבדוק אותה.

(ב) הבקשה יכול שתוגש בעל פה ויפורטו בה פריטי ההוצאה שהבקשה מתייחסת אליהם.
(ג) הרשם ידון בבקשה והוא רשאי ליתן כל צו שייראה לו צודק, ובלבד שלא יתן צו המשנה את קביעת המזכיר הראשי אלא לאחר שניתנה הזדמנות לבעלי הדין האחרים הנוגעים בדבר להשמיע את דברם.
(ד) משהוגשה הבקשה, תעוכב כל פעולה של הוצאה לפועל ביחס להוצאות השנויות במחלוקת עד לאחר הדיון בבקשה, זולת אם הורה הרשם אחרת.

519. ערובה לתשלום הוצאות (483)
(א) בית המשפט או הרשם רשאי, אם נראה לו הדבר, לצוות על תובע ליתן ערובה לתשלום כל הוצאותיו של נתבע.
(ב) לא ניתנה ערובה תוך המועד שנקבע, תידחה התובענה, אלא אם כן הורשה התובע להפסיקה; נדחתה תובענה לפי תקנה זו, רשאי התובע לבקש ביטול הדחייה, ואם נוכח בית המשפט או הרשם שסיבה מספקת מנעה את התובע מליתן את הערובה תוך המועד שנקבע, יבטל את הדחייה בתנאים שייראו לו, לרבות לענין ערובה והוצאות.

פרק ל"ה: שונות

520. איחוד ענינים מטעם בית המשפט (484) (תיקון: תשמ"ו)
ענינים אחדים התלויים ועומדים בבית משפט אחד וכרוכות בהם שאלות דומות של משפט או של עובדה, רשאי בית המשפט או הרשם, לפי שיקול דעתו, להורות על איחודם, בין לפי בקשת אחד מבעלי הדין ובין מיזמת עצמו, ובתנאים שייראו לו.

521. עריכת תצהיר (474)
תצהיר יהא ערוך בגוף ראשון, מחולק לסעיפים ומכיל רק עובדות שהמצהיר יכול להוכיחן מתוך ידיעתו הוא, אלא שבבקשות ביניים רשאי הוא להצהיר גם לפי מיטב אמונתו ובלבד שיציין את הנימוקים לכך.

522. חקירת מצהיר (473) (תיקון: תשנ"א, תשנ"ב, תשס"ב)
(א) מצהיר בהליך עיקרי או בעל דין שמסר תצהיר בהליך ביניים, יתייצב לחקירה ביום הדיון, אלא אם כן הודיע בעל הדין שכנגד בהודעה בכתב לבית המשפט ולכל בעלי הדין, שהוא מוותר על חקירתו של המצהיר.

(ב) רצה בעל דין לחקור חקירה שכנגד מצהיר שאיננו בעל דין בהליך ביניים, יודיע על כך לבעל הדין שהגיש את התצהיר וידרוש את התייצבותו של המצהיר לשם חקירה שכנגד בשעת הדיון; ההודעה תומצא בעוד מועד כדי ליתן למצהיר שהות מספקת להתכונן ולנסוע למקום המשפט.

(ג) לא התייצב המצהיר בהתאם להודעה, לא ישמש תצהירו ראיה אלא ברשות מיוחדת מאת בית המשפט או הרשם.
(ד) בית המשפט או הרשם רשאי בכל עת לדרוש, מיזמתו הוא, התייצבותו של מצהיר לשם חקירה.

522א. כתב בי-דין שהופק במערכת ממוכנת (תיקון: תשנ"ב)
כתב בי-דין שהופק במערכת ממוכנת והוא טעון לפי תקנות אלה חתימת יד פקיד בית משפט, יראוהו ככתב בי-דין חתום כנדרש, אם הודפס בו שמו ותפקידו של הפקיד, והדבר ישמש ראיה לכאורה לנכונות האמור בו.

523. עריכת טופס (485) (תיקון: תשמ"ו)
מסמך שיש לערכו לפי אחד הטפסים שבתוספת הראשונה יהא ערוך בשינויים המחוייבים לפי הנסיבות ואין חובה שיהא העתק מילולי ממנו; היתה בטופס דרישה להמצאת פרטים, רשאי בית המשפט או הרשם, לצורך הדיון שלפניו, לצוות על מתן פרטים נוספים כפי שצויין בצו.

524. סמכות כללית לתקן פגם בהליך (487)

בית המשפט רשאי בכל עת לתקן כל פגם או טעות בכל הליך, וליתן הוראות בדבר הוצאות או בעניינים אחרים ככל שייראה לו צודק, וחובה לעשות כל התיקונים הדרושים כדי לברר מה הן באמת השאלות השנויות במחלוקת בין בעלי הדין; והוא הדין לגבי הרשם לענין פגם או טעות בהליך שלפניו.

525. תיקון טעויות (486) (תיקון: תשנ"ו)

בענין תיקון טעות בפסיקתה או בהחלטה ינהג בית המשפט כאמור בסעיף 81 לחוק בתי המשפט; והוא הדין לגבי הרשם לענין פסיקתה או החלטה שנחתמו בידו.

526. אי קיום התקנות (491)

אי קיום תקנות אלה או כל נוהג הקיים אותה שעה אינו פוסל שום הליך, אלא אם כן הורה כך בית המשפט; אך מותר לבטל הליך, כולו או מקצתו, כהליך שאינו כראוי, או לתקנו, או לנהוג בו בדרך אחרת, כפי שיראה בית המשפט; והוא הדין לגבי הרשם בהליכים שלפניו.

527. מחיקה אינה מעשה בית דין (490)

מחיקת תובענה אינה מעשה בית דין ואין בה, כשהיא לעצמה, כדי למנוע את התובע מהגיש תובענה חדשה בשל אותה עילה.

528. הארכת מועדים (488)

מועד או זמן שקבע בית המשפט או הרשם לעשיית דבר שבסדר הדין או שבנוהג, רשאי הוא, לפי שיקול דעתו, ובאין הוראה אחרת בתקנות אלה, להאריך מזמן לזמן, אף שנסתיים המועד או הזמן שנקבע מלכתחילה; נקבע המועד או הזמן בחיקוק, רשאי הוא להאריך מטעמים מיוחדים שיירשמו.

529. תקופת גרה לא תובא במנין (488א)

תקופת גרה של בית המשפט לא תובא במנין הימים שנקבעו בתקנות אלה או שנקבעו בידי בית המשפט או הרשם, אלא אם כן הורה בית המשפט או הרשם, לפי הענין, הוראה אחרת.

530. ביטול

בטלות -

(1) תקנות סדר הדין האזרחי, התשכ"ג 1963-;

(2) תקנות סדר הדין בעניני ירושה, התשכ"ו 1965-.

531. הוראת מעבר

תקנות אלה יחולו על עניינים התלויים ועומדים ביום תחילתן לפני בית המשפט או הרשם.

532. תחילה (תיקון: תשמ"ד)

תחילתן של תקנות אלה ביום ה' בתשרי התשמ"ה (1 באוקטובר 1984).

תוספת ראשונה (תיקון: תשמ"ו, תש"ן, תשנ"א, תשנ"ב, תשנ"ה, תשנ"ז, תשנ"ח, תשס"א^{5,6}, תשס"ב, תשס"ו⁷, תשס"ח)¹⁰

טופס 1 (תיקון: תשנ"ה, תשס"א, תשס"ב)
(תקנה 7א(ב))

בית המשפט ה..... ב.....

מדבקת זיהוי תיק (תינתן בבית המשפט)

פתיחת הליך אזרחי

(לפי תקנה 7א(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-)

תאריך.....

סמן במשבצת המתאימה

הליך:

תובענה¹ ערעור הודעה לצד שלישי בתיק
 תביעה שכנגד בתיק בקשה בכתב בתיק

סוג התיק:

א (אזרחי) הפ (המרצת פתיחה) עז (עזיבונות) ענ (ערעור נכים)
ברע (בקשת רשות ערעור) מא (מעמד איש) עמה (ערעור מס הכנסה)
עש (ערעור שונה) ב (בקשה בכתב) עא (ערעור אזרחי)
עמח (ערעור משפחות חיילים) פשר (פירוקי חברות ופשיטות רגל)

סדר דין: ר (רגיל) מ (מקוצר) ד (מהיר)

נושא התובענה²: קוד: _____ תיאור: _____

סכום התובענה: _____

מגישי התובענה:

שם משפחה/חברה/מוסד מס' זהות מען מס' טלפון

.....
.....

נגד 3:

שם משפחה/חברה/מוסד	מס' זהות	מען	מס' טלפון
.....
.....
.....

בענין עיזבון המנוח/ה: 4. מס' זהות: _____
תאריך פטירה: _____

סעדים:

הסעד..... קוד 5..... תיאור.....

סעד עיקרי.....

.....
סעדים נוספים.....
סעדים נוספים.....
סעדים נוספים.....

- סמן אם הוגשה בקשה לפטור מאגרה
- סמן אם כל מגישי התובענה פטורים מאגרה
- סמן אם מתבקשת המצאה ידנית לכל הצדדים⁶
- סמן אם מגישי התובענה מסכימים לפנות להליך גישור (כן/לא);

אם חלק ממגישי התובענה מסכימים לפנות להליך גישור - ציין את פרטיהם:

.....
.....
.....

פרט בקשות אם נפתחו לפני פתיחת ההליך הנוכחי:

מס' התיק	שם התיק	תיאור
.....
.....
.....

פרט באי כוח לפי סדר ההופעה בתובענה (אם מגיש התובענה מיוצג):

שם עורך הדין	מס' רישיון	מס' פקס	מס' טלפון
בכ 1
בכ 2
בכ 3
בכ 4
בכ 5

שים לב - אם בית המשפט לא יוכל לדון בתובענה או להמשיך את הדיון בה בשל חוסר מעש מצד בעלי הדין, בלא הסבר מניח את הדעת - עלולה התובענה להימחק.

השם: חתימה:

¹ לרבות בקשה בכתב שהוגשה לפני פתיחת התיק העיקרי.

- 2 לפי רשימה של נושאי תובענה המפורטת מעבר לדף (במקרה של סתירה בין הקוד לבין התיאור, הקוד הוא המחייב)
- 3 נא לרשום את פרטי כל בעלי הדין שכנגד, ככל הידוע.
- 4 בתיקי עיזבונות בלבד.
- 5 לפי רשימת סעדים שפרסם מנהל בתי המשפט (ילקוט הפרסומים התשנ"ז, עמ' 3752; התשנ"ח, עמ' 4627). במקרה של סתירה בין הקוד לבין התיאור, הקוד הוא המחייב.
- 6 אם מתבקשת מסירה אישית לחלק מהנתבעים, יש לצרף רשימה.

טופס 2 (תיקון : תשנ"ב)
(תקנה 18)

הזמנה לדין

בבית משפט _____
ב _____

נגד _____

אל _____

הואיל ו _____ הגיש לבית משפט זה תובענה נגדך, כמפורט בכתב התביעה המצורף בזה, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה תוך שלושים * ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו. אם לא תעשה כן, תהא לתובע הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך. יום _____

חתימת פקיד בית המשפט

* אם החליט בית המשפט להאריך את התקופה, יש לציין את התקופה שנקבעה ולמחוק את המיותר.

טופס 3
(תקנה 40)

הודעה לאדם שצורף כבעל דין

בבית (ה)משפט _____
ב _____

תיק _____

נגד _____

אל _____

מחמת _____ (ציין הסיבה : פטירתו או פשיטת רגלו של התובע או הנתבע או כל סיבה אחרת) נתן בית המשפט צו, שהעתקו מצורף בזה, ושליפיו צורפת כתובע/כנתבע במשפט הנ"ל, ועליך להתייצב למשפט ביום _____ בשעה _____ אתה רשאי להגיש כתב טענות תוך שלושים ימים מן היום שהומצא לך הצו. אם לא תתייצב בעצמך או על ידי עורך דין, בזמן האמור לעיל, יהא בית המשפט רשאי להמשיך בדיון וליתן פסק דין שלא בפניך. יום _____

חתימת פקיד בית המשפט

טופס 3א (תיקון : תשס"ח) ¹⁰
(תקנה 99 ג)

הזמנה לפגישת מהו"ת לבחינת האפשרות ליישוב התובענה בגישור

לכבוד (התובע/הנתבע) [מחק את המיותר]

בבית משפט

ב

תיק

..... (התובע)

נגד

..... (הנתבע)

(1) בהתאם לתקנה 99ג, הנך מוזמן לפגישת מידע, היכרות ותיאום לבחינת האפשרות ליישוב הסכסוך בגישור (להלן - **פגישת מהו"ת**). פגישת המהו"ת תתקיים עם מגשר, ומטרתה לבחון את האפשרות ליישב את הסכסוך בדרך של גישור. יודגש כי אין למגשר כל סמכות להכריע בעניין ההפניה לגישור או בעניין התובענה וכן כל הדברים שיימסרו בפגישת המהו"ת יהיו חסויים בפני בית המשפט הדין בתובענה ולא ישמשו ראיה בו (מצורף עלון הסבר על גישור מטעם המרכז הארצי לגישור ויישוב סכסוכים במשרד המשפטים).

(2) פגישת המהו"ת תתקיים עם מגשר בהתאם לפרטים אלה :

שם המגשר

- כתובת מקום הגישור מספר טלפון
- ביום בשעה
- (3) פגישת המהו"ת אינה מחייבת פנייה לגישור.
- (4) הנך רשאי להעביר למגשר עותק מכתבי הטענות או תמצית מהם בתוך שבעה ימים מיום קבלת ההזמנה.
- (5) משך הפגישה ייקבע על ידי המגשר.
- (6) פגישת מהו"ת אינה כרוכה בתשלום.
- (7) עליך להתייצב לפגישת המהו"ת בעצמך* וכן הנך רשאי, אם רצונך בכך, להתייצב בה עם עורך דין. היה ולא התייצבת לפגישת המהו"ת, בית המשפט יהיה רשאי להטיל עליך לשאת בהוצאות המגשר ושאר בעלי הדין, שהתייצבו לפגישה, וכן יהיה רשאי להביא עניין זה בחשבון לעניין הוצאות ההליך בסופו.
- (8) הנך רשאי להסכים עם שאר בעלי הדין בכל עניין הנוגע למועד פגישת המהו"ת או מקומה.
- בהעדר הסכמה לגבי אלה או לגבי זהות המגשר, הנך רשאי לפנות לממונה מטעם בית המשפט לנושא פגישת מהו"ת.
- תאריך..... חתימת פקיד בית המשפט
- 3. הודעה על בתי משפט** (תיקון: תשס"ח)
- מנהל בתי המשפט רשאי לפרסם בהודעה ברשומות את בתי המשפט שבהם תתקיים פגישת מהו"ת לפי פרק ז'1.
- 4. תחילה ותוקף** (תיקון: תשס"ח)
- תחילתן של תקנות אלה ביום כ"ה באדר א' התשס"ח (2 במרס 2008) ותוקפן לשנתיים.

* מטעם המדינה או תאגיד יתייצב לפגישת המהו"ת נציג מטעמו, שהוא בעל תפקיד הבקיא בפרטי התובענה, ורשאי הוא להתייצב עם פרקליט מטעם בעל הדין; אם הנך מתגורר דרך קבע מחוץ לגבולות המדינה ואינך נמצא בארץ, יתייצב לפגישת המהו"ת מיופה כוחך.

טופס 4
(תקנה 103(א))

דרישה להודות בעובדות

בבית (ה)משפט _____
ב _____ תיק _____

נגד _____

אל התובע/הנתבע

התובע/הנתבע דורש מן הנתבע/התובע להודות, תוך שבעה ימים מיום המצאת דרישה זו, בעובדות המפורשות להלן, חוץ מעניין קבילותן לראיה במשפט זה.

ואלה העובדות:

1. _____

2. _____

יום _____

חתימה _____

טופס 5
(תקנה 103(א))

דרישה להודות במסמכים

בבית (ה)משפט _____
ב _____ תיק _____

נגד _____

אל התובע/הנתבע

התובע/הנתבע עומד להביא את המסמכים המפורשים להלן והנתבע/התובע או מורשהו רשאי לעיין בהם ב ביום בשעה _____ ונדרש להודות, תוך 48 שעות לאחר המועד הנ"ל, שכל האמור להלן לגבי מסמכים אלה הוא נכון, חוץ מעניין קבילותם לראיה במשפט זה.

ואלה המסמכים:

(פרש את המסמכים וציין ליד כל אחד מהם אם הוא מקור או העתק)

יום _____

חתימה _____

טופס 6
(תקנה 103(ב))

הודיה בעובדות

בבית (ה)משפט _____
ב _____ תיק _____

נגד _____
אל התובע/הנתבע
התובע/הנתבע מודה לענין משפט זה בלבד בעובדות המפורשות להלן, בהסתייגויות שבצדן, חוץ מענין קבילותן של העובדות לראיה במשפט זה.
ואלה הן העובדות:

העובדות	ההסתייגויות
1. _____	_____
2. _____	_____
3. _____	_____

יום _____
חתימה _____

טופס 7
(תקנה 105)

צו למסירת שאלון

בבית (ה)משפט _____ תיק _____
ב _____
נגד _____

לאחר ששמעתי את _____ הנני מרשה ל _____ להגיש ל _____ את השאלון המצורף בזה ומצווה על _____ להשיב _____ על השאלות שבו תוך ימים מתאריך צו זה; הוצאות המשפט של בקשה זו יהיו ניתן היום _____
חתימת שופט או רשם _____

טופס 8
(תקנה 105)

שאלון

אל: התובע/הנתבע _____
1. האם _____
2. האם _____
התובע/הנתבע _____ נדרש להשיב על השאלות המסומנות במספרים _____
יום _____
חתימה _____

טופס 9
(תקנה 109)

תשובה לשאלון

בתשובה לשאלון של _____ אני הח"מ _____ מצהיר לאמור: (רשום את התשובות לשאלות לפי מספריהן)

1. _____
2. _____
הנני מתנגד להשיב לשאלות מספר _____ מפני ש _____ (ציין הנימוקים).
יום _____
חתימה _____

אני הח"מ _____ מאשר בזה כי ביום _____ הופיע בפני ב _____ מר _____ המוכר לי אישית/שזיהיתיו לפי תעודת זהות מס' _____ ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

חתימת מקבל התצהיר

טופס 10
(תקנה 112)

צו לגילוי מסמכים

בבית (ה)משפט _____ תיק _____
ב _____

לאחר ששמעתי את _____ הריני מורה בזה, כי _____ יגלה
בתצהיר, תוך _____ ימים מתאריך צו זה, מה הם המסמכים המצויים, או שהיו מצויים, ברשותו או בשליטתו והם
נוגעים לענין הנדון; הוצאות
המשפט של בקשה זו יהיו _____
ניתן היום _____
חתימת שופט או רשם _____

טופס 11 (תיקון: תשנ"ה)
(תקנה 112)

תיק _____

תשובה לצו לגילוי מסמכים

אני הח"מ _____ מצהיר בזה לאמור:
(1) בחזקתי או בשליטתי מצויים המסמכים דלקמן, הנוגעים לענינים השנויים במחלוקת במשפט זה:
תיאור המסמך ותאריכו

1. _____
2. _____
3. _____

(אם המצהיר מתנגד להצגת מסמך פלוני, יתאר את המסמך ויצוין את נימוקי התנגדותו).
(2) בחזקתי או בשליטתי היו מצויים המסמכים דלקמן, הנוגעים לענינים השנויים במחלוקת במשפט זה, אך אין הם
נמצאים עתה בחזקתי או בשליטתי:

תיאור המסמך ותאריכו	מתי יצא משליטתי	היכן נמצא עתה
1. _____	_____	_____
2. _____	_____	_____
3. _____	_____	_____

(3) לפי מיטב ידיעתי ואמונתי לאחר חקירה ודרישה שעשיתי אין - ומעולם לא היו - בחזקתי או בשליטתי, או בחזקתו או בשליטתו של כל אדם אחר מטעמי, כל תעודה, חשבון, פנקס חשבונות, שובר, קבלה, תזכיר, כתב או העתק או תמצית של מסמך כזה, וכל מסמך אחר, הנוגע לענינים השנויים במחלוקת במשפט זה, פרט למסמכים שפרטתי לעיל.

אני הח"מ _____ מאשר בזה כי ביום _____ הופיעה בפני _____

ב _____ מר/גב' _____ המוכר/ת לי אישית/שזיהיתיו/ה לפי תעודת זהות מס' _____ ולאחר שהזהרתיו/ה כי עליו/ה להצהיר את האמת וכי יהיה/תהיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה/תעשה כן, אישר/ה נכונות הצהרתו/ה דלעיל וחתם/ה עליה בפני.

חתימת מקבל התצהיר

טופס 12
(תקנה 113)

צו לגילוי מסמך פלוני

בבית (ה)משפט _____ תיק ב _____

נגד _____

הריני מורה בזה כי _____ יגלה בתצהיר אם מצויים ברשותו או בשליטתו המסמכים האלה :
1. _____
2. _____
3. _____

אם אחד המסמכים הנ"ל אינו מצוי ברשותו או בשליטתו, יודיע מתי יצא ממנה ומה היה עליו.
ניתן היום _____
חתימת שופט או רשם _____

טופס 13
(תקנה 114)

דרישה לעיון במסמך ולהעתקתו

בבית (ה) משפט _____
ב- _____ תיק _____
נגד _____
אל _____

אני דורש ממך להראות לי/לעורך הדין _____ לעיון ולהעתקה את המסמכים הנקובים להלן שזכרו בכתבי טענותיך/בתצהירך, והם :
1. _____
2. _____
יום _____
חתימה _____

טופס 14
(תקנה 115)

תשובה לדרישת עיון במסמך ולהעתקו

בבית (ה) משפט
ב-
תיק
נגד
אל

הרשות בידך לעיין במסמכים הנקובים בדרישתך מיום ולהעתיקם (חוץ מן המסמכים המסומנים בדרישתך במספרים) (ציין הנימוקים.....). מקום העיון הוא ב בשעות (אני מתנגד לעיון במסמכים הנקובים בדרישתך מיום מפני ש-.....(ציין הנימוקים).
יום.....
חתימה

טופס 15
(תקנה 170)

דרישה להציג מסמכים

בבית (ה) משפט.....
ב-
תיק
נגד
אל

אתה נדרש בזה להציג לפני בית המשפט בשעת הדיון את כל המסמכים ושאר כתבים שברשותך או בשליטתך ושיש להם נגיעה לענין הנדון במשפט זה וביחוד את ו
יום.....
חתימה

פסיקתה

בבית (ה)משפט.....

ב-

תיק

נגד

לאחר הדיון בתובענה הנ"ל נפסק כי -
(א) הנתבע ישלם לתובע סך.....שקלים בצירוף ריבית/ הפרשי הצמדה וריבית על סכום זה בשיעור של לשנה מיום.....עד תאריך פסיקתה זו ובשיעור... מתאריך פסיקתה זו עד יום התשלום.
(לא נפסק על תשלום כסף תנוסח הפסיקתה לפי מה שנפסק).
(ב) הנתבע/התובע ישלם.....שקלים להוצאות המשפט של תובע/הנתבע.

ניתן היום.....

חתימת שופט או רשם

טופס 17 (תיקון : תשנ"ז)
(תקנה 203)

הזמנה בסדר דין מקוצר

בבית (ה)משפט.....

ב-

תיק

נגד

הואילו..... הגיש לבית משפט זה תובענה לפי פרק ט"ז לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-, ל (לפרש את הסעד) כמפורט בכתב התביעה המצורף בזה על נספחיו, הנך מוזמן, אם יש בדעתך להתגונן, לבקש מבית המשפט בכתב רשות להתגונן תוך.....
ימים מיום המצאת הזמנה זו. הבקשה צריכה להיות נתמכת בתצהיר אשר בו יפורש אם אתה מתכוון לטעון נגד התובענה כולה או נגד חלק ממנה בלבד, ואם כן - נגד איזה חלק, ועליך למסור לתובע העתק בקשה זו בצירוף העתק מן התצהיר. אם בית המשפט לא יתן רשות להתגונן כאמור, תהא לתובע הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

חתימת פקיד בית המשפט

תאריך

טופס 17א (תיקון : תשס"א)⁶
(תקנה 214ג)

תצהיר

(כתב תביעה / כתב הגנה / הודעת צד שלישי - בתובענה בסדר דין מהיר)

בבית משפט השלום ב.....

נגד

תצהיר התובע / הנתבע / צד שלישי

אני החתום מטה.....מס' זהות.....לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד, וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזה לאמור:

1. אני התובע / הנתבע / צד שלישי (היה המצהיר אדם אחר - יש לפרט את זהותו, זיקתו לעובדות שבכתב הטענות, והטעמים לכך שהוא נותן את התצהיר במקום בעל הדין).
2. תצהירי זה ניתן לתמיכה בכתב תביעה / כתב הגנה / הודעה לצד שלישי בתובענה בסדר דין מהיר
3. האמור בסעיפים.....שבכתב התביעה / כתב ההגנה / הודעה לצד שלישי הוא בידעתי האישית.
4. האמור בסעיפים.....שבכתב התביעה / כתב ההגנה / הודעה לצד שלישי הוא נכון לפי מיטב ידיעתי ואמונותי. המקור לידעתי ולאמונותי הוא.....
5. אני מצהיר כי השם דלעיל הוא שמי, החתימה דלמטה היא חתימתי, וכי תוכן תצהירי זה אמת.

חתימת המצהיר

אישור

אני החתום מטהעורך דין, מאשר בזה כי ביום.....
הופיע בפני.....המוכר לי אישית / שזיהיתיו על פי תעודת זהות מס' ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את
האמת כולה ואת האמת בלבד, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר נכונות הצהרתו דלעיל וחתם
עליה בפני.

.....
חתימת מקבל התצהיר

טופס 17ב (תיקון: תשס"א⁶)
(תקנה 1214)

הזמנה לדין

(תובענה בסדר דין מהיר)

בבית משפט השלום ב.....

נגד

אל:.....

הואיל ו..... הגיש לבית משפט זה תובענה נגדך, כמפורט
בכתב התביעה המצורף בזה, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה בתוך ארבעים וחמישה * ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו.

אם לא תעשה כן, תהא לתובע הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

בכתב ההגנה עליך לפרט את טיעוניך, ולצרף אליו תצהיר מטעמך**, ואסמכתאות משפטיות, אם ישנן; תצהיר שלא צורף
לכתב ההגנה בעת הגשתו לא יוגש אלא ברשות בית המשפט.

נוסף על כך, עליך לצרף לכתב ההגנה:

1. רשימת המסמכים הנוגעים לטענות שבכתב ההגנה, המצויים או שהיו מצויים ברשותך או בשליטתך.
2. העתק או תצלום של כל מסמך הנוכח ברשימה ומצוי ברשותך (ביחס למסמך הנוכח ברשימה ואינו מצוי ברשותך, עליך לציין בתצהיר בידי מי, למיטב ידיעתך, הוא מצוי).

התובענה שהוגשה נגדך תידון בסדר דין מהיר לפי הוראות פרק ט"ז 1 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-.

.....
חתימת פקיד בית המשפט

יום.....

* אם החליט בית המשפט להאריך את המועד להגשת כתב ההגנה, יש לציין את המועד שנקבע ולמחוק את המיותר.
** ניתן לצרף תצהיר של אדם אחר מטעמים מיוחדים (למשל, משום שאדם אחר יודע מידיעה אישית את העובדות שעליהן מבוססת התובענה),
ובלבד שהטעמים לכך יצוינו בכתב הטענות.

טופס 17ג (תיקון: תשס"א⁶)
(תקנה 1214)

הזמנה לדין

(הודעה לצד שלישי בתובענה בסדר דין מהיר)

בבית משפט השלום ב.....

נגד

אל:.....

התובע (.....) הגיש נגד הנתבע (.....) תובענה בסדר דין מהיר לבית משפט זה, העתקי כתבי הטענות
מצורפים בזה.

הנתבע טוען שהוא זכאי כלפיך לסעד עקב תובענה זו כמפורט בהודעה לצד שלישי המצורפת בזה.

הנך מוזמן להגיש כתב הגנה בתוך ארבעים וחמישה..... * ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו. אם לא תעשה כן, יראו אותך כאילו אתה מודה בתוקפו של פסק דין לטובת התובע נגד הנתבע, אם יינתן, ובתוקפו של פסק דין שיינתן נגד לטובת הנתבע.

בכתב ההגנה עליך לפרט את טיעוניך, ולצרף אליו תצהיר מטעמך**, ואסמכתאות משפטיות, אם ישנן; תצהיר שלא צורף לכתב ההגנה בעת הגשתו לא יוגש אלא ברשות בית המשפט.

נוסף על כך, עליך לצרף לכתב ההגנה:

1. רשימת המסמכים הנוגעים לטענות שבכתב ההגנה, המצויים או שהיו מצויים ברשותך או בשליטתך.
2. העתק או תצלום של כל מסמך הנזכר ברשימה ומצוי ברשותך (ביחס למסמך הנזכר ברשימה ואינו מצוי ברשותך, עליך לציין בתצהיר בידי מי, למיטב ידיעתך, הוא מצוי).

ההודעה שהוגשה נגדך תידון בהודעה לצד שלישי במסגרת תובענה בסדר דין מהיר לפי הוראות פרק ט"ז 1 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-.

.....
חתימת פקיד בית המשפט

יום.....

* אם החליט בית המשפט להאריך את המועד להגשת כתב ההגנה, יש לציין את המועד שנקבע ולמחוק את המיותר.
** ניתן לצרף תצהיר של אדם אחר מטעמים מיוחדים (למשל, משום שאדם אחר יודע מידיעה אישית את העובדות שעליהן מבוססת התובענה), ובלבד שהטעמים לכך יצוינו בכתב הטענות.

טופס 18
(תקנה 220)

הודעה לצד שלישי

בבית (ה)משפט.....

ב-.....

תיק.....

נגד.....

אל.....

התובע/המבקש.....הגיש נגדי תובענה בדבר (פרש מהות התובענה) ועותקי כתבי הטענות מצורפים בזה. אני טוען שהנני זכאי כלפיך לסעד (פרש את הסעד).....עקב תובענה זו על סמך נימוקים אלה: (פרש את העובדות והנימוקים).....
אני תובע ממך.....וכן תשלום הוצאות המשפט שאני עשוי להתחייב בהן כלפי התובע/המבקש והוצאות הליכי צד שלישי אלה.
אם יש ברצונך לחלוק על תביעתי או על תובענת התובע/המבקש נגדי, עליך להגיש כתב הגנה תוך ימים מיום המצאת הודעה זו.
אם לא תעשה כן, יראו אותך כמודה בתובענות אלה.

יום.....

חתימה

טופס 19
(תקנה 227 (2))

הזמנת טען-ביניים לטוען

בבית (ה)משפט.....

ב-.....

תיק.....

נגד.....

אל הטוען:.....

הואיל והנתבע בתובענה הנ"ל, שהעתק כתב התביעה בה מצורף בזה הגיש בקשה שהעתקה מצורף אף הוא, האומרת כי קיבל ממך תביעה בענין הנדון במשפט זה, הנך מוזמן להתייצב בבית המשפט ב.....
ביום.....בשעה....., כי באותו זמן יינתן פסק דין הקובע את הזכויות והתביעות של התובע, של הנתבע ושלך.

עליך להגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו, בשלושה עותקים, הודעה האומרת שאין אתה תובע דבר לגבי נושא הבקשה או הודעת פרטים המפרטת את נימוקי תביעתך לגביה.

יום.....
חתימת שופט או רשם

טופס 20
(תקנה 227(3))

הודעת טען-ביניים לתובע

בבית (ה)משפט.....
ב-.....
תיק.....
נגד.....
אל התובע:.....

הואיל והנתבע בתובענה הנ"ל הגיש בקשה, שהעתקה מצורף בזה האומרת כי הוא קיבל תביעה מאת הטוען בענין הנדון במשפט זה, דע כי נשלחה הזמנה לטוען הנ"ל להתייצב בבית המשפט.....
ב-..... ביום..... בשעה..... (וכי בירור המשפט נדחה ל..... וכי באותו זמן יינתן פסק דין הקובע את הזכויות שלך, של הנתבע ושל הטוען הנ"ל. הטוען נדרש להגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לו ההזמנה, את הודעתו כדין והעתק ממנה יישלח לך ולנתבע.

יום.....
חתימת שופט או רשם

טופס 21
(תקנה 227 (3))

הודעת טען-ביניים לנתבע

בבית (ה)משפט.....
ב-.....
תיק.....
נגד.....
אל הנתבע:.....

הואיל והגשת בקשה האומרת שקיבלת תביעה מאת הטוען .. בענין הנדון במשפט זה, דע כי נשלחה הזמנה לטוען הנ"ל להתייצב בבית המשפט.....
ב-..... ביום..... בשעה..... (וכי בירור המשפט נדחה ל..... וכי באותו זמן יינתן פסק דין הקובע את הזכויות והתביעות של התובע, שלך ושל הטוען הנ"ל. הטוען נדרש להגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לו ההזמנה, את הודעתו כדין והעתק ממנה יישלח לך ולתובע.

יום.....
חתימת שופט או רשם

טופס 22
(תקנה 228 (1))

הזמנת טען-ביניים לטוענים

בבית (ה)משפט.....
ב-.....
תיק.....
נגד.....
אל הטוענים:.....

הואיל ו..... מ..... הגיש בקשה שהעתקה מצורף בזה, האומרת שהוא קיבל מאת ומאת תביעות מתחרות בענין (פרט את נושאי התביעות) - הנך מוזמן להתייצב בבית המשפט..... ביום..... בשעה....., כי באותו זמן יינתן פסק דין הקובע את הזכויות והתביעות שלך, של..... ושל..... הנ"ל. עליך להגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו, בשלושה עותקים, הודעה האומרת שאין אתה תובע דבר לגבי נושא הבקשה או הודעת פרטים המפרשת את נימוקי תביעתך לגביה.

יום.....
חתימת שופט או רשם

טופס 23
(תקנה 228(2))

בבית (ה)משפט.....
ב-.....
תיק.....
נגד.....
אל הטוענים:.....

הודעת טען-ביניים למבקש

הואיל והגשת בקשה האומרת שקיבלת מאת..... ומאת..... תביעות מתחרות בענין (פרט את נושאי התביעות) - דע כי נשלחה הזמנה לטוענים הנ"ל להתייצב בבית המשפט..... ביום..... בשעה..... כי באותו זמן יינתן פסק דין הקובע את הזכויות והתביעות של הטוענים הנ"ל ושלך. כל טוען נדרש להגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לו הזמנה, את הודעתו כדיון, והעתק מההודעות יישלח לך.

יום.....
חתימת שופט או רשם

טופס 24
(תקנה 235)

אבעיה
בבית (ה)משפט.....
ב-.....
תיק.....
נגד.....

בענין (פרט את הענין ואת האסמכתה החוקית להגשת האבעיה) פרטי האבעיה המוגשת לחוות דעתו של בית המשפט:
1. העובדות החשובות שהוסכם עליהן או שהוכחו או המסתברות מתוך מסמכים או באופן אחר.
2. טענות בעל הדין האחד.
3. טענות בעל הדין האחר.
שאלות החוק המתעוררות, המובאות לחוות דעתו של בית המשפט:
(פרש את השאלות בפסקאות המסומנות במספרים)

יום.....
חתימה
המען להמצאת כתבי בי-דין.....

טופס 25 (תיקון: תשנ"ז, תשנ"ח)
(תקנה 241(ב))

הודעה על בקשה בכתב

בבית (ה)משפט.....
ב-.....

תיק נגד

אל:
הואיל ו..... הגיש נגדך לבית משפט זה בקשה ל..... כמפורט
בבקשה בכתב המצורפת בזה, הינך מוזמן להשיב לבקשה תוך.....*
עשרים ימים מיום שהומצאה לך הודעה זו.
אם לא תעשה כן, תהא למבקש הזכות לבקש מבית המשפט לקבל החלטה שלא בפניך.

..... תאריך
..... חתימת פקיד בית המשפט

* אם החליט בית המשפט לשנות את התקופה, יש לציין את התקופה שנקבעה ולמחוק את המיותר.

טופס 26 (תיקון: תשנ"ח, תשס"א)
(תקנה 255)

הזמנה בהמרצת פתיחה

בבית (ה)משפט.....
ב-.....
תיק נגד

אל:
דע כי ביום..... בשעה..... או בסמוך לאחריה, יתבקש בית המשפט מטעם המבקש הנ"ל לתת סעד כמפורט בהודעה
המצורפת בזה.
אם הנך רוצה להגיש תצהיר בתשובה להמרצת הפתיחה, עליך להגישו לבית המשפט, ולמסור עותק ממנו למבקש, בתוך
ארבעים וחמישה ימים ממועד המצאת המרצת הפתיחה או עד ארבעה עשר ימים לפני מועד הדיון בה, לפי המוקדם.

יום.....
..... חתימה

טופס 26א (תיקון: תשנ"ו³, תשנ"ז, תשס"א⁵)
(תקנה 258ד(ה))

הרצאת פרטים בתיק עיקרי

בית המשפט לעניני משפחה
ב.....
תיק עיקרי.....
תיק מס'.....
בפני כב' השופט.....
בתאריך.....

התובע/המבקש.....
נגד.....
הנתבע/המשיב.....

מהות התובענה.....
מעמדו של ממלא הטופס.....

1. פרטים אישיים*: המבקש/ת

שם פרטי ושם משפחה	מס' זהות	תאריך לידה	כתובת
טלפון בבית	טלפון נייד		

מקום העבודה	כתובת העבודה	טלפון בעבודה
-------------	--------------	--------------

שם עורך הדין מס' הטלפון של עורך הדין מען עורך הדין

בן/בת הזוג:

שם פרטי ושם משפחה מס' זהות תאריך לידה כתובת
טלפון בבית טלפון נייד
מקום העבודה כתובת העבודה טלפון בעבודה

שם עורך הדין מס' הטלפון של עורך הדין מען עורך הדין

* פרטי בן הזוג ימולאו לגבי בן הזוג הנתבע.
בתביעת קטין באמצעות הורה ימולאו הפרטים של אותו הורה נוסף על פרטי הקטין.

2. פרטים לגבי המצב האישי:

המבקש/ת:

תאריך הנישואים הנוכחיים:
נישואים קודמים: כן/לא
ילדים מנישואים קודמים: כן/לא

בן/בת הזוג:

תאריך הנישואים הנוכחיים:
נישואים קודמים: כן/לא
ילדים מנישואים קודמים: כן/לא

3. ילדים:

שם	תאריך לידה	שם ההורה (שאינו המבקש)	מקום מגורי הילד
.....
.....
.....

4. פרטים לגבי דירת המגורים:

הדירה שבה גר/ה המבקש/ת היא:
בעלות משותפת של בני הזוג
בעלות המבקש/ת
בשכירות
אחר
הדירה שבה גר/ה בן/בת הזוג היא:
בעלות משותפת של בני הזוג
בעלות בן/בת הזוג
בשכירות
אחר

5. נתונים על אלימות במשפחה:

הוגשה בעבר בקשה לבית המשפט או לבית דין דתי למתן צו הגנה על פי החוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א 1991- :
כן/לא
אם כן - מתי.....
כנגד מי.....
מס' התיק.....
בפני מי נדון התיק.....
ניתן ביום..... / לא ניתן צו הגנה
תוכן הצו.....
האם היו בעבר אירועי אלימות שהוגשה בשלהם תלונה למשטרה ולא הוגשה בקשה לצו הגנה? כן/לא
אם כן - פרט/י.....

6. נתונים על תיקים אחרים בענייני המשפחה בין בני הזוג שנדונו או נדונים בבית משפט (פרט לגבי כל תיק בנפרד):

מס' התיק:
בפני מי נדון התיק:
מהות התיק:
מתי הסתיים הדיון בתיק.....

7. קשר עם גורמים טיפוליים:

האם הייתם בקשר עם:
(1) מחלקת הרווחה כן/לא
(2) ייעוץ נישואין כן/לא

האם אתם מוכנה/ לקחת חלק ב: ייעוץ משפחתי
גישור כן/לא

8. הצהרה

אני מצהיר כי לפי מיטב ידיעתי הפרטים שמילאתי בטופס נכונים.

.....
חתימת התובע/המבקש

טופס 26ב (תיקון : תשנ"ז)
(תקנה 258כב)

בבית המשפט לעניני משפחה
ב

..... תיק
..... בענין בני הזוג
.....

בקשה ליישוב סכסוך

הואיל ונתגלע סכסוך ביני לבין בן הזוג, וברצוני ליישב את הסכסוך בדרכי שלום ובלא התדיינות משפטית, אני פונה לבית המשפט בבקשה ליישוב הסכסוך ולהפניה ליחידת הסיוע או ליעוץ או לפישור, לפי שיקול דעת בית המשפט.

.....
חתימת המבקש

טופס 26ג (תיקון : תשס"ח)
(תקנה 258כא 1)

בבית המשפט לעניני משפחה
ב

בקשה ליישוב סכסוך בעניין קביעת דרכי קשר עם קטין

..... בעניין הקטין
..... מס' זהות
..... תאריך לידה

פרטי המבקש:

שם מס' זהות
כתובת
טלפון בבית טלפון נייד
הקרבה המשפחתית לקטין ולהוריו
פרטי הורי הקטין:
שם האב מס' זהות
כתובת
טלפון בבית טלפון נייד
שם האם מס' זהות
כתובת
טלפון בבית טלפון נייד

הואיל ונתגלע סכסוך ביני לבין בעניין דרכי הקשר שלי עם הקטין וברצוני ליישב את הסכסוך בדרכי שלום ובלא התדיינות משפטית, אני פונה לבית המשפט בבקשה ליישוב הסכסוך ולהפניה ליחידת הסיוע או ליעוץ או לגישור, לפי שיקול דעת בית המשפט.

.....
חתימת המבקש

טופס 27
(תקנה 261)

הרצאה פרטים בתביעה למזונות

..... תיק

א. פרטים לכל סוגי המזונות

1. שם בעל הדין.
2. מספר זהותו.
3. מען מגוריו.
4. תאריך לידתו.
5. הקרבה בין בעלי הדין.
6. האם הוגשו הליכים משפטיים בענין מזונות בין בעלי הדין, ואם כן - היכן ומה הוחלט בהם?
7. מה היה הסכום החדשי האחרון שהנתבע שילם לתובע למזונותיו (אם אין סכום מדוייק - יש לציין את הסכום בקירוב) ומתי שולם סכום זה?
8. התעסקותו והכנסותיו של בעל הדין ב-12 החדשים שלפני הגשת התביעה, ברוטו ונטו (לאחר ניכוי תשלומי חובה), לפי מקורותיהן.¹
9. התעסקותו והכנסותיו של בעל הדין שכנגד ב-12 החדשים שלפני הגשת התביעה, ברוטו ונטו (לאחר ניכוי תשלומי חובה), לפי מקורותיהן, עד כמה שהדבר ידוע למצהיר.²
10. פירוט רכושו של בעל הדין ורכושו של בעל הדין שכנגד - עד כמה שהדבר ידוע לבעל הדין.²
11. פירוט חובותיו של בעל הדין³ וחובותיו של בעל הדין שכנגד - עד כמה שהדבר ידוע למצהיר² וכן תיאור הנושים ושיעוריהם התשלומיים התקופתיים, אם החובות משתלמים בשיעורים.
12. פירוט דירת המגורים של בעל הדין ושל בעל הדין שכנגד, כולל מספר החדרים בכל דירה ומספר הנפשות המתגוררות בה.
13. אם יש לבעל הדין חשבון או חשבונות בבנקים, לבדו או בשותפות עם אחר - שמות הבנקים ומספרי החשבון בכל בנק בשני החדשים שלפני הגשת התביעה.⁴
14. אם יש לבעלי הדין, או לאחד מהם, מכונית - פרטים על כך.
15. סכום המזונות החדשיים הדרושים לתובע.⁵

ב. פרטים נוספים בתביעה למזונות מבן זוג

1. תאריך הנישואין.
 2. מקום מושבם של בני הזוג, ואם אין להם מקום מושב משותף - מקום מושבו של הנתבע.⁶
 3. אזרחותו של כל אחד מבעלי הדין.
 4. דתו של כל אחד מבעלי הדין.
 5. האם גרים בני הזוג יחד? אם לא - מי גר בדירה ששימשה לאחרונה את מגורי בני הזוג?
- #### ג. פרטים נוספים בתביעה למזונות מהורה או מבן זוגו של הורה
1. האם הורי התובע התגרשו? ואם כן, מתי?
 2. מקום מושבו של התובע.⁶
 3. אזרחותו של כל אחד מבעלי הדין.
 4. דתו של כל אחד מבעלי הדין.
 5. בחזקתו של מי נמצא התובע?
 6. שאר ילדי הנתבע - שמותיהם וגילם: האם הנתבע משלם להם מזונות, ואם כן - מה סכומם?⁷
 7. האם לנתבע בן זוג שאינו הורהו של התובע?
 8. האם לנתבע בן זוג שאינו הורהו של התובע, והוא משלם מזונות לילדי בן הזוג - שמותיהם וגילם של ילדי בן הזוג המתגוררים עם הנתבע והילדים שאינם מתגוררים עמו, וסכום המזונות שהוא משלם לכל אחד מהם.⁷
 9. במקרה האמור בפרט 8 - התעסקותו, הכנסותיו, רכושו וחובותיו של בן הזוג של הנתבע, בצירוף המסמכים האמורים לגבי פרטים א. 8, 10 ו-11.⁷
 10. אם התובע נמצא בחזקת הורה שאינו הנתבע - שאר ילדי ההורה, שמותיהם וגילם, ואם ההורה משלם להם מזונות - מה סכומם, עד כמה שהדבר ידוע למצהיר?^{2, 8}
 11. במקרה האמור בפרט 10 - התעסקותו, הכנסותיו, רכושו וחובותיו של ההורה, עד כמה שהדבר ידוע למצהיר.^{2, 8}
- #### ד. פרטים נוספים בתביעה למזונות מקרובים אחרים
1. מקום מושבו של כל אחד מבעלי הדין.⁶
 2. האם לנתבע בן זוג? ילדי הנתבע וילדי בן זוגו - שמותיהם וגילם. האם הנתבע משלם להם מזונות, ואם כן - מה סכומם?
 3. האם לתובע קרובים בדרגת קרבה הקודמת לקרבת הנתבע בהתאם לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), התשי"ט 1959 - (להלן - חוק המזונות), ואם כן - שמותיהם, מעני מגוריהם, גילם, מספר התלויים בהם וקרבה בינם לבין התובע וכן התעסקותם, הכנסותיהם, רכושם וחובותיהם, עד כמה שפרטים אלה ידועים לתובע.
 4. האם לתובע קרובים בדרגת קרבה הדומה לקרבת הנתבע בהתאם לחוק המזונות, ואם כן - הפרטים האמורים בפרט 3, עד כמה שהם ידועים לתובע.²
 5. הסיבה שהתובע אינו יכול לקבל מזונות מקרובים בדרגת קרבה הקודמת לקרבת הנתבע או מקרובים אחרים בדרגת קרבה השווה לקרבת הנתבע, או מעזבונם.⁸

¹ בעל דין שהוא עובד שכיר יצרף את תלוש המשכורת והכנסות אחרות ממקום עבודתו, ואם אין במקום עבודתו תלושים כאלה - אישור ממעבידו הכולל פירוט לכל חודש בנפרד, או צילום מאלה.

² ידיעה אישית או לפי מיטב האמונה.

³ לצרף אישורים במידת האפשר.

⁴ לצרף אישורים מהבנקים.

⁵ פירוט בידי הנתבע, עד כמה שהדבר ידוע לו, גם אם הוא מכחיש את חיובו.

⁶ הפרט יאומת לפי מיטב האמונה.

⁷ הפרטים נדרשים מאת הנתבע בלבד או מהמצהיר מטעמו; התובע רשאי למסרם, אם הם ידועים לו.

⁸ הפרטים נדרשים מאת התובע בלבד או מהמצהיר מטעמו; הנתבע רשאי למסרם, אם הם ידועים לו.

טופס 28 (תקנה 262)

הזמנה בתביעה למזונות

בבית המשפט המחוזי

ב. _____ תיק _____

נגד _____

אל: _____
דע כי התובעת/ת הגישה נגדך תביעה למזונות לפי פרק כ"א לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-, כמפורט בכתב התביעה המצורף בזה, על נספחיו. אם יש בדעתך להתגונן, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה לתובענה, יחד עם הרצאת פרטים לפי טופס 27 שבתוספת הראשונה לתקנות האמורות.
כתב ההגנה, על נספחיו, יאומת בתצהיר שלך ויוגש לבית המשפט תוך חמישה עשר ימים מהיום שהומצאה לך הזמנה זו. אם לא תעשה כן, תהא לתובעת/ת הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

יום _____
חתימת פקיד בית המשפט _____

טופס 29
(תקנה 262)

הזמנה בתביעה למזונות ולסעדים נוספים

בבית המשפט המחוזי _____
ב- _____ תיק _____

נגד _____

אל: _____
דע כי התובעת/ת הגישה נגדך תביעה למזונות לפי פרק כ"א לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-, ולסעדים נוספים כמפורט בכתב התביעה המצורף בזה, על נספחיו. אם יש בדעתך להתגונן, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה לתובענה יחד עם הרצאת פרטים לפי טופס 27 שבתוספת הראשונה לתקנות האמורות, כאשר סעיפי כתב ההגנה המתייחסים למזונות והרצאת הפרטים, על נספחיהם, יאומתו בתצהיר שלך ויוגשו לבית המשפט תוך חמישה עשר ימים מהיום שהומצאה לך הזמנה זו. אם לא תעשה כן, תהא לתובעת/ת הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

יום _____
חתימת פקיד בית המשפט _____

טופס 30
(תקנה 272)

הסכמת הורה לאימוץ

אני החתום מטה - _____
שם פרטי _____ שם משפחה _____ (שם קודם) _____ מס' זהות _____
שם האב _____

תאריך הלידה	מקום הלידה	מצב משפחתי	דת
_____	_____	_____	_____

משלח יד _____
מקום מגורים _____

מצהיר בזה: _____
1. הנני אמו/ אביו* של הילד _____ (שם הילד) שנולד ביום _____ (תאריך הלידה) ושמשפרו במרשם התושבים הוא* _____ העומד להיוולד לפי המצופה וזמן הלידה המשוער* אביו/אמו של הילד הוא/היא** _____
2. אני מסכים שילדי הנ"ל יימסר לאימוץ, ואני מוותר על כל ידיעה בדבר זהותו של העומד לאמץ את הילד או שיאמץ אותו.
3. ידוע לי שהאימוץ יפסיק את החובות והזכויות שבין הילד לבין הוריו ושאר קרוביו והסמכויות הנתונות להם ביחס אליו, זולת אם יורה בית המשפט הוראה אחרת בצו האימוץ; כמו כן ידוע לי שהאימוץ איננו מפסיק את זכויותיו של הילד כירש חוקי של הוריו ושל שאר קרוביו.
4. ידוע לי כי הצהרתי זאת עשויה לשמש ראיה בבית המשפט להסכמתי לאימוץ.

יום _____
חתימת המצהיר _____

אני מאשר כי _____ לאחר שזיהיתי אותו
לפי _____

(ציון דרך הזיהוי)

ולאחר שהסברתי לו את תוצאי האימוץ, לרבות לענין ירושה, חתם בפני על הצהרתו דלעיל ב - (שם המקום)

ביום _____

חתימת השופט, הדיין, הנציג הדיפלומטי או הקונסולרי, פקיד הסעד

* מחק את הטעון מחיקה.
** שם ההורה שאינו מצהיר.

טופס 31
(תקנה 276(ג))

פרטים לתסקיר בבקשה להכרזת ילד כבר-אימוץ

א. פרטים על הילד

1. השם ומספר הזהות.
2. תאריך הלידה.
3. מקום הלידה.
4. שנת העליה.
5. האזרחות.
6. הדת.
7. לידה מנישואין או מחוץ לנישואין.
8. יתמות - מאב - מאם - משני ההורים*.
9. סיבה להפרדה מההורים ולצורך באימוץ.
10. אחים ואחיות של הילד, גילם ומענם.
11. זמן הפרדת הילד מהוריו.
12. זמן הימצא הילד במוסד/במשפחה אומנת*.
13. האם יש לילד אפוטרופוס?
14. מחלות הילד בעבר וכיום.
15. רכוש או ענין ברכוש, שיש לילד.

ב. פרטים על הורי הילד

<u>האב</u>	<u>האם</u>	
.....	1. השם ומספר הזהות
.....	2. תאריך הלידה
.....	3. מקום הלידה
.....	4. שנת העליה
.....	5. האזרחות
.....	6. הדת
.....	7. המושב הקבוע
.....	8. המען
.....	9. האם יש להורה אפוטרופוס?
.....	10. ההתעסקות ומקום העבודה
.....	11. מחלות הורי הילד שנודעת
.....	12. להן חשיבות בקשר עם אימוץ
.....	13. שם בן הזוג (אם אינו אחד מהורי הילד)
.....	14. מען בן הזוג (אם נפרד)
.....	15. נסיבות שבהן רשאי בית המשפט להכריז על הילד כבר-אימוץ

ג. אנשים זולת הורי הילד, שאימוץ הילד עשוי להשפיע על ענינם ועל קשריהם עם הילד, לרבות הורים של הורה שנפטר

יום _____

חתימה

*מחק את הטעון מחיקה

טופס 32
(תקנה 284)

בקשה למתן צו אימוץ

בבית המשפט המחוזי
ב _____ תיק אימוץ _____

7. מחלות הילד בעבר וכיום.
8. שלום המאומץ אצל המאמץ והתקשרותו אליו במשך תקופת המבחן.
9. האם אפשר להניח שהמאומץ מבין בטיב האימוץ?
10. האם יודע המאומץ שהמאמץ אינו אחד מהוריו?
11. האם הסימנים מעידים שהמאומץ רוצה בהמשך הקשר עם המאמץ?
12. האם טובת המאומץ דורשת שלא לגלות לו את דבר האימוץ?
13. האם טובת המאומץ דורשת צמצום תוצאי האימוץ או המשך קיומה של חובה, זכות או סמכות בין המאומץ לבין הורחו או קרובו?

טופס 34 (תיקון : תשנ"ח)
(תקנות 294 א ו 294-ג)

צו אימוץ

בבית המשפט המחוזי ב
תיק אימוץ.....

המבקשים : 1. מס' זהות.....
שם
2. מס' זהות.....
שם

נגד

המשיב: היועץ המשפטי לממשלה.

לאחר שבית המשפט שוכנע כי נתמלאו התנאים הנדרשים בחוק אימוץ ילדים, התשמי"א 1981-, בקשר למאומץ(ת) שלגביו (שלגביה) הוגשה בקשה לבית המשפט בתיק האמור, מצווה בית המשפט כי המאומץ(ת) יליד(ת) תאריך הלידה יאומץ/תאומץ לבן/לבת
ל-שמות המבקשים
ביום מתן צו זה ושמו/שמה יהיה.....
יום _____

שופט

טופס 34 א (תיקון : תשנ"ח)
(תקנה 294ב(א))

בקשה למתן צו לאימוץ ילד ממדינת חוץ

בבית המשפט לענייני משפחה ב
תיק אימוץ.....
המאמץ :

המשיבים: 1. היועץ המשפטי לממשלה
2. עמותה מוכרת.....

אני הח"מ מגיש בזה בקשה למתן צו אימוץ ומצהיר כדלקמן :

האישה	האיש	
.....	1. שם המאמץ ומספר זהותו
.....	2. שמות קודמים
.....	3. תאריך לידה
.....	4. מקום הלידה
.....	5. שנת העליה
.....	6. האזרחות
.....	7. הדת
.....	8. המושב הקבוע
.....	9. המען
.....	10. ההשכלה
.....	11. ההתעסקות ומקום העבודה
.....	12. המעמד האישי (רווק, נשוי, אלמן, גרוש)
.....	13. תאריך הנישואין
.....	14. שם בן הזוג
.....	15. מען בן הזוג (אם נפרד)
.....	16. שמם וגילם של ילדי המאמץ

- ייחוסו של התובע אל הילד
 - שם וכתובת של בא-כוחו (עורך-דין או הרשות המרכזית)
 - (ז) פרטים על מי שנטען לגביו כי העביר או מחזיק בילד או צד מעוניין (המשיב)
 - שם פרטי ושם משפחה
 - תאריך הלידה ומקומה
 - אזרחותו
 - עיסוקו
 - מספר הדרכון
 - מספר תעודת הזהות
 - תיאורו
 - (ח) פרטים על הילד:
 - כתובת אחרונה ידועה של הילד לאחר העברתו
 - כתובת הילד אם היא שונה מהאמור בסעיף קטן (א)
 - שמות, כתובות ומספרי טלפון של אנשים אחרים שיוכלו לספק מידע נוסף ביחס למקום הילד
 - 2. מועד, מקום ונסיבות של ההעברה או החזקה של הילד, או נסיבות שלילת זכות הביקור אצל הילד, לפי הענין
 - 3. הבסיס העובדתי והמשפטי לתביעה
 - 4. הליכים משפטיים אחרים התלויים ועומדים בעניינו של הילד
 - 5. למי נדרש להעביר את הילד:
 - שם פרטי ושם משפחה
 - תאריך לידתו ומקומה
 - כתובתו
 - מספר הטלפון שלו בעבודה ובבית
 - 6. ההסדרים המוצעים להחזרת הילד
 - 7. רשימת מסמכים הנוגעים לענין שמצורפים לתביעה כולל תמונות ותצהירים
 - 1
 - 2
 - 3
- יום
- חתימת התובע או בא-כוחו

תצהיר

אני הח"מ מ"ז לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת, וכי אהיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר/ה בזה בכתב כי העובדות שבפסקאות בכתב התביעה הנ"ל הן נכונות ובידיעתי האישית.

..... חתימת המצהיר תאריך
-----------------------	----------------

אני הח"מ מאשר/ת בזה כי ביום הופיע/ה בפני ב.מ.ר/גב' המוכר/ת לי אישית (שזיהיתיו/ה לפי תעודת זהות מס'), ולאחר שהוזהרתי/ה כי עליו/ה להצהיר את האמת וכי יהיה/תהיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה/תעשה כן, אישר/ה את נכונות הצהרתו/ה דלעיל וחתם/ה עליה בפני

..... חתימת מקבל התצהיר תאריך
----------------------------	----------------

טופס 35 - 43

(בוטלו מכללא עם ביטול פרק כג: ירושה; ראה הטפסים בעניני ירושה וצוואה להלן בפרק ג: מעמד אישי, 3.1 סדר הדין בעניני ירושה; תקנות הירושה, בתוספת ראשונה)

טופס 43א (תיקון: תשס"ו)
(תקנה 43ד1)

אני הח"מ מצהיר בזה לאמור:
(1) פרטי התובע (המצהיר)
 שם:
 מספר זהות:
 מספר דרכון:
 דת [אם נוצרי, פרט את העדה וכן אם הוטבלת]:
 דת הורים והורי הורים [אם נוצרי, פרט את העדה]:
 אב
 הורי האב
 אם
 הורי האם
 [מחק את המיותר] האם המרת את דתך? כן/לא

אם כן, יש למלא את הפרטים האלה ולצרף מסמכים התומכים בהם [אם נוצרי, פרט את העדה]:

<u>תאריך המרה</u>	<u>דת לפני המרה</u>	<u>דת אחרי המרה</u>
.....
.....

יש לצרף כל מסמך המעיד על הדת, לרבות -

(1) לגבי תובע חסר דת - תצהיר מצד אדם נוסף המכיר את התובע היטב ויכול להעיד על עובדות רלוונטיות להשתייכות הדתית, כגון: האם עבר אי פעם טקס המשייכו לעדה דתית כלשהי ואם כן, לאיזו, מה היתה דתם של הוריו והורי הוריו וכדומה;

(2) לגבי תובע נוצרי - תעודת הטבלה ואם אינו יכול להמציא את תעודת הטבלה - תצהיר מצד אדם אחר המכיר את התובע היטב ויכול להעיד על עובדות רלוונטיות להשתייכות הדתית, לרבות הטבלה: אם נערכה, מקום עריכת הטבלה ומי ערך את הטבלה;

(3) לגבי תובע נוצרי יווני-קתולי - אישור שהתובע רשום בספר הכנסיה היוונית-קתולית בישראל;

(4) תעודת המרת דת לפי פקודת העדה הדתית (המרה).

(2) **פרטי בן הזוג/הנתבע** [יש למלא ככל שניתן]

שם:

מספר זהות:

מספר דרכון:

דת [אם נוצרי, פרט את העדה]:

דת הורים והורי הורים [אם נוצרי, פרט את העדה]:

אב

הורי האב

אם

הורי האם

[מחק את המיותר] האם ידוע לך אם בן הזוג המיר את דתו? כן המיר/לא המיר

אם כן, יש למלא את הפרטים האלה ולצרף מסמכים התומכים בהם [אם נוצרי, פרט את העדה]:

תאריך המרה דת לפני המרה דת אחרי המרה בפני מי נערכה ההמרה

.....

.....

.....

(3) פרטי הנישואין [אם נערכו כמה טקסים, יש למלא את הפרטים לגבי כל אחד מהם]

תאריך:

מקום:

בפני מי נערך:

האם נערך טקס דתי?

אם כן, ציין את פרטי הטקס (עדים וכיו"ב):

.....

.....

.....

אם התובע נוצרי לטיני-קתולי והנישואין הם נישואין אזרחיים שנערכו אחרי 27 בנובמבר 1983, יש לצרף אישור רשמי מהכנסיה הקתולית שהתובע מעולם לא עזב את הכנסיה הקתולית (אפשר להמציא אישור זה מכנסיה קתולית בארץ שעמה מצוי התובע בקשר);

תאריך חתימת המצהיר

אני הח"מ מאשר בזה כי ביום הופיעה לפני מר/גב'

המוכרת/ לי אישית שזיהיתיו/ה לפי תעודת זהות מס' ולאחר שהזהרתיו/ה כי עליו/ה להצהיר את האמת וכי יהיה/תהיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה/תעשה כן, אישר/ה את נכונות הצהרתו/ה דלעיל וחתם/ה עליה בפני.

תאריך חתימת מקבל התצהיר

טופס 343 (תיקון: תשס"ו)

(תקנה 343(ב)(1))

אני הח"מ מצהיר בזה לאמור:

(1) **פרטי הנתבע** (המצהיר)

שם:

מספר זהות:

מספר דרכון:

דת [אם נוצרי, פרט את העדה וכן אם הוטבלת]:

דת הורים והורי הורים [אם נוצרי, פרט את העדה]:

אב

הורי האב

אם

הורי האם

[מחק את המיותר] האם המרת את דתך? כן/לא

אם כן, יש למלא את הפרטים האלה ולצרף מסמכים התומכים בהם [אם נוצרי, פרט את העדה]:

תאריך המרה דת לפני המרה דת אחרי המרה בפני מי נערכה ההמרה

.....

.....

.....
.....

יש לצרף כל מסמך המעיד על הדת, לרבות:
(1) לגבי נתבע חסר דת - תצהיר מצד אדם נוסף המכיר את הנתבע היטב ויכול להעיד על עובדות רלוונטיות להשתייכות הדתית, כגון: האם עבר אי פעם טקס המשייכו לעדה דתית כלשהי ואם כן, לאיזו, מה היתה דתם של הוריו והורי הוריו וכדומה;
(2) לגבי נתבע נוצרי - תעודת הטבלה ואם אינו יכול להמציא תעודת הטבלה - תצהיר מצד אדם נוסף המכיר את הנתבע היטב ויכול להעיד על עובדות רלוונטיות להשתייכות הדתית, לרבות ההטבלה: אם נערכה, מקום עריכת ההטבלה ומי ערך את ההטבלה;
(3) לגבי נתבע נוצרי יווני-קתולי - אישור שהנתבע רשום בספר הכנסיה היוונית-קתולית בישראל;
(4) תעודת המרת דת לפי פקודת העדה הדתית (המרה).

(2) פרטי הנישואין [אם נערכו כמה טקסים, יש למלא את הפרטים לגבי כל אחד מהם]

תאריך:

מקום:

בפני מי נערך:

האם נערך טקס דתי?

אם כן, ציין את פרטי הטקס (עדים וכיו"ב):

.....

אם הנתבע נוצרי לטיני-קתולי והנישואין הם נישואין אזרחיים שנערכו אחרי 27 בנובמבר 1983, יש לצרף אישור רשמי מהכנסיה הקתולית שהנתבע מעולם לא עזב את הכנסיה הקתולית (אפשר להמציא אישור זה מכנסיה קתולית בארץ שעמה מצוי התובע בקשר);

תאריך חתימת המצהיר

אני הח"מ מאשר בזה כי ביום הופיעה לפני מר/גב' המוכרת לי אישית שזיהיתיה/ה לפי תעודת זהות מס' ולאחר שהזהרתיה/ה כי עליו/ה להצהיר את האמת וכי יהיה/תהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה/תעשה כן, אישר/ה את נכונות הצהרתו/ה דלעיל וחתם/ה עליה בפני.

תאריך חתימת מקבל התצהיר

טופס 43 (תיקון: תשס"ו)

(תקנה 343ז(ב))

בבית משפט ב.....

תיק.....

.....(התובע)

נגד

.....(הנתבע/בן הזוג)

פנייה לבית דין דתי

אל בית הדין

בהתאם לאמור בסעיף 3(א) לחוק שיפוט בעניני התרת נישואין (מקרים מיוחדים וסמכות בין-לאומית), התשכ"ט 1969-, אני פונה אל כב' בית הדין לקבלת קביעה מנומקת בענין תובענה להתרת נישואין בתיק זה כדלהלן:

(1) האם יש צורך בגירושין על פי הדין הדתי שלפיו דן בית הדין, ולו מספק, כדי שבן הזוג שעליו חל דין דתי זה יוכל להינשא מחדש?

(2) [לבית דין של אחת העדות הנוצריות] האם הדין הדתי שלפיו דן בית הדין מאפשר גירושין או ביטול נישואין בנסיבות הענין?

לפניה זו מצורפים טפסים כפי שמולאו על ידי הצדדים ומסמכים שצורפו על ידם, מסמכים המעידים על דתו של כל אחד מבני הזוג לפי תקנות 343ד(1) ו 343-ו(ב)(1) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-, ותעודות הנישואין של בני הזוג או העתק צילומי מאומת שלהם או תמצית רישום מאושרת של הנישואין ממדינת החוץ שבה נערכו לפי תקנה 343ד(3).

בהתאם לאמור בסעיף 3(ב)(1) לחוק, יש למסור את קביעתו המנומקת של כב' בית הדין לגבי כל ענין הנכלל בפניה זו בתוך שלושה חודשים מיום משלוח הפניה. אם לצורך בירור העובדות נדרש זמן נוסף, יש לפנות לסגן נשיא בית המשפט כדי להאריך את המועד לתקופה נוספת של שלושה חודשים.

תאריך חתימה.....

טופס 44

(תקנה 351)

בבית המשפט השלום

ב.....תיק.....

תצהיר בבקשה לקביעת גיל

אני הח"מ....., לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד וכי אהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מהיר בזה בתמיכה לבקשתי לקביעת גילי כדלקמן:

- (1) שמי הפרטי, שם המשפחה, שם האב.....
- (2) (א) מספר זהותי.....
- (ב) מספרי האישי הצבאי.....
- (3) (א) מקום מגורי.....
- (ב) מקום לידתי.....
- (4) מקום לשכת מרשם התושבים שבה מוחזק תיק המרשם שלי.....
- (5) (א) תאריך הלידה הרשום בתיק המרשם או בתעודת הזהות.....
- שנה..... חודש..... יום.....
- (ב) מתי נעשה רישום זה.....
- (ג) סיבת השיבוש בו.....
- (6) הגיל או תאריך הלידה שאני מבקש לקבוע.....

הערה: סעיף (7) ימולא רק אם המבקש נולד בארץ.

(7) (א) מצורף אישור מלשכת מרשם התושבים שאין בפנקס הלידות רישום לידה שלי בשנה הרשומה כשנת לידתי בתיק המרשם.

(ב) תעודת לידה שלי מצורפת (אם אינה מצורפת, ציין את הסיבה)

(ג) (לגבי מבקש שנולד לפני 1918) - מצורף העתק מתוך ספרי הנפוס של הרישום המתייחס לתאריך לידתי (אם אינו מצורף, ציין את הסיבה)

הערה: סעיפים 8 עד 11 ימולאו רק אם המבקש נולד בחו"ל.

(8) (א) במקום הולדתי היו/לא היו* נהוגות תעודות לידה.

(ב) יש לי/היתה לי* תעודת לידה/תעודה אחרת* ממקום הולדתי, מספרה.....

ותאריך לידתי הרשום בה: שנה..... חודש..... יום.....

(ג) הערות:.....

(9) (א) במקום הולדתי/מגורי היו/לא היו נהוגות תעודות זהות.

(ב) יש לי/היתה לי* תעודת זהות ממקום הולדתי/ מגורי*, מספרה.....

ותאריך לידתי הרשום בה: שנה.....

חודש..... יום.....

התעודה מצורפת (אם אינה מצורפת, ציין את הסיבה).....

(ג) הערות:.....

(10) (א) במקום הולדתי/מגורי היו/לא היו* נהוגים פנקסי משפחה/מעמד אישי*.

(ב) יש לי/היה לי* פנקס משפחה/מעמד אישי* ממקום הולדתי/מגורי* מספרו..... ותאריך לידתי הרשום בו:

שנה..... חודש..... יום..... הפנקס מצורף (אם אינו מצורף, ציין את הסיבה)

(ג) אני רשום/הייתי רשום* בפנקס המשפחה/המעמד האישי* של אבי/אמי*, מספרו תאריך הוצאתו ותאריך לידתי הרשום בו: שנה.....

חודש..... יום..... הפנקס הכולל את הדף שבו רשום תאריך לידתי מצורף (אם אינו מצורף, ציין את הסיבה).....

(ד) הערות:.....

(11) (א) בבואי ארצה היה/לא היה* לי דרכון, מספרו..... תאריך הוצאתו.....

ותאריך לידתי הרשום בו: שנה..... חודש..... יום.....

הדרכון הכולל את הדף שבו רשום תאריך לידתי מצורף (אם אינו מצורף, ציין את הסיבה)

(ב) בבואי ארצה הייתי רשום בדרכון של..... מספרו..... תאריך הוצאתו ותאריך לידתי הרשום בו: שנה.....

חודש..... יום..... הדרכון הכולל את הדף שבו רשום תאריך לידתי מצורף (אם אינו מצורף, ציין את הסיבה)

הדרכון היה בידי.....

ב..... ונמצא ב..... (אם אינו נמצא, ציין את הסיבה).....

(12) (א) מצבי המשפחתי..... תעודת נישואין/גירושין* שלי מצורפת (אם אינה מצורפת, ציין את הסיבה)

(ב) בן הזוג:

(1) שם.....

(2) מספר הזהות.....

(3) תאריך הלידה.....

(4) תאריך הנישואין: שנה..... חודש..... יום.....

(5) מקום המגורים.....

(ג) אחים ואחיות:

(1) שמות האחים והאחיות.....

- (2) מספרי הזהות.....
 (3) תאריכי הלידה :
 שנה.....שנה.....שנה.....
 חודש.....חודש.....חודש.....
 יום.....יום.....יום.....
 (4) מקומות מגורים :
 (ד) ילדים :
 (1) שמות הילדים :
 (2) מספרי הזהות :
 (3) תאריכי הלידה :
 שנה.....שנה.....שנה.....
 חודש.....חודש.....חודש.....
 יום.....יום.....יום.....
 (4) מקומות מגורים :
 (5) תעודות הלידה של הילדים מצורפות (אם התעודות או חלק מהן אינן מצורפות, ציין את הסיבה :
 (ה) הורים :
 (1) שמות ההורים :
 (2) מספרי הזהות :
 (3) תאריכי הלידה :
 שנה.....שנה.....שנה.....
 חודש.....חודש.....חודש.....
 יום.....יום.....יום.....
 (4) מקומות מגורים :
 (13) התעודות/המסמכים המפורטים להלן, שמהם ניתן ללמוד מהו גילי הנכון, מצורפים אף הם :

(14) תצהיר/תצהירים של.....מצורף/מצורפים כתמיכה לבקשתי.
 מקום לשכת מרשם התושבים שבה מוחזק תיק המרשם של המצהיר זה/מצהירים אלה :

(15) מטרת בקשתי לקביעת גילי :

(16) מוסדות ואנשים שקביעת גילי עלולה לפגוע בהם (ציין ופרט) :

הקופה

- (א) המוסד לביטוח לאומי : כן/לא*.
 (ב) קופה אחרת לביטוח סוציאלי : שם הקופה.....מען
 (ג) צה"ל : (1) לפני הגיוס - ראשי מרכז גיוס באגף כוח אדם* ;
 (2) אחרי הגיוס - השליש הראשי*.
 (ד) המעביד שלי :

המשרד

מען

(1) אני מועסק במשרד ממשלתי* שם המשרד.....

המעביד

(2) אני מועסק אצל מעביד אחר* שם המעביד.....מען

- (ה) מוסד או אדם אחר שקביעת גילי עלולה לפגוע בו : שם.....מען
 (17) הרישום של גילי במרשם התושבים הוא רישום ראשון* ;
 על פי בקשתי תוקן רישום גילי במרשם התושבים ביום.....
 מ.....ל.....
 (18) זאת בקשתי הראשונה לקביעת גילי המוגשת לבית משפט בישראל* ;
 על פי בקשה קודמת שהגשתי נתן בית משפט שלום/מחוזי ב.....
 החלטה בענין קביעת גילי והיא מצורפת בזה* . אני מבקש לצרף את התיק הקודם לתיק בית המשפט בבקשה זו.

חתימה

אני הח"מ.....מאשר בזה כי ביום.....הופיע בפני ב.....
 המוכר לי אישית / שזיהיתו לפי תעודת זהות מספר....., ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת בלבד ואת
 האמת כולה וכי יהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

.....
 חתימת מקבל התצהיר

* מחק את המיותר

טופס 444 (תיקון : תשס"א)
 (תקנה 1387 ד)

הודעה בדבר צו כניסה לחצרים

בבית המשפט ב.....
דע כי בתיק נגד

1. מונה כונס נכסים זמני/תופס נכסים (מחק את המיותר), אשר הוסמך לבצע חיפוש/צילום/העסקה / תפיסה של נכסים, המצויים בחצרים אשר בהזקתך או באחריותך;
2. הוצא צו המורה לך לאפשר לכונס הנכסים הזמני / תופס הנכסים (מחק את המיותר) להיכנס לחצרים כדי לבצע את הפעולות האמורות.

קרא בעיון את ההוראות האלה:

1. הכניסה לחצרים והפעולות שיבוצעו בהם ייערכו בנוכחותך ובנוכחות שני עדים, אלא אם כן צוין במפורש בצו של בית המשפט שהפעולות יבוצעו בלא נוכחות עדים או אם תאשר בכתב שאינך מעוניין בנוכחות עדים;
2. פעולות במחשב או במידע המצוי במחשב יבוצעו רק על פי היתר מפורש, אשר צוין בצו של בית המשפט, ועל ידי בעל תפקיד מיומן לביצוע פעולות במחשב או על ידך בלבד;
3. אתה רשאי להעיר את הערותיך לגבי הכניסה לחצרים והפעולות שבוצעו בהם, והן יופיעו בדין וחשבון שיוגש לבית המשפט;
4. חלה על תופס הנכסים / כונס הנכסים הזמני (מחק את המיותר) ועובדיו חובת סודיות לגבי הנכסים, המסמכים והמידע המגיעים אליהם במסגרת תפקידם, והם אינם רשאים לעשות בהם שימוש או לגלותם לאדם אחר, עד לדיון בבית המשפט שבו יוחלט מה ייעשה בהם.

שים לב:

1. אם תסרב לאפשר כניסה לחצרים תפר צו של בית משפט, וניתן יהיה לזמן אותך לבית המשפט ולהטיל עליך קנס או מאסר לשם ביצוע הצו, על פי פקודת בזיון בית המשפט;
2. אם תסרב לאפשר כניסה לחצרים הדבר עלול לשמש ראיה במסגרת ההליך המשפטי;
3. אתה זכאי להתייעצות טלפונית עם עורך דין במגבלות האפשר;
4. אתה זכאי להגיש לבית המשפט הודעת הצטרפות להליך בתוך עשרים ימים.

.....
יום
חתימת פקיד בית המשפט

טופס 45

(תקנה 388)

בבית המשפט ה.....
ב..... תיק.....

מינוי כונס נכסים

נגד.....

אל:.....

הואיל ו-..... עוקל על ידי צו שניתן במשפט הנ"ל ביום.....
לטובת..... הנך מתמנה בזה (בתנאי שתיתן ערובה להנחת דעתו של בית המשפט), להיות כונס נכסים לרכוש הנ"ל על פי סימן ג' לפרק כ"ח של תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-, ואלה יהיו סמכויותיך:

הנך נדרש להגיש ביום חשבון נכון של כל הסכומים שיכנסו לרשותך או שתוציא בשל הרכוש הנ"ל.
שכרך יהיה.....

יום.....
חתימת שופט

טופס 46

(תקנה 391)

בבית המשפט ה.....
ב..... תיק.....

ערובה של כונס נכסים

נגד.....

אנו החתומים מטה.....מתחייבים בזה יחד ולחוד לשלם לפי הוראות בית המשפט או הרשם סך במקרה ש אשר נתמנה כונס נכסים במשפט הני"ל לא יגיש חשבונותיו בזמנים ובצורה שהורה בית המשפט, או לא ישלם סכום המגיע ממנו לפי הוראות בית המשפט, או שיגרום בזדון או ברשלנות הפסד לנכסים שנתמנה עליהם.

יום.....
חתימה

הערה: אם הערובה היא ערבון כסף יש לנסח את תנאי השלשת הערבון לפי האמור לעיל.

טופס 47 (תקנה 504)

בבית המשפט ה.....
ב.....תיק.....

הודעת נתבע על תשלום לבית המשפט

נגד.....

אל התובע:
הנתבע שילם לבית המשפט.....שקלים ואומר כי חלק מתוך הסכום הני"ל שהוא שקלים, יש בו כדי סילוק תביעת התובע על.....והחלק האחר שהוא שקלים יש בו כדי סילוק תביעת התובע על.....
יום.....
חתימה

טופס 48 (תקנה 505)

הסכמת תובע לקבלת סכום ששולם לבית המשפט

בבית המשפט ה.....
ב.....תיק.....

נגד.....

אל הנתבע:
התובע מסכים לקבל את הסכום.....שקלים ששילם הנתבע לבית המשפט כסילוק התביעה שלגביה שולם הכסף (והוא מוותר על תביעותיו האחרות).
יום.....
חתימה

תוספת שניה

תקנה 187(ב) (תיקון: תשמ"ו, תשמ"ז, תשמ"ח, תשמ"ט, תשנ"ה, תשס"א, תשס"ב, תשס"ג, תשס"ו, תשס"ח)

הסכומים בשקלים חדשים

שיעור התשלומים לעדים

עד 85	(1) שכר בטלה -
עד 168	(א) להתייצבות של עד 4 שעות
	(ב) ליום התייצבות (מעל 4 שעות)
עד 112	(2) דמי לינה לכל לילה שעל העד ללון מחוץ לביתו -
עד 8	(א) אם המציא קבלה
	(ב) בלא קבלה
עד 37	(3) שכרו של מומחה מאוצר המדינה -
	(א) כשהעדות לא הצריכה עשיית עבודת מומחה לצורך המשפט
	ואולם אם מקום עבודתו הקבוע של המומחה מרוחק יותר משלושים ק"מ מבית המשפט והיה עליו לבוא לבית המשפט לצורך מתן העדות בלבד, ייוספו לשכר האמור עד 11
עד 85	(ב) כשהעדות הצריכה עשיית עבודת מומחה לצורך המשפט עד
	(4) (א) שכרו של רופא כשהעדות הצריכה -
עד 67	(1) בדיקה או ניתוח של גוויה
עד 112	(2) בדיקה או ניתוח של גוויה שהוצאה מקברה
עד 25	(3) תעודת רפואית שאינה מצריכה בדיקה
עד 85	(4) חוות דעת רפואית בכתב
עד 71	(5) בדיקת גופו של אדם
	(ב) בית המשפט רשאי להוסיף על הסכום הנקוב בפסקת משנה (א)(3) או (4), סכום שלא יעלה על

עשרים וחמישה אחוזים למאה ממנו, בשים לב למידת הטורח, להיקף או להעמקה שהיו כרוכים במתן השירות.
 (ג) רופא שהעיד בבית המשפט על חוות דעת רפואית שנתן בכתב, יהיה זכאי גם לשכר כמומחה לפי הרישה של פסקה (3)(א) ובית המשפט רשאי לפסוק לו שכר נוסף בשל נסיעות, לפי הסיפה של אותה פסקה וכן דמי לינה לפי פסקה (2).
 (5) שכר של מומחה רפואי בעד חוות דעת בכתב, כולל מתן עדות לענין חוות הדעת בישיבה אחרת של בית המשפט

135 עד 561

תקנות סדר הדין האזרחי
לוח השוואה לפי המספרים החדשים

הסעיף החדש	הסעיף הקודם
1	1
2	2
3	3
4	4
5	4א
6	4ב
7	5
8	6 רישה
9	7
10	8
11	10
12	11
13	12
14א	47
14ב	13
15	14
16	9
17	15א
18	16
19	17
20	18
21	19
22א	20
22ב	23
22ג	22
23	21
24	24
25	25
26	26
27	27
28	28
29	29
30	30
31	31
32א	32
32ב	34
33	33
34	35
35	237
36	36
37	37
38	38
39	39
40	40
41	41
42	42
43	43
44	45,44
45	46
46	48
47א	49

50	(ב)47
52,51	48
53	49
54	50
55	51
59	52
60	53
61	54
62	55
63	56
64	57
65	58
66	59
67	60

הסעיף הקודם	הסעיף החדש
68	61
69	62
70	63
71	64
72	65
73	66
6,74 סיפה	67
75	68
76	69
77	70
78	71
79	72
80	73
81	74
15	(א)75
82	(ב)75
89	76
88	77
87	78
93	79
94	80
95	81
83	(א)82
84	(ב)82
56	83
57	84
90	85
91	86
86	87
92	88
85	89
58	90
96	91
97	92
98	93
99	94
100	95
101	96
102	97
103	98
104	99
105	100
106	101
107	102
110-108	103
111	104
118,115	105
116	106
117	107
131,119 (ב)רישה	108
120	(א)109
131 (ב) סיפה	(ב) 109
121	110

122	111
(א) 131,123	1124
124	113
125	114
129,126 סיפה	115
127	116
128	117
129 רישה	118
130	119
135	120
137	121
136	122

הסעיף	הסעיף
הקודם	החדש
138	(א)123
139	(ב)123
א139	124
168	125
169	126
170	127
169	128
א171	129
172	130

הסעיף	הסעיף
הקודם	החדש
-	(א)131
(ג)173	(ב)131
(ד)173	(ג)131
174	132
175	133
176	134
177	135
178	136
179	137
113	138
114	139
140	140
141	141
142	142
143	143
144	144
145	145
146	146
147	147
148	148
149	149
150	150
151	151
152	152
153	153
154 (ב), (א)	154
156	(ג)154
155	155
(א)489	156
157	157
159	158
161	160
162	161
192	163
183	164
184	165
186	166
185	167
471	168
472	169
112	170
208	171
193	172
187	173

188	174
190	175
189	176
191	177
194	178
195	179
196	180
197	181
199	182
200	183
203,202	184
204	(א)185
205	(ב)185
206	(ג)185
207	186
(א)211,210	(א)187
(ג)-(ב)211	(ב)187
212	188
209	189
213	190
214	191
215	192
218	193
216	194
217	195
219	196

**הסעיף
החדש**

(ב)273	197
221,220	(א)198
226	(ב)198
222	(א)199
223	(ב)199
224	200
281,227	201
269	202
271,270	203
271	204
272	205
(א)273	206
274	207
275	208
276	209
277	210
278	211
279	212
280	213
281	214
282	215
283	216
284	217
-	218
285	219
286	220
287	221
289	222
288	223
293	224
294	225
295	226
296	227
297	228
298	229
299	230
300	231
301	232
302	233
320	234
321	235

322	236
323	237
324	238
325	239
303	240

הסעיף	הסעיף
הקודם	החדש

304 רישה	(א)241
305	(ב)241
306	242
307	243
304	244
308	245
א308	246
309	247
310	248
311	249
312	250
313	251
314	252
313	251
314	252
317	253
315	254
316	255
א317	256
318	257
319	258
ט363	259
י363	260
יא363	261
יב363	262
יג363	263
יד363	264
טו363	265
טז363	266
ד363	264
טו363	265
טז363	266
338	267
339	268
340	269
341	270
א341	271
342	272
343	273
344	274
345	275
346	276
347	277
348	278
349	279
350	280
א350	281
351	282
352	283
353	284
354	285
355	286
356	287
357	288
358	289
359	290
360	291
361	292
362	293
363	294
א363	295
יג'1	296

3יר	297
4יר	298
4איר	299
3יר	300
6יר	301
7יר	302
8יר	303
13יר	304

**הסעיף
החדש**

**הסעיף
הקודם**

15יר	305
9יר	306
10יר	307
14,17	308
14,16א יר	
10 סיפה	309
11 יר	
13,12 אמצע יר	310
14 יר	311
29 יר	312
20 יר	313
18 יר	314
21 יר	315
52 יר	316
22 יר	317
23 יר	318
24 יר	319
25 יר	320
26 יר	321
27 יר	322
28 יר	323
29 יר	324
30 יר	325
31 יר	326
32 יר	327
33יר	328
37-34 יר	329
38 יר	330
39 יר	331
40 יר	332
41 יר	333
47,43,42 יר	334
46 יר	335
44 יר	336
45 יר	337
48 יר	338
50 יר	339
53 יר	340
54 יר	341
55 יר	342
-	343
363ח	344
363ב	345
363ג	346
363ד(א)-(ד)	347
363ד(ה)-(ז)	348
363ה	349
363ו	350
363ז	351
330	352
332,331	353
333	354
334	355
335	356
336	357
337	358
337א	359
263,241,238	360
239	361

240	362
243	363
244	364
242	365
245	366
247	367
הסעיף הקודם	הסעיף החדש
248	368
א248	369
ב248	370
ג248	371
251	372
א259,246 (ג)	373
א253	374
252	375
א254 (א)	376
263,255	
256	377
א254 (ג), (ב)	378
257	379
א257	380
258	381
259	382
א254 (א)	383
א253 סיפה	
א259	384
מגילה 656	385
261	386
262	387
264	388
265	389
266	390
267	391
268	392
364	393
365	394
366	395
367	396
368	397
370,369	398
371	399
א372	400
ב372	401
ג372	402
א377 (א),	403
370,389	
377	404
-	405
א377 (ב)	406
ב377 (א)3	
ב377	407
373	408
374	409
375	410
376	411
א378 (א),	412
392, (ב)389	
384	413
385	414
386	415
א378 (ב) רישה,	416
ג378 (ג)	
387	417
388	418
א389 (א)	419
390	420
393	421
380	422

379	423
381	424
382	425
383	426

הסעיף הקודם	הסעיף החדש
----------------	---------------

394	427
395	428
396	429
א396	430
397	431
399,398	432
400	433
401	434
403	435
402	436
א393	437
ב393	438
ג393	439
ד393	440
ה393	441
ו393	442
ז393	443
ח393	444
ה393	441
ו393	442
ז393	443
ח393	444
404	445
א404	446
405	447
406	448
407	449
408	450
409	451
410	452
411	453
412	454
413	455
414	456
417,415	457
416	458
419,418	459
424,420,רישה	
419	460
422,421	461
423	462
426	463
425	464
-	465
427	466
428	467
429	468
430	469
431	470
432	471
433	472
434	473
435	474
436	475
437	476
439	477
440	478
438,391	479
442	480
445	481
443	482
451,444	483
449	484

441	485
448	486
450	487
446 רישה	488
447	489
452	490

הסעיף החדש
הקודם

446,453 סיפה,	491
447 סיפה, 201	
460-454	492
461	493
462	494
463	495
463א	496
464	497
465	498
466	499
467	500
468	501
469	502
470	503
229,228	504
231,230	505
232	506
233	507
234	508
235	509
236	510
475(א)	511
476(א) רישה,	
476(ד)	
479,478	

הסעיף החדש
הקודם

476(א) סיפה	512
476(ג), 475(ב)	
476(ב)	513
475(ג)	514
477	515
480	516
481	517
482	518
483	519
484	520
474	521
473	522
485	523
487	524
486	525
491	526
490	527
448	528
488א	529
-	530
-	531
-	532

לוח השוואה - טפסים

מספר הטופס הישן	מספר הטופס החדש	מספר הטופס הישן	מספר הטופס החדש	מספר הטופס הישן	מספר הטופס החדש
35	33	22	17	1	1
36	34	23	18	2	2
1 י"ר	35	24	19	4	3

2 יר'	36	25	20	6	4
3 יר'	37	26	21	5	5
4 יר'	38	27	22	7	6
5 יר'	39	28	23	9	7
6 יר'	40	30	24	10	8
7 יר'	41	29	25	11	9
8 יר'	42	-	26	12	10
9 יר'	43	38	27	-	11
37	44	39	28	13	12
20	45	-	29	14	13
18	47	33	31	8	15
19	48	34	32	17	16

לוח השוואה לפי המספרים הישנים

**הסעיף
החדש**

**הסעיף
הקודם**

1	1
2	2
3	3
4	4
5	א4
6	ב4
7	5
8	6 רישה
67	6 סיפה
9	7
10	8
16	9
11	10
12	11
13	12
14(ב)	13
15	14
75(א)	15
17	א15
18	16
19	17
20	18
בוטלה	א18
21	19
22(א)	20
23	21
22(ג)	22
22(ב)	23
24	24
25	25
26	26
27	27
28	28
29	29
30	30
31	31
32(א)	32
33	33
32(ב)	34
34	35
36	36
37	37
38	38
39	39
40	40
41	41
42	42
43	43
44(א)	44
44(ב)	45
45	46
14(א)	47
46	48
47(א)	49
47(ב)	50
48	51

48	52
49	53
50	54
51	55
83	56
84	57
90	58
52	59
53	60
54	61
55	62
56	63
57	64
58	65
59	66
60	67
61	68
62	69
63	70
64	71
65	72
66	73
67	74
68	75
69	76
70	77
71	78
72	79
73	80
74	81
(ב)75	82
(א)82	83
(ב)82	84
89	85
87	86
78	87
77	88
76	89
85	90
86	91
88	92
79	93
80	94
81	95
91	96
92	97
93	98
94	99
95	100
96	101
97	102
98	103
99	104
100	105
101	106
102	107
103	108
103	109
103	110
104	111
170	112
138	113
139	114
105	115
106	116
107	117
105	118
108	119
(א)109	120
110	121
111	122
112	123
113	124
114	125
(א)115	126
116	127

117	128
118	רישה 129
(ב)115	סיפה 129
119	130
112	(א)131
108	(ב)רישה 131
(ב)109	(ב)סיפה 131
בוטלה	132
בוטלה	133
בוטלה	134
120	135
122	136
121	137
(א)123	138
(ב)123	139
124	א139
140	140
141	141
142	142
143	143
144	144
145	145
146	146
147	147
148	148
149	149
150	150
151	151
152	152
153	153
(א)154	154
155	155
(ג)154	156
157	157
בוטלה	158
158	159
159	160
160	161
161	162
125	168
126	169
127	170
128	171
129	א171
130	172
בוטלה	(א)173
בוטלה	(ב)173
(ב)131	(ג)173
(ג)131	(ד)173
132	174
133	175
134	176
135	177
136	178
137	179
162	182
164	183
165	184
167	185
166	186
173	187
174	188
176	189
175	190
177	191
163	192
172	193
178	194
179	195
180	196
181	197
בוטלה	198
182	199
183	200
491	201
184	202

184	203
(א)185	204
(ב)185	205
(ג)185	206
186	207
171	208
189	209
187	210
187	211
188	212
190	213
191	214
192	215
194	216
195	217
193	218
196	219
(א)198	220
(א)198	221
(א)199	222
(ב)199	223
200	224
בוטלה	225
(ב)198	226
201	227
(א)504	228
(ב)504	229
(א)505	230
(ב)505	231
506	232
507	233
508	234
509	235
510	236
35	237
(ב) , (א)360	238
361	239
362	240
(ג)360	241
365	242
363	243
364	244
366	245
373	246
367	247
368	248
369	א248
370	ב248
371	ג248
בוטלה	249
בוטלה	250
372	251
375	252
בוטלה	253
383,374	א253
376	(א)254
383	(א)254 סיפה
378	(ב)254
378	(ג)254
(ב)376	255
377	256
379	257
380	א257
381	258
382	259
373	(ג)259
384	א259
בוטלה	260
386	261
387	262
360,376	263
388	264
389	265
390	266
391	267
392	268

202	269
203	270
203,204	271
205	272
206	(א)273
197	(ב)273
207	274
208	275
209	276
210	277
211	278
212	279
213	280
201,214	281
215	282
216	283
217	284
219	285
220	286
221	287
223	288
222	289
224	293
225	294
226	295
227	296
228	297
229	298
230	299
231	300
232	301
233	302
240	303
(א)241	רישה 304
244	304
(ב)241	305
242	306
243	307
245	308
246	א308
247	309
248	310
249	311
250	312
251	313
252	314
254	315
255	316
253	317
256	א317
257	318
258	319
234	320
235	321
236	322
237	323
238	324
239	325
352	330
353	331
353	332
354	333
355	334
356	335
357	336
358	337
359	א337
267	338
268	339
269	340
270	341
271	א341
272	342
273	343
274	344
275	345

276	346
277	347
278	348
279	349
280	350
281	נ350
282	351
283	352
284	353
285	354
286	355
287	356
288	357
289	358
290	359
291	360
292	361
293	362
294	363
295	נ363
345	ב363
346	ג363
347	(ד)-(א) ד363
348	(ה)-(ו) ד363
349	ה363
350	ו363
351	ז363
344	ח363
259	ט363
260	י363
261	יא363
262	יב363
263	יג363
264	יד363
265	טו363
266	טז364
393	364
394	365
395	366
396	367
397	368
398	369
403,398	370
399	371
400	נ372
401	ב372
402	ג372
408	373
409	374
410	375
411	376
404	377
403	(א)נ377
406	(ב)נ377
406,407	ב377
412	(א)378
416	(ג), (ב)378
423	379
422	380
424	381
425	382
426	383
413	384
414	385
415	386
417	387
418	388
419	(א)389
412,403	(ב)389
420	390
(ב)479	391
(ב)412	392
421	393
437	נ393
438	ב393

439	ג393
440	ד393
441	ה393
442	ו393
443	ז393
444	ח393
427	394
428	395
429	396
430	א396
431	397
(א)432	398
(ב)432	399
433	400
434	401
436	402
435	403
445	404
446	א404
447	405
448	406
449	407
450	408
451	409
452	410
453	411
454	412
455	413
456	414
457	415
458	416
(ב)457	417
459	418
459	רישה 419
460	419
459	420
461	421
(ב)461	422
462	423
459	424
464	425
463	426
466	427
467	428
468	429
469	430
470	431
471	432
472	433
473	434
474	435
475	436
476	437
(א)479	438
477	439
478	440
485	441
480	442
482	443
(א)483	444
481	445
488	רישה 446
491	סיפה 446
489	447
491	סיפה 447
486	448
484	449
487	450
(ב)483	451
490	452
491	453
(1)492	454
(2)492	455
(3)492	456

(2)492	457
(4)492	458
(5)492	459

הסעיף החדש	הסעיף הקודם
---------------	----------------

(6)492	460
493	461
494	462
495	463
496	N463

הסעיף החדש	הסעיף הקודם	הסעיף החדש	הסעיף הקודם
511	478	497	464
511	479	498	465
516	480	499	466
517	481	500	467
518	482	501	468
519	483	502	469
520	484	503	470
523	485	168	471
525	486	169	472
524	487	522	473
528	488	521	474
529	N488	511	(א)475
156	(א)489	512	(ב)475
בוטלה	(ב)489	514	(ג)475
527	490	511	(א)476 רישה
526	491	512	(א)476 סיפה
-	492	513	(ב)476
-	493	512	(ג)476
-	494	511	(ד)476
-	495	515	477

תקנות הירושה

הסעיף החדש	הסעיף הקודם	הסעיף החדש	הסעיף הקודם
323	28	296	1
324	29	בוטלה	2
325	30	297	3
326	31	298	4
327	32	299	N4
328	33	300	5
329	34	301	6
329	35	302	7
329	36	303	8
329	37	306	9
330	38	307	10
331	39	309	10 סיפה
332	40	309	11
333	41	310	12
334	42	304	13
334	43	310	13 אמצע
336	44	311,308	14
337	45	308	N14
335	46	305	15
334	47	308	16
338	48	308	17
בוטלה	49	314	18
339	50	312	19
בוטלה	51	313	20
316	52	315	21
340	53	317	22
341	54	318	23
342	55	319	24

(3) לענין מי שמונה לראשונה לתפקיד האמור לפני שמונה השנים שקדמו ליום התחילה - עד יום ה' באדר התשס"ט (1 במרס 2009) או עד תום התקופה הנקובה בכתב המינוי, לפי המאוחר.
 (ג) מי שכיהן ביום התחילה כשופט ראשי או כסגן שופט ראשי בבית דין אזורי לעבודה, יהיה תוארו החל ביום התחילה "נשיא" או "סגן נשיא", לפי הענין, בהתאם
 סעיף 6א(א) לחוק בית הדין לעבודה, כנוסחו בסעיף 27(2) לחוק זה."
 9 סעיפים 2, 1 - 3 לתקנות סדר הדין האזרחי (הוראת שעה) (מס' 2), התשס"ח 2007 - (ק"ת תשס"ח, 240) קובעים לגבי הוספת פרק כ' 2 ותקנות 258לג 1 - לג 13 כ':
 2. מנהל בתי המשפט ראשי לפרסם בהודעה ברשומות את בתי המשפט שבהם תתקיים שמיעת ילדים לפי פרק כ' 2 בתקנות העיקריות כנוסחו בתקנה 1 לתקנות אלה.
 3. תוקפן של תקנות אלה לשנתיים מיום פרסומן. (פורסם ביום 24.12.2007)
 10 סעיפים 3 - 4 לתקנות סדר הדין האזרחי (הוראת שעה), התשס"ח 2007 - (ס"ח תשס"ח 89) קובעות לגבי הוספת תקנות 99א - יא וטופס 3א לתוספת הראשונה כ':
 4. תחילה ותוקף
 תחילתן של תקנות אלה ביום כ"ה בניסן התשס"ח (30 באפריל 2008) ותוקפן לשנתיים."
 11 פורסמה הודעה בדבר בתי משפט שבהם תתקיים שמיעת ילדים (י"פ תשס"ח, 1638) המודיעה כי בתי המשפט שבהם תתקיים שמיעת ילדים לפי פרק כ' 2 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-, הם בית המשפט לענייני משפחה בירושלים ובית המשפט לענייני משפחה בחיפה.

(ב) תקנות 437 עד 440 יחולו על תיק המוצגים של המשיב, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

442. הגשת תיק מוצגים נוסף בידי המערער (1393)

הגיש המשיב ערעור שכנגד, רשאי המערער, תוך שבעה ימים מיום שהומצא לו תיק המוצגים של המשיב, להגיש תיק מוצגים נוסף;

תקנות 437 עד 440 יחולו על תיק המוצגים הנוסף.

443. הגשת תיק מוצגים לאחר שעבר המועד (1393)

הרשם רשאי על פי צד אחד להתיר לבעל דין לפי בקשתו הגשת תיק מוצגים לאחר שעבר המועד לכך, ולהתיר לו הגשת תיק מוצגים נוסף, ובלבד שהמבקש הראה סיבה מספקת לכך, והדבר לא יגרם לדחיית מועד הדיון.

444. הסתמכות על מוצגים (ח393) (תיקון : תשנ"ז)

בשעת הדיון בערעור לא יהיה בעל דין רשאי להסתמך על מוצג שלא נכלל בתיק המוצגים של בעל דין, אלא ברשות בית המשפט שתינתן מטעמים מיוחדים שיירשמו.

סימן ז': הדיון בערעור

445. דיון מקדמי בערעור (404) (תיקון : תשמ"ט, תשנ"ו)

(א) נשיא בית המשפט העליון, או נשיא בית משפט מחוזי, לפי הענין, רשאי למנות שופט של אותו בית משפט שינהל דיון מקדמי לצורך הכנת הערעור, במגמה לייעל את הדיון בערעור, לפשטו, לקצרו ולהחישו וכן כדי לברר אם יש מקום לפשרה בין בעלי הדין; עשה כן, תומצא לבעלי הדין הודעה על קיום הדיון המקדמי ועל תאריך הדיון בו לפחות שבעה ימים מראש.

(ב) מבלי לפגוע בכלליות האמור בתקנת משנה (א), מוסמך שופט בדיון מקדמי -

- (1) לבדוק אם כתב ערעור ערוך כדן ומפורט כראוי, ולהורות על הבהרתו, פירוטו או תיקונו;
- (2) לברר מה הן השאלות שהן באמת שנויות במחלוקת בערעור, לתחום אותן ולערוך את רשימת הפלוגות;
- (3) להורות כי יימחק או יתוקן כל נימוק בכתב הערעור שאין בו צורך או שהוא מביש או עלול להפריע לדיון הוגן, לסבכו או להשהותו;
- (4) לתת סעד זמני;
- (5) להגדיר בעל דין כצד פורמלי או להגביל, בהסכמתו של בעל דין, את היקף השתתפותו בטיעונים שיושמעו בערעור;
- (6) להורות לבעלי הדין לסכם את טענותיהם בכתב, כאמור בתקנה 448, ולהגביל את היקף הסיכומים;
- (7) לקבוע את אופן הדיון בערעור ואת הסדר שבו יתברר, ולקצוב זמן לטיעוני הצדדים.
- (8) לתת תוקף של פסק דין להסדר פשרה.

(ג) שופט בדיון מקדמי רשאי להורות שבעלי הדין ובאי כוחם יתייצבו בעצמם לדיון המקדמי, והוראות תקנה 147 יחולו בשינויים המחוייבים; לא התייצב בעל דין או בא כוחו כאמור, רשאי השופט, בנוסף לכל צו אחר שהוא מוסמך לתת לפי תקנות אלה, להורות בדבר תשלום הוצאות.

(ד) לא מינה נשיא בית המשפט שופט כאמור בתקנת משנה (א), או אם נסתיים הדיון המקדמי, יקבע בית המשפט או הרשם תאריך לדיון בערעור יודיע על כך לבעלי הדין ורשאי הוא לקצוב זמן לטיעוניהם.

446. עיקרי טיעון (404א) (תיקון : תשמ"י, תשנ"ז, תשנ"ח, תשס"א)

(א) נקבע מועד לדיון בערעור, יגיש המערער לבית המשפט את עיקרי טיעונו, וימציא עותק למשיבים, ארבעה עשר ימים לפחות לפני מועד הדיון; המשיב יגיש לבית המשפט את עיקרי טיעונו, וימציא עותק לבעלי הדין האחרים, שבעה ימים לפחות לפני מועד הדיון, והכל אם לא הורה בית המשפט אחרת.

(ב) עיקרי טיעון יכללו בצורה תמציתית את טענותיו של כל צד בנקודות שהוא רשאי לטעון על פי תקנות אלה, ואת האסמכתאות שבדעתו להסתמך עליהן, ליד כל טענה בנפרד. היתה האסמכתא פסק דין שלא פורסם בדפוס בפרסום רשמי, יצרף הצד לעיקרי הטיעון צילום מפסק הדין.

(ג) ביום הקבוע לדיון יהיה כל צד רשאי לטעון בפני בית המשפט על סמך עיקרי הטיעון, ואם רצה להוסיף טענה נוספת או להביא אסמכתא נוספת יוכל לעשות זאת רק ברשות בית המשפט, זולת אם היתה זו תשובת המערער לעיקרי הטיעון של המשיב.

(ד) בעל דין שלא הגיש עיקרי טיעונו במועד הקבוע, דינו כדן בעל דין שלא התייצב במועד שנקבע לדיון, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

447. הדיון בערעור (405) (תיקון : תשמ"ט)

(א) בתאריך שנקבע לדיון או בתאריך נדחה ישמיע המערער את טענותיו לביסוס הערעור; לא דחה בית המשפט את הערעור מיד, ישמע את טענות המשיב נגד הערעור ובמקרה זה זכאי המערער להשיב.
 (ב) היו כמה משיבים, יחליט בית המשפט על סדר הטענות ביניהם.

(ג) הוגבל היקפם של סיכומים או נקצב זמן לטיעונים לפי תקנה 445, רשאי בית המשפט, לפי בקשת בעל דין, לשנות הגבלה או קציבה כאמור.

(ד) ראה בית המשפט כי בעל דין מאריך בטיעונו ללא צורך, רשאי הוא להורות לבעל הדין לסיים את טיעונו תוך זמן שיקבע. **448. סיכום טענות בכתב (406) (תיקון: תשמ"ט, תשנ"ח)**

(א) נשיא בית המשפט שלערוער או שופט שהוא מינה לכך, רשאי להורות לבעלי הדין, לפני תחילת הדיון בערעור, לסכם את טענותיהם בכתב על הפרשה כולה או על שאלה מסויימת שקבע, בין בנוסף על טענות שבעל פה, כולן או מקצתן, ובין במקומן, ורשאי הוא להגביל את היקפם של סיכומים אלה; בית המשפט היושב לדין בערעור רשאי להורות לבעלי הדין כאמור גם אם התחילו כבר בטענות שבעל פה.

(א) רשם של בית המשפט העליון אשר נשיא בית המשפט העליון מינה לכך, רשאי לתת לבעלי הדין הוראות כאמור בתקנת משנה (א), לפני תחילת הדיון בערעור בבית המשפט העליון.

(ב) צו כאמור יקבע את סדרי הטענות הן שבעל פה והן שבכתב וכל יתר הדברים הטעונים, לדעת בית המשפט, הסדר בשל צו כזה.

(ג) בעל דין שלא הגיש סיכום טענותיו במועד, כהוראת בית המשפט, דינו כדין שלא התייצב במועד שנקבע לדיון, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

449. טענת פגם או אי קיום תנאי (407)

(א) אין שומעים בערעור טענה שקיים פגם בצורת כתב הערעור, או שלא נתמלא תנאי קודם לדיון בערעור, אלא אם כן הומצאה הודעה בכתב על כך למערער לפחות שבעה ימים לפני הדיון בערעור והמערער לא תיקן את הפגם או לא מילא אחר התנאי.

(ב) הומצאה הודעה לפי תקנת משנה (א) והמערער לא תיקן את הפגם או לא מילא אחר התנאי, רשאי בית המשפט, אם ראה טעם מספיק

להתיר את תיקון הפגם או מילוי התנאי לפני הדיון בערעור, ולקבוע תנאים שייראו לו צודקים בדבר תשלום הוצאות או בעניינים אחרים.

450. אי התייצבות בערעור (408)

לענין ההתייצבות בתאריך שנקבע לדיון בערעור או לדיון נדחה ינהגו כך:

(1) נמסרה על הדיון הודעה כראוי ואיש מבעלי הדין לא התייצב, רשאי בית המשפט לדחות את הדיון למועד אחר או למחוק את הערעור;

(2) התייצב המערער, ואילו המשיב לא התייצב לאחר שנמסרה לו הודעה כראוי, יתברר הערעור או יידחה למועד אחר, כפי שיחליט בית המשפט;

(3) התייצב המשיב, ואילו המערער לא התייצב לאחר שנמסרה לו הודעה כראוי, יתברר הערעור או יימחק או יידחה למועד אחר, הכל כפי שיחליט בית המשפט.

451. ביטול החלטה על פי צד אחד (תיקון: תשנ"ט)

ניתנה החלטה על פי צד אחד לפי תקנה 450, והגיש בעל הדין שנגדו ניתנה החלטה בקשת ביטול בתוך שלושים ימים מיום שהומצאה לו החלטה, רשאי בית המשפט, ואם היתה החלטה על מחיקת ערעור - גם הרשם, לבטל את החלטה לפי הוראות תקנה 201.

452. (בוטלה) (תיקון: תשנ"ט)

453. היסוד להכרעה בערעור (411)

בכפוף להוראות פרק זה בדבר קבלת ראיות נוספות, יפסוק בית המשפט בערעור על יסוד כתבי הטענות של בעלי הדין, ההודיות שהודו, והראיות שהביאו לפני בית המשפט בערכאה הקודמת כפי שאלה מתגלים מפרוטוקול המשפט.

454. הכרעה על יסוד נימוק שונה (412)

היה בראיות שבתיק המשפט כדי לאפשר לבית המשפט שלערוער ליתן פסק דין, רשאי הוא לפסוק סופית בתובענה אף אם בית המשפט בערכאה הקודמת הסתמך בפסק דינו על נימוק שונה מהנימוק שעליו מסתמך בית המשפט שלערוער.

455. החזרת הדין לבית המשפט בערכאה הקודמת (413)

לא הכריע בית המשפט בערכאה הקודמת בפלוגתה פלונית או בשאלה של עובדה, והיא נראית לבית המשפט שלערוער כמהותית למתן החלטה נכונה במשפט לגופו של ענין, רשאי בית המשפט שלערוער לנסח פלוגתות או שאלות ולהעבירן לדיון לבית המשפט בערכאה הקודמת, ובמקרה זה יורה לאותו בית משפט לקבל את הראיות הנוספות הדרושות; בית המשפט בערכאה הקודמת ידון בפלוגתות או בשאלות ויחזיר את חומר הראיות, בצירוף מימצאיו ונימוקיהם, לבית המשפט שלערוער.

456. התנגדות לממצאי בית המשפט בערכאה הקודמת (414)

הראיות הנוספות והממצאים של בית המשפט בערכאה הקודמת יהיו חלק מתיק התובענה; תוך מועד שיקבע בית המשפט שלערוער רשאי כל בעל דין להגיש התנגדות לכל ממצא; לאחר תום המועד שנקבע יפסוק בית המשפט בערעור.

457. ראיות נוספות בערעור (415, 417)

(א) בעלי הדין בערעור אינם זכאים להביא ראיות נוספות, בין בכתב ובין בעל פה, לפני בית המשפט שלערוער, ואולם אם בית המשפט שבערכאה קודמת סירב לקבל ראיות שצריך היה לקבלן, או אם בית המשפט שלערוער סבור שכדי לאפשר לו מתן פסק דין, או מכל סיבה חשובה אחרת, דרושה הצגת מסמך או חקירת עד, רשאי בית המשפט שלערוער להתיר הבאת הראיות הנוספות.

(ב) התיר בית המשפט שלערוער הבאת ראיות נוספות, ירשום את הטעמים לכך ויפרש את העניינים שבהם יש לצמצם את הראיות.

458. כיצד גובים עדות נוספת (416)

התיר בית המשפט שלערוער הבאת עדויות נוספות, יכול הוא עצמו לגבותן, אם בעל פה, אם בתצהיר ואם בדרך אחרת, או להורות לבית משפט אחר לגבותן ולשלחן אליו.

סימן ח': פסק הדין בערעור

459. מתן פסק דין בערעור (418, 419 רישה, 420, 424)

(א) בית המשפט שלערוער יתן פסק דין או החלטה אחרת כתום הדיון או בתאריך אחר שעליו יודיע לבעלי הדין; ההחלטה תהיה בכתב, תחתם בידי בית המשפט בשעת נתינתה ויירשם בה תאריך נתינתה.

(ב) פסק דינו של בית המשפט שלערוער יהיה על פי החלטת רוב השופטים שישבו לדין, אך כל אחד מהם רשאי לרשום דעה חולקת וליתן את נימוקיו לכך; אם אין רוב לדעה אחת - תכריע דעת אב-בית-הדין.

460. תוכן פסק הדין (419) (תיקון: תשמ"ו)

(א) פסק דינו של בית המשפט שלערוער יכיל את אלה:

- (1) השאלות הטעונות הכרעה;
- (2) ההכרעה;
- (3) נימוקי ההכרעה;
- (4) הסעד שהמערער זכאי לו, אם ההחלטה שעליה ערער בוטלה או שונתה.
- (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) (1) עד (3), בית המשפט שהחליט לדחות ערעור רשאי לכלול בפסק דינו רק את קביעתו בדבר דחיית הערעור, ובלבד שלדעתו מתקיימים כל אלה לגבי ההחלטה שעליה מערערים:
- (1) אין מקום לדחות את הממצאים העובדתיים שנקבעו בה;
- (2) הממצאים שנקבעו בה תומכים במסקנה המשפטית;
- (3) אין לגלות בה טעות שבחוק.
- (ג) ניתן פסק דין כאמור בתקנת משנה (ב), יראו לענין הליכים נוספים בבית משפט את תוכן ההחלטה שעליה ערערו כחלק מפסק הדין של בית המשפט שלערעור.
- 461. פסק דין מוסכם (421, 422)**
- (א) פסק הדין יכול לאשר, לשנות או לבטל את ההחלטה שעליה מערערים, אך אם הגיעו בעלי הדין שבערעור לידי הסכם על צורת פסק הדין בערעור, רשאי בית המשפט שלערעור ליתן פסק דין לפי ההסכם.
- (ב) הסכימו בעלי הדין בערעור למתן פסק דין לפי נוסח מוסכם, רשאי בית המשפט שלערעור או הרשם, על פי בקשת בעל דין בכתב או בעל פה, ליתן פסק דין כאמור, אף אם הסכימו בעלי הדין לגופו של הענין בלבד ולא על סכום הוצאות המשפט, ובית המשפט שלערעור או הרשם ירשום ויקבע בפסק הדין את ההוצאות האמורות.
- 462. סמכותו של בית המשפט בערעור (423)**
- בית המשפט שלערעור מוסמך ליתן כל החלטה שצריך היה לתיתה, או לאשר או לבטל את ההחלטה שניתנה ולהורות על דיון חדש, או ליתן החלטה נוספת או אחרת ככל שיחייב הענין; בית המשפט רשאי להשתמש בסמכותו זו אף אם הערעור מתייחס רק לחלק מן ההחלטה, ורשאי להשתמש בה לטובת המשיבים או בעלי הדין האחרים, כולם או מקצתם, אף אם לא הגישו ערעור או ערעור שכנגד.
- 463. שימוע החלטה (426)**
- בשימוע החלטה לא ייקרא אלא אותו חלק המפרט את הסעד או את ההכרעה שניתנו בערעור.
- 464. החלטה תיערך בצורת פסיקתה (425)**
- על סמך החלטה של בית המשפט שלערעור מותר לערוך פסיקתה כדרך שעורכים אותה בערכאה ראשונה, ויצויין בה התאריך שבו ניתנה ההחלטה.

סימן ט: בקשות ביניים בערעור

- 465. בקשה להחלטת ביניים (תיקון: תשנ"ז)**
- (א) בקשה להחלטת ביניים שבערעור תוגש בכתב במספר עתקים מספיק לבית המשפט ולשם המצאה למשיבים, תפרט בצורה תמציתית את הנימוקים שעליהם סומך המבקש את בקשתו, תציין את האסמכתאות הנוגעות לענין ויצורף אליה העתק של כל מסמך הנוגע לענין; אין לצרף לבקשה תצהיר אלא לשם אימות עובדות המשמשות יסוד לבקשה.
- (ב) החליט בית המשפט, לאחר שעיין בבקשה, שאין היא מצריכה תשובה, ידחנה מיד.
- (ג) החליט בית המשפט שהבקשה מצריכה תשובה, רשאי הוא להורות על טענות לפניו בעל פה או על תשובה בכתב; עשה כן, תומצא הבקשה למשיב; הורה בית המשפט על תשובה בכתב, על המשיב להגישה תוך חמישה עשר ימים מיום ההמצאה או במועד אחר שקבע בית המשפט, בצורה תמציתית, ויצוין את האסמכתאות שהוא מסתמך עליהן.
- (ד) נתקבלה תשובת המשיב בכתב, רשאי בית המשפט להורות על טענות נוספות לפניו בעל פה.
- (ה) בתום ההליכים שנתקיימו לפי תקנות משנה (ג) ו-(ד), או בתום התקופה שנקבעה לקיומם, יחליט בית המשפט אם לקבל את הבקשה או לדחותה; החלטת בית המשפט תומצא לבעלי הדין ואין צורך להשמיעה, אלא אם כן הורה על כך בית המשפט.
- (ו) הוראות תקנה 244 יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על בקשה לפי תקנה זו.
- (ז) (בוטלה)

סימן י: עיכוב ביצוע וסעד זמני

- 466. הביצוע לא יעוכב (427)**
- הגשת ערעור לא תעכב את ביצוע ההחלטה שעליה מערערים.
- 467. עיכוב ביצוע על פי בית המשפט שנתן החלטה (428)**
- בית המשפט או הרשם שנתן החלטה רשאי להורות על עיכוב ביצוע החלטתו עד להכרעה בערעור, או לתקופה קצרה מזו, אם הוגשה לו על כך בקשה בכל עת שלאחר ההחלטה ועד לגמר הדיון בערעור או בבקשת הרשות לערער, או עד תום המועד להגשתם, הכל לפי התאריך המאוחר יותר; הוגשה הבקשה מיד לאחר שימוע ההחלטה, ידון בה בית המשפט או הרשם אף בלי שניתנה הודעה עליה.
- 468. עיכוב ביצוע על פי בית המשפט שלערעור (429)**
- סירב בית המשפט או הרשם שנתן החלטה לעכב את ביצועה, רשאי בית המשפט שלערעור לצוות על העיכוב.
- 469. דרך ההחלטה על עיכוב ביצוע (430)**
- בית המשפט או הרשם המורה על עיכוב ביצוע רשאי להתנות את העיכוב בתנאים שייראו לו, לרבות מתן ערובה מתאימה מאת בעל הדין המבקש את העיכוב וקביעת מועד להגשת כתב הערעור או בקשת רשות לערער.
- 470. עיכוב ביצוע מהו? (431)**
- עיכוב ביצוע, לענין סימן זה הוא:
- (1) עיכוב הוצאה לפועל לפי חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז 1967-;
- (2) עיכוב ביצוע בכל דרך אחרת;
- (3) התליית פעולתה של החלטה.
- 471. סעד זמני לתקופת הערעור (432)**
- (א) בית המשפט שנתן החלטה המבטלת במפורש או מכללא, החלטה אחרת של בית המשפט, רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו וכל עוד לא הוגש ערעור או לא הוגשה בקשת רשות לערער, להורות שההחלטה המתבטלת תעמוד בתקפה, בלי שינויים או בשינויים, הכל עד להכרעה בערעור או בבקשת הרשות לערער, או לתקופה קצרה מזו, או לתת כאמור סעד זמני אחר לפי פרק כ"ח.
- (ב) בקשה למתן סעד על פי תקנה זו אפשר שתידון ללא מתן הודעה עליה, אם הוגשה מיד לאחר שימוע ההחלטה המבטלת.
- (ג) הוגש ערעור או הוגשה בקשת רשות לערער, יהיו הסמכויות על פי תקנת משנה (א) נתונות לבית המשפט שלערעור.
- (ד) בית המשפט רשאי לצוות על מתן סעד על פי תקנה זו בתנאים שייראו לו, לרבות מתן ערובה מאת המבקש להבטחת נזק העלול להיגרם על ידי הצו וקביעת מועד להגשת הערעור או בקשת הרשות לערער.

חלק ה': הוראות כלליות

פרק ל"א: טענת פסלות לישיב בדין (תיקון: תשנ"ב)

4471. סייג לתחולתן של התקנות (תיקון: תשנ"ב, תשנ"ו, תשס"ד)
(א) בקשה ששופט יפסול עצמו מלישב בדין לפי סעיף 477 לחוק בתי המשפט (להלן - **טענת פסלות**), ורעור על החלטה בבקשה כאמור או בבקשה להיתר ייצוג לפי אותו סעיף, לא יוגשו אלא בהתאם להוראות סימן זה, על אף כל הוראה אחרת בענין הגשת בקשות או ערעורים בתקנות אלה.
(ב) הוראות אחרות בתקנות אלה יחולו לענין טענת פסלות במידה שאינן סותרות הוראות סימן זה ובשינויים המחוייבים לפי הענין.

4471. מועד לטענת פסלות (תיקון: תשנ"ב)
בתחילת הדיון בתובענה או בערעור, ולפני כל טענה אחרת, רשאי בעל דין לטעון טענת פסלות; לא היה באפשרותו לטעון טענת פסלות בשלב האמור, רשאי הוא לטענה לאחר מכן, ובלבד שיעשה זאת מיד לאחר שנודעה לו עילת הפסלות.

4471. ערעור על החלטה (תיקון: תשנ"ב, תשנ"ז, תשנ"ט, תשס"ד)
(א) בעל דין שבדעתו לערער על החלטת שופט בענין טענת פסלות או בענין היתר ייצוג יודיע על כך לבית המשפט, ומשהודיע כך, יופסק הדיון עד להחלטה בערעור, וזולת אם החליט השופט או המושב, לפי הענין, מנימוקים שיירשמו, שיש להמשיך במשפט.

(ב) הערעור יוגש בכתב בשלושה עותקים, תוך עשרה ימים מהיום שבו הודעה לבעל הדין החלטת השופט; בערעור יפורטו כל נימוקי ההתנגדות להחלטה ויצורפו לו תצהיר לשם אימות העובדות המשמשות יסוד לבקשה, ההחלטה נושא הערעור, הבקשה לפי תקנה 4471, התגובה לבקשה, ופרוטוקול הדיון בבקשה; בו ביום ימציא המערער עותק מהערעור על מצורפיו, במישרין, לכל אחד מבעלי הדין; היו בעלי דין אחדים מיוצגים בידי עורך דין אחד, די בהמצאת עותק אחד בשביל כל בעלי הדין המיוצגים כאמור.

(ג) החלטת המשפט במשפט כאמור בתקנת משנה (א), רשאי נשיא בית המשפט העליון או מי שדן בערעור להורות, לבקשת המערער בכתב הערעור, על הפסקת המשפט עד להחלטה בערעור.

(ד) כל בעל דין אחר רשאי להשיב לערעור; תשובת בעל דין תוגש בכתב בשלושה עותקים, תוך עשרה ימים מהיום שבו הומצא לו כתב הערעור, ופורטו בה כל נימוקיו ויצורף לה תצהיר לשם אימות העובדות המשמשות יסוד לתשובה; לא הוגשה תשובה בתוך עשרה ימים כאמור, רשאי בית המשפט להחליט בערעור לאלתר על יסוד הטענות בכתב שבפניו.

(ה) מי שדן בערעור רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, ליתן, לבקשת בעלי דין בכתב הערעור או בכתב התשובה, הזדמנות לטעון טענות נוספות בכתב או בעל פה, וכן לבקש מהשופט אשר על החלטתו הוגש הערעור, להעיר את הערותיו.

(ו) החלטת בערעור להעביר את הדיון בתובענה לשופט אחר, רשאי הוא לדון בה מן השלב שאליו הגיע השופט הקודם או מכל שלב אחר שייראה לו נכון וצודק בנסיבות הענין.

פרק ל"א: 1: עורכי דין (תיקון: תשנ"ב)

4472. יפוי כוח לעורך דין (תיקון: תשס"ה, תשס"ו)
כל פעולה בבית משפט הנדרשת מאת בעל דין או המתרת לו על פי דין, רשאי בעל דין לעשותה בין בעצמו ובין על ידי עורך דין שהודיע בכתב הטענות הראשון שהוא מגיש, שיש בידיו ובידי עורכי הדין הכלולים ברשימה כאמור בתקנה 4472 כוח מטעם בעל הדין, והוא כשאינו הוראה מפורשת אחרת בכל דין; אין בהוראת תקנה זו כדי למנוע מבית המשפט לחייב, ביזמתו או לפי בקשה, את המצאת יפוי הכוח לכל בעל דין או לבית המשפט.

4472. רשימת עורכי דין (תיקון: תשס"ה, תשס"ו)
(א) משרד עורכי דין שבו עורכי דין המיוצגים בבית המשפט, ימציא לבית המשפט את רשימת עורכי הדין שבמשרד המיוצגים בבית המשפט ואת מספר הרישיון של כל אחד מהם; המצאה כאמור, כמוה בהודעה של משרד עורכי הדין, כי בעל הדין ייפה את כוחו של עורך הדין כאמור בתקנה 4472.

(ב) במועד מסירת רשימה לפי תקנת משנה (א), ימסור המשרד גם את שם עורך הדין במשרד אשר יורשה להוסיף לרשימה או לגרוע ממנה.
(ג) (בוטלה)

(ד) הוראות תקנה זו יחולו בהתאמה על פרקליטות המדינה, על פרקליטויות המחוז ועל לשכות משפטיות.
(ה) מנהל בתי המשפט רשאי לפרסם הנחיות למילוי תקנה זו.

4472. רשימת עורכי דין (תיקון: תשס"ה)
בעל דין, בעצמו או באמצעות עורך דינו, יודיע לבית המשפט מי מטעמו רשאי לעיין בתיק בית המשפט; מנהל בתי המשפט רשאי לפרסם הנחיות למילוי תקנה זו.

4473. דין רשאי להחליף עורך דינו (434)
(א) בעל דין שמייצגו עורך דין רשאי להחליף את עורך דינו בכל תובענה או ענין, או לסלקו, ובלבד שנמסרה הודעה על כך לבית המשפט הן בהם והומצא העתק ממנה לכל בעלי הדין; כל עוד לא נעשה כן, ייחשב עורך הדין הקודם כעורך דינו של בעל הדין עד לסיומה הסופי של התובענה בערכאה שבה היא נדונה ובכל הערכאות שפורשו ביפוי הכוח שניתן לו.

(ב) בלא חילופין בדרך האמורה, אין עורך הדין רשאי להסתלק מן התובענה אלא ברשות בית המשפט או הרשם שלפניו היא תלויה ועומדת.

4474. רשימת עורכי דין (435)
על אף האמור בתקנה 4472 על דין להתייצב בעצמו אם בית המשפט הורה כך.

פרק ל"ב: המצאת כתבי-דין

סימן א': הוראות כלליות

475. דרכי המצאת כתב-דין (436) (תיקון: תש"ו, תשנ"ז, תשס"ה)
כתב-דין יומצא באחת הדרכים האלה:

(1) במסירה אישית על ידי פקיד בית המשפט, על ידי עורך דין, פקידו או שליח מטעמו, או על ידי אדם אחר שבית המשפט או מנהל בתי המשפט הסמיכו לכך בכתב, או על ידי שליח מטעמו של אדם שהוסמך כאמור (לכל אחד מאלה ייקרא שליח-בי-דין);
(2) על ידי מוסד כאמור בסימן ב';

(3) בדואר כאמור בסימן ג';

(4) בפקסימילה כאמור בסימן ג' 1;

(5) באמצעי אלקטרוני כאמור בסימן ג' 2.

475. המצאה על ידי בעל דין (תיקון: תשנ"ז)
(א) היה בעל דין מיוצג על ידי עורך-דין, יומצא כתב-בי-הדין באחת מן הדרכים המפורטות להלן:

(1) הורה בית המשפט להמציא את כתב-בי-הדין במסירה אישית, ימציא בעל הדין את כתב-בי-הדין באמצעות עורך דינו, פקידו או שליח מטעמו בהקדם האפשרי, וזולת אם קבע בית המשפט מועד מסירה;

(2) לא הורה בית המשפט על מסירה אישית, ימציא בעל הדין את כתב-בי-הדין בדואר רשום עם אישור מסירה, לא יאוחר מחמישה ימים מיום שנמסר לידו לשם המצאה.

(ב) בעל הדין ישמור ברשותו את האישור המסירה והעתק ממנו יוגש לבית המשפט כאשר בעל הדין מגיש בקשה לסעד כלשהו נגד בעל דין אחר.

476. המצאה כיצד? (437)
המצאתו של כתב-בי-דין היא במסירתו או בהוסטתו של עותק או העתק הימנו, לפי הענין, חתומים כדון, והוא כשאין הוראה אחרת בתקנות אלה.

477. ההמצאה היא לנמען גופו או למורשהו (439)
ההמצאה תהא ככל האפשר מבחינה מעשית לנמען גופו, אולם אם יש לו מורשה לקבלת כתבי-דין לשם המצאה לפי תקנות אלה - דיה ההמצאה למורשה, ואם יש לו עורך דין, דיה ההמצאה לעורך הדין או למתמחה שלו, או בהנחה במשרדו, והכל אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת.

478. מורשה לקבלת כתבי-דין (440)
(א) כל הגר בתחומה של המדינה יכול שיתמנה מורשה לקבלת כתבי-בית-דין.

(ב) מינוי כאמור יכול שיהיה מיוחד או כללי וצריך שיהא בכתב חתום ביד המרשה; הכתב, או העתק מאושר ממנו אם היה המינוי כללי, יוגש לבית המשפט.

479. המצאה לבעלי דין אחדים (391, 438)
(א) כתב-בי-דין שיש להמציאו לבעלי דין אחדים יומצא לכל אחד מהם, אם אין הוראה אחרת.

(ב) היו בעלי דין אחדים מיוצגים על ידי עורך דין אחד, די בהמצאת כתב-בי-דין אחד לעורך הדין בשביל כל בעלי הדין האמורים.

80. מקומ שניתן מען (442)

בהליך שניתן בו מען להמצאת כתבי-דין, יכול שתהא ההמצאה במסירת הכתב לפי אותו מען, וכל עוד לא הודיע בעל דין, בהודעה בכתב לבית המשפט, על שינוי במענו, יראו כל כתב שהומצא לפי המען האמור כאילו הומצא כראוי.

81. המצאה לבן משפחה או למזכיר ישוב (445)

באין אפשרות למצוא את הנמען, די בהמצאת הכתב לאחד מבני משפחתו הגרים עמו ושלפי מראית עין מלאו לו שמונה עשרה שנים, ואם היה הנמען, תושב קיבוץ, קבוצה, מושב עובדים או מושב שיתופי (להלן בפרק זה - ישוב), די בהמצאת הכתב לידי חבר הועד או המזכיר של הישוב.

82. המצאה למורה בהנהלת עסקים (443)

(א) היתה התובענה בענין עסק או עבודה נגד אדם שאינו גר באזור השיפוט של בית המשפט המוציא כתב-דין, די בהמצאת הכתב למנהל או למורה, העוסק אותה שעה בעצמו מטעם האדם בהנהלת העסק או העבודה באותו אזור שיפוט.
(ב) לענין תקנה זו, רואים קברניט של אניה כמורשהו של בעל האניה או של שוכרה.

83. המצאה בענין מקרקעין (451,444)

(א) היתה התובענה בענין מקרקעין, וכל כתב-דין שאי אפשר להמציאו לנמען גופו, די בהמצאתו למורשהו הממונה על המקרקעין.
(ב) היתה התובענה להחזרת מקרקעין פנויים, כל כתב-דין שאי אפשר להמציאו בדרך אחרת, די בהדבקת העתק ממנו על דלת בית המגורים או על מקום אחר נראה לעין שבמקרקעין.
(ג) המצאה לתאגיד: תשנ"א

המצאת כתב-דין לתאגיד תהא בהנחת הכתב במשרד או במען הרשום של התאגיד, ולתאגיד שהוקם בחוק - בהנחת הכתב במשרדו של מנהל התאגיד; היה התאגיד שותפות שאין לה מען רשום - תהא ההמצאה בהנחת הכתב במקום עסקה הראשי של השותפות או במסירתו לאחד השותפים.

85. המצאה למדינתה (תיקון: תשנ"ה, תשנ"ו)

המען להמצאת כתב-דין למדינה יהיה משרד פרקליט המחוז שבו נמצא מקום מושבו של בית המשפט הדין בתובענה; היה בית המשפט הדין בתובענה בית המשפט העליון - משרד פרקליטות המדינה.

86. המצאה לרשות מקומית (448)

המצאת כתבי-דין לרשות מקומית יכול שתהא בהמצאת הכתב לראש הרשות, לסגן ראש הרשות, למזכיר או לפקיד ראשי אחר של הרשות, או בהנחתו במשרד הראשי של הרשות.

87. המצאה לפסול-דין (450)

המצאת כתב-דין לפסול-דין תהא בהמצאתו לאחד מהוריו או לאפוטרופסו, ובאין לו הורים או אפוטרופוס - בהמצאה למי שהפסול-דין גר עמו או נתון להשגחתו, והכל אם לא הורה בית המשפט אחרת; בית המשפט רשאי להורות כי מסירת הכתב לפסול-דין עצמו תהא המצאה כדין.

88. אישור קבלה (446,447)

מי שהומצא לו כתב-דין לפי תקנות אלה יידרש לאשר את הקבלה בכתב.
447. לא נמצא או מסרב לקבל המצאה (447)
שליח-דין שלא מצא שום אדם שאפשר לפי תקנות אלה להמציא לו כדון את הכתב, אף על פי שפעל בשקידה ראויה וסבירה, או שהאדם כאמור סירב לקבל את הכתב, ידבק את הכתב על הדלת החיצונית או במקום אחר נראה לעין בבית שבו גריל האדם לגור או לעסוק.

90. זמן ההמצאה ודרכה (452)

שליח-דין שהמציא כתב לפי תקנות אלה ירשום על גבי עותק של הכתב או יצרף אליו, סמוך ככל האפשר לאחר ההמצאה, הודעה המציינת את זמן ההמצאה ודרכה, ואם היה שם מי שזיהה את האדם שהכתב הומצא לו או את הבית שבו הודבק הכתב, וראה שהכתב נמסר, הושם או הודבק - יציין גם שמו ומענו של המזוהה ויבקשו לחתום.

91. מקירת שליח-דין (446, 447, 453, 447, 446) (סיפה, 201)

הוחזר כתב-דין לפי תקנות אלה ודבר ההמצאה לא אומת בהודעה מאת השליח, חייב בית המשפט או הרשם, ואם אומת כאמור - רשאי הוא, לחקור את השליח בדבר פעולותיו, או להביא לידי חקירתו כאמור בידי בית משפט אחר, ורשאי הוא להצהיר שהכתב הומצא כראוי או להורות על דרך המצאה הנראית לו.

סימן ב': המצאה על ידי מוסד

92. המצאה על ידי מוסד (454 עד 460) (תיקון: תשמ"ו, תשס"ב, תשס"ו)

בית המשפט רשאי לשלוח שני עותקים של כתב-דין לאנשים במוסדות המנויים להלן לשם המצאת אחד מהם לנמען:

(א) לנמען שהוא עובד הציבור - לראש המשרד שבו הוא עובד;

(ב) לנמען שהוא עובד של תאגיד - למנהל התאגיד או לאדם אחר הממונה על המען הרשום של התאגיד;

(ג) לנמען שהוא תושב ישוב - לחבר הועד או למזכיר של הישוב;

(ד) לנמען שהוא כהן דת או חבר מסדר דתי - לראש המסדר הדתי שלו בישראל;

(ה) לנמען שהוא אייל המשרת שירות פעיל בצבא-הגנה לישראל - לקצין המבצעים של מוקד מפקדת המשטרה הצבאית הראשית;

(ו) לנמען (הכלוא בבית סוהר - למחלקת האסיר בשירות בתי הסוהר).

93. משלוח מי שנשלח לו כתב-דין (461)

(א) נשלח כתב-דין לאדם במוסד כאמור בתקנות אלה, ימציאו, ככל האפשר, ויחזיר עותק אחד בחתימתו ובחתימת הנמען ובציון מועד ההמצאה; חתימת האדם כאמור תהיה ראייה להמצאה ולזמנה ויראו את הכתב כאילו הומצא כדין.
(ב) לא היתה ההמצאה אפשרית מכל סיבה שהיא, יוחזר הכתב לבית המשפט עם הודעה מפורשת על אותה סיבה ועל הצעדים שנקטו לביצוע ההמצאה.

94. המצאה לאנשי הסגל הדיפלומטי (462)

היה הנמען מדינת חוץ או מחלקה, נציגות או סוכנות של מדינת חוץ, או עובד בהן שהוא בעל חסינות דיפלומטית או קונסולרית, ישלח בית המשפט את הרשם שני עותקים של הכתב למשרד החוץ לשם המצאת אחד מהם לנמען; תעודת משרד החוץ בדבר ההמצאה וזמנה תהא ראייה לכך ויראו את הכתב כאילו הומצא כדין.

סימן ג': המצאה בדואר

95. המצאה בדואר על ידי בית-משפט (463) (תיקון: תשנ"ז)

(א) המצאת כתבי-דין בדואר תהיה בדואר רשום עם אישור מסירה.
(ב) פקיד בית המשפט ישלח את הכתב חתום בחותם בית המשפט וירשום בתיק התובענה, או בתעודה שתצורף לתיק, מהו כתב-הדין, אופן המשלוח ותאריכו.

(ג) אישור המסירה יצורף לתיק התובענה.

96. המצאה בדואר בידי עורך דין למשנהו (463) (תיקון: תשנ"ז)

(א) עורך דין הממציא כתב-דין לעורך דין אחר יכול להמציאו בדואר רשום עם אישור מסירה; הכתב יישלח במעטפה סגורה, חתום בחותם עורך הדין.
(ב) עורך הדין יאשר על גבי עותק הכתב שימציא לבית המשפט, או בהודעה שיצרף לו, את מסירת הכתב לדואר ואת תאריך המסירה, ויגישו לבית המשפט כאמור בתקנה 75(ב).

(ג) בית המשפט רשאי לדרוש מעורך הדין לאשר בתצהיר את משלוח הכתב בדואר.

497. תקנות שלא יחולו (464)

הוראות תקנות 490 ו-491 לא יחולו על כתב-דין שהומצא בדואר רשום עם אישור מסירה, ורשאי בית המשפט לראות את הכתב כאילו הומצא כדין ואת התאריך המסומן באישור המסירה כתאריך ההמצאה.

סימן ג' 1: המצאה בפקסמילה (תיקון: תשנ"ז)

497. המצאה לעורך דין (תיקון: תשנ"ז, תשס"ה, תשס"ח)

(א) בית משפט או עורך-דין (להלן - השליח) רשאי להמציא כתב בפקסמילה לעורך דין המייצג בעל דין (להלן - הנמען) ויראו אותו ככתב-דין שהומצא במסירה אישית לנמען ביום המשלוח, ובלבד שנתקיימו בו כל אלה:
(1) לכתב-הדין נשלח בין השעות 08.30 עד ה' בשבוע, שאינם ימי מנוחה כמשמעותם בסעיף 1א לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התשמ"ח-1948; מנוחה שנקבעו בחיקוק; כתב-דין שנשלח ביום ו' ביום מנוחה או לאחר השעה 13.30, או אותו כאילו נשלח ביום החול שלאחריו;

(2) מספר הפקסמילה של הנמען מופיע בכתב-הדין שהוגש לבית המשפט באותה תובענה או בנייר המכתבים המשרדי של עורך הדין;

(3) מספר העמודים של כתב-הדין אינו עולה על עשרה, ובסיום הכתוב בכל עמוד מופיעה חתימת השולח;

(לכתב בי-הדין 44 צורף "דף משלוח בפקסמילה", שבו צוינו פרטי התיק, פרטי השולח כולל כתובתו, מספר הטלפון ומספר הפקסמילה שלו, ומספר העמודים שנשלחו;

(עורך 5) הדין השולח כתב בי-דין בפקסמילה את כתב בי-הדין וכי העתק מצומצם במזכירות בית המשפט, ויערוך תרשומת על שערות השולח, כי שלח לו בפקסמילה את כתב בי-הדין וכי העתק מצומצם במזכירות בית המשפט, ויערוך תרשומת על ההודעה הטלפונית, שתכלול את פרטי כתב בי-הדין, זמן השיחה ושמו של האדם שלו נמסרה ההודעה; (היה השולח בית משפט - ישמור בית המשפט אישור משלוח של כתב בי-הדין בפקסמילה. (ב) (בוטלה) (תיקון: תשס"ח)

(ג) הוראות תקנה זו לא יחולו על כתב בי-הדין הראשון בתיק בבעלותו לרבות על בקשה בכתב שהוגשה לפני הגשת כתב תביעה או ערעור. **497 המצאה לבית המשפט** (תיקון: תשנ"ז, תשנ"ח)

עורך דין המייצג בעל דין רשאי להמציא לבית המשפט באמצעות פקסמילה, כתב בי דין שהיקפו אינו עולה על חמישה עמודים ולמעט כתב הגנה, כתב תביעה, כתב תשובה, סיכומים בכתב, תצהירים והמראות פתיחה; על המצאת כתבי בי דין כאמור יחולו הוראות תקנה 97א בשינויים המחויבים.

סימן ג'2: המצאת כתב בי-דין אלקטרוני באמצעי אלקטרוני (תיקון: תשס"ה)

497.1 הגדרות (תיקון: תשס"ו)

בסימן זה -

"**כתובת דואר אלקטרוני**" - כתובת במערכת דואר אלקטרוני;

"**מנגנון הזדהות מאובטח**" - מנגנון המשלב אמצעי חומרה ותוכנה, הניתן לשליטתו הבלעדית של בעליו, והמאפשר את זיהוי בעליו באופן ייחודי;

"**מערכת דואר אלקטרוני**" - מערכת המשמשת להעברת מסרים אלקטרוניים, שמתקיימים בה כל אלה:

- (1) היא מספקת לשולח אישור, החתום בחתימה אלקטרונית מאובטחת, על הגעה או אי-הגעה של כל מסר אלקטרוני ששלח אל כתובת הנמען במערכת (להלן - **אישור מסירה אלקטרוני**);
- (2) היא מאפשרת גישה לכתובת הדואר האלקטרוני רק באמצעות מנגנון הזדהות מאובטח, ומתעדת גישה כאמור;
- (3) המערכת נוקטת, באורח סדיר, אמצעי הגנה סבירים מפני חדירה אליה ומפני שיבוש בעבודתה, העלולים לפגום במהימנות המידע שבה.

497.2 המצאת כתב בי-דין אלקטרוני (תיקון: תשס"ו)

(א) כתב בי-דין אלקטרוני יומצא, לנמען שאינו בית המשפט, אל תיבת הדואר שבכתובת הדואר האלקטרוני של הנמען, ובלבד שהנמען מסר את כתובת הדואר האלקטרוני שלו לבית המשפט לצורך ביצוע הוראות סימן זה; ואולם הוראה זו לא תחול על כתב בי-הדין הראשון בתיק.

(ב) כתב בי-דין אלקטרוני שנשלח אל כתובת דואר אלקטרוני כאמור בתקנת משנה (א), יראוהו ככתב שהומצא במסירה אישית לנמען ביום ובשעה שצוינו באישור המסירה האלקטרוני, אם לא הוכח היפוכו של דבר.

(ג) להמצאה כאמור בתקנת משנה (א) תצורף הזמנה לדין, אם נדרשת לפי תקנות אלה, ערוכה לפי הטופס המתאים בתוספת, והוראות תקנה 20 לא יחולו.

(ד) כתב בי-דין אלקטרוני, המיועד לבית המשפט, יומצא אל יעד ההגשה האלקטרוני.

(ה) כתב בי-דין אלקטרוני שנשלח אל יעד ההגשה האלקטרוני כאמור בתקנת משנה (ד), יראוהו ככתב שהומצא במסירה אישית לבית המשפט ביום ובשעה שצוינו באישור אלקטרוני של מערכת בתי המשפט.

(ו) כתב בי-דין שנשלח לפי תקנה זאת ביום ו' או ביום מנוחה כמשמעותו בסעיף 18א לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח 1948-, או שנקבע בחיקוק, יראו אותו כאילו נשלח ביום החול שלאחריו.

497.3 הוראות לביצוע (תיקון: תשס"ו)

מנהל בית המשפט רשאי לפרסם הנחיות לאופן ביצוע סימן זה, לרבות בדבר מסירת כתובות דואר אלקטרוניות, עדכון או ביטולן ובדבר דרישות נוספות לגבי מערכת דואר אלקטרוני או השימוש בה.

497.4 החלת הוראות הסימן (תיקון: תשס"ה)

הוראות סימן זה יחולו על כתב בי-דין אלקטרוני שניתנה לגביו הודעה כאמור בתקנה 215א(א), בבתי המשפט ובסוגי הליכים שנקבעו בהודעה כאמור.

סימן ד': תחליף המצאה

498. תחליף המצאה (465)

(א) נוכח בית המשפט או הרשם שאי אפשר להמציא כתב בי-דין בדרך שנקבעה, רשאי הוא להורות על המצאת הכתב בדרכים אלה, כולן או מקצתן:

- (1) בהדבקת עותק שלו במקום נראה לעין שבבנין בית המשפט, וכן בבית שבו, לפי הידוע, גר או עסק הנמען לאחרונה;
- (2) בפרסום מודעה ברשומות או בעתון יומי;
- (3) בכל דרך אחרת שתיראה לו.

(ב) תחליף המצאה לפי תקנה זו כוחה יפה כהמצאה לנמען גופו.

(ג) בית המשפט או הרשם המורה על תחליף המצאה יקבע מועד להגשת כתב טענות, בהתאם לנסיבות.

499. הבקשה לתחליף המצאה (466)

(א) בקשה להוראה על תחליף המצאה תוגש בכתב ויצורף לה תצהיר לאימות הסיבה המונעת ביצוע ההמצאה בדרך שנקבע או ראייה אחרת על כך, והמבקש לא יהיה חייב להתייצב לדיון בבקשה אלא אם כן בית המשפט או הרשם הזמין אותו להתייצב.

(ב) בית המשפט או הרשם רשאי שלא להעתר לבקשה לפי תקנת משנה (א) אם ראה מנסיבות הענין שהבקשה הוגשה באיחור בלתי סביר; לא נעתר בית המשפט או הרשם לבקשה, רשאי הוא למחוק את התביעה נגד בעל הדין שלא הומצא לידו כתב בי-דין.

סימן ה': המצאה אל מחוץ לתחום המדינה

500. המצאה מחוץ לתחום השיפוט (467) (תיקון: תשנ"ט, תשס"ו⁷)

רשאי בית המשפט או רשם שהוא שופט, להתיר המצאת כתב בי-דין אל מחוץ לתחום המדינה באחת מאלה:

- (1) מבקשים סעד נגד אדם שמקום מושבו או מקום מגוריו הרגיל בתחום המדינה;
 - (2) נושא התובענה הוא כולו מקרקעין המצויים בתחום המדינה;
 - (3) מבקשים לפרש, לתקן, לבטל או לאכוף פעולה, שטר, צוואה, חוזה, התחייבות או חבות בנוגע למקרקעין המצויים בתחום המדינה;
 - (4) התובענה היא לאכוף חוזה, לבטלו, להפקיעו או לפסלו, או לעשות בו על דרך אחרת, או לקבל דמי נזק או סעד אחר בשל הפרתו, באחד המקרים האלה;
- (א) החוזה נעשה בתחום המדינה;
- (ב) החוזה נעשה בידי מרשה העוסק או המתגורר בתחום המדינה, או באמצעותו, מטעם מרשה העוסק או המתגורר מחוץ לתחום המדינה;
- (ג) על החוזה חלים דיני מדינת ישראל לפי כתבו או מכללא;

(5) תובעים על הפרת חוזה בתחום המדינה - ואין נפקא מינה היכן נעשה החוזה - אפילו קדמה לאותה הפרה, או נלוותה אליה, הפרה מחוץ לתחום המדינה אשר שללה את האפשרות לקיים אותו חלק מן החוזה שצריך היה לקיימו בתחום המדינה;

(6) מבקשים צו מניעה לגבי דבר הנעשה או העומד להיעשות בתחום המדינה, או מבקשים למנוע או להסיר מטרד בתחום המדינה, בין אם מבקשים גם דמי נזק בקשר לכך ובין אם לאו;

(7) התובענה מבוססת על מעשה או על מחדל בתחום המדינה;

(8) מבקשים לאכוף פסק-חוק, כמשמעותו בחוק אכיפת פסקי-חוק, התשי"ח 1958-, או פסק-בוררות-חוק כמשמעותו בחוק הבוררות, התשכ"ח 1968-;

(8א) מבקשים לבטל פסק בוררות חוק כמשמעותו בחוק הבוררות, התשכ"ח 1968-, שניתן נגד תושב ישראל, אם שוכנע בית המשפט כי אין למבקש אפשרות לזכות בדין צדק בבית המשפט של המדינה שבה, או לפי דינה, ניתן הפסק.

(9) מגישים תובענה על פי חוק שיפוט בעניני התרת נישואין (מקרים מיוחדים וסמכות בין-לאומית), התשכ"ט 1969-;

(10) האדם שמחוץ לתחום המדינה הוא בעל דין דרוש, או בעל דין נכון, בתובענה שהוגשה כהלכה נגד אדם אחר, שהומצאה לו הזמנה כדין בתחום המדינה.

501. **הבקשה להמצאה מחוץ לתחום השיפוט (468)**

(א) לבקשת רשות להמצאה כתב בי-דין לנתבע מחוץ לתחום המדינה יצורף תצהיר המציין כי המצהיר מאמין שיש למבקש עילת תביעה טובה והמפרש באיזה מקום או באיזו ארץ נמצא, או ייתכן שנמצא, הנתבע, וכן נימוקי הבקשה.

(ב) בית המשפט או הרשם רשאי שלא להיעתר לבקשה לפי תקנת משנה (א) אם ראה מנסיבות הענין שהבקשה הוגשה באיחור בלתי סביר; לא נעתר בית המשפט לבקשה, רשאי הוא למחוק את התביעה נגד בעל הדין שלא הומצא לידו כתב בי-דין.

502. **בקשה לבטל צו המצאה מחוץ לתחום השיפוט (469)**

(א) בית משפט או רשם המתיר המצאת כתב בי-דין אל מחוץ לתחום המדינה יקבע את המועד להגשת כתבי הטענות, בהתאם לנסיבות, וימסור העתק ההיתר לנתבע.

(ב) הומצא לבעל דין כתב בי-דין מחוץ לתחום המדינה, רשאי הוא לבקש את ביטול הצו המתיר את ההמצאה או לכפור בכתב הטענות בסמכות בית המשפט לדון בתובענה, והכל לא יאוחר מהיום שבו הוא טוען לראשונה לגופה של התובענה.

503. **המצאת שאר מסמכים מחוץ לתחום השיפוט (470)**

(א) היתר בית המשפט או הרשם להמצאה אל מחוץ לתחום המדינה כתב בי-דין שבו נפתח הדיון, יחול היתר זה גם על המצאת שאר המסמכים של אותו משפט, לרבות המסמכים בערעור בו, זולת אם הורה בית המשפט או הרשם הוראה אחרת.

(ב) רשאי בית המשפט שלערער או הרשם להתיר את ההמצאה מחוץ לתחום המדינה של כתבי בי-דין בקשר לערעור, כאמור בתקנה 500.

פרק ל"ג: תשלום לקופת בית המשפט וממנה

504. **תשלום כסף לקופת בית המשפט מאת הנתבע (228, 229)**

(א) הוגשה תובענה על סכום כסף רשאי כל נתבע, בכל עת, עם מסירת הודעה על כך לשם המצאתה לתובע לפי טופס 47, לשלם לקופת בית המשפט סכום כסף לסילוק התביעה או לסיפוק חלק מעילות התובענה, אם היו עילות אחדות מצורפות בתובענה אחת.

(ב) שולם הכסף לקופת בית המשפט לסיפוק חלק מעילות התובענה, תפרט ההודעה את העילות שהתשלום מתייחס אליהן ואת הסכום ששולם ביחס לכל אחת מהן, זולת אם הורה בית המשפט או הרשם הוראה אחרת.

505. **תשלום לתובע (230, 231)**

(א) שולם כסף לקופת בית המשפט לפי תקנה 504, רשאי התובע, תוך שלושים ימים מיום שהומצאה לו ההודעה על התשלום, להסכים לקבלת הסכום לסילוק התביעה או לסיפוק חלק מעילות התובענה או לקבלת חלק מהסכום לסיפוק העילות שלגביהן מתייחס אותו חלק; הסכים התובע כאמור, ימסור לנתבע הודעה לפי טופס 48 והעתק ממנה לבית המשפט, ומשעשה כן זכאי הוא לקבל את הסכום שהסכים לו כאמור; עם קבלת הסכום יופסקו כל ההליכים בתובענה או ביחס לעילות המפורטות בהודעה, הכל לפי הענין.

(ב) קיבל התובע את הכסף כאמור בתקנת משנה (א) והודיע שהוא מסתלק מהתביעה או משאר עילות התובענה, לפי הענין, רשאי הוא, באין הוראה אחרת של בית המשפט, לבקש מבית המשפט שיפסוק בענין הוצאות שעד לזמן התשלום לקופת בית המשפט.

506. **כסף שנשאר בקופת בית המשפט (232)**

לא לקח התובע את כל סכום הכסף שבקופת בית המשפט לפי תקנה 505(א), יוחזר הסכום שנשאר בקופת בית המשפט לנתבע על פי בקשתו.

507. **נתבעים אחדים (233)**

נתבעים אחדים שנתבעו ביחד או לחלופין, רשאים, כולם או מקצתם, לשלם כסף לקופת בית המשפט לפי תקנה 504, אגב הודעה על כך לשאר בעלי הדין, ויחולו הוראות תקנות 505 ו-506, בשינויים המחוייבים.

508. **התשלום בתביעה שכנגד (234)**

מי שנעשה נתבע על ידי תביעה שכנגד, יכול לשלם כסף לקופת בית המשפט לפי תקנות 504 עד 507, בשינויים המחוייבים על פי הענין.

509. **השפעת התשלום (235)**

בית המשפט או הרשם כשהוא בה להשתמש בשיקול דעתו בדבר הוצאות, יביא בחשבון הן את העובדה ששולם כסף לקופת בית המשפט והן את הסכום ששולם.

510. **כסף ששולם לפי צו (236)**

כסף ששולם לקופת בית המשפט על פי צו בית המשפט, לא ישולם ממנה אלא על פי צו מאתו, ובלבד שנתבע ששילם כאמור לפני הגשת כתב הגנה רשאי, אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת, ליחד בכתב טענותיו את הכסף, כולו או מקצתו, וכן כל סכום נוסף במידת הצורך, לתביעת התובע כולה או לחלק מסויים שבה, ואם הוא טוען שהציע את הכסף בהילך, רשאי הוא ליחד את הכסף, כולו או מקצתו, כתשלום לסכום שהוצע לפי דבריו בהילך; כסף שנתייחד כאמור רואים אותו ככסף ששולם לקופת בית המשפט בהתאם להוראות פרק זה ובכפוף להן.

פרק ל"ד: הוצאות המשפט וערובה לתשלומן

511. **הטלת הוצאות (475א), (476א) רישה, (476ד), (478, 479) (תיקון: תשי"ן)**

(א) בתום הדיון בכל הליך, יחליט בית המשפט או הרשם, לענין שלפניו, אם לחייב בעל דין בתשלום שכר טרחת עורך דין והוצאות המשפט (להלן - **הוצאות**) לטובת בעל דין אחר, אם לאו.

(ב) החליט בית המשפט או הרשם לחייב בעל דין בהוצאות, רשאי הוא לקבוע את סכום ההוצאות לפי שיקול דעתו, בכפוף לאמור בתקנה 512.

(ג) בדיון המתקיים בערכאה ראשונה, תינתן לבעלי הדין הזדמנות להשמיע את טענותיהם בדבר סכום ההוצאות או שיעורן לפני מתן הצו להוצאות.
(ד) ניתן צו להוצאות בהליך פלוני, לא ייפגע הצו על ידי כל צד אחר להוצאות שיינתן לאחר מכן שלא בדרך של ערעור על הצו הראשון.

512. קביעת סכום ההוצאות (475ב), 476א) סיפה, 476ג) (תיקון : תש"ן, תשנ"ו, תשנ"ז)

(א) קבע בית המשפט או הרשם את סכום ההוצאות, רשאי הוא לפסוק אותו, הן לענין שכר טרחת עורך דין והן לענין הוצאות המשפט, כל אחד מהם בנפרד בסכום כולל, ובלבד שבכפוף לאמור בתקנת משנה (ב), לא יפחת סכום שכר הטרחה מן התעריף המינימלי שנקבע לענין שכר טרחת עורך דין בכללי לשכת עורכי הדין (התעריף המינימלי), התשל"ז 1977- (להלן - **התעריף המינימלי**), זולת אם הורה בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, על תשלום סכום קטן מהסכום האמור.

(ב) בתיתו צו להוצאות ובקביעת שיעורן יתחשב בית המשפט או הרשם, בין השאר, בשווי הסעד השנוי במחלוקת בין בעלי הדין ובשווי הסעד שנפסק בתום הדיון, ויהא רשאי להתחשב גם בדרך שבה ניהלו בעלי הדין את הדיון.

(ג) פסק בית המשפט או הרשם שכר טרחת עורך דין לפי תקנת משנה (א) ייוסף לסכום שנקבע כאמור סכום השווה למס ערך מוסף שמשולם עליו, זולת אם הורה בית המשפט או הרשם הוראה אחרת; לענין תקנות אלה, דינו של סכום שהוסף כאמור כדין שכר הטרחה שנפסק.

513. חישוב הוצאות (476ב) (תיקון : תש"ן, תשנ"ח)

הטיל בית המשפט או הרשם הוצאות משפט מבלי לפרש את סכומן, יהא סכום הוצאות המשפט צירופם של אלה, זולת אם קבע בית המשפט או הרשם הוראה אחרת.

(1) אגרות בית המשפט, הוצאות רישום של פרוטוקול בית המשפט, העתקתו או צילומו, דמי המצאת כתב בי-דין לפי תקנה 475א, מס בולים, שכר בטלה של עדים, שכר רופאים ומומחים אחרים, דמי לינה ודמי נסיעה של אלה בישראל וכל הוצאה אחרת הרשומה כדין בתיק התובענה - כפי שקבע המזכיר הראשי של בית המשפט לפי החומר שבתיק, בלי צורך בבקשה ושלא בפני בעלי הדין;

(2) שאר הוצאות המשפט כפי ששם הרשם, לפי בקשה בכתב או בעל פה ולאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות להשמיע טענותיהם, אם היה סבור שהוצאות המשפט האמורות היו סבירות ודרושות לניהול המשפט.

514. הארכת דיון שלא לצורך (475ג)

ראה בית המשפט אם הרשם כי בעל הדין האריך את הדיון בכל הליך שלא לצורך, על ידי טענות סרק או בכל דרך אחרת, רשאי הוא, באותו הליך או בפסק הדין, וללא קשר עם תוצאות המשפט, להטיל עליו את הוצאות ההליך או המשפט בשיעור שימצא לנכון בנסיבות הענין, לטובת בעל הדין שכנגד או לטובת אוצר המדינה, או לטובת שניהם.

515. אכיפת צו הוצאות (477)

צו לתשלום הוצאות שסכומן נקבע בידי בית המשפט או הרשם או בידי המזכיר הראשי של בית המשפט, ניתן להוצאה לפועל בדרך שמוציאים לפועל פסק דין של בית המשפט.

516. בעל דין הטוען לעצמו (480) (תיקון : תש"ן)

(א) בעל דין שטוען לעצמו, יראו אותו, לענין הוצאות המשפט, כעד שהוזמן מטעמו בכל יום שהופיע למשפטו.
(ב) היה בעל הדין עורך דין והוא טוען לעצמו, הוא גופו או באמצעות משרדו, זכאי הוא לשכר טרחת עורך דין ולשאר הוצאות המשפט שהיה מקבל אילו העסיק עורך דין.

517. תיאום הוצאות בין בעלי הדין (481)

כשבעל דין הזכאי לקבל הוצאות חייב גם לשלם הוצאות, רשאי הרשם לשום את ההוצאות שאותו בעל דין חייב בתשלומן ולהורות על תשלום היתרה.

518. בדיקת שומה (482)

(א) בעל דין הרואה עצמו מקופח על ידי קביעת המזכיר הראשי של בית המשפט לפי תקנה 1513(1), רשאי לבקש, תוך שבוע מיום הקביעה, שהרשם יבדוק אותה.

(ב) הבקשה יכול שתוגש בעל פה ויפורטו בה פריטי ההוצאה שהבקשה מתייחסת אליהם.

(ג) הרשם ידון בבקשה והוא רשאי ליתן כל צד שייראה לו צורך, ובלבד שלא יתן צו המשנה את קביעת המזכיר הראשי אלא לאחר שניתנה הזדמנות לבעלי הדין האחרים הנוגעים בדבר להשמיע את דברם.

(ד) משהוגשה הבקשה, תעוכב כל פעולה של הוצאה לפועל ביחס להוצאות השנויות במחלוקת עד לאחר הדיון בבקשה, זולת אם הורה הרשם אחרת.

519. ערובה לתשלום הוצאות (483)

(א) בית המשפט או הרשם רשאי, אם נראה לו הדבר, לצוות על תובע ליתן ערובה לתשלום כל הוצאותיו של נתבע.

(ב) לא ניתנה ערובה תוך המועד שנקבע, תידחה התובענה, אלא אם כן הורשה התובע להפסיקה; נדחתה תובענה לפי תקנה זו, רשאי התובע לבקש ביטול הדחייה, ואם נוכח בית המשפט או הרשם שסיבה מספקת מנעה את התובע מליתן את הערובה תוך המועד שנקבע, יבטל את הדחייה בתנאים שייראו לו, לרבות לענין ערובה והוצאות.

פרק ל"ה : שונות

520. איחוד ענינים מטעם בית המשפט (484) (תיקון : תשמ"ו)

ענינים אחדים התלויים ועומדים בבית משפט אחד וכרוכות בהם שאלות דומות של משפט או של עובדה, רשאי בית המשפט או הרשם, לפי שיקול דעתו, להורות על איחודם, בין לפי בקשת אחד מבעלי הדין ובין מיזמת עצמו, ובתנאים שייראו לו.

521. עריכת תצהיר (474)

תצהיר יהא ערוך בגוף ראשון, מחולק לסעיפים ומכיל רק עובדות שהמצהיר יכול להוכיחן מתוך ידיעתו הוא, אלא שבבקשות ביניים רשאי הוא להצהיר גם לפי מיטב אמונתו ובלבד שיציין את הנימוקים לכך.

522. חקירת מצהיר (473) (תיקון : תשנ"א, תשנ"ב, תשס"ב)

(א) מצהיר בהליך עיקרי או בעל דין שמסר תצהיר בהליך ביניים, יתייצב לחקירה ביום הדיון, אלא אם כן הודיע בעל הדין שכנגד בהודעה בכתב לבית המשפט ולכל בעלי הדין, שהוא מוותר על חקירתו של המצהיר.

(ב) רצה בעל דין לחקור חקירה שכנגד מצהיר שאיננו בעל דין בהליך ביניים, יודיע על כך לבעל הדין שהגיש את התצהיר וידרוש את התייצבותו של המצהיר לשם חקירה שכנגד בשעת הדיון; ההודעה תומצא בעוד מועד כדי ליתן למצהיר שהות מספקת להתכונן ולנסוע למקום המשפט.

(ג) לא התייצב המצהיר בהתאם להודעה, לא ישמש תצהירו ראיה אלא ברשות מיוחדת מאת בית המשפט או הרשם.

(ד) בית המשפט או הרשם רשאי בכל עת לדרוש, מיזמתו הוא, התייצבותו של מצהיר לשם חקירה.

522א. כתב בי-דין שהופק במערכת ממוכנת (תיקון : תשנ"ב)

כתב בי-דין שהופק במערכת ממוכנת והוא טעון לפי תקנות אלה חתימת יד פקיד בית משפט, יראוהו ככתב בי-דין חתום כנדרש, אם הודפסו בו שמו ותפקידו של הפקיד, והדבר ישמש ראיה לכאורה לנכונות האמור בו.

523. עריכת טופס (485) (תיקון : תשמ"ו)
מסמך שיש לערוך לפי אחד הטפסים שבתוספת הראשונה יהא ערוך בשינויים המחוייבים לפי הנסיבות ואין חובה שיהא העתק מילולי ממנו ; היתה בטופס דרישה להמצאת פרטים, רשאי בית המשפט או הרשם, לצורך הדיון שלפניו, לצוות על מתן פרטים נוספים כפי שצויין בצו.

524. סמכות כללית לתקן פגם בהליך (487)
בית המשפט רשאי בכל עת לתקן כל פגם או טעות בכל הליך, וליתן הוראות בדבר הוצאות או בעניינים אחרים ככל שייראה לו צודק, וחובה לעשות כל התיקונים הדרושים כדי לברר מה הן באמת השאלות השנויות במחלוקת בין בעלי הדין ; והוא הדין לגבי הרשם לענין פגם או טעות בהליך שלפניו.

525. תיקון טעויות (486) (תיקון : תשמ"ו)
בענין תיקון טעות בפסיקתה או בהחלטה ינהג בית המשפט כאמור בסעיף 81 לחוק בתי המשפט ; והוא הדין לגבי הרשם לענין פסיקתה או החלטה שנחתמו בידו.

526. אי קיום התקנות (491)
אי קיום תקנות אלה או כל נהג הקיים אותה שעה אינו פוסל שום הליך, אלא אם כן הורה כך בית המשפט ; אך מותר לבטל הליך, כולו או מקצתו, כהליך שאינו כראוי, או לתקנו, או לנהוג בו בדרך אחרת, כפי שיראה בית המשפט ; והוא הדין לגבי הרשם בהליכים שלפניו.

527. מחיקה אינה מעשה בית דין ואין בה, כשהיא לעצמה, כדי למנוע את התובע מהגיש תובענה חדשה בשל אותה עילה.

528. הארכת מועדים (488)

מועד או זמן שקבע בית המשפט או הרשם לעשיית דבר שבסדר הדין או שבנוהג, רשאי הוא, לפי שיקול דעתו, ובאין הוראה אחרת בתקנות אלה, להאריך מזמן לזמן, אף שנסתיים המועד או הזמן שנקבע מלכתחילה ; נקבע המועד או הזמן בחיקוק, רשאי הוא להאריך מטעמים מיוחדים שיירשמו.

529. תקופת פגרה לא תובא במנין (488א)
תקופת פגרה של בית המשפט לא תובא במנין הימים שנקבעו בתקנות אלה או שנקבעו בידי בית המשפט או הרשם, אלא אם כן הורה בית המשפט או הרשם, לפי הענין, הוראה אחרת.

530. ביטול
בטלות -

(1) תקנות סדר הדין האזרחי, התשכ"ג 1963- ;

(2) תקנות סדר הדין בעניני ירושה, התשכ"ו 1965-.

531. הוראת מעבר

תקנות אלה יחולו על עניינים התלויים ועומדים ביום תחילתן לפני בית המשפט או הרשם.

532. תחילה (תיקון : תשמ"ד)

תחילתן של תקנות אלה ביום ה' בתשרי התשמ"ה (1 באוקטובר 1984).

תוספת ראשונה (תיקון : תשמ"ו, תש"ן, תשנ"א, תשנ"ב, תשנ"ה, תשנ"ז, תשנ"ח, תשס"א^{6,5}, תשס"ב, תשס"ו⁷, תשס"ח)¹⁰

טופס 1 (תיקון : תשנ"ה, תשס"א, תשס"ב)
(תקנה 7א(ב))

בית המשפט ה..... ב.....

מדבקת זיהוי תיק (תינתן בבית המשפט)

פתיחת הליך אזרחי
(לפי תקנה 7א(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-)

תאריך.....
סמן במשבצת המתאימה

הליך:
 תובענה 1 ערעור הודעה לצד שלישי בתיק _____
 תביעה שכנגד בתיק _____ בקשה בכתב בתיק _____

סוג התיק:
א (אזרחי) הפ (המרצת פתיחה) עז (עזבונו) ענ (ערעור נכים)
ברע (בקשת רשות ערעור) מא (מעמד אישי) עמה (ערעור מס הכנסה)
עש (ערעור שונה) ב (בקשה בכתב) עא (ערעור אזרחי)
עמו (ערעור משפחות חיילים) פשר (פירוקי חברות ופשיטות רגל)
סדר דין: ר (רגיל) מ (מקוצר) ד (מהיר)

נושא התובענה² : קוד : _____ תיאור : _____

סכום התובענה : _____

מגישי התובענה :

שם משפחה/חברה/מוסד	מס' זהות	מען	מס' טלפון
.....
.....
.....

נגד ³ :

שם משפחה/חברה/מוסד	מס' זהות	מען	מס' טלפון
.....
.....
.....

בענין עיזבון המנוח/ה: ⁴ מס' זהות: _____
 תאריך פטירה: _____

סעדים :

הסעד..... קוד ⁵..... תיאור.....

סעד עיקרי.....

.....
 סעדים נוספים.....
 סעדים נוספים.....
 סעדים נוספים.....

- סמן אם הוגשה בקשה לפטור מאגרה
- סמן אם כל מגישי התובענה פטורים מאגרה
- סמן אם מתבקשת המצאה ידנית לכל הצדדים ⁶
- סמן אם מגישי התובענה מסכימים לפנות להליך גישור (כך/לא);

אם חלק ממגישי התובענה מסכימים לפנות להליך גישור - ציין את פרטיהם:

.....

פרט בקשות אם נפתחו לפני פתיחת ההליך הנוכחי :

מס' התיק	שם התיק	תיאור
.....
.....
.....

פרט באי כוח לפי סדר ההופעה בתובענה (אם מגיש התובענה מיוצג) :

שם עורך הדין	מס' רישיון	מס' פקס	מס' טלפון
.....
.....
.....
.....
.....

שים לב - אם בית המשפט לא יוכל לדון בתובענה או להמשיך את הדיון בה בשל חוסר מעש מצד בעלי הדין, בלא הסבר מניח את הדעת - עלולה התובענה להימחק.

השם: חתימה:

- 1 לרבות בקשה בכתב שהוגשה לפני פתיחת התיק העיקרי.
- 2 לפי רשימה של נושאי תובענה המפורטת מעבר לדף (במקרה של סתירה בין הקוד לבין התיאור, הקוד הוא המחייב)
- 3 נא לרשום את פרטי כל בעלי הדין שכנגד, ככל הידוע.
- 4 בתיקי עיזבונות בלבד.
- 5 לפי רשימת סעדים שפרסם מנהל בתי המשפט (ילקוט הפרסומים התשנ"ז, עמ' 3752; התשנ"ח, עמ' 4627). במקרה של סתירה בין הקוד לבין התיאור, הקוד הוא המחייב.
- 6 אם מתבקשת מסירה אישית לחלק מהנתבעים, יש לצרף רשימה.

טופס 2 (תיקון : תשנ"ב)
(תקנה 18)

הזמנה לדין

בבית משפט _____
ב _____

נגד _____

אל _____

הואיל ו _____ הגיש לבית משפט זה תובענה נגדך, כמפורט בכתב התביעה המצורף בזה, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה תוך שלושים * ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו. אם לא תעשה כן, תהא לתובע הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך. יום _____ חתימת פקיד בית המשפט

* אם החליט בית המשפט להאריך את התקופה, יש לציין את התקופה שנקבעה ולמחוק את המיותר.

טופס 3
(תקנה 40)

הודעה לאדם שצורף כבעל דין

בבית (ה)משפט _____
ב _____ תיק _____

נגד _____

אל _____

מחמת _____ (ציין הסיבה : פטירתו או פשיטת רגלו של התובע או הנתבע או כל סיבה אחרת) נתן בית המשפט צו, שהעתקו מצורף בזה, ושלאפו צורפת כתובע/כנתבע במשפט הנ"ל, ועליך להתייצב למשפט ביום _____ בשעה _____ אתה רשאי להגיש כתב טענות תוך שלושים ימים מן היום שהומצא לך הצו. אם לא תתייצב בעצמך או על ידי עורך דין, בזמן האמור לעיל, יהא בית המשפט רשאי להמשיך בדיון וליתן פסק דין שלא בפניך. יום _____ חתימת פקיד בית המשפט

טופס 3א (תיקון : תשס"ח) ¹⁰
(תקנה 99 ג)

הזמנה לפגישת מהו"ת לבחינת האפשרות ליישוב התובענה בגישור

לכבוד _____ (התובע/הנתבע) [מחק את המיותר]
בבית משפט _____
ב _____
תיק _____
_____ (התובע)
נגד _____
_____ (הנתבע)

(1) בהתאם לתקנה 99ג, הנך מוזמן לפגישת מידע, היכרות ותיאום לבחינת האפשרות ליישוב הסכסוך בגישור (להלן - **פגישת מהו"ת**). פגישת המהו"ת תתקיים עם מגשר, ומטרתה לבחון את האפשרות ליישב את הסכסוך בדרך של גישור. יודגש כי אין למגשר כל סמכות להכריע בעניין ההפניה לגישור או בעניין התובענה וכן כל הדברים שיימסרו בפגישת

- המהו"ת יהיו חסויים בפני בית המשפט הדין בתובענה ולא ישמשו ראיה בו (מצורף עלון הסבר על גישור מטעם המרכז הארצי לגישור ויישוב סכסוכים במשרד המשפטים).
- (2) פגישת המהו"ת תתקיים עם מגשר בהתאם לפרטים אלה:
- שם המגשר
- כתובת מקום הגישור מספר טלפון
- ביום בשעה
- (3) פגישת המהו"ת אינה מחייבת פנייה לגישור.
- (4) הנך רשאי להעביר למגשר עותק מכתבי הטענות או תמצית מהם בתוך שבעה ימים מיום קבלת ההזמנה.
- (5) משך הפגישה ייקבע על ידי המגשר.
- (6) פגישת מהו"ת אינה כרוכה בתשלום.
- (7) עליך להתייצב לפגישת המהו"ת בעצמך* וכן הנך רשאי, אם רצונך בכך, להתייצב בה עם עורך דין. היה ולא התייצבת לפגישת המהו"ת, בית המשפט יהיה רשאי להטיל עליך לשאת בהוצאות המגשר ושאר בעלי הדין, שהתייצבו לפגישה, וכן יהיה רשאי להביא עניין זה בחשבון לעניין הוצאות ההליך בסופו.
- (8) הנך רשאי להסכים עם שאר בעלי הדין בכל עניין הנוגע למועד פגישת המהו"ת או מקומה.
- בהעדר הסכמה לגבי אלה או לגבי זהות המגשר, הנך רשאי לפנות לממונה מטעם בית המשפט לנושא פגישת מהו"ת. תאריך..... חתימת פקיד בית המשפט
- 3. הודעה על בתי משפט (תיקון: תשס"ח)**
- מנהל בתי המשפט רשאי לפרסם בהודעה ברשומות את בתי המשפט שבהם תתקיים פגישת מהו"ת לפי פרק ז' 1.
- 4. תחילה ותוקף (תיקון: תשס"ח)**
- תחילתן של תקנות אלה ביום כ"ה באדר א' התשס"ח (2 במרס 2008) ותוקפן לשנתיים.

* מטעם המדינה או תאגיד יתייצב לפגישת המהו"ת נציג מטעמו, שהוא בעל תפקיד הבקיא בפרטי התובענה, ורשאי הוא להתייצב עם פרקליט מטעם בעל הדין; אם הנך מתגורר דרך קבע מחוץ לגבולות המדינה ואינך נמצא בארץ, יתייצב לפגישת המהו"ת מיופה כוחד.

טופס 4
(תקנה 103(א))

דרישה להודות בעובדות

בבית (ה)משפט _____

ב _____ תיק _____

נגד _____

אל התובע/הנתבע

התובע/הנתבע דורש מן הנתבע/התובע להודות, תוך שבעה ימים מיום המצאת דרישה זו, בעובדות המפורשות להלן, חוץ מענין קבילותן לראיה במשפט זה.

ואלה העובדות:

1. _____

2. _____

יום _____

חתימה _____

טופס 5
(תקנה 103(א))

דרישה להודות במסמכים

בבית (ה)משפט _____

ב _____ תיק _____

נגד _____

אל התובע/הנתבע

התובע/הנתבע עומד להביא את המסמכים המפורשים להלן והנתבע/התובע או מורשהו רשאי לעיין בהם ב ביום _____ בשעה _____ ונדרש להודות, תוך 48 שעות לאחר המועד הנ"ל, שכל האמור להלן לגבי מסמכים אלה הוא נכון, חוץ מענין קבילותם לראיה במשפט זה.

ואלה המסמכים:

(פרש את המסמכים וציין ליד כל אחד מהם אם הוא מקור או העתק)

יום _____

חתימה _____

טופס 6
(תקנה 103(ב))

הודיה בעובדות

בבית (ה)משפט _____
ב _____ תיק _____

נגד _____
אל התובע/הנתבע

התובע/הנתבע מודה לענין משפט זה בלבד בעובדות המפורשות להלן, בהסתייגויות שבצדן, חוץ מענין קבילותן של העובדות לראיה במשפט זה. ואלה הן העובדות:

העובדות	ההסתייגויות
1. _____	_____
2. _____	_____
3. _____	_____

יום _____
חתימה _____

טופס 7 (תקנה 105)

צו למסירת שאלון

בבית (ה)משפט _____
ב _____ תיק _____

נגד _____

לאחר ששמעתי את _____ הנני מרשה ל _____ להגיש ל _____ את השאלון המצורף בזה ומצווה על _____ להשיב _____ על השאלות שבו תוך ימים מתאריך צו זה; הוצאות המשפט של בקשה זו יהיו ניתן היום _____
חתימת שופט או רשם _____

טופס 8 (תקנה 105)

שאלון

אל: התובע/הנתבע _____
1. האם _____
2. האם _____
התובע/הנתבע _____ נדרש להשיב על השאלות המסומנות במספרים _____
יום _____
חתימה _____

טופס 9 (תקנה 109)

תיק _____

תשובה לשאלון

בתשובה לשאלון של _____ אני הח"מ _____ מצהיר לאמור: (רשום את התשובות לשאלות לפי מספריהן)

1. _____
2. _____
הנני מתנגד להשיב לשאלות מספר _____ מפני ש _____ (ציין הנימוקים).

יום _____
חתימה _____

אני הח"מ _____ מאשר בזה כי ביום _____ הופיע בפני ב _____
מר _____ המוכר לי אישית/שזיהיתיו לפי תעודת זהות מס' _____
ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן,
אישר נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

חתימת מקבל התצהיר

טופס 10
(תקנה 112)

צו לגילוי מסמכים

בבית (ה)משפט _____ תיק _____
ב _____

לאחר ששמעתי את _____ הריני מורה בזה, כי _____ נגד _____
בתצהיר, תוך _____ ימים מתאריך צו זה, מה הם המסמכים המצויים, או שהיו מצויים, ברשותו או בשליטתו והם
נוגעים לענין הנדון; הוצאות
המשפט של בקשה זו יהיו _____
ניתן היום _____
חתימת שופט או רשם _____

טופס 11 (תיקון : תשנ"ה)
(תקנה 112)

תיק _____

תשובה לצו לגילוי מסמכים

אני הח"מ _____ מצהיר בזה לאמור :
(1) בחזקתי או בשליטתי מצויים המסמכים דלקמן, הנוגעים לענינים השנויים במחלוקת במשפט זה :
תיאור המסמך ותאריכו

- _____
- _____
- _____

(אם המצהיר מתנגד להצגת מסמך פלוני, יתאר את המסמך ויציין את נימוקי התנגדותו).
(2) בחזקתי או בשליטתי היו מצויים המסמכים דלקמן, הנוגעים לענינים השנויים במחלוקת במשפט זה, אך אין הם
נמצאים עתה בחזקתי או בשליטתי :

תיאור המסמך ותאריכו	מתי יצא משליטתי	היכן נמצא עתה
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

(3) לפי מיטב ידיעתי ואמונתי לאחר חקירה ודרישה שעשיתי אין - ומעולם לא היו - בחזקתי או בשליטתי, או בחזקתו או בשליטתו של כל אדם אחר מטעמי, כל תעודה, חשבון, פנקס חשבונות, שובר, קבלה, תזכיר, כתב או העתק או תמצית של מסמך כזה, וכל מסמך אחר, הנוגע לענינים השנויים במחלוקת במשפט זה, פרט למסמכים שפרטתי לעיל.

אני הח"מ _____ מאשר בזה כי ביום _____ הופיע/ה בפני _____

ב _____ מר/גב' _____ המוכר/ת לי אישית/שזיהיתיו/ה לפי תעודת זהות מס' _____ ולאחר שהזהרתיו/ה כי עליו/ה להצהיר את האמת וכי יהיה/תהיה צפוי/ה לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה/תעשה כן, אישר/ה נכונות הצהרתו/ה דלעיל וחתם/ה עליה בפני.

תאריך _____
חתימת מקבל התצהיר _____

טופס 12
(תקנה 113)

צו לגילוי מסמך פלוני

בבית (ה)משפט _____
ב תיק _____
נגד _____

הריני מורה בזה כי _____ יגלה בתצהיר אם מצויים ברשותו או בשליטתו המסמכים האלה :

1. _____
2. _____
3. _____

אם אחד המסמכים הנ"ל אינו מצוי ברשותו או בשליטתו, יודיע מתי יצא ממנה ומה היה עליו.
ניתן היום _____
חתימת שופט או רשם _____

טופס 13
(תקנה 114)

דרישה לעיון במסמך ולהעתקתו

בבית (ה)משפט _____
ב תיק _____
נגד _____

אל _____

אני דורש ממך להראות לי/לעורך הדין _____ לעיון ולהעתקה את המסמכים הנקובים להלן שנוכרו בכתבי טענותיך/בתצהירך, והם :

1. _____
2. _____
- יום _____

חתימה

טופס 14
(תקנה 115)

תשובה לדרישת עיון במסמך ולהעתקו

בבית (ה)משפט.....
ב-
תיק נגד
אל

הרשות בידך לעיין במסמכים הנקובים בדרישתך מיום ולהעתיקם (חוץ מן המסמכים המסומנים בדרישתך במספרים) (צייין הנימוקים.....). מקום העיון הוא ב בשעות (אני מתנגד לעיון במסמכים הנקובים בדרישתך מיום..... מפני ש.....(צייין הנימוקים)).

יום.....
חתימה

טופס 15
(תקנה 170)

דרישה להציג מסמכים

בבית (ה)משפט.....
ב-
תיק

נגד
אל

אתה נדרש בזה להציג לפני בית המשפט בשעת הדיון את כל המסמכים ושאר כתבים שברשותך או בשליטתך ושיש להם נגיעה לענין הנדון במשפט זה וביחוד את

יום.....
חתימה

טופס 16
(תקנה 198)

פסיקתה

בבית (ה)משפט.....
ב-
תיק

לאחר הדיון בתובענה הנ"ל נפסק כי -
(א) הנתבע ישלם לתובע סך..... שקלים בצירוף ריבית/ הפרשי הצמדה וריבית על סכום זה בשיעור של לשנה מיום..... עד תאריך פסיקתה זו ובשיעור... מתאריך פסיקתה זו עד יום התשלום.
(לא נפסק על תשלום כסף תנוסח הפסיקתה לפי מה שנפסק).
(ב) הנתבע/ התובע ישלם..... שקלים להוצאות המשפט של תובע/ הנתבע.

ניתן היום.....
חתימת שופט או רשם

טופס 17 (תיקון : תשנ"ז)
(תקנה 203)

הזמנה בסדר דין מקוצר

בבית (ה)משפט.....
ב-
תיק

הואילו הגיש לבית משפט זה תובענה לפי פרק ט"ז לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-, ל (לפרש את הסעד) כמפורט בכתב התביעה המצורף בזה על נספחיו, הנך מוזמן, אם יש בדעתך להתגונן, לבקש מבית המשפט בכתב רשות להתגונן תוך.....
ימים מיום המצאת הזמנה זו. הבקשה צריכה להיות נתמכת בתצהיר אשר בו יפורש אם אתה מתכוון לטעון נגד התובענה כולה או נגד חלק ממנה בלבד, ואם כן - נגד איזה חלק, ועליך למסוד לתובע העתק בקשה זו בצירוף העתק מן התצהיר. אם בית המשפט לא יתן רשות להתגונן כאמור, תהא לתובע הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

תאריך.....
חתימת פקיד בית המשפט

טופס 17א (תיקון : תשס"א 6)
(תקנה 214ג)

תצהיר

(כתב תביעה / כתב הגנה / הודעת צד שלישי - בתובענה בסדר דין מהיר)

בבית משפט השלום ב.....

נגד

תצהיר התובע / הנתבע / צד שלישי

אני החתום מטה..... מס' זהות..... לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד, וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזה לאמור:

1. אני התובע / הנתבע / צד שלישי (היה המצהיר אדם אחר - יש לפרט את זהותו, זיקתו לעובדות שבכתב הטענות, והטעמים לכך שהוא נותן את התצהיר במקום בעל הדין).

2. תצהירי זה ניתן לתמיכה בכתב תביעה / כתב הגנה / הודעה לצד שלישי בתובענה בסדר דין מהיר
3. האמור בסעיפים שבכתב התביעה / כתב ההגנה / הודעה לצד שלישי הוא בידיעתי האישית.
4. האמור בסעיפים שבכתב התביעה / כתב ההגנה / הודעה לצד שלישי הוא נכון לפי מיטב ידיעתי ואמונתי. המקור לידיעתי ולאמונתי הוא ...
5. אני מצהיר כי השם דלעיל הוא שמי, החתימה דלמטה היא חתימתי, וכי תוכן תצהירי זה אמת.

.....
חתימת המצהיר

אישור

אני החתום מטה עורך דין, מאשר בזה כי ביום.....
הופיע בפניי..... המוכר לי אישית / שזיהיתיו על פי תעודת זהות מס' ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

.....
חתימת מקבל התצהיר

טופס 117 (תיקון: תשס"א⁶)
(תקנה 214ד)

הזמנה לדין

(תובענה בסדר דין מהיר)

בבית משפט השלום ב.....

נגד

אל:.....

הואיל ו..... הגיש לבית משפט זה תובענה נגדך, כמפורט בכתב התביעה המצורף בזה, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה בתוך ארבעים וחמישה * ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו.

אם לא תעשה כן, תהא לתובע הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

בכתב ההגנה עליך לפרט את טיעוניך, ולצרף אליו תצהיר מטעמך**, ואסמכתאות משפטיות, אם ישנן; תצהיר שלא צורף לכתב ההגנה בעת הגשתו לא יוגש אלא ברשות בית המשפט.

נוסף על כך, עליך לצרף לכתב ההגנה:

1. רשימת המסמכים הנוגעים לטענות שבכתב ההגנה, המצויים או שהיו מצויים ברשותך או בשליטתך.
2. העתק או תצלום של כל מסמך הנוכח ברשימה ומצוי ברשותך (ביחס למסמך הנוכח ברשימה ואינו מצוי ברשותך, עליך לציין בתצהיר בידי מי, למיטב ידיעתך, הוא מצוי).

התובענה שהוגשה נגדך תידון בסדר דין מהיר לפי הוראות פרק ט"ז 1 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-.

.....
חתימת פקיד בית המשפט

יום.....

* אם החליט בית המשפט להאריך את המועד להגשת כתב ההגנה, יש לציין את המועד שנקבע ולמחוק את המיותר.
** ניתן לצרף תצהיר של אדם אחר מטעמים מיוחדים (למשל, משום שאדם אחר יודע מידיעה אישית את העובדות שעליהן מבוססת התובענה), ובלבד שהטעמים לכך יצוינו בכתב הטענות.

טופס 117ג (תיקון: תשס"א⁶)
(תקנה 214ה)

הזמנה לדין

(הודעה לצד שלישי בתובענה בסדר דין מהיר)

בבית משפט השלום ב.....

נגד

אל:

התובע (.....) הגיש נגד הנתבע (.....) תובענה בסדר דין מהיר לבית משפט זה, העתקי כתבי הטענות מצורפים בזה.

הנתבע טוען שהוא זכאי כלפיך לסעד עקב תובענה זו כמפורט בהודעה לצד שלישי המצורפת בזה.

הנך מוזמן להגיש כתב הגנה בתוך ארבעים וחמישה..... * ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו. אם לא תעשה כן, יראו אותך כאילו אתה מודה בתוקפו של פסק דין לטובת התובע נגד הנתבע, אם יינתן, ובתוקפו של פסק דין שיינתן נגדך לטובת הנתבע.

בכתב ההגנה עליך לפרט את טיעוניך, ולצרף אליו תצהיר מטעמך**, ואסמכתאות משפטיות, אם ישנן; תצהיר שלא צורף לכתב ההגנה בעת הגשתו לא יוגש אלא ברשות בית המשפט.

נוסף על כך, עליך לצרף לכתב ההגנה:

1. רשימת המסמכים הנוגעים לטענות שבכתב ההגנה, המצויים או שהיו מצויים ברשותך או בשליטתך.
2. העתק או תצלום של כל מסמך הנזכר ברשימה ומצוי ברשותך (ביחס למסמך הנזכר ברשימה ואינו מצוי ברשותך, עליך לציין בתצהיר בידי מי, למיטב ידיעתך, הוא מצוי).

ההודעה שהוגשה נגדך תידון בהודעה לצד שלישי במסגרת תובענה בסדר דין מהיר לפי הוראות פרק ט"ז 1 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-.

.....
חתימת פקיד בית המשפט

יום.....

* אם החליט בית המשפט להאריך את המועד להגשת כתב ההגנה, יש לציין את המועד שנקבע ולמחוק את המיותר.
** ניתן לצרף תצהיר של אדם אחר מטעמים מיוחדים (למשל, משום שאדם אחר יודע מידיעה אישית את העובדות שעליהן מבוססת התובענה), ובלבד שהטעמים לכך יצוינו בכתב הטענות.

טופס 18
(תקנה 220)

הודעה לצד שלישי

בבית (ה)משפט.....

ב-

תיק

נגד

אל

התובע/המבקש..... הגיש נגדי תובענה בדבר (פרש מהות התובענה) ועותקי כתבי הטענות מצורפים בזה. אני טוען שהנני זכאי כלפיך לסעד (פרש את הסעד)..... עקב תובענה זו על סמך נימוקים אלה: (פרש את העובדות והנימוקים).....
אני תובע ממך..... וכן תשלום הוצאות המשפט שאני עשוי להתחייב בהן כלפי התובע/המבקש והוצאות הליכי צד שלישי אלה.
אם יש ברצונך לחלוק על תביעתי או על תובענת התובע/המבקש נגדי, עליך להגיש כתב הגנה תוך ימים מיום המצאת הודעה זו.
אם לא תעשה כן, יראו אותך כמודה בתובענות אלה.

.....
חתימה

יום.....

טופס 19
(תקנה 227 (2))

הזמנת טען-ביניים לטוען

בבית (ה)משפט.....

ב-

תיק
נגד

אל הטוען:

הואיל והנתבע בתובענה הנ"ל, שהעתק כתב התביעה בה מצורף בזה הגיש בקשה שהעתקה מצורף אף הוא, האומרת כי קיבל ממך תביעה בענין הנדון במשפט זה, הנך מוזמן להתייצב בבית המשפט ביום..... בשעה....., כי באותו זמן יינתן פסק דין הקובע את הזכויות והתביעות של התובע, של הנתבע ושלך. עליך להגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו, בשלושה עותקים, הודעה האומרת שאין אתה תובע דבר לגבי נושא הבקשה או הודעת פרטים המפרטת את נימוקי תביעתך לגביה.

יום.....
חתימת שופט או רשם

טופס 20
(תקנה 227(3))

הודעת טען-ביניים לתובע

בבית (ה)משפט.....
ב-.....
תיק
נגד

אל התובע:

הואיל והנתבע בתובענה הנ"ל הגיש בקשה, שהעתקה מצורף בזה האומרת כי הוא קיבל תביעה מאת הטוען בענין הנדון במשפט זה, דע כי נשלחה הזמנה לטוען הנ"ל להתייצב בבית המשפט (וכי בירור המשפט נדחה ב-..... ביום..... בשעה.....) וכי באותו זמן יינתן פסק דין הקובע את הזכויות שלך, של הנתבע ושל הטוען הנ"ל. ל הטוען נדרש להגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לו הזמנה, את הודעתו כדין והעתק ממנה יישלח לך ולנתבע.

יום.....
חתימת שופט או רשם

טופס 21
(תקנה 227 (3))

הודעת טען-ביניים לנתבע

בבית (ה)משפט.....
ב-.....
תיק
נגד

אל הנתבע:

הואיל והגשת בקשה האומרת שקיבלת תביעה מאת הטוען .. בענין הנדון במשפט זה, דע כי נשלחה הזמנה לטוען הנ"ל להתייצב ביום..... בשעה..... (וכי בירור המשפט נדחה ל וכי באותו זמן יינתן פסק דין הקובע את הזכויות והתביעות של התובע, שלך ושל הטוען הנ"ל. ל הטוען נדרש להגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לו הזמנה, את הודעתו כדין והעתק ממנה יישלח לך ולתובע.

יום.....
חתימת שופט או רשם

טופס 22
(תקנה 228 (1))

הזמנת טען-ביניים לטוענים

בבית (ה)משפט.....

ב-

תיק

נגד

אל הטוענים:.....

הואיל ו 1..... מ..... הגיש בקשה שהעתקה מצורך בזה, האומרת שהוא קיבל מאת ומאת תביעות מתחרות בענין (פרט את נושאי התביעות) - הנך מוזמן להתייצב בבית המשפט..... ביום..... בשעה....., כי באותו זמן יינתן פסק דין הקובע את הזכויות והתביעות שלך, של..... ושל..... הנ"ל. עליך להגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו, בשלושה עותקים, הודעה האומרת שאין אתה תובע דבר לגבי נושא הבקשה או הודעת פרטים המפרשת את נימוקי תביעתך לגביה.

יום.....

חתימת שופט או רשם

טופס 23

(תקנה 228(2))

בבית (ה)משפט.....

ב-

תיק

נגד

אל הטוענים:.....

הודעת טען-ביניים למבקש

הואיל והגשת בקשה האומרת שקיבלת מאת.....ומאת..... תביעות מתחרות בענין (פרט את נושאי התביעות) - דע כי נשלחה הזמנה לטוענים הנ"ל להתייצב בבית המשפט..... ביום..... בשעה..... כי באותו זמן יינתן פסק דין הקובע את הזכויות והתביעות של הטוענים הנ"ל ושלך. כל טוען נדרש להגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לו הזמנה, את הודעתו כדין, והעתק מההודעות יישלח לך.

יום.....

חתימת שופט או רשם

טופס 24

(תקנה 235)

אבעיה

בבית (ה)משפט.....

ב-

תיק

נגד

בענין (פרט את הענין ואת האסמכתה החוקית להגשת האבעיה) פרטי האבעיה המוגשת לחוות דעתו של בית המשפט: 1. העובדות החשובות שהוסכם עליהן או שהוכחו או המסתברות מתוך מסמכים או באופן אחר. 2. טענות בעל הדין האחד. 3. טענות בעל הדין האחר. שאלות החוק המתעוררות, המובאות לחוות דעתו של בית המשפט: (פרש את השאלות בפסקאות המסומנות במספרים)

יום.....

חתימה

המען להמצאת כתבי בי-דין.....

הודעה על בקשה בכתב

בבית (ה)משפט.....
ב-

תיק נגד

אל:
הואיל ו.....הגיש נגדך לבית משפט זה בקשה ל.....כמפורט
בבקשה בכתב המצורפת בזה, הינך מוזמן להשיב לבקשה תוך.....*
עשרים ימים מיום שהומצאה לך הודעה זו.
אם לא תעשה כן, תהא למבקש הזכות לבקש מבית המשפט לקבל החלטה שלא בפניך.

..... תאריך
..... חתימת פקיד בית המשפט

* אם החליט בית המשפט לשנות את התקופה, יש לציין את התקופה שנקבעה ולמחוק את המיותר.

הזמנה בהמרצת פתיחה

בבית (ה)משפט.....
ב-

תיק נגד

אל:
דע כי ביום.....בשעה.....או בסמוך לאחריה, יתבקש בית המשפט מטעם המבקש הנ"ל לתת סעד כמפורט בהודעה
המצורפת בזה.
אם הנך רוצה להגיש תצהיר בתשובה להמרצת הפתיחה, עליך להגישו לבית המשפט, ולמסור עותק ממנו למבקש, בתוך
ארבעים וחמישה ימים ממועד המצאת המרצת הפתיחה או עד ארבעה עשר ימים לפני מועד הדיון בה, לפי המוקדם.

יום.....
..... חתימה

הרצאת פרטים בתיק עיקרי

בית המשפט לעניני משפחה
ב.....
תיק עיקרי.....
תיק מסי'.....
בפני כבי' השופט.....
בתאריך.....

התובע/המבקש.....
נגד.....
הנתבע/המשיב.....

מהות התובענה.....
מעמדו של ממלא הטופס.....

1. פרטים אישיים*:
המבקש/ת

שם פרטי ושם משפחה..... מסי' זהות..... תאריך לידה..... כתובת.....

6. נתונים על תיקים אחרים בעניני המשפחה בין בני הזוג שנדונו או נדונים בבית משפט (פרט לגבי כל תיק בנפרד):
מס' התיק:
בפני מי נדון התיק:
מהות התיק:
.....
מתי הסתיים הדיון בתיק

7. קשר עם גורמים טיפוליים:
האם הייתם/ם בקשר עם:
(1) מחלקת הרווחה כן/לא
(2) ייעוץ נישואין כן/לא

האם אתם/מוכנה לקחת חלק ב: ייעוץ משפחתי
כן/לא גישור
כן/לא

8. הצהרה
אני מצהיר כי לפי מיטב ידיעתי הפרטים שמילאתי בטופס נכונים.

.....
חתימת התובע/המבקש

טופס 26ב (תיקון: תשנ"ז)
(תקנה 258כב)

בבית המשפט לעניני משפחה
ב

.....
תיק
בענין בני הזוג

בקשה ליישוב סכסוך

הואיל ונתגלע סכסוך ביני לבין בן הזוג, וברצוני ליישב את הסכסוך בדרכי שלום ובלא התדיינות משפטית, אני פונה לבית המשפט בבקשה ליישוב הסכסוך ולהפניה ליחידת הסיוע או ליעוץ או לפישור, לפי שיקול דעת בית המשפט.

.....
חתימת המבקש

טופס 26ג (תיקון: תשס"ח)
(תקנה 258כא 1)

בבית המשפט לעניני משפחה
ב

בקשה ליישוב סכסוך בעניין קביעת דרכי קשר עם קטין

בעניין הקטין
מס' זהות
תאריך לידה

פרטי המבקש:

שם מס' זהות
כתובת
טלפון בבית טלפון נייד
הקרבה המשפחתית לקטין ולהוריו
פרטי הורי הקטין:
שם האב מס' זהות
כתובת
טלפון בבית טלפון נייד
שם האם מס' זהות
כתובת
טלפון בבית טלפון נייד

הואיל ונתגלע סכסוך ביני לבין בעניין דרכי הקשר שלי עם הקטין וברצוני ליישב את הסכסוך בדרכי שלום ובלא התדיינות משפטית, אני פונה לבית המשפט בבקשה ליישוב הסכסוך ולהפניה ליחידת הסיוע או ליעוץ או לגישור, לפי שיקול דעת בית המשפט.

.....
חתימת המבקש

טופס 27
(תקנה 261)

הרצאה פרטים בתביעה למזונות

תיק _____

א. פרטים לכל סוגי המזונות

1. שם בעל הדין.
2. מספר זהותו.
3. מען מגוריו.
4. תאריך לידתו.
5. הקרבה בין בעלי הדין.
6. האם הוגשו הליכים משפטיים בענין מזונות בין בעלי הדין, ואם כן - היכן ומה הוחלט בהם?
7. מה היה הסכום החדשי האחרון שהנתבע שילם לתובע למזונותיו (אם אין סכום מדוייק - יש לציין את הסכום בקירוב) ומתי שולם סכום זה?
8. התעסקותו והכנסותיו של בעל הדין ב-12 החדשים שלפני הגשת התביעה, ברוטו ונטו (לאחר ניכוי תשלומי חובה), לפי מקורותיהן.¹
9. התעסקותו והכנסותיו של בעל הדין שכנגד ב-12 החדשים שלפני הגשת התביעה, ברוטו ונטו (לאחר ניכוי תשלומי חובה), לפי מקורותיהן, עד כמה שהדבר ידוע למצהיר.²
10. פירוט רכושו של בעל הדין ורכושו של בעל הדין שכנגד - עד כמה שהדבר ידוע לבעל הדין.²
11. פירוט חובותיו של בעל הדין³ וחובותיו של בעל הדין שכנגד - עד כמה שהדבר ידוע למצהיר² וכן תיאור הנושים ושיעורי התשלומים התקופתיים, אם החובות משתלמים בשיעורים.
12. פירוט דירת המגורים של בעל הדין ושל בעל הדין שכנגד, כולל מספר החדרים בכל דירה ומספר הנפשות המתגוררות בה.
13. אם יש לבעל הדין חשבון או חשבונות בבנקים, לבדו או בשותפות עם אחר - שמות הבנקים ומספרי החשבון בכל בנק בשני החדשים שלפני הגשת התביעה.⁴
14. אם יש לבעלי הדין, או לאחד מהם, מכונית - פרטים על כך.
15. סכום המזונות החדשיים הדרושים לתובע.⁵

ב. פרטים נוספים בתביעה למזונות מבן זוג

1. תאריך הנישואין.
 2. מקום מושבם של בני הזוג, ואם אין להם מקום מושב משותף - מקום מושבו של הנתבע.⁶
 3. אזרחותו של כל אחד מבעלי הדין.
 4. דתו של כל אחד מבעלי הדין.
 5. האם גרים בני הזוג יחד? אם לא - מי גר בדירה ששימשה לאחרונה את מגורי בני הזוג?
- ג. פרטים נוספים בתביעה למזונות מהורה או מבן זוגו של הורה**
1. האם הורי התובע התגרשו? ואם כן, מתי?
 2. מקום מושבו של התובע.⁶
 3. אזרחותו של כל אחד מבעלי הדין.
 4. דתו של כל אחד מבעלי הדין.
 5. בחזקתו של מי נמצא התובע?
 6. שאר ילדי הנתבע - שמותיהם וגילם: האם הנתבע משלם להם מזונות, ואם כן - מה סכומם?⁷
 7. האם לנתבע בן זוג שאינו הורהו של התובע?
 8. אם לנתבע בן זוג שאינו הורהו של התובע, והוא משלם מזונות לילדי בן הזוג - שמותיהם וגילם של ילדי בן הזוג המתגוררים עם הנתבע והילדים שאינם מתגוררים עמו, וסכום המזונות שהוא משלם לכל אחד מהם.⁷
 9. במקרה האמור בפרט 8 - התעסקותו, הכנסותיו, רכושו וחובותיו של בן הזוג של הנתבע, בצירוף המסמכים האמורים לגבי פרטים א. 8, 10 ו-11.⁷
 10. אם התובע נמצא בחזקת הורה שאינו הנתבע - שאר ילדי ההורה, שמותיהם וגילם, ואם ההורה משלם להם מזונות - מה סכומם, עד כמה שהדבר ידוע למצהיר?^{2, 8}
 11. במקרה האמור בפרט 10 - התעסקותו, הכנסותיו, רכושו וחובותיו של ההורה, עד כמה שהדבר ידוע למצהיר.^{2, 8}

ד. פרטים נוספים בתביעה למזונות מקרובים אחרים

1. מקום מושבו של כל אחד מבעלי הדין.⁶
2. האם לנתבע בן זוג? ילדי הנתבע וילדי בן זוגו - שמותיהם וגילם. האם הנתבע משלם להם מזונות, ואם כן - מה סכומם?
3. האם לנתבע קרובים בדרגת קרבה הקודמת לקרבת הנתבע בהתאם לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), התשי"ט 1959 - (להלן - **חוק המזונות**), ואם כן - שמותיהם, מעני מגוריהם, גילם, מספר התלויים בהם והקרבה בינם לבין התובע וכן התעסקותם, הכנסותיהם, רכושם וחובותיהם, עד כמה שפרטים אלה ידועים לתובע.
4. האם לתובע קרובים בדרגת קרבה הדומה לקרבת הנתבע בהתאם לחוק המזונות, ואם כן - הפרטים האמורים בפרט 3, עד כמה שהם ידועים לתובע.²
5. הסיבה שהתובע אינו יכול לקבל מזונות מקרובים בדרגת קרבה הקודמת לקרבת הנתבע או מקרובים אחרים בדרגת קרבה השווה לקרבת הנתבע, או מעזבונום.⁸

¹ בעל דין שהוא עובד שכיר יצרף את תלוש המשכורת והכנסות אחרות ממקום עבודתו, ואם אין במקום עבודתו תלושים כאלה - אישור ממעבידו הכולל פירוט לכל חודש בנפרד, או צילום מאלה.

² ידיעה אישית או לפי מיטב האמונה.

³ לצרף אישורים במידת האפשר.

⁴ לצרף אישורים מהבנקים.

⁵ יפורט בידי הנתבע, עד כמה שהדבר ידוע לו, גם אם הוא מכחיש את חיובו.

⁶ הפרט יאומת לפי מיטב האמונה.

⁷ הפרטים נדרשים מאת הנתבע בלבד או מהמצהיר מטעמו; התובע רשאי למסרם, אם הם ידועים לו.

⁸ הפרטים נדרשים מאת התובע בלבד או מהמצהיר מטעמו; הנתבע רשאי למסרם, אם הם ידועים לו.

הזמנה בתביעה למזונות

בבית המשפט המחוזי
ב _____

תיק _____

נגד _____

אל: _____
דע כי התובעת/ת הגישה נגדך תביעה למזונות לפי פרק כ"א לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-, כמפורט בכתב התביעה המצורף בזה, על נספחיו. אם יש בדעתך להתגונן, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה לתובענה, יחד עם הרצאת פרטים לפי טופס 27 שבתוספת הראשונה לתקנות האמורות.
כתב ההגנה, על נספחיו, יאומת בתצהיר שלך ויוגש לבית המשפט תוך חמישה עשר ימים מהיום שהומצאה לך הזמנה זו. אם לא תעשה כן, תהא לתובעת/ת הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

יום _____
חתימת פקיד בית המשפט _____

הזמנה בתביעה למזונות ולסעדים נוספים

בבית המשפט המחוזי _____
ב- _____

תיק _____

נגד _____

אל: _____
דע כי התובעת/ת הגישה נגדך תביעה למזונות לפי פרק כ"א לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-, ולסעדים נוספים כמפורט בכתב התביעה המצורף בזה, על נספחיו. אם יש בדעתך להתגונן, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה לתובענה יחד עם הרצאת פרטים לפי טופס 27 שבתוספת הראשונה לתקנות האמורות, כאשר סעיפי כתב ההגנה המתייחסים למזונות והרצאת הפרטים, על נספחיהם, יאומתו בתצהיר שלך ויוגשו לבית המשפט תוך חמישה עשר ימים מהיום שהומצאה לך הזמנה זו. אם לא תעשה כן, תהא לתובעת/ת הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

יום _____
חתימת פקיד בית המשפט _____

הסכמת הורה לאימוץ

אני החתום מטה - _____
שם פרטי _____ שם משפחה _____ (שם קודם) _____ מס' זהות _____
שם האב _____

תאריך הלידה	מקום הלידה	מצב משפחתי	דת
_____	_____	_____	_____
משלח יד	מקום מגורים		

- מצהיר בזה: _____
- הנני אמו/ אביו* של הילד _____ (שם הילד) שנולד ביום _____ (תאריך הלידה) ושםספרו במרשם התושבים הוא* _____ העומד להיוולד לפי המצופה וזמן הלידה המשוער* אביו/אמו של הילד הוא/היא** _____
 - אני מסכים שילדי הנ"ל יימסר לאימוץ, ואני מוותר על כל ידיעה בדבר זהותו של העומד לאמץ את הילד או שיאמץ אותו.
 - ידוע לי שהאימוץ יפסיק את החובות והזכויות שבין הילד לבין הוריו ושאר קרוביו והסמכויות הנתונות להם ביחס אליו, זולת אם יורה בית המשפט הוראה אחרת בצו האימוץ; כמו כן ידוע לי שהאימוץ איננו מפסיק את זכויותיו של הילד כיוורש חוקי של הוריו ושל שאר קרוביו.
 - ידוע לי כי הצהרתי זאת עשויה לשמש ראיה בבית המשפט להסכמתי לאימוץ.

בקשה למתן צו אימוץ

בבית המשפט המחוזי
ב _____ תיק אימוץ _____

אני הח"מ מגיש בזה בקשה למתן צו אימוץ ומצהיר כדלקמן:

האיש	האשה	
.....	1. שם המבקש ומספר זהותו
.....	2. שמות קודמים
.....	3. תאריך הלידה
.....	4. מקום הלידה
.....	5. שנת העליה
.....	6. האזרחות
.....	7. הדת
.....	8. המושב הקבוע
.....	9. המען
.....	10. ההשכלה
.....	11. ההתעסקות ומקום העבודה
.....	12. המעמד האישי (רווק, נשוי, אלמן, גרוש)
.....	13. תאריך הנישואין
.....	14. שם בן הזוג (אם אין הבקשה משותפת)
.....	15. מען בן הזוג (אם נפרד)
.....	16. שמם וגילם של ילדי המבקש ושל ילדי בן זוגו ומענם
.....	17. יחס הקרבה למאומץ
.....	18. אימוצים קודמים
.....	19. בקשות אימוץ קודמות
.....	20. פרטים על אופן מסירת המאומץ
.....	לידי המבקש ועל האדם שמסר אותו
.....	21. יום מתן ההודעה לפקיד הסעד, שהמבקש קיבל את המאומץ לביתו
.....	בכוונה לאמצו
.....	22. שם המאומץ שקבע פקיד הסעד
.....	23. מענו של המאומץ שקבע פקיד הסעד
.....	24. שם המאומץ שיקבע המאמץ
.....	25. נימוקי הבקשה
.....	יום..... (1)..... (2).....
.....	חתימת המבקש

אני הח"מ מאשר בזה כי ביום הופיע בפני המוכר לי אישית/שזיהיתיו לפי תעודת זהות מס' ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

.....
חתימת מקבל התצהיר

פרטים לתסקיר פקיד הסעד כתשובה לבקשה למתן צו אימוץ

(א) פרטים על המאמץ

1. סביבה, צורת ההתיישבות (עיר, כפר, קבוצה וכיוצא באלה) ותנאי הדור.
2. השכלה.
3. עיסוק המאמץ ובן-זוגו (שכיר, משק עצמאי, בית מלאכה וכדומה; עבודה שבשלה המאמץ (או בן זוגו) שוהה מחוץ לבית מעבר לשעות העבודה המקובלות; היקף המשק או בית המלאכה של המאמץ וכיוצא באלה).
4. רכושו והכנסותיו של המאמץ.
5. מחלות שהמאמץ, או מישהו מבני ביתו, לוקה בהן ושנודעות להן חשיבות לענין האימוץ.

6. אימות או תיקון הפרטים שבבקשת המאמץ.

(ב) פרטים על המאמץ

1. השם.
2. תאריך הלידה.
3. מקום הלידה.
4. שנת העליה.
5. האזרחות.
6. הדת.
7. מחלות הילד בעבר וכיום.
8. שלום המאמץ אצל המאמץ והתקשרותו אליו במשך תקופת המבחן.
9. האם אפשר להניח שהמאמץ מבין בטיב האימוץ?
10. האם יודע המאמץ שהמאמץ אינו אחד מהוריו?
11. האם הסימנים מעידים שהמאמץ רוצה בהמשך הקשר עם המאמץ?
12. האם טובת המאמץ דורשת שלא לגלות לו את דבר האימוץ?
13. האם טובת המאמץ דורשת צמצום תוצאי האימוץ או המשך קיומה של חובה, זכות או סמכות בין המאמץ לבין הורהו או קרובו?

טופס 34 (תיקון : תשנ"ח)

(תקנות 294 א ו 294 ג-ו)

צו אימוץ

בבית המשפט המחוזי
תיק אימוץ.....

המבקשים : 1. מס' זהות.....
שם

2. מס' זהות.....
שם

נגד

המשיב: היועץ המשפטי לממשלה.

לאחר שבית המשפט שוכנע כי נתמלאו התנאים הנדרשים בחוק אימוץ ילדים, התשמ"א 1981-, בקשר למאמץ(ת) שלגביי (שלגביה) הוגשה בקשה לבית המשפט בתיק האמור, מצווה בית המשפט כי המאמץ(ת) יליד(ת) תאריך הלידה יאומץ/תאומץ לבן/לבת
ל-שמות המבקשים
ביום מתן צו זה ושמר/שמה יהיה.....
יום _____

שופט

טופס 34א (תיקון : תשנ"ח)

(תקנה 294ב(א))

בקשה למתן צו לאימוץ ילד ממדינת חוץ

בבית המשפט לענייני משפחה
תיק אימוץ.....

המאמץ:

המשיבים : 1. היועץ המשפטי לממשלה
2. עמותה מוכרת.....

אני הח"מ מגיש בזה בקשה למתן צו אימוץ ומצהיר כדלקמן :

האישה	האיש	
.....	1. שם המאמץ ומספר זהותו
.....	2. שמות קודמים
.....	3. תאריך לידה
.....	4. מקום הלידה
.....	5. שנת העליה
.....	6. האזרחות
.....	7. הדת
.....	8. המושב הקבוע
.....	9. המען

.....	10. ההשכלה
.....	11. ההתעסקות ומקום העבודה
.....	12. המעמד האישי (רווק, נשוי, אלמן, גרוש)
.....	13. תאריך הנישואין
.....	14. שם בן הזוג
.....	15. מען בן הזוג (אם נפרד)
.....	16. שמם וגילם של ילדי המאמץ ושל ילדי בן זוגו ומענם
.....	17. יחס הקרבה למאומץ
.....	18. אימוצים קודמים
.....	19. בקשות אימוץ קודמות
.....	20. שם האפוטרופוס מטעם העמותה המוכרת
.....	21. פרטים על אופן מסירת המאומץ לידי המאמץ ועל מקום הימסרו
.....	22. תאריך מסירת המאומץ למאמץ
.....	23. תאריך כניסת המאומץ לארץ
.....	24. שם המאומץ שיקבע המאמץ
.....	25. תאריך הלידה של המאומץ
.....	26. מדינת החוץ שממנה הגיע המאומץ
.....	27. מספר הדרכון שבו נכנס המאומץ לישראל
.....	28. תאריך מתן צו לאימוץ המאומץ במדינת החוץ (אם ניתן)
.....	29. נימוקי הבקשה

..... יום..... (1)..... (2).....

.....
חתימת המבקש

..... אני הח"מ..... (עורך דין) מאשר בזה כי ביום..... ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את הופיע בפני..... המוכר לי אישית/שזיהיתיו לפי תעודת זהות מס' האמת בלבד וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

.....
חתימת מקבל התצהיר

טופס 334 (תיקון : תשנ"ו, תשנ"ח)
(תקנה 295ג)

..... בבית משפט השלום ב..... מס' התיק.....

כתב תביעה

התובע:
נגד
המשיב:

תביעה להחזרת ילד חטוף או לאכיפת זכויות ביקור (מחק את המיותר) (לפי חוק אמנת האג (החזרת ילדים חטופים), התשנ"א 1991-)

1. (א) פרטים על הילד והוריו :
- הילד - שמו הפרטי ושם המשפחה
 - - תאריך הלידה ומקום הלידה של הילד
 - - אזרחותו של הילד
 - - מקום מגוריו הרגיל של הילד
 - - מספר הדרכון של הילד או שבו הוא רשום
 - - מספר תעודת הזהות של הילד
 - - תיאור הילד
- (ב) האם
- - שמה הפרטי ושם משפחתה
 - - תאריך הלידה ומקום הלידה של האם
 - - אזרחותה של האם
 - - עיסוקה של האם
 - - מקום מגוריה הרגיל של האם
 - - מספר תעודת הזהות של האם
 - - מספר דרכונה של האם
- (ג) האב
- - שמו הפרטי ושם משפחתו
 - - תאריך הלידה ומקום הלידה של האב
 - - אזרחותו של האב
 - - עיסוקו של האב
 - - מקום מגוריו הרגיל של האב
 - - מספר דרכונו של האב
 - - מספר תעודת הזהות של האב
- (ד) תאריך נישואי האב והאם ומקום עריכתם

- (ה) מקום מגוריהם המשותף או מקום מגוריהם המשותף האחרון
- (ו) פרטים על התובע:
- שם פרטי ושם משפחה
 - אזרחותו
 - עיסוקו
 - מקום מגוריו
 - מספר דרכונו של התובע
 - מספר תעודת הזהות של התובע
 - ייחוסו של התובע אל הילד
 - שם וכתובת של בא-כוחו (עורך-דין או הרשות המרכזית)
- (ז) פרטים על מי שנטען לגביו כי העביר או מחזיק בילד או צד מעוניין (המשיב)
- שם פרטי ושם משפחה
 - תאריך הלידה ומקומה
 - אזרחותו
 - עיסוקו
 - מספר הדרכון
 - מספר תעודת הזהות
 - תיאורו

- (ח) פרטים על הילד:
- כתובת אחרונה ידועה של הילד לאחר העברתו
 - כתובת הילד אם היא שונה מהאמור בסעיף קטן (א)
 - שמות, כתובות ומספרי טלפון של אנשים אחרים שיוכלו לספק מידע נוסף ביחס למקום הילד
2. מועד, מקום ונסיבות של ההעברה או החזקה של הילד, או נסיבות שלילת זכות הביקור אצל הילד, לפי הענין
3. הבסיס העובדתי והמשפטי לתביעה
4. הליכים משפטיים אחרים התלויים ועומדים בעניינו של הילד
5. למי נדרש להעביר את הילד:
- שם פרטי ושם משפחה
 - תאריך לידתו ומקומה
 - כתובתו
 - מספר הטלפון שלו בעבודה ובבית
6. ההסדרים המוצעים להחזרת הילד
7. רשימת מסמכים הנוגעים לענין שמצורפים לתביעה כולל תמונות ותצהירים
- 1.....
- 2.....
- 3.....

יום

חתימת התובע או בא-כוחו

תצהיר

אני הח"מ מ"ז לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת, וכי אהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר/ה בזה בכתב כי העובדות שבפסקאות בכתב התביעה הנ"ל הן נכונות ובידיעתי האישית.

..... תאריך

..... חתימת המצהיר

אני הח"מ מאשר/ת בזה כי ביום הופיע/ה בפני ב.מ.ר/גב' המוכר/ת לי אישית (שזיהיתי/ה לפי תעודת זהות מס'), ולאחר שהוזהרתי/ה כי עליו/ה להצהיר את האמת וכי יהיה/תהיה צפויה/ה לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה/תעשה כן, אישר/ה את נכונות הצהרתו/ה דלעיל וחתם/ה עליה בפני

..... תאריך

..... חתימת מקבל התצהיר

טופס 35 - 43

(בוטלו מכללא עם ביטול פרק כג: ירושה; ראה הטפסים בעניני ירושה וצוואה להלן בפרק ג: מעמד אישי, 3.1 סדר הדין בעניני ירושה; תקנות הירושה, בתוספת ראשונה)

טופס 43א (תיקון: תשס"ו)
(תקנה 343ד(1))

אני הח"מ מצהיר בזה לאמור:

(1) פרטי התובע (המצהיר)

שם:

מספר זהות:

מספר דרכון:

דת [אם נוצרי, פרט את העדה וכן אם הוטבלת]:

דת הורים והורי הורים [אם נוצרי, פרט את העדה]:

אב

הורי האב

אם

הורי האם

[מחק את המיותר] האם המרת את דתך? כן/לא
אם כן, יש למלא את הפרטים האלה ולצרף מסמכים התומכים בהם [אם נוצרי, פרט את העדה]:

תאריך המרה דת לפני המרה דת אחרי המרה בפני מי נערכה ההמרה
.....
.....

יש לצרף כל מסמך המעיד על הדת, לרבות -
(1) לגבי תובע חסר דת - תצהיר מצד אדם נוסף המכיר את התובע היטב ויכול להעיד על עובדות רלוונטיות להשתייכות הדתית, כגון: האם עבר אי פעם טקס המשייכו לעדה דתית כלשהי ואם כן, לאיזו, מה היתה דתם של הוריו והורי הוריו וכדומה;
(2) לגבי תובע נוצרי - תעודת הטבלה ואם אינו יכול להמציא את תעודת ההטבלה - תצהיר מצד אדם אחר המכיר את התובע היטב ויכול להעיד על עובדות רלוונטיות להשתייכות הדתית, לרבות ההטבלה: אם נערכה, מקום עריכת ההטבלה ומי ערך את ההטבלה;
(3) לגבי תובע נוצרי יווני-קתולי - אישור שהתובע רשום בספר הכנסיה היוונית-קתולית בישראל;
(4) תעודת המרת דת לפי פקודת העדה הדתית (המרה).

(2) פרטי בן הזוג/הנתבע [יש למלא ככל שניתן]

שם:
מספר זהות:
מספר דרכון:
דת [אם נוצרי, פרט את העדה]:

דת הורים והורי הורים [אם נוצרי, פרט את העדה]:

אב
הורי האב
אם
הורי האם

[מחק את המיותר] האם ידוע לך אם בן הזוג המיר את דתו? כן המיר/לא המיר

אם כן, יש למלא את הפרטים האלה ולצרף מסמכים התומכים בהם [אם נוצרי, פרט את העדה]:

תאריך המרה דת לפני המרה דת אחרי המרה בפני מי נערכה ההמרה
.....
.....

(3) פרטי הנישואין [אם נערכו כמה טקסים, יש למלא את הפרטים לגבי כל אחד מהם]

תאריך:
מקום:
בפני מי נערך:
האם נערך טקס דתי?

אם כן, ציין את פרטי הטקס (עדים וכיו"ב):

אם התובע נוצרי לטיני-קתולי והנישואין הם נישואין אזרחיים שנערכו אחרי 27 בנובמבר 1983, יש לצרף אישור רשמי מהכנסיה הקתולית שהתובע מעולם לא עזב את הכנסיה הקתולית (אפשר להמציא אישור זה מכנסיה קתולית בארץ שעמה מצוי התובע בקשר);

תאריך חתימת המצהיר

אני הח"מ מאשר בזה כי ביום הופיעה לפני מר/גב' ולאחר שהזהרתי/ה כי עליו/ה להצהיר את האמת וכי יהיה/תהיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה/תעשה כן, אישר/ה את נכונות הצהרתו/ה דלעיל וחתם/ה עליה בפני.

תאריך חתימת מקבל התצהיר

טופס 43 (תיקון: תשס"ו)
(תקנה 1343(ב)(1))

אני הח"מ מצהיר בזה לאמור:

(1) פרטי הנתבע (המצהיר)

שם:
מספר זהות:
מספר דרכון:
דת [אם נוצרי, פרט את העדה וכן אם הוטבלת]:
דת הורים והורי הורים [אם נוצרי, פרט את העדה]:
אב
הורי האב

אם
הורי האם
[מחק את המיותר] האם המרת את דתך: כן/לא
אם כן, יש למלא את הפרטים האלה ולצרף מסמכים התומכים בהם [אם נוצרי, פרט את העדה]:

תאריך המרה דת לפני המרה דת אחרי המרה בפני מי נערכה ההמרה
.....
.....

יש לצרף כל מסמך המעיד על הדת, לרבות:
(1) לגבי נתבע חסר דת - תצהיר מצד אדם נוסף המכיר את הנתבע היטב ויכול להעיד על עובדות רלוונטיות להשתייכות הדתית, כגון: האם עבר אי פעם טקס המשייכו לעדה דתית כלשהי ואם כן, לאיזו, מה היתה דתם של הוריו והורי הוריו וכדומה;
(2) לגבי נתבע נוצרי - תעודת הטבלה ואם אינו יכול להמציא תעודת הטבלה - תצהיר מצד אדם נוסף המכיר את הנתבע היטב ויכול להעיד על עובדות רלוונטיות להשתייכות הדתית, לרבות ההטבלה: אם נערכה, מקום עריכת ההטבלה ומי ערך את ההטבלה;
(3) לגבי נתבע נוצרי יווני-קתולי - אישור שהנתבע רשום בספר הכנסיה היוונית-קתולית בישראל;
(4) תעודת המרת דת לפי פקודת העדה הדתית (המרה).

(2) פרטי הנישואין [אם נערכו כמה טקסים, יש למלא את הפרטים לגבי כל אחד מהם]
תאריך:
מקום:
בפני מי נערך:
האם נערך טקס דתי?
אם כן, ציין את פרטי הטקס (עדים וכיו"ב):

אם הנתבע נוצרי לטיני-קתולי והנישואין הם נישואין אזרחיים שנערכו אחרי 27 בנובמבר 1983, יש לצרף אישור רשמי מהכנסיה הקתולית שהנתבע מעולם לא עזב את הכנסיה הקתולית (אפשר להמציא אישור זה מכנסיה קתולית בארץ שעמה מצוי התובע בקשר);

תאריך חתימת המצהיר

אני הח"מ מאשר בזה כי ביום הופיעה לפני מר/גב' המוכרת לי אישית שזיהיתיו/ה לפי תעודת זהות מס' ולאחר שהזהרתיו/ה כי עליו/ה להצהיר את האמת וכי יהיה/תהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה/תעשה כן, אישר/ה את נכונות הצהרתו/ה דלעיל וחתם/ה עליה בפני.

תאריך חתימת מקבל התצהיר

טופס 43 (תיקון: תשס"ו)
(תקנה 343ז(ב))

בבית משפט ב.....
תיק.....
.....(התובע)

נגד
.....(הנתבע/בן הזוג)

פנייה לבית דין דתי

אל בית הדין

בהתאם לאמור בסעיף 3(א) לחוק שיפוט בעניני התרת נישואין (מקרים מיוחדים וסמכות בין-לאומית), התשכ"ט 1969-, אני פונה אל כבי בית הדין לקבלת קביעה מנומקת בענין תובענה להתרת נישואין בתיק זה כדלהלן:

(1) האם יש צורך בגירושין על פי הדין הדתי שלפיו דן בית הדין, ולו מספק, כדי שבן הזוג שעליו חל דין דתי זה יוכל להינשא מחדש?
(2) [לבית דין של אחת העדות הנוצריות] האם הדין הדתי שלפיו דן בית הדין מאפשר גירושין או ביטול נישואין בנסיבות הענין?

לפניה זו מצורפים טפסים כפי שמולאו על ידי הצדדים ומסמכים שצורפו על ידם, מסמכים המעידים על דתו של כל אחד מבני הזוג לפי תקנות 343ד(1) ו-343ו(ב)(1) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-, ותעודות הנישואין של בני הזוג או העתק צילומי מאומת שלהם או תמצית רישום מאושרת של הנישואין ממדינת החוץ שבה נערכו לפי תקנה 343ד(3).

בהתאם לאמור בסעיף 3(ב)(1) לחוק, יש למסור את קביעתו המנומקת של כבי בית הדין לגבי כל ענין הנכלל בפניה זו בתוך שלושה חודשים מיום משלוח הפניה. אם לצורך בירור העובדות נדרש זמן נוסף, יש לפנות לסגן נשיא בית המשפט כדי להאריך את המועד לתקופה נוספת של שלושה חודשים.

תאריך חתימה

בבית המשפט השלום
ב.....

תיק.....

תצהיר בבקשה לקביעת גיל

אני הח"מ....., לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת כולה וכי אהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מהיר בזה בתמיכה לבקשתי לקביעת גילי כדלקמן:

- (1) שמי הפרטי, שם המשפחה, שם האב.....
- (2) (א) מספר זהותי.....
- (ב) מספרי האישי הצבאי.....
- (3) (א) מקום מגורי.....
- (ב) מקום לידתי.....
- (4) מקום לשכת מרשם התושבים שבה מוחזק תיק המרשם שלי.....
- (5) (א) תאריך הלידה הרשום בתיק המרשם או בתעודת הזהות.....
- שנה..... חודש..... יום.....
- (ב) מתי נעשה רישום זה.....
- (ג) סיבת השיבוש בו.....
- (6) הגיל או תאריך הלידה שאני מבקש לקבוע.....

הערה: סעיף (7) ימולא רק אם המבקש נולד בארץ.

(7) (א) מצורף אישור מלשכת מרשם התושבים שאין בפנקס הלידות רישום לידה שלי בשנה הרשומה כשנת לידתי בתיק המרשם.

(ב) תעודת לידה שלי מצורפת (אם אינה מצורפת, ציין את הסיבה)

(ג) (לגבי מבקש שנולד לפני 1918) - מצורף העתק מתוך ספרי הנפוס של הרישום המתייחס לתאריך לידתי (אם אינו מצורף, ציין את הסיבה)

הערה: סעיפים 8 עד 11 ימולאו רק אם המבקש נולד בחו"ל.

(8) (א) במקום הולדתי היו/לא היו* נהוגות תעודות לידה.
(ב) יש לי/היתה לי* תעודת לידה/תעודה אחרת* ממקום הולדתי, מספרה.....

ותאריך הוצאתה..... ותאריך לידתי הרשום בה: שנה..... חודש..... יום.....
התעודה מצורפת (אם אינה מצורפת, ציין את הסיבה)

(ג) הערות:.....

(9) (א) במקום הולדתי/מגורי היו/לא היו נהוגות תעודות זהות.

(ב) יש לי/היתה לי* תעודת זהות ממקום הולדתי/מגורי*, מספרה.....

ותאריך הוצאתה..... ותאריך לידתי הרשום בה: שנה.....

חודש..... יום..... התעודה מצורפת (אם אינה מצורפת, ציין את הסיבה).

(ג) הערות:.....

(10) (א) במקום הולדתי/מגורי היו/לא היו* נהוגים פנקסי משפחה/מעמד אישי*.

(ב) יש לי/היה לי* פנקס משפחה/מעמד אישי* ממקום הולדתי/מגורי* מספרו..... ותאריך לידתי הרשום בו:

חודש..... יום..... הפנקס מצורף (אם אינו מצורף, ציין את הסיבה)

.....

(ג) אני רשום/הייתי רשום* בפנקס המשפחה/המעמד האישי* של אבי/אמי*, מספרו תאריך הוצאתו ותאריך לידתי הרשום בו: שנה..... חודש..... יום..... הפנקס הכולל את הדף שבו רשום תאריך לידתי מצורף (אם אינו מצורף, ציין את הסיבה).

(ד) הערות:.....

(11) (א) בבואי ארצה היה/לא היה* לי דרכון, מספרו..... ותאריך הוצאתו..... ותאריך לידתי הרשום בו: שנה..... חודש..... יום.....

הדרכון הכולל את הדף שבו רשום תאריך לידתי מצורף (אם אינו מצורף, ציין את הסיבה)

(ב) בבואי ארצה הייתי רשום בדרכון של..... מספרו..... תאריך הוצאתו ותאריך לידתי הרשום בו: שנה..... חודש..... יום..... הדרכון הכולל את הדף שבו רשום תאריך לידתי מצורף (אם אינו מצורף, ציין את הסיבה)

הדרכון היה בידי.....
בונמצא ב.....(אם אינו נמצא, ציין את הסיבה
(12) (א) מצבי המשפחתיתעודת נישואין/גירושין* שלי מצורפת (אם אינה מצורפת, ציין את הסיבה)
(ב) בן הזוג:

- (1) שם
- (2) מספר הזהות.....
- (3) תאריך הלידה.....
- (4) תאריך הנישואין: שנה . חודש..... יום
- (5) מקום המגורים.....
- (ג) אחים ואחיות:
- (1) שמות האחים והאחיות.....
- (2) מספרי הזהות.....
- (3) תאריכי הלידה:
- שנה..... שנה..... שנה.....
- חודש..... חודש..... חודש.....
- יום..... יום..... יום.....
- (4) מקומות מגורים.....
- (ד) ילדים:
- (1) שמות הילדים.....
- (2) מספרי הזהות.....
- (3) תאריכי הלידה:
- שנה..... שנה..... שנה.....
- חודש..... חודש..... חודש.....
- יום..... יום..... יום.....
- (4) מקומות מגורים.....
- (5) תעודות הלידה של הילדים מצורפות (אם התעודות או חלק מהן אינן מצורפות, ציין את הסיבה):
- (ה) הורים:
- (1) שמות ההורים.....
- (2) מספרי הזהות.....
- (3) תאריכי הלידה:
- שנה..... שנה..... שנה.....
- חודש..... חודש..... חודש.....
- יום..... יום..... יום.....
- (4) מקומות מגורים.....
- (13) התעודות/המסמכים המפורטים להלן, שמהם ניתן ללמוד מהו גילי הנכון, מצורפים אף הם:

.....
.....
(14) תצהיר/תצהירים שלמצורף/מצורפים כתמיכה לבקשתי.
מקום לשכת מרשם התושבים שבה מוחזק תיק המרשם של המצהיר זה/מצהירים אלה:

.....
.....
(15) מטרת בקשתי לקביעת גילי:

.....
.....
(16) מוסדות ואנשים שקביעת גילי עלולה לפגוע בהם (ציין ופרט):

הקופה

- (א) המוסד לביטוח לאומי: כן/לא*.
(ב) קופה אחרת לביטוח סוציאלי: שם הקופה.....מען.....
(ג) צה"ל: (1) לפני הגיוס - ראשי מרכז גיוס באגף כוח אדם*;
(2) אחרי הגיוס - השליש הראשי*.
(ד) המעביד שלי:

המשרד

מען

(1) אני מועסק במשרד ממשלתי* שם המשרד.....

המעביד

(2) אני מועסק אצל מעביד אחר* שם המעביד.....מען.....

.....
.....
(ה) מוסד או אדם אחר שקביעת גילי עלולה לפגוע בו: שם..... מען.....
(17) הרישום של גילי במרשם התושבים הוא רישום ראשון*;
על פי בקשתי תוקן רישום גילי במרשם התושבים ביום.....

מ..... ל.....
(18) זאת בקשתי הראשונה לקביעת גילי המוגשת לבית משפט בישראל*;
על פי בקשה קודמת שהגשתי נתן בית משפט שלום/מחוזי ב.....
החלטה בניין קביעת גילי והיא מצורפת בזה*. אני מבקש לצרף את התיק הקודם לתיק בית המשפט בבקשה זו.

.....
חתימה

.....
.....
אני הח"מ.....מאשר בזה כי ביום..... הופיע בפני ב.....
המוכר לי אישית / שזיהיתיו לפי תעודת זהות מספר....., ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת בלבד ואת
האמת כולה וכי יהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

טופס 44א (תיקון : תשס"א)
(תקנה 1387ד)

הודעה בדבר צו כניסה לחצרים

בבית המשפט ב
דע כי בתיק - **נגד** :

1. מונה כונס נכסים זמני/תופס נכסים (מחק את המיותר), אשר הוסמך לבצע חיפוש/צילום/העסקה / תפיסה של נכסים, המצויים בחצרים אשר בהחזקתך או באחריותך ;
2. הוצא צו המורה לך לאפשר לכונס הנכסים הזמני / תופס הנכסים (מחק את המיותר) להיכנס לחצרים כדי לבצע את הפעולות האמורות.

קרא בעיון את ההוראות האלה :

1. הכניסה לחצרים והפעולות שיבוצעו בהם ייערכו בנוכחותך ובנוכחות שני עדים, אלא אם כן צוין במפורש בצו של בית המשפט שהפעולות יבוצעו בלא נוכחות עדים או אם תאשר בכתב שאינך מעוניין בנוכחות עדים ;
2. פעולות במחשב או במידע המצוי במחשב יבוצעו רק על פי היתר מפורש, אשר צוין בצו של בית המשפט, ועל ידי בעל תפקיד מיומן לביצוע פעולות במחשב או על ידך בלבד ;
3. אתה רשאי להעיר את הערותיך לגבי הכניסה לחצרים והפעולות שבוצעו בהם, והן יופיעו בדיון וחשבון שיוגש לבית המשפט ;
4. חלה על תופס הנכסים / כונס הנכסים הזמני (מחק את המיותר) ועובדיו חובת סודיות לגבי הנכסים, המסמכים והמידע המגיעים אליהם במסגרת תפקידם, והם אינם רשאים לעשות בהם שימוש או לגלותם לאדם אחר, עד לדיון בבית המשפט שבו יוחלט מה ייעשה בהם.

שים לב :

1. אם תסרב לאפשר כניסה לחצרים תפר צו של בית משפט, וניתן יהיה לזמן אותך לבית המשפט ולהטיל עליך קנס או מאסר לשם ביצוע הצו, על פי פקודת בזיון בית המשפט ;
2. אם תסרב לאפשר כניסה לחצרים הדבר עלול לשמש ראיה במסגרת ההליך המשפטי ;
3. אתה זכאי להתייעצות טלפונית עם עורך דין במגבלות האפשר ;
4. אתה זכאי להגיש לבית המשפט הודעת הצטרפות להליך בתוך עשרים ימים.

..... יום
חתימת פקיד בית המשפט

טופס 45
(תקנה 388)

בבית המשפט ה.....
..... תיק.

מינוי כונס נכסים

.....נגד.....

אל:.....

הואיל ו-..... עוקל על ידי צו שניתן במשפט הנ"ל ביום.....
לטובת..... הנך מתמנה בזה (בתנאי שתיתן ערובה להנחת דעתו של בית המשפט), להיות כונס נכסים לרכוש הנ"ל על פי סימן ג' לפרק כ"ח של תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984-, ואלה יהיו סמכויותיך :

.....
הנך נדרש להגיש ביום חשבון נכון של כל הסכומים שיכנסו לרשותך או שתוציא בשל הרכוש הנ"ל .
שכרך יהיה.....

..... יום
חתימת שופט

טופס 46
(תקנה 391)

בבית המשפט ה.....

ב.....תיק.....

ערובה של כונס נכסים

.....נגד.....

אנו החתומים מטה.....מתחייבים בזה יחד ולחוד לשלם לפי הוראות בית המשפט או הרשם סך במקרה ש אשר נתמנה כונס נכסים במשפט הנ"ל לא יגיש חשבונותיו בזמנים ובצורה שהורה בית המשפט, או לא ישלם סכום המגיע ממנו לפי הוראות בית המשפט, או שיגרום בזדון או ברשלנות הפסד לנכסים שנתמנה עליהם.

יום.....
.....
חתימה

הערה: אם הערובה היא ערבון כסף יש לנסח את תנאי השלשת הערבון לפי האמור לעיל.

טופס 47
(תקנה 504)

בבית המשפט ה.....
ב.....תיק.....

הודעת נתבע על תשלום לבית המשפט

.....נגד.....

אל התובע:
הנתבע.....שילם לבית המשפט.....שקלים ואומר כי חלק מתוך הסכום הנ"ל שהוא שקלים, יש בו כדי סילוק תביעת התובע על.....והחלק האחר שהוא שקלים יש בו כדי סילוק תביעת התובע על.....
יום.....
.....
חתימה

טופס 48
(תקנה 505)

הסכמת תובע לקבלת סכום ששולם לבית המשפט

בבית המשפט ה.....
ב.....תיק.....

.....נגד.....

אל הנתבע:
התובע.....מסכים לקבל את הסכום.....שקלים ששילם הנתבע לבית המשפט כסילוק התביעה שלגביה שולם הכסף (והוא מותר על תביעותיו האחרות).
יום.....
.....
חתימה

תוספת שניה

תקנה 187(ב) (תיקון: תשמ"ו, תשמ"ז, תשמ"ח, תשמ"ט, תשנ"ה, תשס"א, תשס"ב, תשס"ג, תשס"ו, תשס"ח, תשס"ט)

הסכומים בשקלים חדשים

שיעור התשלומים לעדים

- (1) שכר בטלה -
- (א) להתייצבות של עד 4 שעות
- (ב) ליום התייצבות (מעל 4 שעות)
- (2) דמי לינה לכל לילה שעל העד ללון מחוץ לביתו -
- (א) אם המציא קבלה
- (ב) בלא קבלה
- (3) שכרו של מומחה מאוצר המדינה -
- (א) כשהעדות לא הצריכה עשיית עבודת מומחה לצורך המשפט
- ואולם אם מקום עבודתו הקבוע של המומחה מרוחק יותר

עד 89

עד 178

עד 118

עד 89

עד 39

משלושים ק"מ מבית המשפט והיה עליו לבוא לבית המשפט לצורך מתן העדות בלבד, ייוספו לשכר האמור עד 12 (ב) כשהעדות הצריכה עשיית עבודת מומחה לצורך המשפט עד 95 (4) (א) שכרו של רופא כשהעדות הצריכה -

- עד 71 (1) בדיקה או ניתוח של גוויה
 עד 118 (2) בדיקה או ניתוח של גוויה שהוצאה מקברה
 עד 27 (3) תעודה רפואית שאינה מצריכה בדיקה
 עד 89 (4) חוות דעת רפואית בכתב
 עד 76 (5) בדיקת גופו של אדם
- (ב) בית המשפט רשאי להוסיף על הסכום הנקוב בפסקת משנה (א)(3) או (4), סכום שלא יעלה על עשרים וחמישה אחוזים למאה ממנו, בשים לב למידת הטורח, להיקף או להעמקה שהיו כרוכים במתן השירות.
- (ג) רופא שהעיד בבית המשפט על חוות דעת רפואית שנתן בכתב, יהיה זכאי גם לשכר כמומחה לפי הרישה של פסקה (א)(3) ובית המשפט רשאי לפסוק לו שכר נוסף בשל נסיעות, לפי הסיפה של אותה פסקה וכן דמי לינה לפי פסקה (2).
- (5) שכר של מומחה רפואי בעד חוות דעת בכתב, כולל מתן עדות לענין חוות הדעת בישיבה אחרת של בית המשפט

עד 142 עד 592

תקנות סדר הדין האזרחי לוח השוואה לפי המספרים החדשים

הסעיף
 החדש

1	1
2	2
3	3
4	4
4א	5
4ב	6
5	7
6 רישה	8
7	9
8	10
10	11
11	12
12	13
47	14(א)
13	14(ב)
14	15
9	16
15א	17
16	18
17	19
18	20
19	21
20	22(א)
23	22(ב)
22	22(ג)
21	23
24	24
25	25
26	26
27	27
28	28
29	29
30	30
31	31
32	32(א)
34	32(ב)
33	33
35	34
237	35
36	36

37	37
38	38
39	39
40	40
41	41
42	42
43	43
45,44	44
46	45
48	46
49	(א)47
50	(ב)47
52,51	48
53	49
54	50
55	51
59	52
60	53
61	54
62	55
63	56
64	57
65	58
66	59
67	60

הסעיף הקודם	הסעיף החדש
68	61
69	62
70	63
71	64
72	65
73	66
6,74 סיפה	67
75	68
76	69
77	70
78	71
79	72
80	73
81	74
15	(א)75
82	(ב)75
89	76
88	77
87	78
93	79
94	80
95	81
83	(א)82
84	(ב)82
56	83
57	84
90	85
91	86
86	87
92	88
85	89
58	90
96	91
97	92
98	93
99	94
100	95
101	96
102	97
103	98
104	99
105	100

106	101
107	102
110-108	103
111	104
118,115	105
116	106
117	107
131,119 (ב)רישה	108
120	109(א)
131(ב) סיפה	109(ב)
121	110
122	111
131,123(א)	1124
124	113
125	114
129,126 סיפה	115
127	116
128	117
129 רישה	118
130	119
135	120
137	121
136	122

הסעיף	הסעיף
הקודם	החדש
138	123(א)
139	123(ב)
139א	124
168	125
169	126
170	127
169	128
171א	129
172	130

הסעיף	הסעיף
הקודם	החדש
-	131(א)
173(ג)	131(ב)
173(ד)	131(ג)
174	132
175	133
176	134
177	135
178	136
179	137
113	138
114	139
140	140
141	141
142	142
143	143
144	144
145	145
146	146
147	147
148	148
149	149
150	150
151	151
152	152
153	153
154(ב), (א)	154
156	154(ג)
155	155
489(א)	156
157	157
159	158
161	160
162	161

192	163
183	164
184	165
186	166
185	167
471	168
472	169
112	170
208	171
193	172
187	173
188	174
190	175
189	176
191	177
194	178
195	179
196	180
197	181
199	182
200	183
203,202	184
204	(א)185
205	(ב)185
206	(ג)185
207	186
(א)211,210	(א)187
(ג)-(ב)211	(ב)187
212	188
209	189
213	190
214	191
215	192
218	193
216	194
217	195
219	196

הסעיף	הסעיף
הקודם	החדש

(ב)273	197
221,220	(א)198
226	(ב)198
222	(א)199
223	(ב)199
224	200
281,227	201
269	202
271,270	203
271	204
272	205
(א)273	206
274	207
275	208
276	209
277	210
278	211
279	212
280	213
281	214
282	215
283	216
284	217
-	218
285	219
286	220
287	221
289	222
288	223
293	224

294	225
295	226
296	227
297	228
298	229
299	230
300	231
301	232
302	233
320	234
321	235
322	236
323	237
324	238
325	239
303	240

הסעיף הקודם	הסעיף החדש
------------------------	-----------------------

304 רישה	(א)241
305	(ב)241
306	242
307	243
304	244
308	245
א308	246
309	247
310	248
311	249
312	250
313	251
314	252
313	251
314	252
317	253
315	254
316	255
א317	256
318	257
319	258
ט363	259
י363	260
א363	261
ב363	262
ג363	263
ד363	264
טו363	265
ז363	266
ד363	264
טו363	265
ז363	266
338	267
339	268
340	269
341	270
א341	271
342	272
343	273
344	274
345	275
346	276
347	277
348	278
349	279
350	280
א350	281
351	282
352	283
353	284
354	285

355	286
356	287
357	288
358	289
359	290
360	291
361	292
362	293
363	294
א363	295
יר'1	296
יר'3	297
יר'4	298
איר'4	299
יר'3	300
יר'6	301
יר'7	302
יר'8	303
יר'13	304

הסעיף	הסעיף
הקודם	החדש

יר'15	305
יר'9	306
יר'10	307
17,14	308
א14,16 יר'	
10 סיפה	309
יר' 11	
אמצע יר' 13,12	310
יר' 14	311
יר' 29	312
יר' 20	313
יר' 18	314
יר' 21	315
יר' 52	316
יר' 22	317
יר' 23	318
יר' 24	319
יר' 25	320
יר' 26	321
יר' 27	322
יר' 28	323
יר' 29	324
יר' 30	325
יר' 31	326
יר' 32	327
יר'33	328
יר' 37-34	329
יר' 38	330
יר' 39	331
יר' 40	332
יר' 41	333
יר' 47,43,42	334
יר' 46	335
יר' 44	336
יר' 45	337
יר' 48	338
יר' 50	339
יר' 53	340
יר' 54	341
יר' 55	342
-	343
ח363	344
ב363	345
ג363	346
ד363(א)-(ד)	347
ד363(ה)-(ז)	348
ה363	349
ו363	350

ז363	351
330	352
332,331	353
333	354
334	355
335	356
336	357
337	358
א337	359
263,241,238	360
239	361
240	362
243	363
244	364
242	365
245	366
247	367

הסעיף	הסעיף
הקודם	החדש

248	368
א248	369
ב248	370
ג248	371
251	372
(ג)259,246	373
א253	374
252	375
(א)254	376
263,255	
256	377
(ג),(ב)254	378
257	379
א257	380
258	381
259	382
(א)254	383
א253, סיפה	
א259	384
656 מגילה	385
261	386
262	387
264	388
265	389
266	390
267	391
268	392
364	393
365	394
366	395
367	396
368	397
370,369	398
371	399
א372	400
ב372	401
ג372	402
,א)377	403
370,ב)389	
377	404
-	405
(ב)א377	406
(3)א)ב)377	
ב377	407
373	408
374	409
375	410
376	411
,א)378	412
392,(ב)389	

384	413
385	414
386	415
378(ב) רישה,	416
378(ג)	
387	417
388	418
389(א)	419
390	420
393	421
380	422
379	423
381	424
382	425
383	426

הסעיף הקודם	הסעיף החדש
----------------	---------------

394	427
395	428
396	429
396א	430
397	431
399,398	432
400	433
401	434
403	435
402	436
393א	437
393ב	438
393ג	439
393ד	440
393ה	441
393ו	442
393ז	443
393ח	444
393ה	441
393ו	442
393ז	443
393ח	444
404	445
404א	446
405	447
406	448
407	449
408	450
409	451
410	452
411	453
412	454
413	455
414	456
417,415	457
416	458
419,418	459
רישה, 420,424	
419	460
422,421	461
423	462
426	463
425	464
-	465
427	466
428	467
429	468
430	469
431	470
432	471
433	472
434	473

435	474
436	475
437	476
439	477
440	478
438,391	479
442	480
445	481
443	482
451,444	483
449	484
441	485
448	486
450	487
רישה 446	488
447	489
452	490

**הסעיף
החודש**

446,453 סיפה,	491
447 סיפה, 201	
460-454	492
461	493
462	494
463	495
א463	496
464	497
465	498
466	499
467	500
468	501
469	502
470	503
229,228	504
231,230	505
232	506
233	507
234	508
235	509
236	510
(א)475	511
רישה, (א)476	
(ד)476	
479,478	

**הסעיף
החודש**

(א)476 סיפה	512
(ב)476, (ג)475	
(ב)476	513
(ג)475	514
477	515
480	516
481	517
482	518
483	519
484	520
474	521
473	522
485	523
487	524
486	525
491	526
490	527
448	528
א488	529
-	530

- 531
- 532

לוח השוואה - טפסים

מספר הטופס הישן	מספר הטופס החדש	מספר הטופס הישן	מספר הטופס החדש	מספר הטופס הישן	מספר הטופס החדש
35	33	22	17	1	1
36	34	23	18	2	2
יר' 1	35	24	19	4	3
יר' 2	36	25	20	6	4
יר' 3	37	26	21	5	5
יר' 4	38	27	22	7	6
יר' 5	39	28	23	9	7
יר' 6	40	30	24	10	8
יר' 7	41	29	25	11	9
יר' 8	42	-	26	12	10
יר' 9	43	38	27	-	11
37	44	39	28	13	12
20	45	-	29	14	13
18	47	33	31	8	15
19	48	34	32	17	16

לוח השוואה לפי המספרים הישנים

<u>הסעיף החדש</u>	<u>הסעיף הקודם</u>
1	1
2	2
3	3
4	4
5	א4
6	ב4
7	5
8	6 רישה
67	6 סיפה
9	7
10	8
16	9
11	10
12	11
13	12
14(ב)	13
15	14
75(א)	15
17	א15
18	16
19	17
20	18
בוטלה	א18
21	19
22(א)	20
23	21
22(ג)	22
22(ב)	23
24	24
25	25
26	26
27	27
28	28
29	29
30	30
31	31
32(א)	32
33	33
32(ב)	34
34	35
36	36
37	37
38	38
39	39

40	40
41	41
42	42
43	43
(א)44	44
(ב)44	45
45	46
(א)14	47
46	48
(א)47	49
(ב)47	50
48	51
48	52
49	53
50	54
51	55
83	56
84	57
90	58
52	59
53	60
54	61
55	62
56	63
57	64
58	65
59	66
60	67
61	68
62	69
63	70
64	71
65	72
66	73
67	74
68	75
69	76
70	77
71	78
72	79
73	80
74	81
(ב)75	82
(א)82	83
(ב)82	84
89	85
87	86
78	87
77	88
76	89
85	90
86	91
88	92
79	93
80	94
81	95
91	96
92	97
93	98
94	99
95	100
96	101
97	102
98	103
99	104
100	105
101	106
102	107
103	108
103	109
103	110
104	111
170	112
138	113
139	114
105	115

106	116
107	117
105	118
108	119
(א)109	120
110	121
111	122
112	123
113	124
114	125
(א)115	126
116	127
117	128
118	רישה 129
(ב)115	129 סיפה
119	130
112	(א)131
108	(ב)131 רישה
(ב)109	(ב)131 סיפה
בוטלה	132
בוטלה	133
בוטלה	134
120	135
122	136
121	137
(א)123	138
(ב)123	139
124	א139
140	140
141	141
142	142
143	143
144	144
145	145
146	146
147	147
148	148
149	149
150	150
151	151
152	152
153	153
(ב)154	154
155	155
(ג)154	156
157	157
בוטלה	158
158	159
159	160
160	161
161	162
125	168
126	169
127	170
128	171
129	א171
130	172
בוטלה	(א)173
בוטלה	(ב)173
(ב)131	(ג)173
(ג)131	(ד)173
132	174
133	175
134	176
135	177
136	178
137	179
162	182
164	183
165	184
167	185
166	186
173	187
174	188
176	189
175	190

177	191
163	192
172	193
178	194
179	195
180	196
181	197
בוטלה	198
182	199
183	200
491	201
184	202
184	203
(א)185	204
(ב)185	205
(ג)185	206
186	207
171	208
189	209
187	210
187	211
188	212
190	213
191	214
192	215
194	216
195	217
193	218
196	219
(א)198	220
(א)198	221
(א)199	222
(ב)199	223
200	224
בוטלה	225
(ב)198	226
201	227
(א)504	228
(ב)504	229
(א)505	230
(ב)505	231
506	232
507	233
508	234
509	235
510	236
35	237
(א), (ב)360	238
361	239
362	240
(ג)360	241
365	242
363	243
364	244
366	245
373	246
367	247
368	248
369	א248
370	ב248
371	ג248
בוטלה	249
בוטלה	250
372	251
375	252
בוטלה	253
383,374	א253
376	(א)254
383	(א)254 סיפה
378	(ב)254
378	(ג)254
(ב)376	255
377	256
379	257
380	א257
381	258

382	259
373	(ג)259
384	א259
בוטלה	260
386	261
387	262
360,376	263
388	264
389	265
390	266
391	267
392	268
202	269
203	270
203,204	271
205	272
206	(א)273
197	(ב)273
207	274
208	275
209	276
210	277
211	278
212	279
213	280
201,214	281
215	282
216	283
217	284
219	285
220	286
221	287
223	288
222	289
224	293
225	294
226	295
227	296
228	297
229	298
230	299
231	300
232	301
233	302
240	303
(א)241	רישה 304
244	304
(ב)241	305
242	306
243	307
245	308
246	א308
247	309
248	310
249	311
250	312
251	313
252	314
254	315
255	316
253	317
256	א317
257	318
258	319
234	320
235	321
236	322
237	323
238	324
239	325
352	330
353	331
353	332
354	333
355	334
356	335

357	336
358	337
359	N337
267	338
268	339
269	340
270	341
271	N341
272	342
273	343
274	344
275	345
276	346
277	347
278	348
279	349
280	350
281	N350
282	351
283	352
284	353
285	354
286	355
287	356
288	357
289	358
290	359
291	360
292	361
293	362
294	363
295	N363
345	ב363
346	ג363
347	ד363 (א)-(ד)
348	ה363 (ה)-(ז)
349	ה363
350	ו363
351	ז363
344	ח363
259	ט363
260	י363
261	יא363
262	יב363
263	יג363
264	יד363
265	טו363
266	טז364
393	364
394	365
395	366
396	367
397	368
398	369
403,398	370
399	371
400	N372
401	ב372
402	ג372
408	373
409	374
410	375
411	376
404	377
403	א377 (א)
406	ב377 (ב)
406,407	ב377
412	א378 (א)
416	ב, (ג)378 (ג)
423	379
422	380
424	381
425	382
426	383
413	384
414	385

415	386
417	387
418	388
419	(א)389
412,403	(ב)389
420	390
(ב)479	391
(ב)412	392
421	393
437	א393
438	ב393
439	ג393
440	ד393
441	ה393
442	ו393
443	ז393
444	ח393
427	394
428	395
429	396
430	א396
431	397
(א)432	398
(ב)432	399
433	400
434	401
436	402
435	403
445	404
446	א404
447	405
448	406
449	407
450	408
451	409
452	410
453	411
454	412
455	413
456	414
457	415
458	416
(ב)457	417
459	418
459	רישה 419
460	419
459	420
461	421
(ב)461	422
462	423
459	424
464	425
463	426
466	427
467	428
468	429
469	430
470	431
471	432
472	433
473	434
474	435
475	436
476	437
(א)479	438
477	439
478	440
485	441
480	442
482	443
(א)483	444
481	445
488	רישה 446

491	446 סיפה
489	447
491	447 סיפה
486	448
484	449
487	450
(ב)483	451
490	452
491	453
(1)492	454
(2)492	455
(3)492	456
(2)492	457
(4)492	458
(5)492	459
הסעיף החדש	הסעיף הקודם
(6)492	460
493	461
494	462
495	463
496	463 א

הסעיף החדש	הסעיף הקודם	הסעיף החדש	הסעיף הקודם
511	478	497	464
511	479	498	465
516	480	499	466
517	481	500	467
518	482	501	468
519	483	502	469
520	484	503	470
523	485	168	471
525	486	169	472
524	487	522	473
528	488	521	474
529	א488	511	(א)475
156	(א)489	512	(ב)475
בוטלה	(ב)489	514	(ג)475
527	490	511	(א)476 רישה
526	491	512	(א)476 סיפה
-	492	513	(ב)476
-	493	512	(ג)476
-	494	511	(ד)476
-	495	515	477

תקנות הירושה

הסעיף החדש	הסעיף הקודם	הסעיף החדש	הסעיף הקודם
323	28	296	1
324	29	בוטלה	2
325	30	297	3
326	31	298	4
327	32	299	א4
328	33	300	5
329	34	301	6
329	35	302	7
329	36	303	8
329	37	306	9
330	38	307	10
331	39	309	10 סיפה
332	40	309	11
333	41	310	12
334	42	304	13
334	43	310	13 אמצע

336	44	311,308	14
337	45	308	14א
335	46	305	15
334	47	308	16
338	48	308	17
בוטלה	49	314	18
339	50	312	19
בוטלה	51	313	20
316	52	315	21
340	53	317	22
341	54	318	23
342	55	319	24
בוטלה	56	320	25
בוטלה	57	321	26
בוטלה	58	322	27

טפסים

מספר הטופס החדש	מספר הטופס הקודם
35	1
36	2
37	3
38	4
39	5
40	6
41	6
41	7
42	8
43	9

¹ ק"ת תשמ"ד, 2220, 2388; תשמ"ו, 403, 994, 1515; תשמ"ז, 230, 962, 963; תשמ"ח, 238; תשמ"ט, 34, 522, 586, 798; תש"ן, 598; תשנ"א, 386, 624, 1228; תשנ"ב, 238, 991, 1147, 1180; תשנ"ה, 1369, 1495, 1688, 1946; תשנ"ו, 2, 932, 989, 1442; תשנ"ז, 136, 286, 1262; תשנ"ח, 34, 1024, 1130, 1290; תשנ"ט, 568, 1000; תשס"א, 130, 189, 987, 976, 820, 475, 242, 820, 987; תשס"ב, 464, 780, 464; תשס"ג, 403, 868; תשס"ד, 936; תשס"ה, 3, 202, 658; תשס"ו, 80, 244, 448, 524, 834, 1020; תשס"ז, 382; תשס"ח, 86, 103, 104, 234, 238, 850, 1302, 1616; תשס"ט, 86, 179, 242, 364. י"פ תשנ"ב, 3656; תשנ"ד, 1996, 2756, 2880, 4189, 4694; תשס"ח, 1638.

² פורסמו הודעות בדבר משרד בית משפט בו מופעלת מערכת ממוכנת באמצעות מחשבים לפי תקנה 1:
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום באילת (י"פ תשנ"ה, 2311).
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום באשדוד (י"פ תשנ"ז, 4000).
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום באשקלון (י"פ תשנ"ד, 4189).
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בבאר שבע (י"פ תשנ"ה, 4744).
 המזכירות האזרחית בבית משפט המחוזי בבאר-שבע (י"פ תשנ"ז, 4000).
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בדימונה (י"פ תשנ"ה, 4745).
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בבית שאן ובטבריה (י"פ תשנ"ד, 4694).
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בבת ים (י"פ תשנ"ה, 1610).
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בהרצליה (י"פ תשנ"ד, 2756).
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בחדרה (י"פ תשנ"ד, 2880).
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בחיפה (י"פ תשנ"ז, 4000);
 המזכירות האזרחית בבית משפט המחוזי בחיפה (י"פ תשנ"ז, 4000);
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בירושלים (י"פ תשנ"ה, 854).
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בכפר-סבא (י"פ תשנ"ג, 3449).
 כל המזדורים בבית המשפט המחוזי בירושלים למעט המדור הפלילי (י"פ תשנ"ה, 2641).
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום במסעדה (י"פ תשנ"ח, 40; תשנ"ט, 406);
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בנהריה (י"פ תשנ"ח, 40, 2318);
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בנצרת (י"פ תשנ"ו, 1055; תשנ"ז, 4000);
 המזכירות האזרחית בבית משפט המחוזי בנצרת (י"פ תשנ"ז, 4000);
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בנתניה (י"פ תשנ"ב, 3656);
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בעכו (י"פ תשנ"ו, 1055; תשנ"ז, 4000);
 המדור האזרחי בבית משפט השלום בעפולה (י"פ תשנ"ו, 3073);
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בפתח תקוה (י"פ תשנ"ה, 2131);
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בצפת (י"פ תשנ"ה, 3004);
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בקצרין (י"פ תשנ"ח, 40; תשנ"ט).
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בקרית גת (י"פ תשנ"ד, 1996);
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בקרית-שמונה (י"פ תשנ"ז, 4000);
 המזכירות האזרחית בבית משפט השלום בתל-אביב-יפו (י"פ תשנ"ב, 4472);
 המזכירות האזרחית בבית משפט המחוזי בתל-אביב (י"פ תשנ"ח, 3555);

³ תקנה 4 לתקנות סדר הדין האזרחי (תיקון מס' 3), התשנ"ו 1996 - (ק"ת תשנ"ו, 993) קובעת תחילתן של תקנות 258 וטופס 26 לתוספת הראשונה ארבעים וחמישה ימים מיום פרסומן או ביום הקמתה של יחידת סיוע בבית המשפט לענייני משפחה במחוז, לפי המוקדם, ותחילתן של תקנות 258, 258א, 258ב, 258ג, 258ד ו-258ה ביום הקמתה של יחידת סיוע בבית המשפט לענייני משפחה במחוז. (התקנות פורסמו ביום 11.6.1996).

⁴ תקנות 296 - 342 בוטלו עקב תקנות הירושה, התשנ"ח 1998. עקב כך, בוטלו גם מכללא הטפסים 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 41א, 42 ו-43 המובאים בתקנות הירושה כאמור.

⁵ תקנה 14 לתקנות סדר הדין האזרחי (תיקון מס' 2), התשס"א 2000 - (ק"ת תשס"א, 193) קובעת תחילת התיקון לתקנות 258ד(ה), 258א(ב), 270, 271א, 275א(א), 276(ב), 280א, 283, 294, 346א(א) וטופס 26 לתוספת, 45 ימים מיום פרסומן. (התקנות פורסמו ביום 17.12.2000).

⁶ תקנה 7 לתקנות סדר הדין האזרחי (תיקון מס' 5), התשס"א 2001 - (ק"ת תשס"א, 827) קובעת תחילת תיקון כותרת סימן א' לפרק ט"ז, תקנה 214 - 214א, 215, כותרת סימן ב' בפרק ט"ז, תקנה 215ד, טופס 17 - 17א לתוספת הראשונה ביום 1.9.2001.

⁷ תקנה 13 לתקנות סדר הדין האזרחי (תיקון), התשס"ו 2005 - (ק"ת תשס"ו, 86) קובעת לגבי תיקון תקנות 343א, 343ב, 343ג, 343ד ו-500 והוספת טפסים 43א, 43ב, 43ג לתוספת הראשונה:

"13. תחילה והוראות מעבר

תחילתן של תקנות אלה ביום התחילה כהגדרתו בסעיף 3(א) לחוק שיפוט בעניני התרת נישואין (מקרים מיוחדים וסמכות בין-לאומית) (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005 (להלן - יום התחילה), ואולם על בקשות להתרת נישואין שהיו תלויות ועומדות ביום התחילה ואשר לא הועברו לבית משפט לעניני משפחה לפי סעיף 3(ג) לחוק האמור, יחולו התקנות המתבטלות כנוסחו ערב יום התחילה."

⁸ סעיף 10 לחוק בתי המשפט (תיקון מס' 45), התשס"ז-2007 (ס"ח תשס"ז, 382) קובע:
"10. הוראות מעבר
(א) מי שכיהן ערב תחילתו של חוק זה כנשיא בית המשפט העליון, כמשנה לנשיא בית המשפט העליון, כנשיא בית הדין הארצי לעבודה, כסגן נשיא בית הדין הארצי לעבודה, כשופט ראשי בבית דין אזורי לעבודה או כסגן שופט ראשי בבית דין אזורי לעבודה, לא יחולו על מינויו ועל כהונתו בתפקיד האמור הוראות סעיף 8(ב) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה, או הוראות סעיפים 5(ג) ו-6(ב) לחוק בית הדין לעבודה, כנוסחו בסעיף 1(1) ו-2 לחוק זה, לפי הענין.
(ב) מי שכיהן ביום תחילתו של חוק זה (להלן - יום התחילה) כנשיא או כסגן נשיא בבית משפט מחוזי או בבית משפט שלום, תהיה תקופת כהונתו המצטברת בתפקיד האמור כמפורט להלן, לפי הענין, ולא ניתן לשוב ולמנותו לתקופת כהונה נוספת באותו תפקיד בבית משפט שדרגתו זהה לדרגת בית המשפט שבו כיהן בתפקיד זה:
(1) לענין מי שמונה לראשונה לתפקיד האמור במהלך ארבע השנים שקדמו ליום התחילה - שמונה שנים;
(2) לענין מי שמונה לראשונה לתפקיד האמור לפני ארבע השנים שקדמו ליום התחילה אך לא לפני שמונה שנים מיום התחילה - תשע שנים או עד תום התקופה הנקובה בכתב המינוי, לפי המאוחר;
(3) לענין מי שמונה לראשונה לתפקיד האמור לפני שמונה השנים שקדמו ליום התחילה - עד יום ה' באדר התשס"ט (1 במרס 2009) או עד תום התקופה הנקובה בכתב המינוי, לפי המאוחר.
(ג) מי שכיהן ביום התחילה כשופט ראשי או כסגן שופט ראשי בבית דין אזורי לעבודה, יהיה תוארו החל ביום התחילה "נשיא" או "סגן נשיא", לפי הענין, בהתאם
סעיף 6(א) לחוק בית הדין לעבודה, כנוסחו בסעיף 2(7) לחוק זה."
13 כ"י: 1, 2, 3 לתקנות סדר הדין האזרחי (הוראת שעה) (מס' 2), התשס"ח-2007 (ק"ת תשס"ח, 240) קובעים לגבי הוספת פרק כ"י 2 ותקנות 258לג 1 - לג 2" מנהל בתי המשפט ראשי לפרסם בהודעה ברשומות את בתי המשפט שבהם תתקיים שמיעת ילדים לפי פרק כ"י 2 בתקנות העיקריות כנוסחו בתקנה 1 לתקנות אלה.
3. תוקפן של תקנות אלה לשנתיים מיום פרסומן." (פורסם ביום 24.12.2007)
¹⁰ סעיפים 3 - 4 לתקנות סדר הדין האזרחי (הוראת שעה), התשס"ח-2007 (ס"ח תשס"ח 89) קובעות לגבי הוספת תקנות 99א - יא וטופס 3א לתוספת הראשונה כ"י:
4. תחילה ותוקף
תחילתן של תקנות אלה ביום כ"ה בניסן התשס"ח (30 באפריל 2008) ותוקפן לשנתיים."
¹¹ פורסמה הודעה בדבר בתי משפט שבהם תתקיים שמיעת ילדים (י"פ תשס"ח, 1638) המודיעה כי בתי המשפט שבהם תתקיים שמיעת ילדים לפי פרק כ"י 2 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, הם בית המשפט לענייני משפחה בירושלים ובית המשפט לענייני משפחה בחיפה.